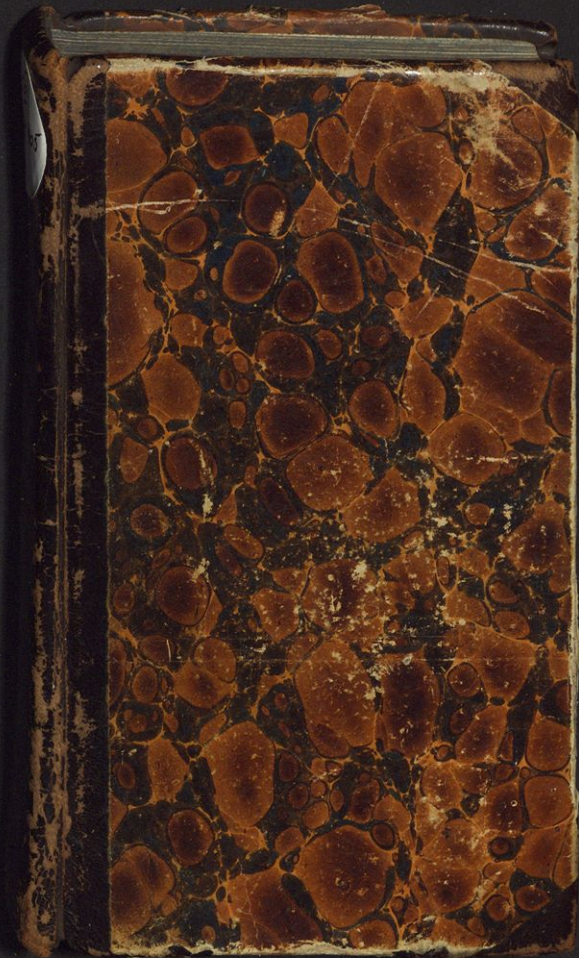

5525 P f 16

N a r

potrebnejše molitve

in

^v
KERŠANSKO

^v
PODUCENJE

za

ljubo mladost.

Poslovenil

Franc Muršec,

duhovnik Sekovske škofije v gradu Borlskemu
pri Zavrču.

V Gradcu 1850.

Se znajdejo pri J. Kienreichu.

GSÖ 709405

„Ne trudite se za hrano, ki mine, temoč za taisto (hrano se trudite), ktera k večnemu živlenju ostane, ki vam njo bo Sin človečji (Jezus Kristus) dal.“ Jan. 6, 27. —

N 1855/1976

202111348

Predgovor.

Ljuba mladost! dobro je tebi znano, da z telesa in nevmerjoče po božji podobi stvarjene duše obstojiš in da se za oboje skerbeti moraš. Ako tvojega telesa ne hraniš, ne krepčaš in vsega škodljivega ne varješ, tako bo slabeti, bolehati začelo in bo skoro smerti v rop prišlo. Kaj pa pomaga za telo še

tako lepo skrbeti, ako se nevmerjoči duši kvar pripravla? — Ne trudite se, „pravi naš Zveličar“ za hrano, ki mine, temoč za taisto (hrano se trudite), ktera k večnemu živlenju ostane, ki vam njo bo Sin človečji (Jezus Kristus) dal.“ — Skerbi se ali za telo, pa še bolj, ja z vse moči se skerbi ljuba mladost! za hrano, ktera zamore tvojo dušo vekomaj nasititi.

Kaj pa je to za hrana in kje se najde? boš me morebiti ljuba mladost vprašala! — Jezus, njegovi božji nauki in sveti sakramenti, ja vse, kar je on k našemu odrešenju učil in storil, je una čudežljiva hrana, in toto je on svoji sveti resnični in zveličanski katolški cérkvi izročil, ktero bo skoz svetega Duha do konca sveta vižal.

Cérkva Jezusova ali tebe, ljuba mladost! z nebeškoj hranoj siti in z vodoj milosti božje napaja, da se zamoreš v vednosti vsega dobrega okrepčati, v pravičnosti rasti in se v nedolžnosti, čednosti in svetosti Bogu, tvojemu nar boljšemu Očetu dopadniti. O le zvesto se derži Jezusa in njegove svete cérkve, ako bi ravno hudobni izgledi nekterih ljudi zdajnega časa tebe hteli k grehu mikati!

Poslušaj ljuba mladost! željno, pazljivo in pobožno po nedelah in zapovedanih svetkih in per vsaki drugi perložnosti, v predgah in keršanskih navukih, zveličansko besedo taistega, ki je pót, resnica in življenja, da boš v svetlobi resnice in milosti božje se v celem življenju Boga, nar vikše dobrote in nje-

govih svetih zapovdi zvesto deržala, lepo sadje keršanskih čednosti obiljno prinesla in se časne in večne sreče vdeležila.

Ustna beseda pa močno hitro mine, in sčasoma njo tudi gotovo pozabiš, ako nje ne boš sama v pobožnih bukvicah marljivo brala, v tvojo serce in pamet vtisnila in pogosto premišluvala. K temu koncu že več pobožnih bukvic imaš, in tudi jaz sem z tega zroka te bukvice poslovenil, ki so polne nar potrebnejših molitev in keršanskega podučanja, da se zamoreš v veri, zavupanju in ljubezni skoz branje taistih krepčati, hudega varvati, drago sadovje keršanskih čednosti obiljno prinesi in večno zveličanje zadobiti.

Vzemi ali, ljuba mladost! z veseljem te bukvice v roke, pogosto v njih beri, tvojo življenje po naukih, ki se v njih zadržavajo, vedno ravnaj, pa tudi v tvojih molitvah na me ne pozabi.

O naj bi te bukvice, ljubi mladenci in device in vsi zveličanja želni kerstjani, z radostjo prijeti! O naj bi tudi Bog vsega vsmilenja z nebes temu semenu rast in blagoslov milostivo dodeliti htél! da bi se vsi, ki se njih poslužijo, skoz nje v vednosti zveličanja krepčali in v čednostih keršanskih od dne do dne rasli; da bi izpridenju in hudobiji sveta vjšli, Bogu in čednosti zvesti ostali do konca življenja in tukaj časno srečo, tamkaj

pa večno zveličanje dosegli, ktero je Jezus svojim zvestim služebnikom v hišah svojega Očeta pripravil. Naj se zgodi!

V Borli 8. Septembra 1848.

Spisavie.

NAR POTREBNEJŠE

MOLITVE

z a

ljubo mladost.

pa večer odlično dosegli, kjer je
Jezus našel vseh svojih učencev v hi-
ši. Naj se
zgodilo.

NAR POTREBNEJE

MOLITVE

8 X 11 cm

ljubo mladenč.

Juterna molitev.

V imeni Boga Očeta, ki me je stvaril, Boga Sina, ki me je odrešil, in in Boga svetega Duha, ki me je posvetil.

Vsegamogočni in vsigapričijoči Bog! k tebi zgodaj povzdignem roke in serce, in tebi dajam iz globočine moje duše čast in hvalo zavolj tvoje breskončne dobrotljivosti in previdnosti, v kateri si me pretečeno noč preživel in k dnešnemu dnevu milostivno prebudil. Tvoja milost in tvojo vsmilenje je mene ničoršno noč pred mnogimi drugimi ohranilo, katerih duše si pred tvojo pravično sodbo poklical, in njih po njihovih delah naplačal alj kaštigal! Mene pa še si o nar dobrotljivejši Bog! per življenji ohranil, da še bi se, meni milostivno dodelenega časa, k poboljšanju, pokori in več-

nemu življenju poslužil. — Jaz se alj tudi hočem po tvoji volji vsikdar ravnati in tebi zvesto služiti. Moj sklep je resničen, moj duh je voljen, pa moje telo je slabo, revno in k hudemu nagnjeno, zato k tebi kričim, da bi mi milostivno hotel s tvojo breskončno milostjo na pomoč priti. Pomagaj mi, o moj Bog! da vsako uro dnešnega dneva k tvoji sveti službi obrniti, in si zaklade za nebesa pripraviti zamorem; pomagaj mi, da bom se mogel proti vsem grehom, sosebn pa proti mojemu nagnenju, kteremu sem nar bolj vdan bres jenjanja bojuvati, nasprotne čednosti dopolnjevati, skušnjavam k hudemu se proti staviti, vse dolžnosti mojega stana izpolniti, in težkoče taistega poterpežljivo prenesti.

(Tukaj premisli, v kakše grešne perložnosti bi znal čres dan priti, in terdno skleni, kaj hočeš storiti in kak se želiš zadržati, da bi se Bogu dopadnil).

Oča vsega vsmilenja! glej iz nebes milostivno na mojo veliko slabost k dobremu in silno nagnenje k hudemu, in mi tvojo milost dodeli, da bom moj sklep čista in popolnoma v vseh rečih dopolniti zamogel.

Prosim te tudi o Bog! za moje prijatelje, dobrotnike in sovražnike, za duhovne in posvetne naprepostavlene in oblastnike, za moje stariše, brate in sestre, za vso mojo rodbino in za vse ljudi. Oh veliko revnih, nesrečnih in z mnogimi težkimi križi obloženih zdihuje in k tebi za pomoč kliče v zdajni juterni uri! Gospod, vsmili se čres njih! Na nje se oglej milostivno in vsliši njihove in naše prošnje. Vse v tvojo obrambo sprimi; njih krepečaj in zlehkoti.

K tebi tudi kličem in tebe o Gospod Jezus Kristus edinorojeni Sin Boga Očeta, moj Zveličar in izgled, nar popolnejši vseh čednosti ponižno prosim, daj mi serčnost in stanovitnost, da tebe dnešni dan z veselim sercom nasledujem. Daj mi ponižno in krotko serce, kakoršno je tvojo na zemlji bilo. Daj mi milost k tvoji nar vekši časti živeti, vse ljudi serčno ljubiti in vsem dobro storiti, ko si me ti v besedi in djanju učil. Daj mi pomoč vse revšine, ktere mi moj Oča iz nebes pošle, poterpežljivo in čista v nar svetejšo voljo božjo izdano nositi in ako bom tolažbe potreben, tako mi pomagaj, da bom tai-

sto per tebi o moj Odrešenik! ne pa per ljudeh iskal.

Tebe tudi o sveti Duh! ponižno prosim, razsveti taiste, kateri še sedijo v tminah in senci smerti, v nespoznanju Boga Očeta, in ktere ga je on poslal, Jezusa Kristusa, alj pa, ako ga ravno poznajo, v smertnih grehih in hudobah bres straha živijo; razsveti in krepčaj in ohrani njih v tvoji sveti službi; da bomo iz rok naših vidljivih in nevidljivih sovražnikov rešeni vsi tebi služili v pravičnosti in svetosti vse dni našega življenja.

Sveta Marija, Mati božja, sveti Angelji in vsi Svetniki božji in sosebno ti moj kerstni Patron..... prosite za me per Bogu, da bi vas tukaj v življenju skoz brumnost, čednost in pravičnost nasledovati, enkrat pa vašega zveličanja v nebeškem raju deležen biti zamogel. Amen.

Oča naš. — Češena si Marija. — Verjem. —

Vsakdajno priporočenje samega sebe.

V tvojem imenu nar svetejši Jezus! zdaj hočem moje opravila začeti, hočem taiste dopernašati, ker ti to hočeš, kako ti hočeš, v pravem času in

na pravem mestu. Vse, kaj dnešni dan storim alj opustim, vse moje misli, besede in dela naj bodo tvoji nar vikši časti posvečene; tebi se vsega in z vsem, kar imam, darujem. Pogosto hočem dnes na te misliti, tebe v vsem nasledovati in vse, kar mi pošleš, z resničnim izdanjem v tvojo nar svetejšo voljo sprijeti. — Razsveti in krepcaj me, da bom večkrat čres dan to naprevzetje ponoviti in v djanju dopolniti zamogel. Amen.

Večerna molitev.

Pretekel je pa en dan mojega življenja, in jaz tebi o moj Bog! s ponižnim sercom zahvalim, da si mi milost dal taistega srečno preživeti; jaz tebi zahvalim za zderžanje mojih telesnih in dušnih moči, za piti in jesti, in za vsako veselje, kterega sem se dnes zavžil, in za tvojo pomoč, skoz katero sem opravila mojega stana srečno in veselo iz ljubezni do tebe dopolnil. En dan mojega življenja je alj pa hitro preminil, in tako hitro, ko dnešni dan, bodo vsi drugi dnovi mojega življenja pretekli. O moj Bog! da bi jaz enkrat v

ojstri sodbi mogel lahko od njih račun dati; da bi dnešni dan ne bi dolga mojih grehov pomnožil! — Jaz alj hočem stan moje vesti na tenko spregledati, in se potruditi s tabo pomiriti.

(Tukaj misli na naprevzetje, katero si v jutro sklenil, na tovarštva, v katerih si bil; pomisli, kako si se grehu, kateremu si nar bolj vdan, proti stavil, in dolžnosti stan dopolnil; pomisli, kaj si dobrega opustil, kaj bi bil lahko storil, in kaj si hudega dopernesel, česa bi se bil mogel varvati).

Moj Bog in moj Gospod! ako moje življenje s tvojimi zapovedmi pripodabljam, tako pregrešk in grehov bres števila zagledam. Kako bi jaz mogel pred tobom o nar svetejši in nar pravičnejši sodnik obstati, ako bi ti še to noč mojo dušo pred tvojo obličje na sodbo potegnil! — Deno pa hočem na te o nar ljubeznivejši Oča! zaupati, ti ne zaveržeš sina, ki se spokorjen k tebi nazaj poverne, ki svoje grehe, s kterimi je tebe razžalil, čerti in sovraži, temoč ga objameš, kušneš in mu odpustiš. Spremi tudi mene v tvoji ljubezni; jaz čertim in sovražim vse grehe dnešnega dneva, ja celega mojega

življenja, ker sem skoz taiste tvoje bresštevilne dobrote z nar gersoj nezahvalnostjoj naplačal, in tvojo večno ljubezen, ktere si ne zaslužim, od me vkraj tiral. O Bog! bodi meni grešniku milostiven! Daj da bo dnešni dan zadni moje nehvaležnosti in mojih grehov; daj mi milost, vse dni mojega prihodnega življenja, ktere še mi morde dati hočeš, v dubu pokore resnične preživeti, in nje k zadostastorjenju za moje grehe, in k popravlanju kvara, kterega sem skoz taiste bil napravil, zvesto obrniti. V tvojem imenu o moj Jezus! se hočem k počinku podati; brani me v temnoj noči, in me v jutro pa okrepčanega in k dobremu pripravnega drugoč skoz tvojo vsegamogočnost prebudi. Ako pa hočeš, da bi ta nicoršna noč zadna mojega življenja bila, da bi jaz zadni krat pred toboj tukaj na zemlji mojo molitev opravil, tako se naj tvoja narsvetejša volja zgodi, samo vsmili čres mojo vbogo dušo.

V tvoje roke priporočim samega sebe, moje ljube stariše, brate in sestre, prijatelje, dobrotnike in sovražnike, duhovne in posvetne naprepostavlene in oblastnike, mojo rodbino in vse lju-

di; vsmili se čres duše rajnih v ical; vsmili se čres vse žive in mertve. Amen.

K svetemu Angelju varihu.

Angelj božji, ti moj čuvaj, tebi se lepo priporočim, vari, brani in ohrani me nicoršno noč, skoz tvojo pomoč vseh dušnih in telesnih nevarnosti; da bom zamogel po v spanji okrepčanih močih drugoč k novim opravilam za mojega Boga vesel in bister iz postelje vstati, ako bo mu to dopadljivo. Amen.

K svetim Patronom.

O nar srečnejši Jezusov hranitelj, sveti Jožef! in vsi drugi moji pomočniki! jaz nar ponižnejši služebnik vaš se vaši obrambi s telesom in dušoj priporočim, da bi proti vsemu nalezvanju sovražnikov obvarvan v miru zamogel počivati in spati. Amen.

Dober namen.

O nar ljubeznivejši Bog, zdaj hočem počivati; ker se tebi tako dopadne; da moči ponovim, in se za tvojo sveto službo priličnejšega storim. Ko-

likokrat bom čres noč dehnil, tolikokrat bodi od me pohvalen o Bog, in vi: o Jezus, Marija in Jožef! o sveti Angelj varih in vsi drugi moji pomočniki! tolikokrat ponovim in ponoviti hočem vse drugda sklenjene dobre namene, poželenja in naprevzetja Amen.

Kdar se slačiš, znaš tako k Bogu zdihovati.

O Gospod! razsveti moje oči, da nikdar v smerti ne zaspim. Ti si nas za se stvaril, in našo serce je tako dolgo nemirno, dokler v tebi ne počiva. Daj mi o nar slajši Jezus! v tebi čres vse stvari počivati in mojo serce v tebi vmiriti.

Daj mi o Gospod! taisto spanje, ktero deliš tvojim ljublencom, da kdar moje oči k tvoji časti in ljubezni spijo, vsa moja pamet in vso mojo serce, v vsakem zdihleju, tebi in tvoji ljubezni živi.

Kdar v postelo ideš.

Glej zdaj jaz v pokopališe pojdem, ki sem življenja in večnega zveličanja ne segurn (zažihran); o da te nikolj ne bi bil razžalil, o lepota čres vso lepoto! Iz serca mi je žal o moj Odreše-

nik, in jaz terdno sklenem, mojo življenje poboljšati.

O nebeški Oča! tvojega Sina tebi darujem z vsemi bolečinami in ranami njegovimi, za vse moje grehe in nemarnosti.

O prečista Divica Marija! pomagaj mi; o vi sveti pomočniki moji sprimate me; in ti Angelj božji, moj varih vari me vsakega greha in zalezovanja vražjega.

V miru bom počival in spal. Jezus! Marija! Jožef! Amen.

Oča naš. — Češena si Marija. — Verjem. —

MOLITVE

k s v e t i m e š i.

Molitev pred sveto mešoj.

V tvoji sveti hiši sem zdaj nazočen o vsmilen Bog! Mene velikoča in množina mojih grehov plaši in časne skerbi me hočejo zatreti, zato sem pred tobom, da bi odpušenje in pomoč zado-

biti mogel. Kje drugdi bi tolažbo in zlahkotenje najti zamogel, ko v tvoji sveti hiši? Tukaj je v resnici hiša božja, tukaj so vrata nebeške. Tukaj ponavlja edinorojeni Sin božji svojo kervavo daritev na nekervavo vižo, da bi me sadovja svojega odrešenja vdeležil; ja on sam hoče tukaj pod podobami kruha in vina resnično pričijoč biti, se hoče za moje grehe in k zveličanju vseh vernih darovati. Tako me alj krepčaj o Bog v veri, zaupanju in ljubezni; užgi mojo pobožnost, pomnoži mojo grivingo, da bom per ti sveti daritvi pričijoči k mojemu in vseh ljudi zveličanju.

Sosebno te prosim za moje stariše, brate in sestre i. t. d. Amen.

K početku svete meše.

K tvojemu oltarju pristopim o nar svetejši Bog! in za mojo nemirno dušo pokoj in mir išem; per tebi išem pomoč proti vsem sovražnikom mojega zveličanja. — Zakaj si žalostna, moja duša? Ne bodi slabe volje; ako so ravno grehi človeka tako mnogi, ko pesek primorski, tako se njih Gospod noče več spomniti, ako človek s spoz-

nanjom in z grivingom k njemu pride. O Bog! tvoje očesa ravno drugega nič na meni ne vidijo, ko nepokorsino, nezahvalo, greh in revšino; pa jaz pred tobom in pred vsemi Svetniki tvojimi spoznam, da sem kaštige vreden grešnik, da sem morde nar vekši grešnik. Jaz z mitnikom evangeljskim na persa terkam in zavpijem: „Bog, bodi meni grešniku milostiv!“ „Vsmili se čres me o Bog, vsmili se čres me!“ Glej, mene ne tira samo strah pred tvojimi kaštigami in spoznanje moje revšine k tebi, temoč tudi moja ljubezen do tebe. O ne zaverži zato mojega ponižnega in pobitega serza, ki tebe močno želi; sprimi me pa v tvojo milost in prijateljstov in razveseli mojo dušo.

Gloria. (Slava).

Jaz bi zavolj stanovitne nezvestobe, skoz katero sem moje oblube prelamal, ne bi odpušenja grehov vreden bil, ako ne bi Sin božji, moj Zveličar, na svet bil prišel. Večna hvala naj bo tebi, vsmileni Oča, za tvojo perjaznost, da vsem ljudem, ki so dobre volje, mir daš, katerega svet dati ne more. Greh ne more človeka osrečiti

in vdovoliti; nepokoj, potreba in reva, časno in večno terpljenje so njega nasledki; „greha plača je smert.“ Da bi nas tega strašnega zlega rešil, si ti o nar dobrotljivejši Bog! tvojega edino-rojenega Sina poslal, in ti nam je pristop k nebeškemu raju odperl. Da bi v njega zaupali, je ko perjazno in ljubeznivo dete v jaselcah ležal. Tedaj so nam vbogim grešnikom Angelji srečo želeli k našemu odrešenju in so peli: „Čast bodi Bogu na višini in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.“ Tebi je znano o Bog, da je moja volja dobra, zato dopusti, da se hvalna pesem Angeljska nad menoj dopolni v resnici, in daj mi mir tvoje svete ljubezni. Z vsem zaupanjem se k tebi obrnem in milo prosim — ne za časno blago, ne za častitanje in imenitnost per ljudeh — temoč za tvoj mir. Ti boš me vslišal; ker ne pustiš, da bi uni, ki na te zaupajo, v sramoto prišli.

List in evangelj.

Nar vsmilenejši nar dobrotljivejši Bog! kdo bi zamogel tvojo ljubezen do človečjiga roda vredno častiti! Kako modro in dobrotljivo si ti taistega v

vseh časih vižal! V starem zakonu si ti svojo voljo skoz očake in preroke bil razodel, da bi nesrečne, na enega Odrešenika čakajoče ljstva k Zveličarju sveta bil pelal. Ko so zadnič dnevi zveličanja prišli, ko je milosti poln čas nadšel, si svojega nar dragšega Sina poslal, ki nas je tvojo zveličansko besedo učil in nam pót k nebesam pokazal. — O Bog! kakšo hvalo sem ti dolžen za tvoj sveti navuk, za postavljenje tvoje vsikdar resnične svete katoliške cerkve, v kateri sem rojen in izrejen! Ona mi kaže pót, resnico in življenje. — Kaj pa mi ona hasni, ako po pótí ne hodim, resnice in življenja ne išem? „Vera je bres (dobrih) del mertva.“ Znovič tedaj sklenem, da se hočem poboljšati in si terdno napre vzemem, v prihodnem času moje misli, besede in djanja po tvojem svetem nauku ravnati.

K r e d o. (Verjem).

Vse verjem, o moj Bog, kaj si nam razodel in kaj nas skoz usta učnikov tvoje svete vere učiš; verjem, da se bodo tvoje obljube in grožnje nad menoj dopolnite, potem ko ti

zvesto, ali nezvesto služim. Deno pa tudi vem, da je ne zadosta verjeti; ker hudobni duhi tudi verjejo in trepečejo. Prosim te o moj Bog, da s tvojo milostjo mojo vero oživiš, in me s svetimi mislimi in nebeškimi želami napolniš, da skoz življenje vedoč dam, da tebe o moj Bog, ljubim. Krepečaj me, da mojo vero serčno in stanovitno pred celim svetom spoznam, tudi v nevarnosti in skušnjavi, ako moja dolžnost to od meterja; krepčaj me, da ne bom iz póta resnice in zveličanja zablodil na pót laži in pogublenja, ampak da ti v veri zvesto služim, dokler čas pride, kdar se bo moja vera v gledanje premenila in kdar bom sadovje moje pokoršine v večnem zveličanju bral.

Daruvanje.

Vsegamogočni večni Bog, Gospod vseh stvarjenih reči! Jaz tebi s mešnikom darujem dare kruha in vina; jaz nje tebi darujem za moje bresštevilne grehe in hudobije, za moje prijatelje, dobrotnike in vse verne kristjane, sa vse žive in rajne. Jaz tebi tudi darujem vse moje misli, besede in dela, vso mojo veselje in terplenje, in vse moje

opravila; jaz se samega sebe z vsem, kaj sem, in kaj imam darujem. Vsemi daritvo mojega serca milostivno gor; očisti, kaj je nad njoj vtepenega; popolnejšo stori, kaj je nad njoj nepopolnega; posveti, kaj je nad njoj nesvetega. Tebi edino hočem služiti, tvoj edino hočem biti. Glej dol iz tvojega sedeža na oltar, in naj se tebi ta daritev dopadne, ktero v ponižnosti in v pokori serca tebi darujem.

Praefatio. (Predgovor).

Serce in glas k tebi povzdignem, o nar svetejši Oča, in tebi zahvalim za vse dare in dobrote po Jezusu Kristusu, našemu sredniku, skoz kterega bo naša molitev pred tvojim božjim sedežom vslišana. Vsi Angelji in Arkangelji in vsi zveličani duhi pojejo tebe hvale in mole: „Sveti, sveti, sveti je Gospod, Bog nebeških trum; nebesa in zemlja je božje veličasti polna!“

Hosana na višini! to je: rešenje, zveličanje od tega, ki na višini prebiva. O kako iz tega grešnega življenja na zemlji močno poželim tovarštvo unih zveličanih duhov, da bi Boga častil od obličja do obličja! V duhu moleč

med njimi poklekнем in njihovo hvalno pesem molim: Sveti, sveti, sveti je Gospod, Bog nebeških trum, nebesa in zemlja je njegove veličasti polna. Hosana na višini!

P o s a n k t u s. (Po „Sveti“).

O Bog vsega vsmilenja! v ponižnosti padnem pred toboj na obličje in te prosim, blagoslovi tvojo sveto katoliško cerkvo, zderži njo v zložnosti ljubezni in miru. Blagoslovi nje vikšega pastirja, papeža, in našega škofa in v vse sposnovavce svete apostolske vere z obilnostjoj tvojega blagoslova. Blagoslovi našega Cesarja in vse posvetne oblastnike.

Spomni se tudi o Gospod, mešnika per oltarju in vseh pričijočih, katerih vera in brumnost ti je poznana. Sosebno ti vse tiste priporočim, za ktere sem iz hvaležnosti in ljubezni moliti dolžen: moje stariše, brate in sestre, prijatelje, dobrotnike, tudi sovražnike in razžavljivce. Perpelaj grešnike k resnični pokori, zlehkoti bolene in vmirajoče, podučí blodeče in pelaj nevernike v luč tvoje resnične svete ve-

re; vsmili se čres tiste, ki na celem sveti terpijo in se žalostijo.

K vam za priprošnjo kličem, vsi Svetniki božji! nesite mojo molitev k sedeži vsmilenja božjega, in nam izprositate milost, da bo nas nazoča daritev v resnici posvetila. Nadošel je sveti hip; Jezus Kristus ponavlja zdaj skoz mešnika pred našimi očmi, kaj je per zadni verčerji storil; on spremeni kruh in vino v svojo nar svetejšo telo in kerv, in je v vidljivih podobah resnično na oltarju pričijoči.

(Per povzdigavanju se tihi pobožnosti čista izdaj).

P o p o v z d i g v a n j u .

Z zaupanjem se tebi nabližam Bog, Oča nebeški. Tvoj ljubeznivi Sin je za moje grehe vmerl, in se zdaj tebi daruje na oltarju k odpušenju mojih grehov. Zavolj njega me ne boš zaverigel. Očisti me vseh grehov; napolni z nebeškoj tolažboj mojo dušo; vužgi v njoj poželenje, po pravičnosti in serčni pobožnosti, in njo tudi krepčaj, da ne bo na poti čednosti vpešala in obnemagala.

Tudi te prosim, Oča vsega vsmi-
lenja, za moje rajne stariše (ako so že
svet zapustili), prijatelje in dobrotni-
ke, za mojo rodbino in za vse verne
duše. Očisti njih pregrešk, za ktere
še so pred smertjo ne dovolj pokore
delali; okrajšaj čas njihovega terplen-
ja, in daj njim skoro mir doseči, kte-
rega močno poželijo. Vse nas po do-
končani skušnji zdajnega življenja pe-
laj v tovaršto Svetnikov, in nas tvoje
veličasti vdeleži, da bomo tebe zamogli
vekomaj častiti in se tvojega zveličan-
ja veseliti.

O č a n a š.

V zaupanju v mojega Zveličarja
in Odrešenika se tudi jaz podstopim
tebe drugoč Očeta imenuvati, ako sem
lih nevreden, tvoj otrok biti, ker sem
te, oh žalost! tolikokrat razžalil. Ti
boš me vslišal, o nar dobrotljivejši
Oča, ako te z živoj veroj, v ponižno-
sti in stalnosti zavupljivo za dobre da-
re prosim. Tako alj od tvojega ljubez-
niviga Sina podučen molim.

Oča naš.

K a g n u s D e i. (Jagne božje).

O Jagne božjo, ktero odjemleš grehe sveta, vsmili se čres nas!

Nar dobrotljivejši Jezus! zdaj jaz čista na tvojo vsmilenje zavupam, in sem drugoč lahko miren, ker si moje grehe na se vzel. Tvojo vsmilenje mi drugoč mir da, en mir, ktereга svet dati ne more. O ne daj, da bi jaz kda ti mir zgubil, ne daj, da bi se jaz kda v greh povernil!

Z a v ž i v a n j e.

O Gospod, jaz ne sem vreden, da greš pod mojo streho, temoč reči samo eno besedo, in zdrava bode moja duša.

Moja duša tebe, moj Zveličar, močno poželi, da bi se s tvojim nar svetjšim mesom nasititi zamogla. Pa bojim se, da še ne sem vreden, k tvoji sveti mizi pristopiti, in tebe v moje serce sprijeti. Vzemi tedaj hrepeno poželenje moje duše, se s tobom serčno zediniti, milostivno gor; skoz bolj in bolj me očisti grešne želčnosti, vužgi mojo serce k tvoji ljubezui, da bom skoro mogel k tvoji sveti mizi pristopiti.

piti. **Kruh Angeljski**, zvir zveličanja! uči me veselje sveta zaničevati, daj mi le edino v tebi tolažbo in veselje najti.

Sakrament ljubezni! pokončaj vso sovraženje in nezložnost med nami. Vsi, ki te primemo, smo otroci enega Očeta, per eni mizi, ko bratje zebrani. O naj bi se vsi, ko bratje, med sobom ljubili!

K mešnikovem blagoslovi.

Naj nas blagoslovi vsegamogočni in čres vse vsmileni **Bog Oča † Sin †** in **sveti Duh †**. Gospod naj nas na vseh naših pótih brani, in hudobnega sovražnika varje.

K koncu svete meše.

O nar ljubeznivejši Oča! vzemi to nekervno daritvo k časti tvojega nar svetejšega imena in k zveličanju sveta ravno tako milostivno gor, ko si kervno daritvo Jezusa Kristusa na križu na hribu Kalvarskem gor vzel. Vsmili se čres vse tiste, za ktere sem per sveti meši prosil, in molil: krepčaj moje sklepe k dobremu, in pomagaj mi taiste dopolniti. Jaz nočem dnes poza-

biti, kaj sem per tem nar svetejšem darovanju obljubil; pogosto me moje obljube spomni, in me krepčaj, ako bi per dopolnenju taistih obnemagati začel.

Zdaj se hočem, o moj Zveličar, k mojim opravilam poverniti, k čemu si me poklical; hočem taiste k tvoji časti in k zveličanju moje duše dopolnjevati; daj mi milost, taiste tako dopolnjevati, da bom zamogel enkrat v sodbi na tenko od njih račun dati. Amen.

Molitve k spovedi.

Pripravna molitev.

Nar svetejši Bog, ki si vedno pripravljen, grešnika drugoč sprijeti in mu grehe odpustiti, oglej se na eno dušo, ki se s serčnim zaupanjem k tebi verne, in se želi v svetem sakramentu pokore svojih madežov očistiti. Dodeli mi milost, o Bog, da bom se k prijetju taistega vredno pripraviti zamogel; razsveti mojo pamet, da bom vse

moje grehe spoznal; geni mojo serce k resničnemu zaničevanju in k serčni grivingi čres taiste; vižaj moj jezik, da bom se njih po resnici spovedal in taistih odpušenje dosegnil.

Klicanje svetega Duha na pomoč.

O sveti Duh, zvirališe vse svétlobe! pošli le en trak taiste v moje serce, da vse moje grehe, in to, v celi gnusobi taistih spoznam. Daj mi, o Gospod, taiste tako na tenko spoznati, ko bom taiste gledal v unem hipu, kdar bom vmiraje iz tega življenja pred tvojo sodbo priti moral. Daj mi milost, o Bog, spoznati ravno tako to hudo, kaj sem storil, kako tudi to dobro, kaj sem storiti opustil. Daj mi število in velikost vseh mojih grehov viditi. Daj mi spoznati, kolikokrat in kako močno sem mojega bližniga razžalil, kako sem proti samemu sebi, in proti dolžnostim mojega stana zagrešil. Razsveti me in ne dopusti, da bi me vkanлива svuljubezen zapeljala in oslepila; vkraj potegni ogrinjalo, ktero ona pred mojimi očmi razprestira, da mi nič ne bo vbrnilo, samega sebe prav spoznati,

in se taistemu, kateri je tukaj na tvojem mestu, tako razodeti, kako ti od mene terjaš.

(Tukaj vest isprašuj; — misli na grehe navadne in na nagnenje, kteremu si nar bolj vdan, na osebe, v kterih tovarštvu si se znajšel, na kraje, mesta in pajdaštva, kjer si večkrat bil. Prevdari, kako si se proti Bogu, proti bližnemu in proti samemu sebi zaderžal, kako si zapovdi božje in svete cérkve ispolnjeval, in kako si dolžnosti stana, v kterega te je Bog postavil, dopolnjeval. — Ne pozabi pa števila, kolikrat si zagrešil, sosebno per smertnih grehah, povedati. Čres vsako tukaj postavleno vprašanje se nekoliko časa premišlavaje mudi, da boš se mogel čisto, popolnoma in resnično zgrivano vseh grehov spovedati).

Griv ing a.

O moj Bog! ti vidiš velikost in množino mojih grehov; dostakrat in na mnogotero vižo sem te razžalil; grehi vsake sorte težijo mojo dušo. Jaz sem veliki grešnik in si zaslužim terdno kaštigo tvoje pravičnosti. Večne kaštige, s kterimi se nepokornim grešnikom groziš, bi me mogle zadeti, da mi ti ne bi v tvoji breskončni milostivosti velike milosti k pokori in spreober-

nenju dodelil. Nebesa in njega veselje bi mi bilo zaperto, da bi mi ti ne bi milosti resnične grivinge dal. — O moj Bog! jeli sem tvojega vsmilenja vreden? jeli si tvojo dobrotlivost in ljubezen zaslužim? — Jeli si veliko več ne zaslužim, da bi me ti pred tvoj sodni sedež poklical in račun od me terjal?

Storil sem, kaj si ti bil prepovedal, in sem tvojih zapovdi ne dopolnil; poželenje mojega serca sem nasledoval, sem v zavživanju taistega srečo in zadovoljnost iskal, in sem drugega nič ne našel, ko gruštenje in revšino. In da bi bil ti mene, o moj Bog, v mojih grehah pred sebe poklical, tako bi bilo večno terpljenje moj del. Oh jaz tebi iz globočine serca zahvalim, da mi čas milostivno dodeliš, večnim kaštigam, večnemu ognju, grozovitni družbi hudicev in zaverženih vjiti; jaz tebi zahvalim, da mi milost daš, da zamorem v zedinenju z vsemi Angelji in krepostnimi ljudmi v tvojem gledanju večno zveličanje najti. Mene grivajo vsi moji grehi, ktere močno sovražim, ker me taisti večnega veselja nebeškega

ločiti in večnih kaštig krivega storiti zamorejo.

Pa ne grivajo me samo iz tega zroka moji grehi, ampak sosebno zato, ker sem skoz taiste tebi, mojemu nar boljšemu Očetu in nar vekčemu dobrotniku, nezahvalen bil. Tebi, o Bog, imam vse zahvaliti, kaj sem in kaj imam: ti si mi življenje in nevmerjočo dušo dal; ti si me zderžal in obvarval; ti si večno zveličanje meni za plačilo odločil, in si k mojemu odrešenju poslal v nar britkejšo smert na križu tvojega edinorojenega Sina. — O moj Bog! kako nezahvalna pošast sem jaz, da sem takše dobrote z nogami teptal! Tvoje ljubezni, od ktere vse imam, sem se ledenomišljivo spozabil; mojo življenje, ktero bi le edino tvoji sveti službi moglo posvečeno biti, sem v grešno službo dal! Ne sem na glas moje vesti pazil in taiste nesem poslušal, ne sem pazil na besede in izglede krepostnih, ne na prigodbe v mojem življenju, ne na predgarje in spovednike, skoz ktere si me ti tako ljubeznivo klical; ne sem gledal na mojega Zveličarja, kako je njegova kerv per nevsmilenem bičevanju, s ternjom kro-

nanju, in na drevesu svetega križa ž njegovih prebitih rok in nog tekla; ne sem gledal na mojega Zveličarja, kako ljubeznivo on vsak dan v svetih mešah med nami prebiva, in se nam v nar svetejšem oltarskem sakramentu za hrano da — **J**oj meni! da sem na tvojo ljubezen, o moj Bog, tako lahko pozabil! **Z** gerdoj nezahvalnostjoj sem zavezo, ktero si ti v svetem kerstu z menoj naredil, za nič deržal, mojo obljubo, ktero sem per svetem kerstu v tvoji nazočnosti storil, prelomil, in sem Duha resnice in milosti sramotil. — **B**og bodi meni vbogemu grešniku milostiv!

Ti vidiš, o Bog, mojo nezahvalnost in hudobijo, s kateroj sem tvoje dobrote naplačal, pa tudi vidiš žalost, ktero zavolj tega občutim. **Z** grivanim sercom obžalujem svoje grehe, mene vse hudo griva, kar sem kdaj storil, in milo prosim tebe za vsmilenje. **O**dpusti mi moj dolg, za katerega si ti neizrečeno došta bil terpel, in prikaži mi tvojo ljubezen. Tebe hočem odslej serčno in zvesto ljubiti.

Da bi ti ne bil sama ljubezen, kako še bi me mogel ljubiti, ker sem te-

bi tako nezahvalen bil? Pa ti si zapopadek vsega dobrega in lepega, ti si nar svetejši, nar popolnejši, in nar ljubeznivejši. Vsa lepota in ljubeznivost tvojih stvari je v pripodobi s toboj le senca. Ti si moja nar vikša dobrota za čas in večnost, moj in vseh stvari konc; ti si sam v sebi vsega preštimmavanja, vse časti in ljubezni nar vrednejšo bitje — in tebe ne sem ljubil, temoč skoz moje grehe sovražil in razžalil! — O Bog! užgi moje serce, da mojo gnusobo prav obžalujem. Tebe, ki si sama ljubezen, bi moral čres vse ljubiti. ako bi ravno ti ne bil moj dobrotnik in moja zveličanje. — Iz ljubezni do tebe čertim in zaveržem vse svoje grehe, ker sem tebe, nar ljubeznivejšega, skoz taiste zaničeval in žalil, in obljubim odzdaj mojo življenje resnično poboljšati.

Naprevzetje.

Odzdaj hočem mojo življenje resnično poboljšati. To tebi, nar svetejši in nar pravičnejši Bog! obljubim. Jaz čertim in sovražim vse grehe, ktere sem kdar storil in še enkrat njih ob-

žalujem iz straha in ljubezni; nikoli več jih ne bom v pridočem času storil. Nobena skušnjava, noben izgled drugih mene ne bode geniti zamogel, da bi tebi nezvest postal. Nobena škoda, nobena težkoča, noben časen dobiček mi ne bo vbranil tvoje nar svetejše volje v vsem dopolnjevati. Zato se hočem vsake nevarnosti in perložnosti k grehu varvati; hočem se unega tovarštva pajdaštva z unimi osobami ogibati; hočem se teh perpomočkov k poboljšanju zvesto in stalno poslužiti in kvar, katerega sem skoz moje grehe bil storil, iz vse moči popraviti.

Zdaj hočem ta iti, o moj Bog! in se vseh mojih grehov odpertoserčno spovedati tvojemu namestniku. Spremi me zgubljenega sina v milosti tvoji. O jagne božjo, ktero odjemleš grehe sveta, odvzemi moje grehe!

Molitev po spovedi.

Hvaljen bodi Jezus Kristus! Moji grehi so mi odpušeni! Iz ust tvojega služebnika sem, o Bog vsega vsmičenja, to tolažbno za segurnost slišal

in dosegnil; spet sem stvar tvojega dopadenja in tvoj ljublen otrok. Moja duša! hvali Gospoda, in nikolj ne pozabi, kar je on tebi velikega storil; kar je v meni, ne! hvali njegovo nar svestejšo ime. — O moj Bog! da bi jaz zamogel tvojo očinsko dobrotljivost zadoستا hvaliti, in tebi vredno hvalo dajati. Ti si meni odpustil moje hudobije; ti me ozdravljaš od mojih slabosti, in meni drugoč mir dodeliš.

Nebeški Oča! o da bi bil tebi bolj zvesto služil, o da bi mogel čas nazaj poklicati, ktereга sem v pozablenju tebe bil potrošil! Pa mene griva, in mene bo vsikdar grivalo, da sem tebe, o nar vikša dobreta, tako močno razžalil! Ti pa si meni v tvoji neizrečeni ljubezni vse moje grehe odpustil; vsemi mojo spokorjeno serce, mojo terdno naprevzetje, tebi vsikdar zvesto služiti, k zahvalni daritvi za tvojo dobrotljivost. Moja resnična volja, moja stanovitno naprevzetje je, da hočem vso mojo življenje tvoji sveti službi posvetiti, in tvoje svete zapovedi v vsem in vsaki čas natenko dopoljnevati. Pa ti, o moj Bog, poznaš mojo slabost, poznaš premenljivost moje volje; tebi je znano, da

sem že večkrat, ko dnes, si čista resnično naprevzel, pa oh žalost! mojega naprevzetja ne sem deržal. Zato k tebi za pomoč zdihujem in tebe za milost stanovitnosti milo prosim; vkroti mojo hudobno nagnenje, in me vsake neproste perložnosti k grehu varji.

Sveta Marija, ti perbežališe grešnikov, sprosi mi od Boga milost, da bom zamogel mojo naprevzetje tudi dopolnjevati. Sveti Angelj varih in vsi Svetniki božji, podpirajte mene z vašoj priprešnjoj v mnogih nevarnostih in skušnjavah življenja, da bom po vašem izgledu raji življenje, ko pa prijateljstvo božjo zgubil. Amen.

MOLITVE

k svetemu obhajilu.

Priprava molitev.

Nar dobrotljivejši, nar vsmilenejši Jezus! v nar imenitnejšim hipu mojega življenja te milo prosim za milost in pomoč. Ne bom zemeljskega kralja spri-

jel, ampak kralja večnosti, nevmerjočega in nevidljivega, kralja vseh kraljev, Gospoda vseh gospodov! Stvarniku nebes in zemlje, mojemu Bogu in sodniku hočem prebivališče pripraviti! Pa kdo sem jaz, da se podstopim tebi približati? Angelji v tvoji priči-jočnosti svoje obličja zakrivajo, in nebes nebesa te ne zapopadnejo, in jaz vbožčik smem tebe v svojo serce sprijeti? — Deno pa mi ti to zapoveš in praviš: „Kdor moje meso je, in moja kerv pije, taj ostane v meni, in jaz останem v njemu.“ Ti kličeš vse, kateri so trudni in stežavami obloženi, k sebi in jih hočeš zlehkotiti. Tako alj hočem zaupaje na tvojo neizrečeno vsmilenje k tebi priti, da tolažbo in zlehkotenje najdem; hočem priti z mojoj slabostjo in z mojimi betegi, da bom skoz te ozdravljenja deležen. Pomilovanje z meno imej o Bog ljubezni! užgi mojo ledeno serce s tvojo svetlojo ljubavojo; zaduši v meni vse grešne nagnenja in poželenja, ki me na zemljo vežejo, in si samemu v mojem sercu prebivališče pripravi, da ne bom sodbe jel in pil, ampak da se bom nasproti svega sa-

dovja svetega zedinenja s tabo vdeležiti zamogel. Amen.

V e r a.

Verjem in z veseljom spoznam, da si ti, o moj Zveličar, tukaj na oltarju pod krušnojo in vinskojo podobojo z božanstvom in človeštvom, s telom in z dušoj, z mesom in s kervjov resnično nazoči. Verjem, da bom tebe, mojega Stvarnika in Gospoda, ki si k mojemu in vsega sveta odrešenju na zemljo bil prišel, ki si se ko slabo dete v jaselcah solzil, ki si naj grozovitnejšo smert preterpel na stebelu svetega križa, ki zdaj na desnici tvojega Očeta sediš in ki boš enkrat ves svet sodil, v svetem obhajilu zavžil. — Krepcčaj in množi, o moj Boj, to resnično vero v meni!

U p a n j e.

Resničen Bog! ti si obljubil, da se v svetem obhajilu čista z ljudmi zediniti hočeš. Zaupam na tvojo obljubo, in imam zanešljivo zaupanje, da boš me z obilnostjo svoje milosti napolnil, in okrepečal na pót čednosti. Ti mi per tvoji sveti mizi hočeš kruh Angelj-

ski, hrano k večnemu zveličanju dati; ti mi hočeš vode piti dati, ki vekomaj vso žejo vgasí; ti hočeš samega sebe meni prikazati! — O moj Bog! ti si moja sreča, moje zveličanje! Ti si moje zaupanje! V tebe zaupam terdno. Množi o Gospod, moje zaupanje, in ne daj, da bi mi taisto k sramoti bilo!

L j u b e z e n.

Tvoja ljubezen do nas grešnikov se ni zadovoljila, da si na zemljo prišel, terpel in vmerl, ampak ti si vedno hotel pri nas ostati. Na večer pred tvojim grenkim terplenjom si ti toti sveti sakrament tvojega telesa in tvoje kervi postavil; ti si grosovitno smertno težavo skril, ktera ti je eno uro po tem kervave srage pognala, si pozabil na na ljubezen do svojega življenja, da bi se našega življenja spomnil, in si nam v svojih zadnih besedah in djanjih vsikdaršni spomin zapustil. O breskončna ljubezen! kdo mi hoče misli in občutleje zbuditi, ki bi tako vizoke in čudežljive ljubezni vredni biti! — Jaz te ljubim, o moj Zveličar, in tebe hočem vse dni mojega življenja ljubiti. Nič me ne bo

zamoglo tvoje ljubezni ločiti, ne žalost, ne nadloga, ne življenje, ne smert. V tej ljubezni, o moj Bog, hočem vsikdar živeti in tudi enkrat vmreti. O moj Bog! užgi v mojem sercu resnično ljubezen.

P o n i ž n o s t.

Oh, kdo sem jaz, da te ljubiti smem? kdo si ti, da k meni priti in v meni prebivati hočeš? — Vsegamogočni, nezapopadljivi Bog! Ti si sama svetost in večna ljubezen — jaz pa sem slaba, nečista, od hudobnih nagonov vladana stvar, gotov greh in zaverženče. Oh, dobro spoznam svojo nevrednost, in se ne podstopim k tebi pogledati; vsmili se čres me in ne gledaj na moje hudobije, temoč na mojo spokorjeno ponižno serce. Naj se tebi moja spokornost in ponižnost, nar ljubezniveljši Zveličar, dopadne! Perzanesi moji slabosti in mojemu vbožtvu, dodeli mi tvojo milost, da bom tebe k zveličanju moje nevmerjoče duše in k poročtvu večnega življenja prijel.

P o ž e l e n j e.

„Silno sem poželil to jagne z vami jesti.“ Tako si djal k svojim učencem, in tako zdaj tudi k meni govoriš, in me z otročkim zaupanjem in poželenjem navdajaš. Silno poželim tvojo sveto kosilo zavžiti; moja duša je nemirna, dokler v tebi ne bo počivala. Tako tedaj pridi, ti Gospod mira, in moji duši daj resnični mir, tvoj mir drugoč; daj mi o Gospod, tvojo sladkost pokušiti. Pridi, ti veselje Angelsko, in okrepi mojo žalostno dušo per tvoji sveti mizi, da bom novo okrepečan zamogel po poti čednosti hoditi in enkrat v tvojem kraljestvi s tvojimi Angelji in Svetniki obhajati večnega veselja kosilo. Pridi, ti zveličanje moje duše, ti neizmerna ljubezen, pridi in se z meno zedini! Moje serce ti veselja bije; izpolni moje poželenje, kralj veličasti nebeške, in pridi, da boš v moji duši gospoduval.

O Gospod, ne sem vreden, da greš pod mojo streho, temoč reči samo eno besedo in zdrava boče moja duša.

Molitev po svetem obhajilu.

(Mudi se nekoliko časa v premišlunjanju milosti, ktere si se vdeležil).

„Kdor moje meso je, in moja kerv pije, ostane v meni in jaz ostanem v njemu.“

Jezus, moj Gospod in Bog! ti si zdaj k meni prišel in v meni prebivaš z boženstvom in človeštvom; ti, kterega nebesa in zemlja ne zapopadno, Sin Narvikšiga, Bog ljuбезni, imaš sedež v mojem sercu! — Čast in hvala naj bo tebi za neizrečene milost, ktero si mi skazal. O da bi se vse stvari z meno k tvoji časti zedinile in da ne bi nehale, tebe za tvojo dobrotljivost in ljubezen častiti. Resnično, ti si ljubezen, ti se ljudem daš, in jim zgubljen mir znovič prikažeš. — Njihovo silno poželenje je vdovoljeno skoz to, da so te posedli. Daj mi srečo, da s tabo zedinjen ostanem in da v tebi veselje in tolažbo najdem. Pa kako bi zamogel tvoje dobre te naplačati? Oh, kaj ti zamorem prijetnejšega prikazati, ko moja zerce! Vzemi ga, o moj nar slajši Jezus! Da bi ono vedno čisto in ne-omadežvano bilo, naj bi nikolj od greš-

ne sladnosti ognušeno vedno v čisti ljubezni do tebe gorelo. — Hočem si perzadevati, to ljubezen do mojega Zveličarja hraniti, in mu skoz mojo hvalenost poverniti.

Zato samega sebe darujem z vsem, kar imam, in kar sem, tvoji veličasti, o moj Gospod in Bog! tvoj sem ves. Tebi dušo in telo darujem, tudi vse moči in prikladnosti, poželenja in žele, misli in djanja! Tvoj hočem edino biti, tebi edino služiti skoz vse djanja mojega življenja; tvoje zapovedi bodo mi vodba, obderžavanje taistih bo mi veselje in čista slast.

Gospod! ob enem darujem tebi tudi vse grehe in pregreške, ktere sem od detečjih nog dopernesel, in ktere me iz vsega serca grivajo, darujem. Gospod! ne spomni se jih več; glej, one so gnusoba pred mojimi očmi; vso mojo življenje jih hočem objokovati in neprenehama za odpušenje taistih prositi. Odpusti mi moje dolge, očisti mojo vest vseh pregrešk in dodeli mi tvojo milost.

Darujem tudi tebi vse dobro, ktero morebiti na sebi imam, dodeli mu popolnomost in rast; daj mi stanovitno

na poti čednosti obstati; daj mi toto čednost (imenuj jo) v vseh prilikah življenja spolnovati, tega greha, kteremu sem nar bolj vdan (imenuj ga pa) vsikder in vsak čas se ogibati, krepčaj me v borenju za čednost, in pelaj me po dokončanju taistega k srečnemu koncu in k zveličanju.

Prosim te tudi, o Gospod, v ti sveti uri za moje stariše in mojo rodbino, za moje brate in sestre, prijatelje in dobrotnike, duhovne in posvetne oblastnike in za vse, kteri so se v moje molitve priporočili, naj še so živi, alj naj so se že iz tega sveta ločili. Dodeli vsem pomoč svoje milosti, in brani njih nevarnosti in vsega zlega.

Tudi te prosim, o Bog ljubezni, za vse, kteri so me kdaj razžalostili, ogovarjali alj mi kakši kvar storili — tudi za vse, ktere sem kdaj vedno alj nevedno, alj na kakši hte način razžalil. Odpusti nam naše dolge, zateri vso sovražtvo in krivo sumljivost, nevošljivost in svajo, in daj nam resnično ljubezen, da bomo, ki smo otroci enega Očeta v nebesih, in tovarši edne mize Gospodove tudi zamogli biti enega serca in edne duše skoz Jezusa Kristusa, ki

nas je čudežljivo s svojim nar svetejšim telesom nasitil in s svojo nar dragšoj kervjoj napojil.

O naj čistejša Divica in Mati božja Marija, ktera si vredna bila nositi taistega, kterega sem sdaj prijel, sprosi meni une dobrote, ktere tvoj Sin spozna, da so mi k časni in večni sreči nar boljše. Sprosi meni tudi odpušenje, ako sem toliko častitljivega Gospoda ne z zadosta gorečoj ljubavjoj prijel.

Sveti Angelj varih, sveti kerstni Pomočnik, vsi Svetniki božji in zveličani duhi, kateri ste že v hišo večnega zveličanja k vašemu Jezusu prišli in kterim se več nobena nesreča ne grozi; prosim vas zavolj vašega zaslužnja, skerbite se za nas, ki še smo na poti k zveličanju tolikim in tako močnim skušnjavam podverženi, da smo vedno v nevarnosti zabloditi in se vas večno ločiti; sprositi mi milost, da bo kruh Angeljski meni in mojim, za ktere sem prosil in za ktere sem dolžen prositi, moč v vsaki slabosti, dušni in telesni nevarnosti; da bomo skoz moč te hrane srečno skoz pušavo tega sveta pótuali do hriba božjega v nebeško domovino; kjer si bomo vsega dobrega

brez konca, vse časti brez nevošljivosti, vse segurnosti brez nevarnosti, in večnega življenja brez smerti zavživali na vse veke. Amen.

Nekteri pobožni zdihleji,

ki se morejo na dan svetega obhajila večkrat ponoviti.

O sveto kosilo, v katerem se Kristus zavžije!

Gospod! ostani pri nas, ker hoče večer biti!

O naj čistejši Jezus! jaz te bolj ljubim, ko vse slast telesno.

O moj Jezus! jaz te bolj ljubim, ko vso premoženje in čast posvetno.

Gospod! kaj hočeš, da imam storiti? —

Sem k vsemu pripravljen.

Ne dopusti, o moj Jezus! da bi te jaz, ki sem zdaj tvoj otrok, kdaj izdal.

Tvoj sem, o moj Jezus! — Tvoj останem o moj Jezus! — Tvoj hočem biti, o moj Jezus! v življenji in smerti.

MOLITVE

k dosegnenju odpustkov.

Pripravna molitev.

Vsegamogočni, večni Bog! skoz tvojo vsmilenje so meni, kako zaupam, v svetem sakramentu pokore moji grehi in kaštige večne, ktere sem si za taiste zaslužil, odpušeni; pak še mi treba časne kaštige zbrisati in spokoriti. Jih zbrisati so moje dobre dela ne zadosta; in zato še se enkrat obernem k najemom tvojega nar ljublenejšega Sina, in k obilnim zakladom tvojih Svetnikov; nadomesti skoz taiste dolžno pokoro, ktere v moji slabosti ne morem dopolnjevati — Hočem vse storiti, kar je k zadostenji in pokori za časne kaštige potrebno; hočem postaviti svete cerkve, kateroj si ti, o Zveličar sveta, oblast zavezati, in odvezati prekdal, zvesto spolnjevati, in po nje namenu z ponižnostjo in z zaupanjem moliti. Daj mi le k temu, o moj Bog, pomoč svetega Duha.

1. Molitev k Bogu Očetu za povišanje svete katolske c rkve.

Spomni se, o večni Bog, tvoje občine, svete c rkve, katero si ti za vse čase postavil; daj, da se po celi zemlji razširja; povišaj sveto katolsko c rkvo. Daj vedno tvojemu ljstvu vredne pastirje, gorečo serčne dušne pastirje in svete vere učenike, kateri se skoz vednost, čednost in modrost svetijo. Krepčaj stariše in učenike v težki zlu bi, mladost k bogaboje im ljudem izrediti.

Varji mladenče in device pred strupom sveta, sosebnost pred strašnim grehom nečistosti. — Zdrami grešnike, ki po p tu pogubljenja hodijo, in ne dopusti duše taistih v pogubljenje priti, za ktere je tvoj nar ljublenejši Sin na stebelu svetega križa vmerl. Tolaži spokornike, krepčaj slabe, pomiri tesnobne, pelaj vse s tvojo roko v nebesa. Pomenšaj potrebo vbožcov, zbriši solze žalostnih, posluhni zadno zdihovanje vmerajo ih, posve uj vse kotrige tvoje svete c rkve.

Zbudi me, da bom sam skoz lepi izgled čast svete vere razširjaval, moje lju-

be k strahu božjemu pelal, nevedne v resnicah svete vere po moji moči rad učil, in naprepostavlene svete cърkve na tenko vbogal.

Daj zadnič, o vseh Oča, kraljestvo tvojega Sina se po celem svetu razprestirati; daj, da se naši brati, ki še so v smertni temi in senci z nami v sveti edino zveličanski veri zedinijo; krepčaj duhovnike, ki njim sveto vero oznanujo.

Mi te prosimo tudi, o Bog, glej na tvojo družbo, za katero je tvoj Sin, naš Gospod Jezus Kristus, se voljno rokam vmorivcov izdal, in za katero je on martro smerti na križu preterpel, kateri s toboj živi in kraljuje, v edinosti svetega Duha, Bog na vse veke. Amen.

Oča naš..... Češena si Marija.....

2. Molitev k Bogu Sinu za vkončanje krivih nauk.

Božji Zveličar! ti si ljubil cърkvo, ti si jo s svojo kervjo pridobil, in si v njej vse k zveličanju potrebne perpomocke, sosebno čisto besedo božjo in sedem svetih sakramentov zapustil. Zavolj te ljubezni tebe prosimo, vsmili se čres vse kristjane, kateri so, oh ža-

lost! že dolgo časa skoz nove nauke v blodnost zapeljani, od tvojega občinstva ločeni in tolikih milosti obropani. Vsmilli se tudi čres tvojo zvesto čredo, kateroj še se vedno volki v ovčjem oblačilu grozijo. Oh, ne dopusti, da bi se kdaj — skoz prazno govorjenje krivovernih, skoz zapeljive bukve, skoz nevarne zaveze, alj časne koristi — nam zaklad svete, edino resnične in zveličanske katoške vere odvzel. **O Jezus!** kteremu je dana vsa oblast na nebi in zemlji, zateri naklepe lažljivih prerokov in sovražnikov tvoje svete cърkve. Odpri taistim oči, ki v veri blodijo, da spoznajo edino zveličansko cърkvo, zaveržejo vse časno, kaj bi njih zmotiti zamoglo, in voljno pridejo v njeno družbo; daj, da pride skoro srečen čas, da bo en pastir in ena ovčarnica.

Varji vse pravoverne kristjane pred vsem drugim vseh od svete cърkve zaverženih naukov, obrani njih napuha pameti, nezložnosti in razterganja v veri, duha soperstavljenja proti naprepostavljenim svete cърkve in vseh hudob, ki zadnič vero pokončajo.

Varji me, o moj Zveličar, da ne bom nobenega krivovernika sovražil alj pogubljenja vrednega deržal, ker le ti si nar pravičnejši vseh sodnik; varji pa me tudi, da mu skoz nekeršansko življenje ne dam vzroka sveto resnično in zveličansko katolško vero zaničavati. Krepčaj me, da bom vsikdar, kder bom perložnost imel, proti krivim naukom mojih bojuval. Da pa tudi sam v nevednost in krive nauke nepadnem, tako bom rad vsako nedelo in zapovedani svetek tvojo sveto besedo poslušal in v mojem sercu premišluval. Jezus, Sin božji, pokaži tudi v naših dnovih — kaj si že skoz osemnajst sto let poterdil — da je tvoja sveta cérkva na pečini Petra postavljena, in da nje nobena moč, tudi ako bi peklenska bila, ne bo mogla preobladati; da ti, večna resnica vedno per nas ostaneš in tvojo kraljestvo, sveto katolško cérkvo, braniš in vižaš do konca sveta Amen.

Oča naš..... Češena si Marija.....

3. Molitev k Bogu svetemu Duhu za mir med keršanskimi ladavci.

Bog sveti Duh, Duh ljubezni in mira! ti si bil tolikotere narode k edinosti

svete vere spravil. Resnično te prosim, razsveti vse keršanske ladavce in njih svetvavce, in njim globoko v sere vtisni zapoved ljubezni, da se skozi zložnost in ljubezen ko resnične keršanske ladavce kazati in tvojo božjo čast braniti in razširjevati zamorejo. Zaduši v njihovem sercu pogibeljno blaga pohlepnost in časti želčnost, in daj njim resnično modrost, da bodo zamogli vsako nezložnost, ktera se njim z drugimi ladavci nagodi, v dobrem poravnati. O Gospod! iztiraj iz vseh keršanskih kraljestvih hudoben boj, in njegga nasledke — motenje svete božji službe, razuzdano zadržanje, dragoto, boleznin in zatertja.

Zderži, o Bog edinosti, tako močno potreben znotrajni mir dežel, in daleč od tvojega ljustva tiraj duha puntarije, ki med zravenprebivavci tako strašno zlo razširja.

Zvun toga dodeli tvojim služebnikom uni mir, kterega svet dati ne zamore, mir duše, veselje dobre vesti. Daj, da bodo tebi naše serca vdane, in naši dnevi brez sovražnikov straha v miru ostali. Po Jezusu Kristusu. Amen.

M o l i t e v

k dokončanju pobožnosti in k
dosegненju odpustkov.

Spremi, o presveta Trojica, tote
moje prošnje, ktere tebi v spoznanju
moje nisokosti, pa v terdnem zaupanju
na tvojo breskončno dobrotljivost da-
rujem. Ti boš njih vslišala in mi boš
časne kaštige, ktere sem si za moje
grehe zaslužil, odpustila, ako bom sta-
novitno v resnični pokori obstal. Do-
deli meni, o moj Jezus, k temu tvojo
milost Stori, da se v prihodnem vseh
grehov ogibati, in vsaki nevarnosti in
perložnosti k taistim vjiti zamorem;
krepčaj me, da ves skoz greh storjen
kvar, kako mi je le mogočno, popra-
vim, in pohujšanje, ktero sem drugim
vzrokuval, skoz nauk in opominanje,
skoz čedno zaderžanje in gorečo moli-
tev drugoč odvzemem. Daj mi milost,
se čres moje grešno nagnenje bojuvati,
vse zaprečke (zaderske) čednosti pre-
obladati in se bres jenjanja za popol-
nost in svetost življenja potruditi. Kter-
mu koncu hočem vse dolžnosti mojega
stana na tenko spolnovati, sramoto,
razžale in zaničavanje v duhu resnične

pokore voljno prenašati, in dela zado-
stenja veselo opravljati. Daj mi potem,
o milostivni Bog, odpušenje vsih zaslu-
ženih kaštig, skoz brezkončne najeme
Jezusa Kristusa doseči. Zato te pro-
sim s celoj svetoj cérkvoj, ki še se na
zemlji bojuje, alj ki še se v nebesih
svojega preobladanja veseli. Amen.

Oča naš. Češena si Marija.

(Vem dobro, ljubeznivi mladenči in device,
in vsi izvoleni kristjani, da Mater nar
čistejšo našega Gospoda Jezusa Kristusa
radi veselo počastite, ker znate, da je
celemu svetu skoz njo Bog nar večje do-
brote izkazal, izkazuje, in tudi bo do
konca iskozoval; zato vam litanije bla-
žene Dvice Marije tukaj razložim, da
zastopite, čem Marijo počastite in da še
se vašo serce bolj užge v pobožnosti do
nje).

Lauretanske litanije

od

prečiste Dvice in Matere Marije.

Gospod, vsmili se čres nas!

Kristus, vsmili se čres nas!

Gospod, vsmili se čres nas!

Kristus, sliši nas!
 Kristus, vsliši nas!
 Bog Oča iz nebes, vsmili se čres nas!
 Bog Sin, Odrešenik sveta, vsmili se
 čres nas!
 Bog sveti Duh, vsmili se čres nas!
 Sveta Trojica, en sam Bog, vsmili se
 čres nas!
 Sveta Marija,
 Sveta Mati božja,
 Sveta Divic Divica,
 Mati Kristusova,
 Mati milosti božje, (ki si nam, skoz
 rojstvo tvojega Sina milost bož-
 jo pripravila)
 Mati naj lepša,
 Mati naj čistejša,
 Mati naj svetejša,
 Mati bres vsega madeža, (ktere sve-
 ta duša ni nikolj grehom omadež-
 vana bila)
 Mati nevtépena, (ktere devišna či-
 stost ni nikolj bila ranjena)
 Mati ljubezniva, (ktera si, zavolj
 tvoje čednosti, vsem kristjanom
 ljubezniva)
 Mati prečudežna, (ktera si le skoz
 en čudež vsegamogočnosti božje,
 Mati našega Odrešenika postala)

prosi za nas!

Mati našega Stvarnika,
Mati našega Odrešenika,
Devica nar modrejša, (ti od Duha
svetega in njegove modrosti čisto
napolnjena Devica)

Devica častitljiva,

Devica pohvalena,

Devica mogočna, (Devica, ki per
tvojem sinu skoz tvoje priproš-
nje veliko zamoreš)

Devica dobrotljiva, (ki si do nas
ljudi polna dobrotljivosti in do-
brovolnosti)

Devica verna, (ki si po milosti bož-
ji zvesto delala, in ki tvojim od-
perto serčnim spoštuvavcom skoz
tvojo priprošnjo k pomoči prideš)

Podoba pravice, (lepi izgled čedno-
sti in svetosti)

Sedež modrosti, (Devica, v ktere
posvečenem krilu je modrost Oče-
ta prebivala)

Začetek našega veselja, (Devica,
ktera si skoz rojstvo tvojega Sina
zrok našega veselja postala)

Posodva duhovna, (Devica, ktera
si, ednaka čisti in dragi posod-
vi, z vsemi duhovnimi darini na-
polnjena bila)

prosi za nas!

Posodva časti vredna, (Devica, ki si una posodba bila, ktera je skoz včlovečenje Sina božjega časti vredna postala)

Posodba vse svetosti, (s sosebnjo pobožnostjoj nakinčena Devica)

Roža skrivna, (ti, ki si skoz tvojo čednost in vrednost Matere božje preč vsemi tvojega spola izvišena bila, ravno ko se roža skoz farbo, lepoto in dišavo pred drugimi rožami povišava)

Turen kralja Davida, (Devica, ki skoz tvojo mogočno priprošnjo per Vsegamogočnemu tvoje resnične spoštuvavce v obrambo pri-meš, ravno ko turen, katerega je bil kralj David na hribu Sion zezidal)

Turen slonokosteni, (Devica, ki si tvojo telo in dušo v lepoti čistosti ohranila)

Hiša zlata, (Devica, ki se skoz tvojo čednost nar čistejšemu zlatu perspodobiš, in ki si, ednaka zlati hiši, prebivališče Sina božjega postala)

Škrinja božjega mira, (Devica, ki si, ko škrinja nove zaveze, Je-

prosi za nas!

sa Kristusa našega zapovednika
v sebi zakrila)

Vrata nebeške, (Devica, skoz ktero je Jezus k nam prišel, ki nam je zaperte nebesa odperl)

Zgodna denica, (Devica, ki si, ko svetla denica, solnce pravičnosti, Jezusa Kristusa svetu bila oznanila)

Zdravje bolenikov, (Devica, ki skoz tvoje priprošnje bolenikom zdravje pripraviš in ohraniš)

Pribežališe grešnikov, (v ktere naročje mi vbogi grešniki hitimo, da bi po tvoji priprošnji odpušenje naših grehov od tvojega Sina dosegli)

Tolažnica vseh revnih, (ki kristjanom zlehkotenje in tolažbo v njihovih potrebah milno sprosiš per Bogu)

Pomočnica vseh kristjanov, (Devica, k kateri še ni noben kristjan perbežal, bres da bi v svojih potrebah pomoči deležen postal)

Kraljica vseh Angeljov,

Kraljica vseh Patriarkov,

Kraljica vseh Prerokov,

Kraljica vseh Aposteljnov,

prosi za nas!

Kraljica marternikov, Kraljica spovednikov, Kraljica vseh devic, Kraljica vseh Svetnikov, O Jagne božjo! ktero grehe sveta od- jemleš; zanesi nam o Gosod! O Jagne božjo! ktero grehe sveta od- jemleš; vsliši nas o Gospod! O Jagne božjo! ktero grehe sveta od- jemleš; vsmili se čres nas o Gospod! Gospod, vsmili se čres nas! Kristus, vsmili se čres nas! Gospod, vsmili se čres nas! Oče naš..... Češena si Marija.....,	} prosí za nas!
---	----------------------------

M o l i m o.

Pod tvojo pomoč in brambo perbe-
 žimo, o sveta božja Porodnica! ne za-
 verži naše prošnje v naših potrebah,
 temoč odreši nas vselaj vsake nevar-
 nosti. O ti častitliva in blagoslovljena
 Devica, naša Gospa, naša Srednica,
 naša Besednica, naša Pomočnica. S
 tvojim Sinom nas pomiri, tvojemu Sinu
 nas priporoči, tvojemu Sinu nas izroči.
 V. Prosi za nas, o sveta božja Porod-
 nica!
 R. Da vredni postanemo Kristusovih
 obljub!

M o l i m o.

Mi te prosimo, o Gospod! milost tvojo v naše serca vli, da vsi, kateri smo skoz Angeljsko oznanenje tvojega Sina Jezusa Kristusa včlovečenje spoznali, skoz njegovo terpljenje in križ k časti vstajenja pridemo. Skoz taistega Kristusa Gospoda našega. Amen.

V. Prosi za nas, o sveti Jožef!

R. Da vredni postanemo Kristusovih obljub!

M o l i m o.

Mi te prosimo, o Gospod! naj nam zaslužbe ženina presvete tvoje Matere pomagajo, da, kaj naša slabost ne more doseči, nam skoz njegovo prošnjo bo dodeleno. Kteri živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti svetega Duha Bog od vekoma do vekoma. Amen.

S a l v e R e g i n a.

Češena si kraljica, Mati milosti, našo življenje, sladkost in našo zaupanje, bodi češena! K tebi kričimo zapušeni otroci Heve; k tebi zdihujemo žalostni in objokani v ti solzni dolini. Zato,

o ti naša zagovornica, obrni k nam tvoje milostivne oči, in po tem revnem življenju pokaži nam Jezusa blagosloven tvojega telesa. O dobrotljiva, o vsmilena, o sladka Devica Marija!

Ÿ. Prosi za nas, o sveta božja Porodnica!

R. Da vredni postanemo Kristusovih obljub!

M o l i m o.

Vsegamogočni večni Bog! kateri si telo in dušo prečiste Device in Matere Marije k vrednemu prebivalšu tvojega Sina skoz pripomoč svetega Duha pripravil, daj, da mi, kateri se nad njenim spominom razveselimo, skoz njeno milostivno prošnjo od vseh prihodnih nadlog in od večne smerti odrešeni bomo. Skoz taistega Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

LITANIJE

od vseh Svetnikov.

Gospod, vsmili se čres nas!

Kristus, vsmili se čres nas!

Gospod, vsmili se čres nas!

Kristus, sliši nas!

Kristus, vsliši nas!

Bog Očca z nebes, vsmili se čres nas!

Bog Sin, Odrešenik sveta, vsmili se čres nas!

Bog sveti Duh, vsmili se čres nas!

Sveta Trojica, en sam Bog, vsmili se čres nas!

Sveta Marija,

Sveta Mati božja,

Sveta Devic Devica,

Sveti Mihael,

Sveti Gabriel,

Sveti Rafael,

Vsi sveti Angelji in Arkangelji, prosite sa nas!

Vsi sveti redi izveličanih Duhov, prosite za nas!

Sveti Joanes kerstnik, prosi za nas!

Sveti Jožef, prosi za nas!

Vsi sveti Patriarhi in Preroki, prosite za nas!

Sveti Peter,

Sveti Pavel,

Sveti Andraž,

Sveti Jakob,

Sveti Joanes,

Sveti Tomaž,

Sveti Jakob,

prosi za nas!

prosi za nas!

Sveti Filip,
Sveti Arnej,
Sveti Mateuž,
Sveti Šimon,
Sveti Tadeuž,
Sveti Matjaš,
Sveti Barnabaš,
Sveti Lukež,
Sveti Marko,

prosi za nas!

Vsi sveti Aposteljni in Evangelisti,
prosite za nas!

Vsi sveti jogri Gospodovi, prosite za
nas!

Vsi sveti nedolžni otročiči, prosite za
nas!

Sveti Štefan,
Sveti Lovrenc,
Sveti Vincens,
Sveti Fabian in Sebastian,
Sveti Joanes in Pavel,
Sveti Kozmas in Damian,
Sveti Gervazi in Protazi,

prosi
za nas!
prosi
za nas!

Vsi sveti marterniki, prosite za nas!

Sveti Silvester,
Sveti Gregor,
Sveti Ambroš,
Sveti Auguštín,
Sveti Hieronim,
Sveti Martin,

prosi za nas!

Sveti Niklauž, prosi za nas!
Vsi sveti Škofi in spovedniki, prosite
za nas!

Vsi sveti vučeniki, prosite za nas!

Sveti Anton,
Sveti Benedikt,
Sveti Bernard,
Sveti Dominik,
Sveti Francišk,

}prosi za nas!

Vsi sveti mešniki in leviti, prosite za
nas!

Vsi sveti menihi in pušavniki, prosite
za nas!

Sveta Marija Magdalena,

Sveta Agata,

Sveta Lucija,

Sveta Neža,

Sveta Cecilija,

Sveta Katarina,

Sveta Anastazija,

Vse svete divice in vdove, prosite za
nas!

Vsi Svetniki in Svetnice božje, pro-
site za nas!

Bodi nam milostiv! zanesi nam o Go-
spod!

Bodi nam milostiv! vsliši nas o Gospod!

Od vsega hudega, reši nas o Gospod!

Od vsega greha, reši nas o Gospod!

Od vse jeze,
 Od nagle in neprevidene smerti,
 Od skušnjav hudiča,
 Od jeze, sovraštva in vse hude volje,
 Od duha nečistosti,
 Od bliska in hudega vremena,
 Od kuge, lakote in vojske,
 Od večne smerti,
 Skoz skrivnost tvojega svetega vélo-
 večanja,
 Skoz tvoj prihod,
 Skoz tvojo rojstvo,
 Skoz tvoj kerst in sveti post,
 Skoz tvoj križ in tvojo terplenje,
 Skoz tvojo smert in pokopanje,
 Skoz tvojo sveto gorvstajanje,
 Skoz tvoj čudežni v nebo-hod,
 Skoz prihod troštarja svetega Duha,
 Na sodni dan,
 Mi vbogi grešniki,
 Da nam zanesesh,
 Da nam odpustiš,
 Da nas k pravi pokori pripeljaš,
 Da tvojo sveto cerkvo vižaš in ob-
 varješ,
 Da apostolskega pastirja in vse cer-
 kvene stane v tvoji sveti veri ob-
 deržiš,
 Da sovražnike svete vere ponižaš,

odreši nas o Gospod!

Mi te prosimo, vsliši nas!

Da keršanskim kraljom in oblastni-
 kom mir in pravo edinost daruješ,
 Da keršanskemu ljstvu mir in po-
 koj dodeliš,
 Da nas vse v tvoji sveti službi po-
 terdiš in obderžiš,
 Da naše misli k nebeškim želim
 povzdigneš,
 Da vsem našim dobrotnikom z več-
 nimi darimi poverneš,
 Da naše, naših bratov, prijateljev
 in dobrotnikov duše od večnega
 pogubljenja odrešiš,
 Da sadje zemlje daš in obderžiš,
 Da vsim vernim dušam večni pokoj
 podeliš,
 Da nas vlišati hočeš,
 O Sin božji,
 O Jagnje božjo, ktero grehe sveta od-
 jemleš; zanesi nam o Gospod!
 O Jagnje božjo, ktero grehe sveta od-
 jemleš; vsliši nas o Gospod!
 O Jagnje božjo, ktero grehe sveta od-
 jemleš; vsmili se čres nas o Gospod!
 Kristus, sliši nas! Kristus, vsliši nas!
 Gospod, vsmili se čres nas!
 Kristus, vsmili se čres nas!
 Gospod, vsmili se čres nas!
 Oča naš..... Češena si Marija.....

mi te prosimo, vsliši nas!

Psalm 69.

O Bog! gledaj na mojo pomoč, Gospod, hiti meni pomagati.

Osramoteni in osramuvani imajo biti, kateri moji duši škodovati hočejo.

Oni morajo pobegniti, in k sramoti ostati, kateri meni hudo želijo.

Oni morajo skoro odstopti, in se sramuvat, kateri pravijo; tako, tako, le prav nad njega.

Pa vsi, kateri tebe išejo, se imajo v tebi veseliti, in v tebi razveseleni biti! in kateri tvojo zveličanje ljubijo, imajo skoz reči: Visoko hvaljen bodi, o Gospod!

Jaz pa sem potreben in vbožen, o Bog, pomagaj meni.

Zakaj ti si moj pomočnik, in Odrešenik: o Gospod, ne odlagaj dolgo.

Čast bodi Očetu in Sinu in svetemu Duhu, kako je bilo v začetku, sdaj in vsikdar in na večne čase. Amen.

Ÿ. Zveličane stori tvoje služebnike.

R. Kteri na te zaupajo, o moj Bog.

Ÿ. Bodi nam Bog močen turen.

R. Proti našim sovražnikom.

Ÿ. Ne dopusti, da bi sovražnik nas premagal.

R. In otrok hudobni naj se ne loti nam škodovati.

Ÿ. Gospod, ne stori nam po naših grehih.

R. In ne plačaj nam po naših hudobijah.

Ÿ. Molimo za našega vikšega pastirja I.

R. Gospod, obderži ga, in živi njega, in stori ga srečnega na zemlji, in ga ne daj v roke njegovih sovražnikov.

Ÿ. Molimo za vse naše dobrotnike.

R. Gospod! daj vsem našim dobrotnikom za voljo tvojega svetega imena večno življenje.

Ÿ. Molimo za verne duše v icah.

R. Gospod! daj njim večni mir in pokoj, in večna luč njim naj sveti.

Ÿ. Pusti nje v miru počivati.

R. Amen.

Ÿ. Molimo za naše nenazočne brate.

R. Zveličaj, o moj Bog, tvoje služebnike, kateri na te zaupajo.

Ÿ. Pošli njim pomoč od svetega (iz nebes).

R. In iz Siona obvarji nje.

Ÿ. O Gospod, vsliši mojo molitev.

R. In mojo vpitje naj k tebi pride.

M o l i m o.

O Bog! kteremu je lastno se vselaj vsmiliti in perzanesti, vzemi gor naše ponižne prošnje, da nas in vse tvoje služebnike, kateri smo z lanci (ketnami) grehov terdno zvezani, milost tvoje dobrote odveže.

Mi te prosimo, o Gospod, vsliši molitve taistih, kateri te pohleбно prosijo, in zanesi tim, kateri svoje grehe spoznajo, da tako tudi odpušanje in mir po tvoji dobroti dosegnemo.

Skaži nam dobrotljivo, o Gospod, tvojo neizrečeno milost, da nas od grehov samo ne odvežeš, temoč tudi od kaštig, ktere si za taiste zaslužimo, odrešiš.

O Bog, kateri se skoz greh razžaljš, in skoz pokoro potolažiš, poglej milostivno na prošnje tvojega kličejočega ljüstva, in šibo tvoje jeze, ktero smo si zavoljo naših grehov zaslužili, od nas odverni.

Vsegamogočni večni Bog, vsmili se čres tvojega služebnika I. našega višega pastirja, tvojega namestnika na zemlji, in ga vižaj po poti večnega življenja, da bo skoz tvojo pomoč, kaj je

tebi dopadljivo, želel in z vso močjo dopernasal.

O Bog, od kterega svete žele, dobre djanja in pravične dela pridejo, daj tvojim služebnikom taki mir, kakšega svet dati ne more, da bodo naše serca tvojim zapovedim povdane, in zdajni časi skoz tvojo pomoč bres straha pred sovražniki ovarvani in mirni.

O Bog, užgi naše obisti in serca z ognjom svetega Duha, da bi tebi s čistim telesom služili, in se tebi z očistenim sercom dopadli.

O Bog, Stvarnik in Odrešenik vseh vernih, dodeli dušam tvojih služebnikov in služebnic odpušenje vseh grehov, da one milostivno odpušenje, ktero so vselaj želele, skoz bogaboječe prošnje dosegnejo.

O Gospod, mi te prosimo, da ti hočeš našemu djanju in opušenju naprej priti, in skoz tvojo pomoč naprej ravnati, da se vse naše dela in molitve od tebe začnejo, in v tebi začete dokončajo.

Vsegamogočni večni Bog, kateri gospoduješ čres žive in mertve, in se čres vse vsmiliš, ktere iz vere in djanja za svoje spoznaš; mi te ponižno prosimo, da toti, za ktere smo si naprej-

vzeli naše molitve opraviti, kateri še so na tem svetu per življenji, alj so se že taistega ločili, skoz prošnjo vseh tvojih Svetnikov po tvoji dobrotljivosti odpušenje vseh svojih grehov dosegnajo. Skoz našega Gospoda Jezusa Kristusa, tvojega Sina, kateri s tabo živi in kraljuje v edinosti svetega Duha, Bog od vekoma do vekoma. Amen.

Molitev za deželskega oblastnika.

O Bog, ti varih vseh kraljestvah, sosebno pa keršanskega kraljestva, daj tvojemu služebniku, našemu cesarju I., da on tvojo moč, skoz katero on oblada, spozna in časti, da ker je on skoz tvojo navizanje deželski oblastnik poslal, on tudi zkoz tvojo pomoč vselaj mogočen bo. Skoz našega Gospoda Jezusa Kristusa, tvojega Sina, kateri s tabo živi in kraljuje, v edinosti svetega Duha, Bog od vekoma do vekoma. Amen.

Molitev za potrebe celega keršanstva.

Vsegamogočni večni Bog, Gospod nebeški Oča! poglej z očmi tvoje bres-

končne milosti na našo težavo, nadlogo in potrebo. Vsmili se čres vse verne Kristjane, za ktere je tvoj edinorojeni Sin naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus v roke grešnikov voljno prišel, in tudi svojo predrago kerv na stebli svetega križa prelil. Skoz tottega Gospoda Jezusa, odverni od nas, milostivni Oča, dobro zaslužene kaštige, nazočne in pridjoče nevarnosti, škodljivo puntarijo, vojske, dragoto, bolezni in žalostne nadložne čase. Razsveti tudi in poterdi v vsem dobrem duhovne in posvetne oblastnike, da vse vižajo, kaj je k tvoji božji časti in našemu zveličanju in k miri in pobolšanju celega kersanstva potrebno. Dodeli nam o Bog mira! pravo edinost v veri bres vsega ločenja in zmote, preoberni naše serca k pravi pokori, in pobolšanju našega življenja. Vužgi v nami ogenj tvoje ljubezni; daj nam vroče žele k vsoj pravici, da mi, ko pokorni otroci v življenju in smerti tebi prijetni in dopadljivi gratamo. Mi tudi prosimo, kako ti hočeš, o Bog, da bi prositi morali za naše prijatelje in sovražnike, za zdrave in bolene, za žalostne in nadložne kristjane, za vse žive in mertve. Tebi

naj bo priporočeno vso našo djanje in opušenje, našo delo in opravilo, našo življenje in smert. Pusti nas le tukaj se tvoje milosti vživati, in tam z vsemi izvolenimi doseči, da tebe v večnem veselju in zveličanju hvalimo in častimo. To nam dodeli o Gospod nebeški Oča skoz Jezusa Kristusa, tvojega ljubega Sina, našega Gospoda in Zveličarja, kateri s tobo in s svetim Duhom en Bog živi in kraljuje, na vekoma. Amen.

Molitev mladenča.

Prosim te ponižno, o moj Bog! daj mi milost tebe skoz pred očmi imeti v celem mojem življenju, in se skerbno vsega ogibati, kaj bi me zamoglo v nevarnost spraviti in tebe razžaliti. Daj mi pomoč, da bom se v vseh skušnjavah in grešnih prilikah, v ktere bom proti volji prišel, na besedo mojega Zveličarja spomnil: „Zveličani so, ki imajo čisto serce, ker bodo Boga gledali.“ Krepčaj me, da bom čres samega sebe vedno budil, in vsikdar tvojo voljo dopolnil. Skoz Jezusa Kristusa, našega Gospoda. Amen.

Molitev divice.

O moj Bog! daj mi čisto serce in napolni me z resničnim čertenjom do vsega, kaj bi le v nar mejnšem zamoglo čistost vtepti. Daj mi milost, da bom v uri skušnjave na tvojo vsegamo-gočnost, pravičnost in vseganazočnost mislila, da bom budila in molila, da me ne bi kakša mičnost v greh zapeljala in od tebe ločila. Zato te prosim s ponižnim in zgrivanim sercom skoz Jezusa Kristusa, našega Gospoda. Amen.

Molitev otrok za svoje stariše.

O Bog! ti hočeš, da moje stariše spoštujem; vli ti sam v moje serce spožtuvavnost in resnično ljubezen do njih; stori me njim pokornega; poverni njim vse dobro, kaj mi storijo, s časnimi in večnimi dobrotami; daj njim dolgo in srečno življenje, in tudi milost iz nebes, da bodo skoz v čednosti rasli in po tem življenju večno zveličanje dosegli, kder bodo tebi večno čast in hvalo z vsemi izveličanimi Duhi prepevali; skoz Jezusa Kristusa našega Gospoda. Amen.

Molitev hlapca alj dekle.

O nar slajši Jezus! ti si sam iz ljubezni do nas človek postal, daj mi mojemu gospodarju in moji gospodinji ravno tako pokornost skazati, ko bi mi ti sam zapovedal. Z dolžno ljubavjo me do njih napolni; tebe pa le, mojega nar večega Gospoda, daj mi čres vse ljubiti in se tebe čres vse bojati. Daj, da njim zvesto služim, in se tako do njih zaderžim, ko se dober otrok proti svojim starišom obnaša; daj, da v njih tebe pošujem in z resnično ljubezni do tebe njim vse storim. Amen.

Molitev za prijatele.

O Bog, ti si enkrat dar ljubezni, skoz milost svetega Duha, v serce tvojih vernih vlil, daj tudi tvojim služebnikom in služebnicam, za ktere k tebi, Nardobrotljivejši, kričimo v mili prošnji, vse, kaj je njihovim dušam alj telesam hasnovito, da tebe iz vseh moči ljubijo, in kaj se tebi dopadne, iz vse ljubezni storijo, skoz Jezusa Kristusa, našega Gospoda. Amen.

Molitev za dobrotnike.

O Bog, skaži se mojim dobrotnikom milostivnega, poverni njim vse dobro, kaj so mi že storili, alj še storijo; tolaži in razveseli njih zato, da tebe za prijete mir hvalijo, jaz pa tvojo pravičnost častim; skoz Jezusa Kristusa, našega Gospoda. Amen.

Molitev za sovražnike.

O Bog, ti nas vse ljubiš, ko dober oča svoje otroke ljubijo; odpusti, te ponižno prosim, mojim sovražnikom, ker ne vejo, kaj storijo; odpusti pa tudi meni vse, skoz kaj sem tebe razžalil; zato te prosim skoz Jezusa Kristusa, tvojega ljubega Sina, našega Gospoda in Zveličarja, kateri s toboj živi in kraljuje, v edinosti svetega Duha, Bog od vek do vek. Amen.

Molitev za enega bolnika.

O nar milostivnejši Jezus! ta isti, kterega ljubiš, je bolen; ne daj, da bi mu njegova bolezen k smerti, temoč k tvoji časti in k njegovemu posvečenju in zveličanju bila. Ti si tolikim bolnikom zdravje in celo mertvim življenje dodelil.

ohrani ga temu boleniku. Ti si vsega-
mogočen in nar dobrotljivejši, le reči
eno samo besedo, in on bo drugoč
zdrav. Da pa ne moremo vediti, kaj
nam k dobremu služi, tako stori, kaj
se tebi dopadne. Boleniku le poterpež-
ljivost, nam pa resnično ljubezen do
njega dodeli, in daj nam milost, tebe
z njim tukaj v tvoji sveti cérkvi, alj
pa v nebesah večno častiti. O vsliši nas
o Jezus za voljo tvojega nar svetejše-
ga imena. Amen.

Kadar se vmirajočemu zvoni.

Eden iz med kristjanov mojih raven-
bratov in sester se zdaj s smertjo bo-
ri. O nar slajsi Jezus! daj zdaj vmira-
jočemu srečno v tvoji milosti svojo živ-
ljenje dokončati. Krepčaj ga v veri, za-
upanju in ljubezni. Pridi mu naproti z
Angelji in izvolenimi Duhi, in sprimi
ga v večno veselje, bodi pa tudi meni na
mojo smertno uro milostiv in vsmilen.
Amen.

Molitev za srečno smert.

O moj Bog! človeku je odločeno
enkrat vmreti. Tvoja sodba je pravič-
na; tvoja volja naj se zgodi! Le za mi-

lost te ponižno prosim, da bi me nebi smert nagloma nepripravnega zadela; ker je strašno v nespokori v tvoje roke prepasti. Daj mi milost pobožno živeti in srečno enkrat vmreti. — Trojnoedini Bog, dodeli mi srečen konec! Oča, daj mi smertni strah srečno preobladati. Jezus, bodi mi pred očima, kadar bom mogel vmreti. Sveti Dub, razsveti in krepčaj me, da bom v sveti veri do konca stalen ostal. — Sveta Marija Mati božja, Mati vsmilenja, razveseliteljca žalostnih, perbežalše grešnikov, sprosi meni vbogemu grešniku srečno smert! — Sveti Jožef, prosi za me, da bom v pravičnosti vmerl! — Sveti Angelj varih, ne zapusti me, doklič ne bom mojega popótvanja srečno dokončal. — Jezus, Marija, Jožef, prite mi na smertno vuro k pomoči! Amen.

Molitev v kakši hte revii.

„Vsmili se čres me, Oča tolažbe in vsmilenja! vsmili se čres me, vbogega grešnika. Veliko hudega sem storil in sem si terplenje zaslužil. To zdajno terplenje se z mojoj krivicoj ne more prisposodobiti. Prevelika je moja hu-

doba in premajhno je moje terplenje. Pravičen si, o Bog, moj Gospod! in pravična je tvoja sodba. Vsegamogočni in nar vsmilenejši Bog! ti nas grešnike ne bičuješ vnepravičnosti. Tvoja skerb obseže vse, sosebno tvoje služebnike, ki čista v tvojo vsmilenje zaupajo. Zato te ponižno in zgrivano prosim; ne stori z meno po mojih grehih in ne plačaj mi po mojih hudobijah, skoz ktere sem si tvoj serd zaslužil, temoč po tvoji veliki milostivosti, ktera je breskončno vekša, ko so vsi grehi sveta. Gospod! zvunaj pustiš tvoj bič mene zadeti; dodeli mi znotraj nepremagljivo poterpežljivost, tako da bodo moje vusta vednu tvoje hvale polne. Vsmili se čres me, o Gospod, vsmili se čres me in me podpiraj, ker veš, kaj mi je na duši in telesu potrebno; kajti ti si vsegavedejoči in vsegamogočen, ki živiš in kraljuješ vekomaj.“ Amen. (Sveti Avguštin).

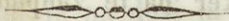
Molitev v bolezni.

„Narvsmilenejši Gospod Jezus, moja moč, moje perbežalše in moj Odrešenik, na kterega verjem, v kterega zaupam in kterega ljubim; ti si moja

nar vekša sladkost, moj močen turen, in mojo zaupanje z mladosti. Klič me, vižar mojega življenja! jaz te nasledovati hočem. Podaj mi roko, Stvarnik vseh reči, ki si me iz zemlje bil stvaril, s kostmi in žilami sklenil, in skoz tvojo smert meni življenje dodelil. Čas je, da se prah znovič v prah spremeni in da se duša k svojemu Stvarniku in Zveličarju poverne, ki njo je bil na ti svet postavil. — Oh moj Gospod! odpri mi dveri večnega življenja, ki si za me nar sramotljivejšo smert na križu bil priterpel. Vzemi me gor, vsmileni Bog! po tvoji veliki milostivosti, ki si tudi razbojnika, kateri se je k tebi prepreobernal, milostivno sprijel. Jaz sem reven, slab in bolen, in k tebi, o nebeški vračnik! zdihujem. Posveti me, o Gospod! ker na te zaupam; ne pusti vekomaj mene v sramoto priti. Kdor pa sem, o vsegamogočni Bog! da tako prederzno s tabo govorim? Oh žalost! jaz sem vbogi grešnik!..... Bodi mi milostiv, odpusti mi moje grehe. Jaz sem zablodna ovca, o zvesti pastir! iši njo, in njo nazaj pelaj v tvoj hlev k tvoj zvoleni čredi. Da bi mi ti skoz tvojo smert na križu ne bi bil pomagal,

tako bi jaz resnično večno zgubljen in zaveržen bil. Vsmilen Zveličar, kakšno veliko milost in neizrečeno dobroto si mi skazal! Kako ti hočem zato dovolj hvaliti?

Ne zapusti me v téh mojih težavah, nar dobrotljivejši Oča! vsmili se čres me, sosebno na mojo smertno vuro. Bodi meni vbogemu grešniku milostiv. Bog, moj Zveličar! reši me zavolj časti tvojega imena; pelaj mojo dušo iz voze tega slabega telesa, da v tvoji hiši prebivam in tebe z vsemi Svetniki vekomaj gledam, častim in hvalim.“ Amen. (Sveti Auguštin).

Keršanske poduččenja

^v
KERŠANSKE

p o d u č e n j a

z a

M L A D O S T.

Kako hi jaz rešeno večno zgubljen in
zavrtzen bil. Vamden Zveličar, kakšno
veliko radost in nezrečeno dobroto mi
mi skazal! Kako ti hudeh zato dovolj
bruhaj?

Ne zapusti me v tih in jih težavah,
mar dobrotljivejši? Oči! Vamden se tres
me? **KERZANKE** Vamden se tres
Bodi mi v pomoč, moj Zveličar, reši me zavolj ča-
sa tvojega imena, polaj moja duša in

aj n e n b o q
prihiti mi na pomoč, v vsaki skrajni ne-
koni! gledam, ostanim v vadi! Amen.
(Sveti Avgustin) 88

1700411

Keršanske podučjenja

za

m l a d o s t .

Pervo podučenje.

Od čednosti in njene kakoršnosti.

I.

Vsi ljudje čednost veliko cenijo in ljubijo, in to čista po pravici. Ona človeka resnično in edino ožlahtni, njegovo časno in večno srečo vterdi, in mu je nevsehnjen zvirajnk blagoslova in veselja. Le retki pa se za njo poskerbijo; le malokteri išejo to nar dragšo blago, ktero samo ostane, ako vso premoženje tega sveta zgine, perdobiti in si v lastnino perpraviti. Pred vsem je znanje čednosti človeku potrebno, in tudi vednost, resnično od lažljive ločiti. Veči del ljudi si čednost po svojem nagnenju obrazi. Edni mislijo, da so že čednosti vdani, ako se le hu-

dobe ogiblejo, in nekatere grehe čertijo, ako se le velikih in gnusobnih pregreh zderžavajo, na sebi pa še imajo pregreške in slabosti, katerih, kak se vidi, ne poznajo, in nočejo poznati. Drugi mislijo, da že čednost imajo, ker čista natenko nekatere pobožnosti opravljajo, in obderžavajo, per tem pa znatraj stališ svojega serca, in dolžnosti svojega stana vnemar pušajo. V tem zablodki imamo ljudi stem bolj pomilovati, ker za resnico deržijo, da po vozki cesti proti nebesam pót vajo, kdar se na širokem póti k peklu znajdejo: „Je pót, ki se ljudem vidi pravičen, govori móder, njegov konec pa pela v smert.“ Prireč. 14, 12.

Čednost, moj kristjan, je ne per človeku, on ne more odločiti, kako hoče Bogu služiti; Bog, Gospod nebeških čet, edino odloči, kako mu služiti imamo.

V svetih bukvah nas sam uči, da čednost in modrost v njegovem strahu, in v strahu tega obstoji, kar mu je dopadljivo, Bog je rekel k človeku, kak brumen Job govori: „Strah Gospodov je modrost, in hudega se ogibati, je vum.“ Job 28, 28. Sveti Duh nas po

predgarju vuči: „Boj se Boga, in derži njegove zapovedi, to je celi človek.“ Ekl. 12, 13. Kako da bi hotel reči: V tem namreč obstoji vsa čednost, vsa dolžnost, vsa popolnomost, in vsa sreča človeka. K temu se je človek narodil, to je zadnji konec njegovega popótvanja, in skoz to pride k resnični sreči. Zavolj tega pa se tudi v svetem pismi strah božji zdaj imenuje „začetek modrosti,“ in modrost sama, „zdaj popolnost, in venec modrosti.“

II.

Strah božji, ki je sama modrost, in čednost, pa je noben hlapčji strah ne, ki se kaštige boji bres da bi greh čista sovražil, ampak tisti otročji in zveličanski strah, ki pride od svetega Duha, in ki nas gledaje na oestro pravičnost božjo, in na nesrečen stan téh, ki so se po grehu Boga ločili, od greha terdno nazaj derži in straši. Je tisti strah božjih otrok, ki greh čerti, ker narvikšo dobroto razžali, in se dobrega veseli, ker je Bogu dopadljivo.

Mi se moramo Boga bati, ker je naš Gospod, in Gospod nebeških šeregov, nar strašnejši iz med vseh sod-

nikov, ki telo in dušo v pekel pahniti zamore. Strah nas mora biti, njega na serditost vabiti, njega nar svetejšega razžaliti. Njemu, našemu stvarniku, našemu nar ljubeznivejšemu Očetu se zameriti, njega razžalostiti, nas mora groza biti! Ker je naša nar vikša dobrota, nas mora skrbeti, da se njega ne ločimo, da ga ne zgubimo. Le greh edino je, ki se mu zameri, ki ga razžali, ki ga na serditost vabi, ki nas od njega loči, skoz kterega njega zgubimo. Greha se bati, se zato reče Boga bati, in glej! v tem strahu obstoji resnična čednost. Vsaka druga čednost, ki se tega straha loči, in tega straha v sebi ne zadržava, je lažljiva čednost. Kdor se ne boji Boga razžaliti, mu čednosti pomenka, alj njegova čednost je le zvunajni lisk — je le hinavšina.

Prosi Boga za ti sveti strah! Je tebi ti strah lasten, tedaj imaš čednost, se vživaš milosti božje, njegovega blagoslova. nar vikšega nebeškega mira, resnične sreče. Hudoba ljudi, tudi peklenškega sovražnika tebi škoduvala ne bo. Kdor se Boga boji, se ničesar néma bati, pravi sveti Duh. Te resni-

ce poterdijo sledeči izgledi is svetega pisma.

1. Čista Suzana.

Ob času babilonske sužnosti je živel brumna in bogaboječa gospa is imenom Suzanna. Večkrat se je sama sprehajala v senci svojega ograda. Enkrat sta dva stareša, sodnika ljustva skrivoma v ograd vlezla, se njej nablížala, in njej svoj nečisti namen, in svojo nesramno poželenje razodela. Nju vgle dati rudečica oblije čedne obraz, in pa še več zavolj nesramnega terjanja hudobnežov, in nečistnikov. Zdihavaje povzdigne oči k nebesam, in zavpije: „Jaz, v stiski od vseh strani, ako to storim, moram vmreti, če pa tega ne storim, tako vašim rokam ne vjidem! Deno hočem rajši bres djanja v vaše roke padniti, kako pred obličjom Gospodovim zagrešiti.“ Nad tem neprestrašljivem in serčnem zavdarjenju nju gnusobnega terjanja se stareša jako razjezita, in odideta. Bogaboječo, ko bi zakona vezilo raztergala, razglasita, in njo za volj tega zatolžita. Po pričuvanju sodnikov je bila v sodbi k smerti kamenovanja obsojena. Ze se je

sodnjimu mestu perbliževala, ko je Bog, ki nedolžnost varje in brani, Danielu njeno nedolžnost razkril. Daniel iz med ljudstva glasno zavpije: „Jaz sem nedolžen za voljo njene kervi.“ Vso ljustvo se k njemu oberne, in on reče: „Jeli ste tako neumni, sini Izraelski, da bi bres razsodka, bres spoznanja resnice to hčer Izraelsko vmorili? Še enkrat sodite, ona sta do nje krivo pričevala!“ Mladi prerok se vsede med sodnike in stareše ljusta, tolžljivca loči, in nju posebej isprašuje. V svojem pričevanju se zapleteta, ker eden govori, da je njo pod mastikovim, drugi pa, da je njo pod slivnim drevesom grešiti vidil. Daniel nju pred ljustvom osramoti, nju gerdo lažljivost in krivično pričevanje razodene; nasproti pa nedolžnost po krivici obsojene na svetlo potegne. — Suzanna je častila na glas Gospoda, Boga Izraelskega, ne samo, da se je njena nedolžnost razodela, ampak, ker je skoz njegovo milost pred grehom ohranjena bila. Z veseljem in radostjom je njo vso ljustvo domu sprevodilo, stareša pa za volj nju krivičnega pričevanja k smerti obsodilo in kamenuvalo. — Tolko je zamogel

strah božji nad Suzannoj! Vedno bo ona lepota svojega spola, in slavnega imena. Z nepoštenjom pa in sramotoj kaže dogodivšina na stareša, ki sta bila strah božji zgubila, in krivično do nedolžne pričovala. Dan. 13.

2. Brumen duhovnik Eleacar.

Drugi izgled resnične čednosti in bogaboječnosti imamo nad starim duhovnikom Eleacar v dnevih kraljuvanja grozovitega Sirianskega kralja Antioka. — Ti krivičen nevsmilnik je Judom pod smertnojo kaštigoj zapovedal svinsko meso jesti, ki je njim v zapovedi prepovedano bilo. Eleacar se je serčno tej krivični zapovedi zoperstavil, in se je hraberno branil vžitka prepovedanega mesa. Bil je zato k smerti obsojen. Prijatelji starega duhovnika so se za volj tega globoko razžalostili; hotli so njega per življenju ohraniti, in ga nagovoriti, da bi si dal mesa pernesti, kterega zavžitek zapoved dopuša; on bi skoz to le na videš zapoved prelomil, kraljevi zapovedi zadostil, in svojo življenje ohranil. Tedaj je odgovoril bogaboječi starček: „Mislite, da še tako močno ostanik reven mojega

življenja ljubim, da bi zverhu pozabil, kaj sem mojemu Bogu dolžen? Da bi se ravno skoz to grešno djanje togoti nevsmilnika vgenil, tako deno nikolj ne bi maščovanju mojega Boga odišel. Nikar! rají hočem vmreti, ko proti zapovedi mojega Boga greh storiti! Da se ne bo moglo reči, da sem v devetdesetim letu moje starosti zapoved božjo prelomil, in mladost in moje naslednike pohujšal. Skoz mojo smert imajo izgled zveste čednosti prijeti, straha božjega se vučiti, in do smerti zapovedi božje zvesto obderžavati. „Sprevodili so vitežnega starčeka k smerti, ki je v rokah grozovitnih rabeljnov vmiraje zavpil:“ Gospod, kteremu je lastna sveta vednost, ti znaš, tebi je razkrito, da bi se lahko bil smerti rešil, zdaj pa to terplenje, in bolečnato smert veselo zavolj straha pred tobo podnesem, in terpim. II. Mak. 6.

3. Brumen Job.

Kar je čednost in strah božji, nas vuči dalje izgled brumnega poterplenca Joba. Gospod je sam sovražnika vprašal, jeli je na zemlji človeka našel, ki bi se, ko Job, Boga in greha bal?

Pismo pusti sovražniku odgovoriti: „Jeli se Job zastoja Boga boji? Jeli si ne njega, in njegove hiše z nasipom obdal? Jeli si ne opravilj njegovih rok blagoslovil, in njegovo premoženje pomnožil? Naj ga le nesreča zadene, in čednost mu bo podletela!“ Bog je dal sovražniku oblast govoreč: „Glej, ves njegov glešt je v tvojih rokah, le njegovega življenja se ne smeš dotekniti.“ Sovražnik je zdaj vso nesrečo čres brumnega, in v Boga zauplivega Joba privlekel. Sovražni in zdivjani ljudi so njegove njiva zaterli in pokončali, so mu črede in premoženje s silo vzeli; vihar je poderl njegove hiše, in je njegove otroke pod razvalinoj zakopal. Z vust bogaboječega deno ne bilo nobenega pritoženja slišati, za volj vse te nesreče. Izdal se je ponižno Bogu, ki je to dopustil, in je z velikim zaupanjem v Boga rekel: „Gospod je dal, Gospod je vzel, ko je njemu dopadljivo, tako se je zgodilo, naj bo Gospodovo ime hvaleno.“ Ko je sovražnik skoz nesrečo čednosti in zaupljivosti brumnega Joba ne mogel streti, in njegovega serca od Boga odverniti, še ga je vdaril z betegom; ja celo njego-

vo telo je bilo s krastami pokrito. Prijatelji so nesrečnega Joba zapustili. On je sedel na gnojnem kupu, in si je svoje mozolce trebil. Tudi prijatelji, ki so ga v revi obiskvali, so ne imeli za njega ne tolažbe, ne pomoči. Tudi žena ga je v nesreči sramotila rekoč: „Kaj ti zdaj pomaga, da si Bogu služil? Kolni ga in umri.“

Job, ki je tudi vedno v nesreči v Gospoda zaupal, njej odgovori: „Ko neumna žena govoriš! Jeli nam je Bog česar dolžen? Jeli on nima pravice z nami storiti po svojem dopadenju? Da smo dobro z njegove darežljive roke prijeli, zakaj bi tudi hudega ne bi od njega vzeli?“ Kako zadovoljnost v vsakterim poslanju božjim dodeluje otročji strah božji! Job je stanovit obstal v svojem zaupanju v Boga; Gospod mu je nesrečo in beteg odvzel, in mu je vso zgubleno premoženje dodelil.

4. Tobias.

V času Asirijske sužnosti je v Izraelu živel brumen in bogaboječi mož, z imenom Tobias, ki se je ničesar ne tako bal, ko boga z grehom razžaliti. Od rahlje mladosti je sveti strah pred

grehom in vsoj krivicoj v njem bil. Močno se je žalostil za volj nezbožnosti ljustva, in kdar so drugi gerdo malikvavsko službo in razvuzdano veselje iskali, je išel v hišo Gospodovo Bogu svojih molitev in darov daruvat, in njemu služiti. Bog mu je prikazal sina, ki mu je svojo ime dal, in ravno tisto čednost, in tisti strah božji v serce vsadil. Tobias je bil z ljustvom Izraelskim v sužnost Asiriansko odgnan, in je prišel v mesto Ninive. S smertnojo kaštigoj je bilo Izraelcom prepovedano svojih mertvih pokopati. Ta prepoved je Tobiji ne braniti mogla se mertvim svojega ljustva milostivnemu iskazati. Kralj to čuje, in zapove njega vmoriti. Tobias je smerti vbežal, in še je le po smerti kralja drugoč prišel v mesto Ninive nazaj. Po svojem nazajpoverjenju je napravil gostuvanje, in je po svojem sinu nektare pobožne in bogaboječe Izraelce povabil. Ko pa je pri kosilu slišal, da en Izraelc mertev na vulici leži, je na enkrat od mize vstal, truplo v svojo hišo prinesel, in ko je solnce zaišlo, pokopal. Zavolj tega mu rodbina oponaša rekoč: „Ze so te hotli za volj tega vmoriti, komaj si vbežal

smerti, in pak drugoč mertve | poka-
paš?“ Tobias njim odgovori: „Ako se
Boga bojim, se mi ne treba nobene
oblasti na zemlji bati.“ Nek dan se je
vtruden v svojo hišo povernil — vtru-
den od del milostivnih, in je zaspal.
Tedaj je toplo blato iz lastovičnega
gnezda v njegove oči padnilo, in on je
oslepil. Zavolj tega pripušnja in obis-
kvanja je Tobias ne godernjal, ker je
vedil, da je od Gospoda prišlo. Ako
ravno je slep, od prijateljev zapušen,
vjet v ptuji deželi, in veči del svojega
premoženja obropan bil, je deno ne bil
pobit in žalosten, ampak je hvalil Go-
spoda za volj njegovega obiskvanja, in
se je le jokal za volj reve in grehov
svojega ljustva. „Gospod, ti si pravi-
čen,“ je zavpil, „in vse, kaj storiš,
je vsmilenje, resnica, in pravičnost.
Spomni se mene, ne maščovaj se za
volj mojih grehov, in se ne spomni na
moje in mojih staršev hudobe. Bili smo
tvoji zapovedi nepokorni, zato smo
nevernikom v rop, sužnost, smert, sra-
moto, in osramuvanje izdani bili. Sto-
ri, o Gospod, po tvoji volji, in moja
dušo v miru sprejmi.“ Nič je ne za-
moglo njegovega zaupanja v Boga ska-

liti, njegove poterpežljivosti vtruditi, in mira njegovega serca zmotiti. Nobene krivične stopinje je ne storil v svojem vbožtvi. Ko je edno večer nepoznanega kozlička v hlevi bleketati čul, je preplašen svoji ženi rekel: „Glej, morde je vkradjen, poverni ga svojemu lastniku, kajti ne je dopušeno kaj vkradjenega jesti, alj se le dotekniti.“ Slab ino blizo smerti je bogaboječi oča svojega sina pozval, in mu je rekel: „Moj sin, poslušaj moje besede, in nje globoko v tvojo serce vtisni. Vse dni tvojega življenja imej Boga v tvojem sercu, in se varji grešiti! Poštuj tvojo mater, dokler bo živela, in nepozabi, kaj je za volj tebe prestala. Daj almožno od tvojega premoženja, in neodverni tvojega obličja od vbožca. Bodi milostiv in darežljiv! Imaš mnogo, daj obiljno, imaš malo, podeluj tudi od tega malega voljno. Almožno reši greha, in večne smerti. O kak zaupljivo pride pred Boga, kdor je ljubil in tolazil vbožce! Skerbljivo se varuj vse nečistosti, in sveto živi s tvojo ženo, ktero ti je Bog odločil. Napuh naj ne gospoduje néti v tvojem sercu, néti v tvojih besedah! Kdor ti je kaj delal,

daj mu hitro svojo plačo, in ne zaderži pri sebi plačila delavca! Daj almožno od kruha in vina pri pogrebu brumnih; ne jej, in ne pij z grešniki! Nikdar ne stori drugimu, kar ne želiš, da bi se tebi storilo. Ne zaupaj samo na se, ampak rad poslušaj svétvanje pravičnih. Vsikdar Bogu zvest ostani, in ga hvali v vsakim poslanju in pergodenju. Pri vseh tvojih opravilah per njemu svét iši. Neboj se ničesar; če mi ravno sromaško živimo, pa bomo dosta dobrega imeli, ako se Boga bojimo, in se greha varjemo.“ O srečen otrok, ki takše navuke modrosti in straha božjega zadobi! Tobias še je ne vmerl, in je dosta tolažbe od Gospoda prijel potem, ko je v skušavanju obstal. Bog je njega s svojimi blagoslovil, mu je na čudovito vižo vid povernil, in mu je dal velikega veselja se nad svojim sinom včakati. Ko mu je bila zadnič posledna vura pritekla, še je enkrat vse svoje vkup zbral, in njih je s solznatimi očmi po očetovo čista milno in ljubeznivo opomenil Bogu zvesto služiti, in do bližniga pravičnim in ljubeznivim biti. V sto in drugem letu svoje starosti je vmerl. Vučimo se naj, kak se imamo

Boga iz mladosti bati. Bog vse blagoslovi in brani, ki mu zvesto služijo, in se njega bojijo. „Zveličan, ki se Boga boji.“ Psl. 111.

Drugo podučenje.

Od ljubezni do Boga.

I.

„Spomni se tvojega stvarnika v dnevih tvoje mladosti.“ Ekl. 12, 1. Posvečvaj Bogu pervino tvojega življenja, pervo gibanje in nagnenje tvoje duše! Alj, kak, bi le smeli nar lepše dneve življenja, ki bi moglo čisto božjo biti, razveselenju in praznoči sveta darovati? Le Bog zamore serce vdovoljiti; le on je vse ljubezni vreden. On je nar vikša dobrota, nar popolnejša ljubezen, ljubeznivejši, ko vse stvari vkupej. Vsa zedinjena lepota, in ljubeznivost nar popolnejših duhov je nasproti njegove lepote in ljubeznivosti le mrak in senca. Zavolj tega obstoji vsa sreča in vso veselje Svetnikov v gledanju in ljubezni njegovi. Ako bi zaverženi le en hip po stoletnim terplenju njega gledati in

ljubiti zamogli, bi se tolažili in veselili; bi ga ljubili, in bi ga imeti želeli, pa tega ne premorejo, in to je njim pekel. Ti to zamoreš, o človek, ti imaš serce, da ga ljubiš. Ako ga ne ljubiš, si neobčutljivejši in terdejši, ko zaverženi Angelci. —

II.

„Z večno ljubavjo sem te ljubil,“ govori Gospod po Jeremiju preroku. Ja, Bog je tebe poprej ljubil; prej, ko si se narodil, te je ljubil; pred mnogimi drugimi, ki bi mu bili bolj gorečo služili, je tebe stvaril. Tebe greha in večne smerti rešit je svojemu edinorojenemu Sinu ne perzanesil.

Edinorojeni Sin Očeta je za te na križu svojo življenje daruval; ponovi vsak dan svojo neizmerno ljubezen v daritvi svete meše, da bi tebi milost in večno življenje pripravil! Vse dobrote telesne in dušne so njegov dar, in svedočstvo njegove neizmerne ljubezni do tebe. V svoji ljubezni bo te popolnoma srečnega storil! Nobena mati je ne toliko za svojega otroka storila, kar je on za te storil. Nobeno materino serce ne more ljubiti, ko Bog tebe ljubi.

Ničesar drugega za svojo ljubezen ne terja, ko tvojo serce. „Moj sin, moja hčer“ govori on, daj mi tvojo serce, in tvoje oči naj moje ceste ohranijo. Prireč. 23, 26. „Bodi zvesti do smerti, in hočem ti venec življenja dati.“ Skriv. razod. 2, 10. Svojo veličastvo ti obljudi, ako ga ljubiš, in mu zvesto služiš. O ko bi nezahvalen bil, da ga ne bi ljubil, in s celega serca ljubil!

III.

Ljubiti ga moraš ne toliko za volj milosti in dobrot, ktere ti je skazal, za volj veselja in veličestva, ktero ti je obljudil, ampak za volj njegove neizmerne popolnomosti in ljubeznivosti. On je sama ljubezen in dobrotljivost, nar vikša in nar popolnejša dobrota, in zato naše ljubezni breskončno vredn. Jeli je najti imenitnejša in vrednejša reč ljubezni, kak je on? On hoče tudi, da ga ljubimo. Ljubezen božja pa mora serčna in posebna ljubezen biti. Ako te serčne ljubezni ne imate, ako vam čisto rahlje občutljivosti pomenka, ako ga zverhu vseh drugih reči ne ljubite, in vsem rečam ne predpostavite, ako ste ne pripravn, raji

vsemu veselju odreči, ko se prijateljstvu božjemu odpovedati, raji vso posvetno premoženje zgubiti, ko njegovo ljubezen, raji vmreti, ko Boga le z enim grehom razžaliti, tedaj je vaša ljubezen ne resnična, ne posebna ljubezen. S svetim aposteljnomo Pavlom morate zavpiti: „Kdor bo nas ločil ljubezni Kristusove? Nadloga alj strah? alj glad? alj golota? alj nevarnost? alj preganjanje? alj meč? za glavo deržim, da me smert, ne življenje, ne Angelci, ne oblasti, ne moči, ne pričijoči, ne pridečo, ne silnost, ne visokost, ne globlina, ne nobena druga stvar nas zamore ločiti ljubezni božje, ktera je v Kristosu Jezusu našemu Gospodu.“ Rim 8, 35. — Bres ljubezni ne hasni nobena vera, nobeno znanstvo, noben jezikov dar, nobeno dobro delo človečjo kaj, ravno tisti apostelj vuči. Bres ljubezni ne nobenega zaslužljivega djanja, le tim, ki Boga ljubijo, vse v dobro prihaja, in le njim bo vrnec življenja dodelen. Ako v ljubezni božji vmerješ, tako si izvoljeni. Da milost srečne smerti dosegneš, moraš večkrat za milost ljubezni prositi, in se v tej ljubezni vaditi. To ljubezen gore-

čo želi, in ti bo dodelena. Premišljuj večkrat ljubezen trojno edinega Boga, in tvojo serce bo z ljubezni do njega gorelo.

Evharist, in tega žena Marija.

Dva pušavnika sta dolgo k Bogu za milost zdihvala njemu popolnoma služiti. Enkrat je en glas njima rekel: Pojdita v mesto Aleksandria, tam bota moža z imenom Evharist, in tiga ženo Marijo našla, ki Bogu popolnoma služita. Od tih se moreta, Boga ljubiti in mu služiti, vučiti. Napotila se sta, in prišla v mesto Aleksandria, in sprašovala več dnevov po Evharisti, in tiga ženi, pa nihče je ne hotel téh poznati. Ze sta se hotla domu poverniti, ko še sta pred dvermi nekatere hiše sromaško ženo zapazila, in njo poprašala, jeli nekaterega Evharista pozna. „Moj mož je,“ žena odgovori: „Tedaj je tebi Marija ime,“ nji pušavnik reče. „Tako je, pa kdor moja očeta je vama mojo ime povedal?“ „To z imenom tvoje-ga moža sva od višišega glasa slišala je bil odgovor, in sva prišla ž njim govorit.“ — Na večer je Evharist malo čredo ovčjo damu prignal. Pušavnika

sta ga obinila, in prosila, de bi njima vižo svojega življenja razkril. „Vbožen sem,“ je začel: „Ne pripoveduj tega,“ sta rekla, „temoč povej nama, kako vi dva Bogu služita.“ „To morata naju vučiti, moja očeta! jaz sem le vbožen in nevučen pastirc, ki ne vem, ko bi Bogu služiti in ga ljubiti mogel.“ „Na povelj božjo sva prišla, da naju podučiš, ko Bogu služiš,“ mu odgovorita. Ker to enkrat vediti poželita, ko Bogu služim, tako znajta. „Imel sem bogaboječo mater, ki so me že v rahlih letah navučila, vse z ljubezni do Boga steriti in terpeti. Z mladosti sem se po njihovih navukih ravnal. Z ljubezni do Boga sem poterpežljivo posvarjenje in kaštigo prijel, z ljubezni do Boga sem se zderžal vse sladkojedi in vsakega grešnega veselja. V tem sem se vadil celo mojo življenje. Vse sem storil z ljubezni do Boga. Vse še storim s te ljubezni. Z ljubezni do Boga vstanem v jutro, z ljubezni do njega molim mojo juterno molitvo, in z ljubezni do njega se na mojo delo podam. Z ljubezni do njega spim in jem; z ljubezni do njega si odehnem, in z ljubezni do njega terpim glad in zimo,

vročino, vbožtvo in bolezen. Z mojo ženo, ko z sestro živim, bres otrok, v božjim miru. Ko jaz, tako živi tudi moja žena. Časnega premoženja le malo imam zvun te male ovčje črede, ki mi je erbšina od mojih starišev. Bog je blagoslovil moj glešt, in jaz sem dovolj bogat. Moje dohodke na tri dele razdelim: ednega dam cérkvi, drugiga vbožcom, in od tretjega jaz z mojo ženo živim. Moja hrana je vbožna in pičla, deno njo zavžijem, z ljubezni do Boga, kakoršna je. „Ko sta ga pušavnika pobarala, alj tudi sovražnike ima, je Evharist odgovoril:“ Kdo je bres sovražnikov? Sicer se varjem, komur kaj hudega storiti, koga razžaliti, alj kaj hudega čres koga govoriti, deno imam sovražnike in nevošljivce. Nič hudega pa njim ne želim, njih ljubim, in se trudim, njim služiti in dobro storiti. Hudo obrekvanje in krivo dolženje preterpim z ljubezni do Boga, bres kteriga volje tudi las z glave na pade. To je viža najega življenja; tako Bogu služima. Z velikim začudvanjom čres to vižo življenja sta pušavnika slovo vzela, in sta se močno vesela povernila domu, ker sta ta-

ko lehkí primoček k popolnomosti zvedila. — Nasledvajmo isgled Evharista, opravljajmo vse naše dela v pričo Boga, z ljubezni do njega. Mi bomo skoz to številu zvoljenih pridruženi. Nobeno oko še je ne vidilo, nobeno vuho slišalo, nobeno serce občutilo, kar je pripravil Bog tim, ki ga ljubijo!

Tretjo podučenje.

*Od nasledvanja Jezusa v mladosti
in v celem življenju.*

Ako k svetosti priti hočemo, moramo Jezusa nasledvati. On je nar svetejši med svetimi, in nar popolnejši izgled svetosti. Da bi vse posvetil, je hotel različno starost preživeti; da bi vse k svojemu nasledvanju geniti mogel, je vsem ednak hotel biti, le v grehu nikar. „Za volj tega zroka,“ govori sveti Irenej, „je on otrok postal, da bi otročiče posvetil. Ponizal se je do otročičev, da bi nje izvišal. Mlad je bil, da bi mladost vučil modrosti, ker njih je k svojemu nasledvanju poklical.“

Po tem božjem izgledu ima mladost svoje misli in djanja naravnati.

V mnogih rečih je dal Sin božji na zemlji nar lepši izgled.

Pervi izgled je njegovo ponižno skrivno življenje. Trideset let je nepoznano v Nacaretu živel. Le njegova mati in njegov rednik sta to življenje poznala. Hotel je skoz to mladost vučiti, ko se more praznega poštenja ogibati, ne po časti in visokem preštimanju sveta hrepeneti, ampak iskati, se le na skrivnem Bogu dopadniti, starišom in na-prepostavljenim skoz ponižnost, zastopnost, in lepo zadržanje v besedi in v djanju veselje delati.

Drugi izgled je njegova brumnost. V dvanajstim letu svoje starosti je išel s svojimi stariši v Jeruzalem, v cérkvo božjo, ko vsi brumni Izraelci, svojega Očeta molit, besedo božjo, ako ravno je nar vikši vučenik bil, z vust mešnikov in pismovučenih poslušat, in z ljustvom daruvat. Po njegovim izgledu ima mladost v hišo božjo hoditi, se pri nar svetejši daritvi novega zakona (sveti meši) znajti, v predgah in keršanskih navukih besedo božjo poslušati, svete Sakramente prijeti, vednost

zveličanja, in tudi zveličanje skoz mešnike, služavnike Kristusove in delitele svetih skrivnosti iskati, svetke Gospodove in Svetnikov božjih po vrednim svetiti, in se v čednosti in pravičnosti Gospodu celo darovati. —

Tretji izgled je njegova čudnovita ponižnost. „Išel je z njimi nazaj v Nacaret, in njim je bil pokoren,“ nam pripoveduje sveti evangelj. Luk. 2, 51. O kakšna osramoti ti izgled mnoge sine, in hčeri! O kakša sramota njim, ako stariše, katerim so za Bogam življenje in vse dolžni, kar imajo, in kar so, ne spoštujejo, in ne vbogajo, ker je Sin božji svojim starišom, katerih Gospod je bil, pokoren bil! kako bodo se mogli za volj svoje nepokoršine zgovoriti pred njim, svojim prihodnim sodnikom, ker je izgled pokornosti njim dati hotel? Keršanski sini in hčere, učite se od vašega Zveličarja, od Sina božjega, ko imate vašim starišom pokorni biti in njih vbogati! Pokoršina je boljša, ko daritev.

Četerti izgled je njegovo prihajanje v modrosti in ljubeznivosti pred Bogam in pred ljudmi. „Jezus pa je rasel na modrosti starosti in milosti pri Bogu

in ljudeh.“ Luk, 2, 52. Deno ne, ko da bi Sin božji resnično v popolnosti prijemal (rastil), bil je ja nar popolnejši, temoč je vedno več in več ljudem svojo božjo popolnomost razodel, ravno ko solnce vedno taisto svétlobo ima, in se deno vedno v lepši lepoti in svétlobi kaže, skem bliže poldnevu prihaja. Hotel je mladosti lepi nauk dati, da, ko na letah raste, v modrosti in čednosti priraste, svoje moči v dobro oberne, se pomladka svojega življenja k setvi posluži, da bo se mogla v jesen žetve pričakati. Mladost se ne sme grehu in razvuzdanju izdati, ampak v dolžnosti in svetosti živeti. Sveto in nedolžno življenje je poštenje mladosti, in njo stori Bogu in ljudem povoljno in ljubeznivo. — Alj žalost! kdor se ne bi razjokal nad našoj mladostjo, ko se vidi, kako se od Boga in dobrega odvráča, kako prvo nagnenje svojega serca, ki bi Bogu posvečeno biti moglo, k hudimu in grehu obrača, in ko narpoprej se um zbudi, že laži in hinavšini služi? Ko z letami, na mesto modrosti in čednosti, v grehu in hudobi raste? Oblačilo pravičnosti, katero je, pri svetim kerstu od Boga prijela,

že v rahlih letah skoz nepokoršino, laž, razvuzdanost, sopervstavlanje in druge grehe ognjusi. — Glej keršanska mladost, tvoj Zveličar in Odrešenik, Sin božji, je otrok postal, da tebi izgled da, ko se že v prvi otročji dobi imaš, Bogu, čednosti, in nedolžnosti posvečuvati! O kako slabo tvojega Odrešenika nasleduješ, ako nar lepše leta tvojega življenja v grehu in razvuzdanju preživiš, na mesto čednosti se hudobije učiš, in skoz to tvojo časno nesrečo, sicer tudi večno pogublenje vkoreniš! Gledaj na tvoj božji izgled, in uči se od njega pokornost, poštovanje, lepo zadržanje, zmernost, brumnost, in modrost! Nasleduj ga, da zveličanje, katero je tebi obljubil, zadobiš! Tudi v poznih letah se po tim izgledu ravnaj! Nasleduj vedno njegov izgled pobožnosti, svetosti, pokorsine do smerti, ljubezni do Boga in ljudi, Bogu izdanja v vseh pergodbah življenja, poterpežljivosti v terplenju, in pravičnosti. V vsem je on naš izgled. Življenje, ko je on na zemlji živel, je tebi k časti in poštenju pred Bogom in ljudmi. Kako hočemo v njegovo kraljestvo večnega veselja, in večne veličasti priti, ako se po na-

šem hudobnem nagnenju ravnamo, veselje, in razveselvanje tiga sveta išemo, krivičnosti in grehu živimo, in nepoterpežljivo časno terplenje nosimo? Našo življenje se more njegovemu življenju pripodobiti. Za volj tega k nam kliče: „Kdor hoče moj učenc biti, naj samiga sebe zataji, naj vzeme svoj križ na se, in naj me nasleduje.“ „Kder sem jaz,“ je njegova obljuba, „bo tudi moj služebnik.“ Kristjani se imenujemo, da nasledvamo življenje Kristusovo. O naj ne nosimo tiga imena zastojn, temoč naj ga nasledujemo!

1. Brumna Doroteja.

Otročiče z ljubavjo do Jezusa napolniti, in njih k nasledvanju njegovega izgleda opominjati in ravnati, je veliko. Nektera vdova maliga premoženja, pa velike skerbi za dobro izrejenje svojih otrok, je bila hčer imela z imenom Doroteja, ki je v desetim letu jako živetna in raztrošliva bila. Bala se je, da bi se njeni otrok v pajdašenju drugih verstnic spačil in spridnil, dala ga je zato, ker je njej časa pomankalo, ga brumno izrediti, neki čedni učiteljci, ki bi ga lepo in čedno izredila. Mlada

Doroteja se je pri svoji rediteljci brumni dve leti zadržavala, in je ne samo v vsem znanju, temoč tudi celo posebno v čednosti nar lepše napredvala. Vse nauke in opominjanja svoje ljublene rediteljce si je veselo v svojo serce vsadila, posebno pa opominjanje, vse svoje djanja po izgledu Sina božjega, Jezusa Kristusa, ravnati. Ko se je domu vernila, je bila veselje celi hišni družbi. Krotkost, pokornost, zmernost v besedi in djanju, jasnost, dobrovoljnost pri delu, in vsaki protivnosti, čistost, sramožljivost, povoljnost in strežbo želnost bres vse praznote, ljubezen do molitve, vedno zedinjenje z Bogom, ljubezen do bližniga, bres nar mejnšiga obrečenja, so bile nar lepše čednosti njeniga serca, in so njo pred Bogom in vsemi ljudmi ljubeznivo storile. Za volj njeniga lepiga in sramožljviga zadržanja je njo cela fara veliko ljubila in preštimala. To je njej veliko sovražnikov zbudilo. Nektere verstnice so njo za svetohlinko razglasile. Doroteja je to deno tiho prenesla z ljubezni do zvojega Zveličarja. Vsi so njeno nedolžnost poznali, in obrekvanje je njenim sovražnikom prišlo k ne-

poštenju in sramoti. Gospod Fajmster, ki so milost božjo v njej, in moč njeniga izgleda na vse, ki so njo obdali, z veseljem spazili, so po njenem življenju sprašovali. Doroteja je od tega njim pripovedvala. „Malo storim,“ je govorila, „v primeri na to, kar bi storiti mogla. Moja rediteljica mi je oestro naročila, Jezusa Kristusa v vsem za izgled imeti. Po njenih naukih se trudim storiti. Ko se prebudim in vstanem, premišlavam božjo dete Jesusa, ki se je v svojem izbudenju Bogu, svojemu nebeškemu Očetu daroval. Po njegovem izgledu sebe in vsakdašnje moje dela ravno tako Bogu darujem. V molitvi drugoč v duhu Jezusa premišlavam, ko je k svojemu Očetu molil, in zedinim moje serce z njegovim nar pobožnejšim sercom. Pri delu premislim, Jezus je za mojo zveličanje delal, in moje dela in trude z njegovimi zedinim, nje opravljam z ljubezni do njega, in z zdanjom v njegovo nar svetejšo voljo. Se mi kaj zapove, tako mislim, ko je Jezus zapovedi svoje matere Marije, in svojega odhranitelja Jožefa na zemlji spolnjeval, in mojo pokornost zedinim z njegovo pokornostjo. Morem kakšo

terdno in težko reč opraviti, tako mislim, moj Zveličar je z ljubezni do me bil pokoren do smerti, celo do smerti na križu, spolnim tedaj težko poveljenje poterpežljivo, ako še je stem bolj moj svoji volji protivno. Na obrekovanje in razžaljive besede nič ne odgovorim, gledaje na Jezusa, ki je pri krivičnih tolžbah, obrekovanju, sramoti, in osramotenju, svojih ust ne odperl, in je ne sopergovoril. Bil je nedolžen, jaz pa sem grešnica, in si več žalnega zaslužim, ko se mi zgodi.

Po Jezusovim izgledu sem pri jedi mernosti vdana, in jem, da moje moči k delam za čast božjo ohranim; mojo počutljivost zatéram z ljubezni do nje, in si mislim pri netečnih jedih na žolč in ocet, s katerim so mu sovražniki gorečo žeju na križu vgasnili. Ako sem lačna, in si ne imam s kom glada vgasniti, tako se spomnim: Jezus se je štirideset dnevov in noči z ljubezni do mene postil, da bi grehe požertnosti zbrisal. Ako sem v katerim veselim pajdaštvu, tako mislim na prijazno in sveto pajdašenje Jezusovo z svojimi učenci. Ako nedostojne in hudobne besede in pogovore slišim, in greh storiti vidim, tako prosim Boga za odpušenje in

vsmilenje, in mislim na žalost, ktero je serce Jezusovo pri razžalenju svojega nebeškega Očeta občutilo. Ako se na bresštevne grehe in hudobije spomnim, s katerimi ljudje Boga razžalijo, tedaj se moje oči posolzijo, in se na solze Jezusove spomnim, kdar je rekel: „Pravičen Oča, svet je tebe ne spoznal.“ Joan. 17, 25. Ako se nabližam sakrament svete pokore prijeti, tedaj v duhu pregledujem veliko žalost mojega Zveličarja na oljski gori in na križu. Pri daritvi svete meše zedinim mojo serce in mojo dušo z Jezusom, in želim per tim nar svetejšim darovanju z unim namenom biti, z katerim se Jezus sam na naših oltarih k nar vikši časti svojega Očeta, k odpuščenju naših grehov, za zveličanje ljudi pod podobami kruha in vina skoz mešnika daruje. Ako čujem Boga hvaliti, tako se v Bogu moja serce razveseli, in se spomni hvalne pesme Jezusove po noterpostavljenju nar svetejšega oltarskega sakramenta na večer prej, ko je terpel in vmerl. Se na večer k počinku vležem, tako premišlavam, ko različna je moja postelja od postelje križa, na katerim je jagnje božjo zvojo dušo in svojo živ-

lenje darovalo, in z besedami mojega Zveličarja zaspim: „Oča, v tvoje roke izročim mojo dušo! — Takšno življenje mi je k veliki tolažbi in k velikimu veselju. Poterpežljivo prenašanje osramote pa, katero imam od mnogih ljudi, in obladanje mojega hudobnega nagnenja, in skušnjav, s katerimi me Bog obiši, mi veliko truda in teže dela, k temu še se večkrat pridruži žalost, vsahnenje, in pobitost duše. V moji žalosti in suhoti dušni se pa drugoč zmislim na žalost, v kateri se je moj Jezus na oljski gori z smertjo boril; ko je bres tolažbe svojega nebeškega Očeta na križu visil, in z njim govorim: „Oča, ne moja ampak tvoja volja se naj zgodi!“ Me miče nektare pajdaštva objiskavati, in v nedopušeno razveselenje hoditi, posebno ako se druge poredne deklice pri njem znajdejo, in mene k timu vabijo, alj ako me skušnjava k grehu miče, tako mislim, moj Zveličar k meni kliče: „Kako, moja hčer, ti me hočeš zapustiti, da bi se sveta, in njegovega veselja vživala? Vzemeš svojo serce nazaj, da bi ga prasnoči, grehu, in hudici za dar dala? Jeli se ne najde dovolj kristjanov, ki me razžalijo? Se

hočeš k tim podati in mojo službo zapustiti. In odgovorim z globočine mojega serca: Nikar moj Bog, nikolj te ne bom zapustila, do smerti se hočem tebe deržati, in tebi zvesto služiti; Kamor se hočem podati, ako se tebe ločim? Le ti sam imaš besede večnega življenja. Pri tih mislih občutim serčnost in moč, mojemu Zveličarju in Odrešeniku zvesta ostati. Z mojimi tovaršicami narajši govorim od Boga Jezusa Kristusa. Njih opomenim, da vsikdar in vsak čas v svojih delah naj za izgled imajo Jezusa. Naj se pri molitvi, pri deli, v tovarštvu in na samim, v terplenju in veselju njega spomnijo, in naj svoj namen, z njegovim zedinijo. Nič se ne najde imenitnejšega in lepšega, ko Jezusa nasledvati, nič slajšega, ko timu Gospodu služiti! O srečna je moja duša, ki Zveličarja na to vižo nasleduje! „Le tako stori za naprej Doroteja! so povedali Fajmošter, nasleduj z milostjo nebeško tvojega Odrešenika; on bo svojo obečanje nad teboj dopolnil.“

2. Izidor in njegova hčer Melania.

Bog vsikdar blagoslovi namenjenje starišov, ki se terdno trudijo, svojim

otrokom bogaboječe misli vkoreniti. Od tega nas sledeča prigodba spreviža, in zraven posvedoči, kako moč ima izgled Jezusov, in spomin njegovega terplenja in njegove smerti, nas k svete-mu in brumnemu življenju primorati.

Izidor je bil edino hčer imel „Melania“ ki močno živetna, merčljiva in svojvoljna bila, in je slabo upanje po-boljšanja dala. Z ust očeta deno ne ni-kolj bilo slišati kletvice, ker so se bo-jali, da bi skoz še znala bujša prihaja-ti, in ti strah je ne bil bres zroka, ker kolnenje in preklinjanje starišov nikolj ne poboljša, sicer pa pohujša in ispridi otroke. Prosili so od Boga dobrega du-ha za Melanio, so njo s vsem dobrem podvučili, in njene pregreške kaštigali. Nič je deno ne zamoglo hude volje svoj-voljne deklice premeniti, ktere izgled je že drugim otrokom bil k pohujšanju. Neki dan je Melania, že deset let stara, eno omarico spregledala, in je v tej kip križa-nega Zveličarja najšla, ki so ga njena ma-ti v tej omarici hranila. Derčala je s toj podoboj k očeti, in je vprašala, kaj ta pomeni. „Moja hčer“ oča odgovorijo, „ta je podoba križanega Odrešenika, in nam kaže, ko sem ti že enkrat po-

prej povedal, ko je Sin božji za nas na križu visil, in za nas na križu nar britkejšo smert storil. Jaz ti to čem prigodbo križaniga Zveličarja pripovedati; slišaj me! Sin božji je dol z nebes prišel, je človek postal, nam v vsem enak, le ne v grehu, da bi nas skoz svojo smert od večne smerti rešil, in da bi nam večno življenje pripravil. Bres njega bi bili večno pogubljeni.

Njegovo ime je Jezus Kristus. Vučil je ljudi od Boga in božjih reči, pripovedval je njim od Boga, in une veličasti, v katero ljudi po tim življenju imajo priti, od neizmerne ljubezni in milostivosti božje, dal njim je spoznati voljo Očeta nebeškega, katero morejo spolniti; in njegovim naukam pravimo „evangelj,“ veseli glas nebeški. Njegovo življenje na zemlji je bilo nar popolnejša čednost. Ako ravno je bres greha v nar vikši svetosti živel, in je le dobro vsem ljudem storil, le dobrote in blagoslov razširjal, tako so ga deno hudobni in nezahvalni Judje preganjali, njegovi sovražniki namreč, in so ž njim po nečlovečjo in grozovitno delali. Šibami so ga topli, so mu na glavo krono ternovo posadili, prisilili so ajdov-

skega dežele poglavarja Pilatuža, da ga k smerti obsodil, če so ravno nič smerti kriviga nad njim ne najšli, tedaj so mu križ, na katerim je imel vmreti, na njegove ranjene rame položili, in so ga vlekli, ko hudodelnika k sodnemu mestu „Golgota,“ imenuvanemu, so ga na križ hitili, in s čavli njegove svete roke in noge perbili, tedaj so križ povzdignili, in so ga pustili med neizgovornimi bolečinami na križu visiti, dokler je po treh urah neizrečenega terpenja svojo dušo v roke svojega nebeškega Očeta izročil. Vmiraje še je molil Zveličar za svoje sovražnike in vmarjavce. „Oča odpusti njim,“ je rekel, „ker ne vedo, kaj storijo.“ „Ta podoba, ljubo dete! nas more na njega spomniti, in na vse, kar sem ti rekel.“ Melania je močno pazljivo pripovedvanje očetovo poslušala, ki so dalje govorili: „Jeli pa veš, kdor je prav za prav Sina božjega Jezusa Kristusa tako grozovitno bil terpinčil?“

„Glej, ljuba hčer, mi in naši grehi so vzroki njegovega terpenja in bridke smerti! Ja tvoji in moji grehi so ga bili križali! Tvoja nepokornost, tvoja svojvolja, tvoja raztrošljivost v cérkvi, tvo-

ja razvuzdanost, tvojo nedostojno in nepošteno zadržanje do mene, tvojo pohujšanje, ktero si dala, ja vsi tvoji grehi so ga bili do smerti razžalostili, in zrok dali njegovi tako britki smerti, ti si tvojega Zveličarja tolikokrat s šibami tepla, ko si grehov storila.“ — Izidor so solzo v očeh Melanie zapazili in so rekli: „Moja hčer! še ga enkrat hočeš križati, in skoz tvojo nepokornost vmoriti? Jeli mu more tvojo serce svojo ljubezen odreči, ker vidi, kar je z ljubezni do nas storil, in le zato storil, da bi nas svete in zveličane napravil?“ Melania se je v sercu močno genila, in njeno serce je bilo tako globoko genjeno, da je podobo križanega Zveličarja z rokami prijela in zavpila: „Ljubi oča, prikažite mi to podobo!“ „Z jezernim veseljem,“ odgovorijo oča, „ohrani to podobo in v poštenji imej!“ Melania je s podobo v svojo hišo odšla, in je celi dan v jokanju in zdiha- vanju dopernesla. Jokaje je poljubila noge križanega Odrešenika, in ga je na svoje serce stisnila govoreč: „O moj Bog in moj Gospod, tako sem ti hudo zadevala, tako te križala! Odpusti mi moj Bog! Da bi bila znala, kaj storim,

te nikdar ne bi bila razžalila. Odpusti mi grehe moje mladosti, in nevednost!“ Milost božja njo je močno prevzela. Bog je besede očeta blagoslovil, in v kratkih dnevih je z Melanio čista druga bila. Ne je bilo viditi pokornejšega in ponižnejšega, in tudi v zveličanskih resnicah bolj podvučenega otroka. Ko je le kaj majhno časa imela, je hitro pristopila k podobi križanega Odrešenika, je poljubila rane njegovih rok in nog, in je svojega Boga molila. V terplenju in nadlogi je vpila: „Ko se morem pritožiti, ako premislim, kar je moj Zveličar terpel za me!“ Ko njo je bil nekdo enkrat v zmoti pretepal, je tega ne svojemu očetu povedala is straha, da bi se za volj tega znali jeziti, in Boga razžaliti, je pokleknila pred podobo križanega rekoč: „O moj Jezus, na križu si odpustil tvojim sovražnikom in in vmarjavcom; z ljubezni do tebe to hudo zadevanje prenesti, in s serca mojemu razžaljitelu odpustiti hočem. Bi želela, da bi mu k kar dobrimu služiti mogla!“ Skoraj za tim je ti človek zbolel. Melania je svojega oče prosila za dar, da bi ga zamogla boleniku prinese. Ga je dobila in pernesla boleniku

rekoč: „Vzemi, kar imam, in znaj, da sem ti že zdavnaj to tepenje odpustila, in da nič ljubezni protivnega do te v mojem sercu ne imam.“ Po tim zadržanju Melanie se je bolenik tako v sercu genil, da je njo jokaje za odpušenje prosil. — Drugikrat je vidila, ko se je soseda za volj neporednega življenja svojega moža žalostila in jezila. Melania je njo hitro vprašala, jeli ne ima podobe križanega Zveličarja, in je rekla: „Hitite k križanemu Odrešeniku, in se učite s poterpežljivostjo terpeti! On je več terpel, ko vi terpite, ako si je ravno nedolžen bil, in nikolj ž njegovih ust ne prišlo tožvanje. Jeli smo ne srečni, da za njega terpeti moremo? Je ne velika tolažba, za Boga terpeti, ki je za nas tako neizrečeno veliko bil terpel!“ Te besede so vmirile sosedo, in ona je postala izgled poterpežljivosti, in je tudi svojega moža spokorila. Melania se je vso svojo življenje vadila v premišluvanju terpenja in smerti Jezusa, in je vedno na križanega Zveličarja mislila; večkrat so njo pri delu solze oblike, ako je na njegovo terpenje mislila, alj kako razžalenje božjo slišala. „O moj Bog,“ je vpila, „tebi hudo zadeva-

jo, tebe križajo! O da bi mogla skoz
mojo smert grehu braniti!“ V skušnja-
vah proti čistosti, in devičnosti se je
Melania na križ Jezusov spomnila, in
vpila: „O moj Zveličar, kako bi mo-
gla gnusno veselje nasladnosti iskati,
ako tvojo terpenje in tvojo smert pre-
mislim! Ko bi mogla mojo revno telo
nečisti sladnosti, in grešnemu veselju
prepustiti, ako tvojo nedolžno telo z
ranami pokrito vidim na križu kri preli-
vati! Bi mogla tako osleplena in neza-
hvalna biti da bi za gerdo sladnost tvo-
jo ljubezen in milost zaverгла, tvoje
rane ponovila, in te z novič križala!“
Melania je visoko popolnomost dosegla,
je bila izgled čednosti vsim ljudem, in
je v svetosti vmerla. — O da bi vsi
očeti in vse matere svoje otroke in pod-
ložne k Jezusu pelali, in k ljubezni do
križanega Zveličarja zbudili! Ljubezen
do Jezusa bi nar lepši sad čednosti pri-
nesla. Podoba križanega Zveličarja je
kniga božja, v kateri vsi pravo verni
brati zamorejo. Pri njegovih nogah so
nar vikši svetniki svojo modrost in sve-
tost, svojo jakost in moč, in svojo zve-
ličanstvo vučenost zadobili.

Četerto podučenje.

Od dolžnega poštovanja in ljubezni do starišov.

„Kdor se Gospoda boji, poštuje stariše, in svojim porođnikom, kakor gospodom služi: Poštuj tvojega očeta z djanjom, z besedo in z vso poterpežljivostjo.“ Ekl. 3, 8. — Moj sin, moja hčer, ako se Boga bojiš, tedaj poštuješ oče in mater in vse tvoje naprepostavlene. Jeli pa se Boga bojiš, ako njegove zapovedi in njegovo zagroženje zametavaš? Poslušaj, s kakimi kaštingami se Bog nepokornim otrokom grozi: „Kdor svojega očeta razžalosti, in svojo mater pretira govori Gospod, je ostuden in nesrečen človek.“ Prisl. 19, 26. Kdor svojega oče in svojo mater preklinja, tiga luč bo vgasnila v nar vekši temi. Prisl. 20, 20. To je: tiga sreča bo zginila v nar vekši potrebi, ja tudi v smertni nadlogi, in on bo prerano vmerl. „Oko téga, kateri oče osramuje, in porod svoje mater zaničuje, naj pri potoku krokarji iskljujejo, in mladi orli snedo.“ Prisl. 30, 17i „Ko hudo slovi, kateri svojega očeta zapusti, in od Bo-

ga prekleti je, kateri svojo mater razžalosti.“ Ekl. 3, 18. Naj bi se na te grožnje spomnili vsi otroci, ki so na svojo dolžnost pozabili! Posluhnimo tudi oestro zapoved: „Kdor ima terdovratnega in terdokornega sina, kateri zapovedi svojega očeta in svoje matere ne posluša, kaštigo saničuje, naj ga vzeme, in ga naj pela pred stareše ljustva, k vratam pred sodbo, in naj reče k njim: Naju sin je terdovraten in terdokoren, zaničuje naju opominanja, se vda razvuzdanosti, nečistosti in in požertnosti.“

Ljustvo mesta ga more kamenovati, da bo hudo iz med vas iz poti spravleno, in se ves Izrael prestraši, kdor to sliši.“ Dev. 21, 18. — Ta ostra zapoved proti nepornim sinom in hčeram nas vučí, se pravičnosti božje bati, ktera bo čres grehe nepokornih, dolžnosti pozablenih sinov in hčeri nagrožene kaštige gotovo izpolnila. Naj bi strah te strašne kaštige hudobne, in v grehu vkamenite otroke spreobernil k ljubezin k spoštovanju starišov, ako razumni nauki, in milno opomenvanje k pokornosti brez sada ostane! Dobro otroke že misel zdrami: Pravično je, to

Bog hoče, nar vikši Gospod, nar močnejši, svojo dopadenje in ljubezen ima nad tim, ki njegovo zapoved spolni, to je nar močnejše nagibalo brumne in svete duše k čednosti in svetosti. V svoji zapovedi. „Poštuj tvojega očeta in tvojo mater, da boš dolgo živel, in da tebi dobro pojde na zemlji,“ terja Bog četri reči od otrok, namrič: spoštovanje, ljubezen, pokornost, in pomoč!

1. Spoštujte in veliko preštimate te, katerim ste za Bogom življenje in bitje, in bresštevilne dobrote dolžni. Vidjoči namestniki božji so na zemlji. Nikolj in z nobeniga zroka njih ne zaničujte te; ne v vašem sercu, ne v besedah, skoz nedostojno zaderžanje. Z dobrim sercom poslušajte njihove nauke, in opominanja, in svarjenja. „Poslušaj, moj sin, nauk tvojega očeta,“ pravi sveti Duh, „in ne popusti zapovedi tvoje matere.“ Prisl 1, 8.

Ljubite njih sosebno. Nad njimi se veselite, ino njih razveselujte! „Spomni se,“ pravi moder, „da so te porodili, in bodi zahvalen za to veliko dobroto.“ Zahvalnost se kaže v ljubezni. Pa ne ljubite njih samo, ker so vaši

stareši, z noterne ljubezni, ampak ljubite njih zavolj Boga, ktereга nar sve-tejša volja je, da njih ljubite. Ta ljube-zen se kaže skoz veselje, ktero nas za-volj naših starišov napolni, skoz veselo in zvesto spolnjavanje njihovega pože-lenja, skoz skerbljivo varvanje vsega, kar bi njih razžalostiti alj razžaliti za-moglo, skoz dopadljivost in krotkost, v kateri njihove pogrške in njihovo sla-bo voljo prenašamo, in sosebno skoz molitvo za nje v življenju in po smerti.

3. Skažite njim natenko, vestno in ve-selo pokornost! „Otroci, pokorni bodite vašim starišom v vséh rečéh, zakaj to je dopadljivo pred Gospodom. Kolos. 3, 20. in drugokrat reče: „Otroci, bodite po-korni starišom v Gospodu, zakaj to je pravično.“ Efes. 6, 1. Spolnite na tenko njihove zapovedi, dopolnite z veseljom njihovo voljo! Pa ko apostelj reče, „za volj Boga.“ Bog to hoče. Ako ste stari-šom pokorni, takoste Bogu pokorni, se njim soperstavite, tako se Bogu soper-stavite! Le tedaj edino, ako bi stariši kaj soper božjo zapoved in vest zapovedali, njih ne smete vbogati. V tem pa se mo-rete pametno zaderžati, in ako bi dvomi-li, kar vam je storiti, imate pametne

vprašati. Pokoršina z ljubezni, vesela pokoršina je starišom prijetna, in vam da poštenje pred Bogom, pokoršina z nevolje in neradosti je ne Bogu, ne starišom dopadljiva!

4. Bodite vašim starišom na pomoč. Nepozabite dobrot, ktere ste od rahlih otročjih dnevov z rok starišov prijeli, in povračujte njim, ako bote enkrat premogli, premoženje vam pripraviti. Ne zapustite vaših starišov, temoč pomagajte njim v siromaštvu, v betegi, in v starosti, kako tudi v vseh duhovnih in časnih potrebah. Starišom pomoči odreči je nar vekši greh. Serditost božja pride čres take otroke, in njegove pravične šibe njih zadenejo. Nar gerša nezahvalnost bi bila, ako bi našim starišom ne bi pomagali, ako v stisko in potrebo pridejo. Gotovo z nevarnostjo tvojega življenja njim moreš v betegih postreči in pomagati! Da vas k spolnjanju te dolžnosti zbudim, vas spominim na toliko izgledov v svetem pismu od hudobnih in dobrih otrok. Proklestvo je zadelo Kama, ki je svojega očeta sramotil; ko strašen je bil konec Absolona, ki je proti svojemi očeti vstel, in sinov Heljovih, ki so se razvuzdano

in nepokorno zaderžali! Gejte na izgled Sina božjega, ki, ako ravno je Bog in Gospod celega sveta bil, je deno svoji materi, in svojemu krušnemu očetu pokoren biti hotel. Skoz svoj nar svetejši izgled je hotel otroke spoštovanje, ljubezen in pokornost vučiti, in prepričati, ko velike kaštige je vredna nepokornost, in nespoštovanje do svojih starišov. Poštoval je voljo svoje matere, od ktere je le časno rojstvo imel, kako bi mi ne bi naših starišov spoštovali, katerim smo za Bogom življenje in vse dolžni, kar smo in kar imamo?

Peto podučenje.

Dalj razlaganje od dolžnega poštovanja in ljubezni do starišov.

I.

Ne stavite se soper vašim starišom in naprepostavljenim v tim, kar vam zapovejo, alj prepovejo! Njihova dolžnost je za vašo dušno in telesno srečo skrbeti, nad vami budéti, in pri Bogu za volj vas odgovor dati, ako so zrok

vaših grehov. Vaši stariši, naprepostavljeni, vučeniki, in učitelji so za volj vesti dolžni, vam perložnosti k grehu, nevarno in nočno izhajanje, kerčme, plesa- in igre tovarštva, hudobno zeznanje prepovedati. Ako bi vnemar pustili spolnjavanje te dolžnosti, bi vas ne bi nevarnosti svarili, in hudobnih perložnosti varvali, tako bi veliki greh pred Bogom storili, ki je njih za vaše čuvarje postavil. Vaše matere in učitelji, keršanske hčeri, so dolžne čres vaše šege, in vašo zaderžanje čuti; one morajo za vašo čedno nošnjo v oblačilah, in za vso vašo zaderžanje skerbeti, vašo nagnenje k praznoči in vašo tovaršenje s hudobnimi prekratiti, in vas na vse nevarnosti vaše nedolžnosti pazljive storiti. Ako téga ne bi storile, bi zagrešile. Ako pa ve zraven njihovega opominanja in prepovedanja grešite, tako je vaš greh s tim večji in kaštiganja vrednejši. Vašim reditelcam ste ravno taisto pokornost, spoštovanje, in ljubezen dolžne, ko vašim starišom, in tako vestno morete vbogati, da vse storite, kar vam stariši in učniki zapovedajo, in vse opustite, kar vam prepovejo, ako vas vidijo, alj pa ne. Zapovedi in pre-

povedi starišov in naprepostavljenih so božje, Bog pa vas vidi vsikdér in vsak čas; ako ve ne storite, kar so vam prepovedali alj zapovedali, tako grešite, in storite proti volji božji.

II.

Ako stariši skoz svoje besede, alj djanja, skoz preveliki potrošik, skoz gizdavost, razvuzdanost, in nepobožnost, skoz krivice do svojega bližniga, skoz vkanljivost in tatbijo, skoz kletvico in preklinjanje, skoz živinsko serditost, in skoz taciga več, svoje otroke pohušajo; tako ne smejo otroci njihovega izgleda nasledvati, pa tudi nikar takših starišov zaničuvati. Bog bo takše stariše kaštigal, ker Zveličar govori: „Kdor pa bode edno tih malih pohušal, ki na me verjejo, tistemu bi bolje bilo, naj bi se mlinski kamen na njegov šinjak obesil, in ga v globočino morsko vtopil. — Gorje tistemu človeku, skoz kterege pohušanje pride.“ Mat. 18. 6, 8. Kaštiga bi zadela otroke, ki bi svojih starišov in naprepostavljenih grehe in hudobije nasledvali. Hočejo naprepostavljeni v pogubljenje zajti, tako se deno ne smejo podložniki ž njimi v večno

pogubljenje prehititi. Za grešne in hudobne stariše morejo otroci božjo vsmljenje iskati, in za nje vsak dan moliti, da bi njim hotel Bog milost k pobolšanju in k pokori dodeliti, in njih večnega pogubljenja varvati! Da tudi otroci grešnim starišom preštímanja in dolžnega spoštovanja kratiti ne smejo, nas prigodba od Kama uči, ki je svojega očeta sramotil, kateri so na tlah vinjeni ležali, in si je skoz to prokletstvo pripravil. Ako v obćjem pregreške bližniga moramo s plajšom ljubezni ogernjati, tako je v posebnera dolžnost otrok, pregreške svojih starišov zamolčati, in pokrivati. Joj pa otrokom! ako skoz svojo soperstavljenje, nepokornost, in razuzdanost stariše k serditosti dražijo, in k njihovemi pogublenji pripomagajo. Večno očitavanje bo njih zadelo, ako so večne smerti svojih starišov krivi.

III.

Stariši in naprepostavljeni tudi imajo pravico otroke kaštigati; k temu njih vest veže; hvale vredno in dobro je, ako neredne, nepokorne in razuzdane otroke kaštigajo. Vikšemu duhovniku Heli je za greh računjeno bilo, ker je

nepokornosti in hudibije svojih sinov ne kaštigal. Deno pa morajo stariši z ljubezni kaštigati, in namen, svoje otroke zboljšati, njim mora šibo voditi. Otroci, ako vas stariši kaštigajo, tako še jih le bolj živo in tenko ljubiti morete. **K** vašemi poboljšanji vas kaštigajo. Ste kaštige ne zaslužili, tako mislite, da so vaši mnogi dopernešeni grehi tisto zaslužili, in prenete potepeljivo vašo kaštigo, gledaje na Jezusa, kateri je, ako je ravno nar bolj nedolžen bil, bres tožbe in sopergovorenja nar britkejšo smert na križu terpel. Če pa ste kaštige zaslužili, tako vam ljubeznivo strahvanje vaših starišov, kteremu se podveržete, naj bo prijetno.

Otroci nič ne smejo svojim starišom vkrasti. „**K**dor svojemu očetu, alj svoji materi kaj vzeme in reče, da je ne greh, je tovarš vmorivca.“ **Prisl. 28, 24.** Ako pa otroci kaj svojim starišom vkradnejo, da bi svojemu napačnemu razuzdanemu živlenju, alj škodljivemu igranju bolj vgoditi zamogli, tedaj je greh s tem veljksi in gerši. Da bi ne bi pozabili, s kakšim trdom in napinjanjom si stariši svojo premoženje priprav-

lati morajo! Kakša krivica, težko pripravljeno premoženje skoz grešno življenje nemarno zapravljati! — Ravno tako ne smejo otroci svojih starišev hudo obrekovati, njih alj njihove bližne žlahate ne tolžiti. Z ljubezni do Boga morejo njihove nepopolnosti, njihovo hudo voljo in njihove pregreške prenašati, ne smejo od njihovih pregrešk in zamer pri drugih govoriti. Tudi morejo, ako bi njih stariši ojustreše deržali, to poterpeljivo prenašati. Oh kar je Zveličar od nehvaležnih Judov mogel terpeti? In jeli je sicer nesreča, ako perložnost imajo, iz ljubezni do Jezusa kaj nepovoljnega terpeti?

V nobenem stanu, v nobenemu poklicu, v nobeni življenja dobi, ljubi sini in hčere, ne pozabite na zapoved Gospodovo: „Poštuj očeta in mater!“ Ljubite, vbogajte, poštuje, in preštimate jih! V vsaki vaši perložnosti njihov svét išite: oni so vaši nar boljši svetovavci; sosebno se po njihovem svétvanju pri zvolenju vašega stana in poklica zadržite! Bog blagoslovi dobre sine in hčeri na zemlji, gotovo pa enkrat v nebesah. Svoji zapovedi je obljubo pridal: Ti boš dolgo živel, in tebi

bo dobro išlo na zemlji! Bog je zvest v svojem obečanju! Ako pa te zapovedi ne zderžite, ste terdni in neprijazni proti njim, ako njim skoz vašo nepokornost in slabo zaderžanje in nezahvalnost žalost, skerb, zamero in serditost vzrokujete, ako njih v revi ob času potrebe zapustite, v starosti zaničujete, tedaj vam ne more dobro poiti, zagrožena kaštiga vas bo doletela, ker Bog, ki je pravičen, vse to vidi.

1. Trije mladenči Japonski.

Kar ljubezen otroška do svojih staršev zamore, nas zledeča prigodba uči. V Japonskim je zbolela mati treh vboгих mladenčev, kateri so do nje močno živo in tanko ljubezen imeli. Dolgo časa je bolezen priklenjala mater na posteljo, in dobri sini so ne več premogli skoz svojo delo živeža sebi in bolni materi pridoblati. To njih je nar bolj razžalostilo. V šumah, blizo glavnega mesta Meako se je zdivjani tolvajski trop zderžaval, in veliko naplačo je Cesar obljubil timu dati, ki bi enega iz teh tolvajev sodnikom izdal. Svoji bolni materi pomoč in polehčico pripraviti, si je mlajši brat zmislil, da ga naj

brata zvezeta, v Meako spravita in za tolvaja te trope predata, da na tako vižo obljubleno naplačo prijemeta. Brata sta pomišluvala to nevarno reč storiti. Alj njima reče: „Kaj se bojita? mislita, da bo me Bog zapustil? In ako me vmorijo, tako z veseljem mojo življenje darujem, da življenje moji materi zderžim, in njim polehčico in pomoč pripravim.“ Po tih besedah sta se brata v njegov sklep vdala. Sta brata mlajšega zvezanega spravila v Meako, in njega, ko tolvaja, sodniku izdala, ki ga je na enkrat v ječo verči, in njima obljubleno naplačo naštetil dal. Ko so njima dnarje šteli, sta solznate oči imela. To viditi se je sodniku čuda zdelo, in on je zapovedal, za njima iti in izvediti, za česar voljo sta se tako čudo zadržala. Ko sta bila domu prišla, sta se dobre volje delala. „Bodite veseliga serca“ rečeta materi, „skoz dobro opravilo sva veliko pridobila, in bova zamočila vam v vaši bolezni boljše postreči.“ Svoje solze pa in svojo žalost za svojim v ječi vklenjenim bratom sta skerbno boleni materi zakrivala. „Hvalo Bogu,“ so vpila bolena, „kjer pa je vaju mlajši brat? Povejta mi, rada bi vedla!

Kako sta v tako kratkim času toliko dnarjev dobila? Sta njih deno ne vkradla, alj kar hudiga storila? Je morebiti vaju brat pri tem v nesrečo zabrodil?“ Per tem pitanju brata obmolčita. Njunno molčanje je žalostno mater silno razjezilo. Ko sta to vidila, sta odperto serčno vse obstala, kar se je zgodilo. Mati so se jokali, in kričali in svojega sina terjali. Tedaj je stopil poslanik sodnikov, kateri je za bratama prišel, nagloma v hišo, in je rekel močno žalostni brestolažbni materi: „Bodi mirnega serca, tvoj sin živi, in ni se mu nič žaliga ne zgodilo.“ To prigodbo so Cesarju privedvali, ki se je nad hrabrostjo vjetega mladenčca, in nad njegovo ljubeznjo do svoje matere zlo začudil. Mahoma je velel vezila razvezati in prostega odpustiti. Boleni materi pa je za celo življenje pomoč za živeš odločil.

2. Sina vdove Aleksandrine.

Imenitna vdova Aleksandrina je imela dva sina. Starejši, ako še ravno komaj deset let star, je vedno razuzdano govoril, in preklinjal. Mati so ga zavolj tega okregali, in kaštigali, ker so

mu očituvali, da to v njihovi nazočnosti stori, in da je resnično takih besed ne z njihovih ust slišal; in ako bi v pričju njega take besede bili kdaj izgovorili, tako tih ne sme govoriti. Vsadil si je besede matrne v serce, in je nikolj več ne v nazočnosti svoje matere nedostojne besede povedal, še menje zaklel. V pajdaštvu s svojimi tovarši pa še je ravno take besede govoril. Mati, ki so to slišali, so mu tudi zdaj prepovedali v pajdaštvu takšne hudobne in nedostojne besede govoreč: „Moj otrok, jeli ne veš, da je Bog vsikdé, in tebe vsikdér vidi in sliši! V moji nazočnosti ne govoriš nobene nedostojne hudobne besede; še veliko več se vari pred Bogom takšne besede govoriti. Njega se boj, on pahne telo in dušo v pekel, on je tvoj sodnik! Ze ena grešna beseda tebi nebesa zapre, in bi te lahko v pekel spravila. Moj otrok, premeni se, in drugačiji bodi. Raji bi te vidla vmreti, ko v tej hudobni navadi živeti. Ne pečaj se več s takimi otrokmi, od katerih takšne hudobne besede slišiš.“ — Te besede so se močno pameti otroka prijele, obečal je vbogati, in je v obljubi zvest bil. Bog je pokornost in čednost

njegovo naplačal. V starejših letah je samotnik (menih) postal, in je v učenosti in pobožnosti imenito napredval. — Drugi sin Aleksandrine je bil njen ljubleni, ako si je ravno hudobno serce kazal. Mati so ga večkrat opomenjali k dobremi, in so ga kaštigali, ako je nepokoren in hudoben bil. Deno je ne porajtal naukov in opominjanja, in se je pridružil bres skerbi razvuzdanim hudobnim ljudem naj je materi prijetno, alj ne. To tovarštvo mu je vedno bolj serce kvarilo. Le od razveselovanja in pajdaštva je govoril, in se je vsakega posla in dela ogibal. Taka je ž njim prišla, da je vso preštimanje in spoštovanje do svoje matere zgubil, je njih vedno bolj in bolj zaničeval; in v igranje in razuzdano življenje zajšel. Zastojn je bilo opominjanje in nagovarjanje materno, tudi njihove solze so ga ne genile. Proti prepovedi svoje matere je znanje začel grešno z osobo niskega stanja, ki je nepošteno slovela. Se je ž njo oženil, in se je počel z materjo pravdati. Nekteri dan, kratko po svoji poroki je s svojo gospo išel na sprehod; se je pod mestnimi vratami poteknil, padel, in voz ga je povozil. Mati so sli-

šali nesrečo sinovo in so pri tim žalostnim glasu djali: „Moj Bog, tako kaštigaš nepokornost in zaničevanje sina do svoje matere! Dodeli nesrečnemu milost in čas k pokori! Dajmu greh spoznati, in mu odpusti! „Hitili so k svojemu sinu ga tolažit in mu pomagat. Pa ko v hišo pridejo, ne more več besede govoriti, in začne v njihovih rokah vmirati bres da bi tolažbo svete vere, svete sakramente vmirajočih bil prijel. O da bi ta prigodba vsikdar v spomini otrok ostala! O da nikolj ne bi pozabili, da njih nesreča zadene, ako starišom skerb in žalost delajo, in da je vsikdar beseda svetega pisma resnična: „Kdor svojo mater razžalosti, je od Boga preklet!“ Ekl. 3, 18.

Šesto podučenje.

O d p o k o r n o s t i.

Pokornost je ponižno podanje svoje lastne volje pod voljo tiga, ki pravično oblast čres njega ima. O ko retka je ta čednost; in deno kako potrebna! Bres pokornosti, bres zatajenja

svoje lastne volje ne more človek svetosti doseči. „Serce modriga iše nauk.“ Prisl. 15, 14. Nepokoren otrok je nečlovek zavolj razuzdanosti, grehov dobij, v ktere ga nepokornost in so-perstavljenje pahne. Sveti Pavel, kteri je zapopadik takših grehov popisal, postavi nepokorne otroke v med velike grešnike. Otroci, ljubite tedaj pokornost, bote podložni z ljubezni svojim starišom, učnikom in učiteljcam, in vsem naprepostavljenim. Vbogajte z ljubeznjo in veseljom! Ne je pokornost, ktera se ne dopernaša zvesto in zavolj Boga. Pokornost iz samega straha in sile, je hlapčji strah, je ne čednost in je bres zasluženja. Vbogajte, da se Bogu dopadnete in vaše dolžnosti izpolnujte. Za srečo imejte, se po ptuji ne po vaši volj ravnati. Lastna volja je izvir velikega terplenja, pogubljenja mnogih ljudi, posebno v mladosti. Je huda vižarica, ki v nevarne prepadi pela. „Človek, ki je pokoren,“ govori sveti Duh, „bo od obladanja govoril.“ Prisl. 21, 28. To je, ako vbogaš, boš sadje obladanja čres tvoje nar bolj nevarne sovražnike — čres tvojo napačno voljo in poželenje, čres samiga sebe vžival.

Sladek mir bo tvojo serce napolnil, nebeška tolažba bo te povzdignila v vživanju sadja pokornosti. Blagoslov in milost nebeško bo pokornost čres tebe vlivala, in pripodoben boš timu, kateri je pokoren bil do smerti, in sicer do smerti na križu. Ako si mu ednak v pokornosti, boš mu tudi ednak v veselji in v zveličanji večnega življenja.

M l a d i J o a k i m.

Pokornost otrok do svojih starišev je vsikdar dobra in zaslužna pred Bogom, pa še stim bolj zaslužna je, ako se tudi do terdnih, neprijaznih in grešnih starišev izpolnuje. Joakim je imel vboge, zraven pa tudi terdne, neprijazne in grešne stariše. Z njihovih ust je le bila slišati kletva in perseganje, le sramotenje in grajanje. Ne so zamogli svojega sina prav po keršansko izrediti. K sreči se je on na brumnega, v vsem dobrem gorečega spovednika nameril, ki so mu do svojih starišev takšo ljubezen in spoštovanje vkorenili, da je nikolj ne svoje otročje dolžnosti prelomil, in je vedno dober in pokoren bil. Oča so ga v službo dali, ko še ne bil petnajst let star, da ne bi potrebno bilo

ga dolže hraniti in oblačiti Joakim je rad storil po volji svojega očeta. Bil je srečen; k bogatimu in brumnimu mestjanu je v službo prišel. Iz cele duše je svoji službni gosposki vdan bil, pa tu zvojim starišom z tenko ljubeznjo. Kar si je prislužil, je domu poslal, da bi sromaštvo svojih starišov pomenšal. Ko se je za osmimi letmi njegova sestra omožila, so ga stariši, ki so že velike starosti in pomoči potrebni bili, prosili, zdaj spet domu priti. Hitro je Joakim iz službe stopil, da bi voljo svojih starišov spolnil. Službni gospod so mu vekšo plačo ponudili, ako bi ostati hotel. On pa je pokornost do svojih starišov za več deržal, ko nar vekšo plačo svojega gospoda, ker je rekel: „Lehko se plače znehim, pa moji stariši se mene ne morejo znebiti.“ Ko so službni gospod djali, da ga ne bi skerbelo svojih starišov, oni hočejo za njih živž skerbeti; zraven tega so si stariši ne bili zaslužili, njegove ljubezni in pomoči, ki so ga preklinjaje in tepe izredili, je Joakim odgovoril: „Ako si lih moji stariši moje ljubezni in pomoči ne so zaslužili, tako si njo zasluži Jezus Kristus. Z ljubezni do njih hočem njim

pokoren in v starosti k pomoči biti. Kako koder so hudobni, tako so deno moji stariši, in jaz njihov otrok, in vem, kar Bog terja, da njim storim. „Z Bogom hodi, ljubi Joakim,“ so rekli službni gospod, „nikar te dolže ne zaderžim, Bog bo tvojo pokornost in ljubezen naplačal.“ Joakim se je vernil k svojim starišom, in se je trudil, njih skoz zaslužnik svojih rok hraniti, in v vseh potrebah pomagati. Stariši so mu zato ne vedli zahvale, nasproti so mu ljubezen z nezahvalnostjo, in z razžalenjom povračali, kar je bres pritolženja in sopergovorenja kratko preterpel. Njegova redko najdena pokornost, stalna ljubezen in krotkost je ne zgubila plačila. Lepe čednosti so mu pripravile preštimmavanje in ljubezen vsih dobrih: Se je oženil, in v zakoni srečno živel. Bog ga je z obilnim časnim premoženjom blagoslovil. Vmiraje je poklical svoje otroke k sebi in je djal: „Moji ljubi otroci, moja nar sladkeša tolažba v življenji in zdaj v smerti je nevkanljivo svedočtvo moje vesti, da sem mojim starišom vedno pokornost in ljubezen bil skazal. Ti ljubezni in pokornosti imam hvaliti blagoslov z nebes, in ker sem z ljubez-

ni do Boga to ljubezen zkazoval, tako bom pri Bogu v nebesah plačilo in vsmiljenje najšel. V serce si zasadite besede vašega vmirajočega očeta; vbogajte vašo mater, spoštujte in ljubite njih; to je volja božja, izpolnujte njo, Bog vas nikolj zapustil ne bo, dolgo bote živeli, dobro vam pojde.“

Sedmo podučenje.

Ko se opominanje starišov prijeti in pohasnoviti ima.

I.

„Neumnost je k sercu otročjemu priklenjena, pa šiba jo iztira.“ Prisl. 22, 15. Modrost in pamet se redko kdaj pri deteštvu in mladosti znajdete. Kar um pri mladosti ne stori, to strah premore. Ne so dobri stariši, ki otrokom vse pri-pustijo, ino njih ne vstrahujejo in ne kaštigajo. „Komur se šiba mili,“ pravi sveti Duh, „sovraži svojega sina, kdor pa ga ljubi, ga vedno vstrahuje.“ Prisl. 13, 24. Ako stariši perpustijo, da se hudo v serci otrok vkoreni, bodo pre-

greške enkrat zrok njim k pogubljenju, starišom pa izvir skerbi, žalosti in jakanja. Otroci, ako pregreške imajo, se zgodaj morejo izboljšati. Kdor hoče staro, plantavo drevo izravnati, se zastoja trudi! Zastojn je trud, mladost, ako je ceste dobrega opustila, in hudobna postala, na pót čednosti in dobrega zaderžanja spraviti. Globoko vkorenjeni grehi in hudobije se lahko ne dajo izdreti. Gotovo je to vsikdar nar težejšo opravilo. „Spre gledavanje grehov pahne mlade ljudi v pekel, modra o jstrost in strah njih pogubljenja reši,“ govori moder. Jeli ne bi nočlovečjo bilo, ako bi otroka, ki se nepremišljeno v ogenj alj v prepad prehitil, ne bi nazaj deržali, ako moremo? Zakaj ga ne kaštigate, ako skoz svoje grehe in hudobije v večno pogubljenje hiti?

II.

Spomni se ljuba mladost, ako te tvoji stariši, učeniki, in učiteljce prijazno kaštigate alj strahuvati morajo, da si dolžna njihovo opominjanje in strahvanje prijeti, in se njihovi kaštigi pokorno podverči. Dolžni so te opominjati, in, ako ne vbogaš, kaštigate. Nji-

hovo opominanje, je po besedah svetega Duha, „zapoved,“ ktere ne smeš zaničuvati. Ako opominanje ne hasne, tako mora kaštiga in strahvanje sledeti. Ako se vam ravno zdi, da ne si za to alj uno pregreško kaštige ste zaslužili, tako znajte, da ste si njo za volj drugih pregrešk dostikrat zaslužili, in da je boljše, po besedah svetega aposteljna Petra, po nedolžnim, ko po dolžnim terpeti. Vsaki se že zgodaj mora privaditi, po izgledu našega Zveličarja, kateri je za nas martro in smert voljno preterpel, vse voljno in poterpežljivo prenašati. Ako vas vaši stariši in naprepostavljeni zavolj pregrešk in grehov, zavolj laganganja in kolnenja, zavolj prepiranja in tepenja, zavolj nedostojnih besed, zavolj skrivnega izhajanja z hiše, zavolj neporkornosti in nespoštovanja, zavolj napuha in soperstavljanja, zavolj vkanljivosti in krađenja kaštigajo in strahujejo, tako imate vediti, da le svojo težko dolžnost izpolnujo. Ne mermrajte in ne tolžite se nikolj zavolj kaštige in strahvanja sosebnopri drugih, ampak Boga zahvalite, da vam je ljubeznive, čuvaje in za vašo večno zveličanje skerbliive stariše bil dal, ki

vas skoz kaštigo in strahvanje le greha in hudobije in večnega pogubljenja varvati hočejo. — Dobri otroci clo stariše za kaštigo prosijo, ako so se pregrešili. Da bi vrednost modrega strahvanja spoznali, bi se kaštige bolj ko spregledanja veselili. Morebiti se bote enkrat britko jokali, ker so vas v mladosti ne oestro držali. Koliko hudobnikov je na sodnim mestu spoznalo in vpilo: „Da bi me v moji mladosti bili strahuvali, tako zdaj na sramotnim mestu ne bi stal.“ Očeti in matere vstrahujte vaše otroke!

Sveti Auguštín.

Le čudeš milosti božje je bil svetega Auguština pogubljenja rešil. Njegov oča Patric se ga v mladih letih čista svoji prostosti prepustili. Na mesto, da bi njegove pregreške kaštigali, so se posmehvali, ne so porajtali na njegove dečinske napačnosti, na njegovo naglost, ki se je večkrat kazala, in na njegovo obstojno nagnenje k razstrošenosti, ko še nekteri stariši dan dnešni z grešne in slepe ljubezni storijo. Njegova mati, sveta Monika, so sicer ne zamudili njega opominjat in kaštigat;

samo njihove besede so nič ne pomagale, ker njih je imenitnost očeta ne podpirala. Patric so vmerli, in razberzdanost in prostost, v kateri je dorasel bil, ga je v vsaktero razudanost, tudi celo v blodnost Manihesko zapelala. Deno pa je Bog oslišal molitev jokajoče matere za spreobernenje svojega sina. Trak milosti božje je prisvetil v dušo Augustinovo, in mu je ceste blodnosti in nesrečen konec pokazal. Sveti Ambrož mu je prepade razkril, v ktere je skozi svojo razuzdanost padnil, in ga je póte zveličanja učil. Augustin je slušal nauke svetega škofa, in se je spreobernal. Po svojem spreobernenju se je brez nehanja jokal zavolj grehov svoje mladosti, in svoje razvaje: „O moj Bog,“ je vpil, „kako sem tako bedast in oslepljen bil v mladosti! Tebe sem zapustil, o Gospod, in sem mojo hudo nagnenje in slepoto nasledval; moj oča, na mesto, da bi me kaštigali, so se le posmehvali zavolj mojih grehov in hudobij! Hitro sem se mojemu pogublenju nablížal, in oni so me na mojih pótih pustili. Vse hudobije so se v mojem sercu vkorenile, ko dračje v nezorani zemlji, in nobena milostivna roka ga ni po-

končala. " Ljuba mladost, za milost nebeško derži, ako stariši in naprepotstavljeni ljubeznivo nad tabo budijo, in se trudijo, da tvoje pregreške zapustiš in se poboljšaš! Skem bolj te vstrahujejo, stem bolj njih moraš ljubiti.

Osmo podučenje.

Od ponižnosti in prevzetnosti.

I.

Ponižnost je temelj (dno) vseh čednosti, nje zderži in njim rast daje. V prevzetnosti se čednost vkonča. Ona se ne more vkoreniti v duhi človeka, ako prevzetnost v njim gospoduje. — Prevzetnost je neporedno preštimanje in precenje samega sebe, prazno dopajdenje nad svojo imenitnostjo, neizmereno poželenje hvale in časti drugih. Ona si nevidama serce mladosti vlasti, ki se tako močno rada na svojo imenitnost zane-se, misli in se derži za umnješo, bogatejšo, imenitnejšo in popolnejšo, ko druge. Prevzetnost dobro izrejenje prepreči, vsakemu opominanju sad vzeme, zatere

milost in Boga loči. Bog je sopern prevzetnim in njihovo serce zapusti. Prevzetnost oslepi in pela v pogubljenje. „Nedaj prevzetnosti gospodovati ne v tvojem sercu, ne v tvojih besedah,“ je brumen Tobias rekel svojemu sinu, „skoz prevzetnost se je vse hudo začelo.“ Tob. 4, 14. Hočemo prevzetnosti vjiti, se imamo ponižnosti vaditi. Pa še je ne nobena ponižnost, ako od naše malovrednosti govorimo. Take besede so le zakrita skazljiva ponižnost, ker se taki ljudi samo zvnaj ponižni viditi hočejo, znotraj pa so zgizdostjo in z napuhom napolnjeni. Ponižnost mora odpertoserčna biti, v sercu prebivati, in se v zaderžanji, in djanji skazati tako do Boga, ko do bližniga.

Bodi ponižen! „Neizvišuj se v svojih mislih,“ pravi moder: „Nepreštimaajte se visoko! Ne bote napuhnjeni zavolj vašega premoženja in stana, zavolj vaše vučenosti, moči, lepote in zmernosti, in zavolj vašega lepega zaderžanja. Čast, katero v tih rečih išete, je prazna in nihčna in znamenje slabega in prevzetnega duha. Nevmišlavajte si nič zavolj dušnih darov prebrisanih domislikov, in bistre pameti. To so dari božji, in vi bi krivični in nezahvalni do

Boga bili, da bi v njegovih darih vašo poštenje iskali. — Še bolj krivični ste do Boga, ako ste napuhnjeni zavolj svoje čednosti, ker ona še menje od vas pride. Čednosti se hvaliti, se reče v nevarnost podati, njo zgubiti. Ako kdor misli, da mu je čednost lastna, ti-mu pomenka glavne čednosti — ponižnosti. Kdor misli, da nektero čednost ima, mu večkrat vsake pomenka. Vi se tolažite in vmirite z enimi dobrimi lastnostmi, ki so namišlene samo, in bi zrok imeli zavolj pomenkanja čednosti se prestrašiti. Jeli ne zamore jedna skrita pregreška, vse vaše zmišlene čednosti otemniti, in vso vašo pravičnost, in vse vaše dobre dela pred Bogom „kervavimu suknu,“ ko prerok Izaj govori, pripodobiti? Najdemo kaj dobrega nad nami, tako hvalo dajmo Bogu, ker on je tiga početnik. Naš del je le nevednost, greh, in revšina.

II.

Ponižaj se pred Bogom, pred kterega velikočo in veličestjo smo prahu ednaki, in nič. Njemu je lastna oblast in veličast, pred kateroj tudi Angelci trepečejo. Ponižajmo se pred njegovo

oblastjoj, popolnostjoj, in spoznajmo, da ne smo nič, ko reveži. Njegovo neizmerno visokost in veličastvo, katero bi moliti mogli, razžalimo, njegovih brezštevilih dobrot, ktere nam on v svoji brezkončni dobrotljivosti dodeluje, ne spoznamo; njegove milosti, brez ktere nič za nebesa storiti ne moremo, se k hudemu poslužimo; enkrat bomo pred njegovim sodnim sedežom račun morali dati, in se v nevarnosti pogubljenja znajdemo; kakši zrok, da se pred njim ponižamo, pred njim sramujemo, kterega oči naše skrivnosti pregledujejo, in našo revšino popolnoma spoznajo?

III.

Bote ponižni in vljudni do vašega bližniga! Čisto naravna reč je, da se pred Bogom ponižamo. Zakaj bi se revna stvar ne bi pred svojim strarnikom in sodnikom v prahu ponižala? Do našega bližniga pa se nam ponižnim in vljudnim biti bolj težko vidi. Deno je potrebno. Nekteri ljudi so vikši, ko mi, so naši naprepostavljeni, alj nas v drugih imenitostih prekosijo, nekteri so nam po stanu, poklicu in premoženju

enaki, in nekteri so nižiši, ko mi, naši podložni, alj za nami na darih in premoženju ostanejo. Perve moremo spoštovati, in tim, ki oblast čres nas imajo, pokorni biti. Dobro se nam mora v serce zdeti, ako nas na naše pregreške spomnijo, nas svarijo in opominajo, z veseljom moremo vbogati, ker nam po pravici zapovedujejo. Poštenje skažujmo vsem, ki so vekše starosti učenosti in drugih imenitnostih, ko mi! „Pred séroj glavoj moreš vstati,“ se v svetem pismi bere. Spoštujte tedaj sérca, najte ga sramotiti alj osramuvati, najte se mu zavolj pregreškin slabosti posmehovati; ne zaničujte ga, ne grozite se mu; varite se njemu zame-ro alj žalost napraviti. Sveto pismo nam hrani strašno prigodbo unih štirideset mladenčev, ki so sérega preroka Elizeja sramotili in plešivca imenovali. Za kaštigo so njih divji medvedi raztergali. Greh nam kaštigo božjo privleče.

Tudi nam enake moramo preštima-vati in ljubiti. „En drugiga spoštujte,“ piše sveti Pavel kristjanom v Rimi. Naj se ne zgodi, da bi zavolj naše prednosti, alj našega stana napuhnjeni bili,

da bi presilno na dolžno skazanje spoštovanja gledali, alj predni biti hotli. Opustite takše prazne reči slabim dušam, žlahtna pamet za takšo zvunajno skazovanje ne skerbi. Poskusi se zmer-
no za tvojo poštenje, ako bi kdor tebi po krivici to odzveti hotel, pa brez pipanja, napuha in razserdenja. — Starši, otroci, hišni tovarši, in rodbina, ki so v eni družbi, morejo posebno ponižni in vljudni do en drugiga biti, morejo en drugimu v tolažbo in pomoč biti, en drugiga v poterpežljivosti prenašati, in se vsake tolžbe do en drugiga varvati. Vekši in starejši naj bodo menšim in mlajšim z ljubezni vdani, menši in mlajši naj vekše in starejše preštimavajo in ljubijo! Daleč odtirana naj bo nevošljivost, in neljubnost, skoz kaj le nemir in zmota v družbo pride, in v pogublenje prehit. Mlajši v hišni družbi morejo posebno poslušni, dopadljivi, pri deli veseli, pridni in v hišnih opravilah skerbni biti, da zlehkotijo hišne tovarše pri deli, ne gledeč, jeli drugi ravno toliko delajo, in se ne pritolžijo zavolj nemarnosti drugih, temuč še se veliko več popaščijo drugim pripomagati, in več, ko oni, delati. Ki se ta-

ko prijazni, služivi in veseli kažejo, so v resnici ponižni, in blagoslov božji bo ž njimi.

Do nižjih od nas, do naših podložnih, moramo prijazni in pravični biti, tudi oni so naši brati in sestre, in zato se moremo vljudno in prijazno do njih zadržati. „In vi gospodje (naprepostavljeni) storite njim ravno taisto: opustite groženje; ker vediti imate, da je Gospod njihov tudi vaš v nebesah, in da on ne gleda na imenitost osebe.“ Ef. 6, 9. Bote prijazni in ljubeznivi do menših od vas, se posebno do vbogih. „Bote prijazni do vbogih,“ reče sveti Duh. Ekl. 6, 7. Morebiti so v očeh tiga, ki serce in obisti spogleduje, vekši, ko ti; postreži tudi njim in pripomagaj v vbožtvu in potrebi!

IV.

Da napuh in prevzetnost zatremo iz serca, imamo premišluвати, kar je človek, in kar bo po smerti. „Kaj se deno izvišuje perst in prah?“ govori moder. Ekl. 10, 9. — „Oblastnikov vseh življenje je kratko. Dnes je eden kralj, in zutraja mertev, in ako človek vmerje, so kače, divje živali in červi

njegov del.“ Ne glej na zvunsko premoženje! Tvojo lastno bogastvo, lepota, obleč, ki te pokrivle, lepota, zavolj ktere se napuhavaš, visoka služba, ktero imaš, imenitost, ki te čres druge povzdiguje; to vse je ne iz tebe in v tebi, te ne stori boljšega in čednejšega, morda ti bo en dan k izviralihu nesreče in pogublenja. Glej na tvojo notrajno premoženje, spregleduj tvojo notrajno vrednost, in glej na to, kar iz tebe pride. Poslušaj, kar ti sveti Bernard svétuje: „Ako se človek,“ govori duhovni učnik, „hoče pazljivo in natenko spregledvati, tako v sebi ničesar ne bo našel, kako veliko zrokov k ponižnosti in osramožljivosti. V grehu je spočet, in v revu se narodi; njegovo življenje je versta revšine, smert gotova, in po smerti je njegov del strohnoba in prah. Glejte v tem obsodbo vašega tela v življenji zdajnim! Kar se duše dotiče, njo čaka ojstra sodba, kjer bo se obsodila za vso večnost; in ta sodba bo tudi nar svetejšim dušam strahovita. „Spoznej napuhnjena grešna stvar, kar si! Zakaj se povzdiguješ? Ne skerbi se sloveti, skrij in ponižaj se! Ne povzdiguje se, jokaj

se zavolj tvoje revšine, ničnosti, grehov in nemarnosti v djanju.“

Deveto podučenje.

Od ljubezni do bližniga.

Glavna čednost keršanstva je ljubezen do svojega bližniga. Celi djanski nauk Zveličarja je zapopadnjen v dveh zapovedima: „Ljubi čres vse Boga, in tvojega bližniga, ko samega sebe.“ Deno pa je redka ta čednost, in večkrat se krivo zastopi in v djanju pokaže. Mnogi mislijo, da že zapoved ljubezni do bližniga dopolnijo, ako stariše, rodbino, prijatelje in dobrotnike ljubijo, druge pa vnemar pušajo. To se ne reče bližniga, temoč samega sebe ljubiti! Ljudje večkrat mladost v blodnosti izredijo, njo le tiste ljubiti učijo, od katerih je dobrote prijela, ne pa, od katerih je kaj hudega dobila. Stariši večkrat v priču svojih otrok in domačih govorijo od pregrešk, nečednosti, nepopolnosti, vkanljivosti sosedov, alj takših ljudi, katerim so nevošlivi, in katerih lahko ne terpijo. Skoz takšo govo-

renje vgasnejo v serci otročjim ljubezen do bližniga, in ne premislijo nasledkov neljubnosti, in pomenkanja ljubezni. Iz pomenkanja ljubezni do bližniga izvira slabo preštimanje in sovražnje med sobo, izdajanje, zaničevanje in merjenje do drugih, tolžbe, nepovoljnost, nezložnost in nemir v hišni družbi, prepiranje med prijatelji in rodbinoj, vročoželnost, kreganje in obrekovanje, terdnost in nemilosernost do vbogih in potrebnih.

Iz pomenkanja ljubezni izhaja vkanljivost, nepravичnost, greh, hudobija in neporednost, kar keršanstvo obpoštenje, in kristjane v pogublenje spravi. Podučenje v ljubezni do bližniga je tedaj pred vsem potrebno, da resnično ljubezen v sercih mladosti vkorenimo, in vkanljive in napačne ljubezni ohranimo, ktera iz trojverstne nevednosti izhaja, namreč iz nevednosti gledaje na bližniga, gledaje na nagib, in gledaje na kakšnost ljubezni. Podučenje v tej čednosti mora tedaj učiti, kdor je bližni, kteriga ljubiti moremo, zakaj ga ljubiti moremo, in v čem ta ljubezen obstoji.

1. Bližni, kteriga ljubiti moremo, je vsaki človek, vbožec in bogatec, in hu-

doben, prijatelj in sovražnik, celo, kdor nam krivico stori. Tako nas je učil Sin božji v besedi in v izgledu. Dolžnost, našega bližniga ljubiti je tako ojštra, da bres nje dopolnenja, brez ljubezni do bližniga ne bomo mogli zveličanja zadobiti. Da bi med vsemi ljudmi le eden bil, kteriga ne bi ljubili, alj kteriga bi sovražili, tako bi to nam večno pogubljenje pripravilo.

2. Bližniga moremo ljubiti, ker je otrok božji, po božji podobi stvarjen, skoz neprecenjeno kerv Sina božjega odrešen, in posvečen skoz svetega Duha; ker Bog hoče, da se med sobo ko brati in sestre ljubimo. „Ljubite se med sobo,“ govori naš Zveličar, kako sem jaz vas ljubil, in na tim bodo vsi spoznali, da ste moji učenci. „Novo zapoved vam dam, da se med sobo ljubite, kako sem vas ljubil.“ Jeli ne hočemo, da bi nas enkrat za svoje spoznal? Ah kako bedasti bi bili, da bi teh ne bi ljubili, ktere je Sin božji bolj, ko svojo življenje ljubil, za ktere je vmerl!

3. Ta ljubezen v tem obstoji, da vsem ljudem dobro želimo, da se s srečnimi veselimo, nesrečne pomiluje-

mo, da vsem dobro storimo, in da njihove pregreške po resnici ispričujemo in brez potrebe ne razodevamo. To je resnična ljubezen, brez ktere se Bogi ne moremo dopasti.

Bližniga ljubimo, ako dobro misel do njega v serci imamo, mu iz serca dobro želimo, ga v nesreči pomilujemo, v sreči se z njim veselimo, naj si bo naš prijatelj ali sovražnik; ako nas prijaznost in dopadljivost, krotkost in perzanešenje do njega čisto napolni; ako vsmilenje do vbožcov in potrebnih v sercu rasti pustimo, ne pa nobene nevošljivosti do bogatcev in premožnih; ako dobre zavolj čednosti ljubimo, hudobnih pa zavolj grehov ne sovražimo, ako želimo in prosimo, da dobri v čednosti obstojijo, in hudobni se svojih grehov spokorijo. Le greh in hudobijo smemo sovražiti, ktera je djanje človečjo, ne pa osebe, ktera je delo božjih rok.

Bližniga ljubimo, ako našo dobro namenjenje tudi v djanju kažemo, ako mu po moči dobro storimo. Znajde se trojno blago; blago tela, blago poštenja, in blago duše, v kterih našo ljubezen do bližniga kazati moramo. Gledaje

na blago tela, ne smemo nikomur škodovati, kaj vzeti, nobenemu človeku pravice zatreti. Ti grehi nam ne bodo odpušeni, razen ako škodo nadomestimo, alj krivico popravimo. Nagnenje krasti je nesrečno nagnenje pri mladosti. Kdor enkrat poskusi, tudi v nar menših rečih skrivoma kaj vzeti, bo skoro v večim to ztoril. Z malega bo veliki tat, in koliko malih tatov je postalo velikih, ki so nesrečno na sodnim mestu živeti jenjali!

Ako imamo kakšo posvetno blago tako moremo bližnimu v božtvi, sili in potrebi pripomoči, in v nesreči mu veselo v pomoč biti. Miloserčnost in dobro djanje kinča nar lepše mladenča in devico. Blagor njim, ako z brumnim Jobom reči zamorejo: Miloserčnost je z nami rasla! Blagoslovljeni so v življenju in smerti! — Gledaje na poštenje ljudi, ne smemo ničesar storiti, kaj bi taisto kvarilo in ranilo, moramo pa vse storiti, kaj taisto poviša in zderži. Nič hudega no smemo od njega, ako bi ravno nar vekši grešnik bil, in bi nam bil nar vekšo krivico zrokuval, pri drugih brez potrebe govoriti, razen, ako bi mu v dobro prihajalo. Varmo se

opravljanja in obrekanja. Trudimo se v tovarštvu, koliko premoremo, razgovore, ki poštenju našega bližniga škodijo, zadušiti, in zabraniti. Branimo veliko več poštenje njegovo pri obrekovanju in lažih. Ravnajmo poštenju škodljive razgovore na čednosti in dobre lastnosti bližniga; kažimo, da se nam takši razgovori ne dopadejo, in se skerbno zderžimo vsakiga obrekovanja. —

Nar zlahtnejšo blago človeka, je dušno blago — čednost in zveličanje. Truditi se imamo, da to blago per bližnim ne vkončamo, ampak po moči povišamo. Ako dušno zveličanje našega bližniga povišamo, ga resnično ljubimo; in to se zgodi, ako ga na dobro opominjamo, in hudih pótov, pótov greha in hudobije varjemo in odpelamo; ako gak čednosti, k dobrim delam, in spolnovanju dolžnosti zdramimo, ako ga v nevednosti podučimo, in mu v dvombi svetujemo, posebno pa, ako mu izgled čednosti dajamo, in mu z našimi čednostmi svetimo. To ljubezen moramo pred vsim prijateljom, hišnim tovaršom, podložnikom in vsem skazovati, ki so nam bližni in z nami tovarišjo. Zavdamo pa bližnemu nar vekšo

krivico, ako ga skoz besede alj djanje v hudo zapeljamo; ja, sovražimo ga, ako ga v greh pripelamo, alj ga pohujšamo. Kako močno stareši večkrat zagrešijo, kako neprijazni so do svojih otrok, ako njih zavolj greha ne kaštigajo, njih hudobnih perložnosti ne varjejo, njim tovaršenje z hudobnimi dopustijo, k pregreškam njihovim molčijo, katerih prva dolžnost je, njih opominjati, in njih greha in pogubljenja braniti! Grešna ljubezen je posebno, ako mladi ljudje en drugiga skrivoma greha učijo en drugimu perložnost k grehu dajajo, alj se celo nepošteno in nedostojno med sobo, alj z osobami drugega spola zaderžijo, ino hudobno tovaršenje imajo. En drugimu nar vekšo krivico storijo, en drugimu ropajo dare milosti, na duhovno vižo en drugiga vmorijo, in dušna vmoritba je vekši greh, ko telesna.

Ljubezen do blizniga tudi terja, da njegove pregreške in nepopolnomosti v duhi krotkosti prenašamo, od njega le dobro mislimo in ga zavolj pregrešk po resnici spričujemo. Varvati se moremo prederznega sodenja, neprimišlenega grajanja in kaštiganja, posebno,

ako nam je krivica ne gotovo znana. Večkrat v našem sodenju blodimo, ker smo resnice ne prav zvedili, alj ker nam je osoba ne po volji. Odklonost in priklonost ste enako nevarni v razsodenju bližniga. Opominjati in svariti imamo po navuku svetega Pavla z vso poterpežljivostjo in modrostjo, vseli pametno in brez razjeze. Ako svarjenje ne boljša, se zna opustiti; ako pa bi se vidilo, ko bi hudo za dobro deržali, kaj bi kaštigati mogli, tako moremo pametno kaštigati. Bližniga moremo po sebi razsoditi, ko nam Zveličar zapove, kdar reče: „Ne storite drugim, kar ne hočete, da bi drugi vam storili; veliko več njim storite, kar želite, da vam storijo.“ Z krotkostjo in ljubeznjo prenašajte njihove pregreške, ko hočete, da vaše vekše prenesejo. Bog je perzanešljiv in poterpežljiv, ako so ravno veliki in kaštige vredni naši grehi pred njim; in mi bi ne bi do našega bližniga perzanešljivi bili? Otroci smo enega Očeta, kateri solnce čres dobre in hudobne izhajati da, in z dežom pomoči polja pravičnih in krivičnih.

Milostivna ljubezen enega pušavnika. Pušavnik je na poti najšel sklu-

čenega vbožca, ki je poln mozolčikov bil, ne mogel hoditi in si živeža pripravlati. Od pomilenja genjen ga je k sebi vzel, ljubeznivo in skerbno redil v svoji bajtici. Ljubezniva postrežba je hitro vbožca okrepčala. „Hočeš pri meni ostati,“ mu pravi pušavnik, „hočem za tvoj živež skrbeti, in hočeva vkupaj moliti in Bogu služiti.“ „Z veseljem,“ mu odgovorivbožčik, „ko sem srečen, da si v mojem sromaštvu in revšini per tebi pomoči in tolažbe zavžijem.“ Pušavnik je zdaj svojo delo pomnožil, da bi s svojim pičlim pridobičkom vbožca obilnejše in boljše rediti in hraniti zamogel, ko se je dozdej zgodilo. Skoro pa se je vbožčik postrežbe pušavnikove bil naveličil, je tolžval in sramotil svojega dobrotnika, mu je nar britkejše očitaval, in ga je preklinjal. Pušavnik je vse z nar vekšoj krotkostjo brez so- pergovorenja prenesel. Krotkost in pot- terpežljivost pušavnika je vbožcu dala krivico spoznati, ktero je svojemu do- brotniku skoz svojo zaderžanje napra- vil. Obžaloval je svojo nezahvalnost, in ga je za odpušenje prosil. To zgrivano počutje pa se je na skorim spremenilo, njegova nezadovoljnost je večja bila, ko

prej; hudo je gledal dobrega pušavnika ino skoro tak zlo sovražil, da ga ne več viditi mogel, in je rekel, da više noče pri njem ostati, naj ga na pót, kjer je prej bil, spravi, s toj hranoj se ne more dolže vdovoljiti. Pušavnik ga je za odpušenje prosil, in mu je obljubil boljše postreči. Išel je k imenitnemu mestjanu, in ga je za boljše jestvine poprosil za svojega vbogega gosta.

Mestjan mu je obljubil vsak dan z svoje mize hrane poslati. Na početku se je vbožčik vdovoljil; pa za nekterimi tedni je svojo očitavanje ponavljal. „Svetohlinc si,“ je k njemu djāl, „za me al-možno zbiraš, in boljšo sam zavžiješ; le ostanke mi daš.“ Pušavnik se je spričeval rekoč: „Krivico mi storiš, ničesar za se ne terjā, nepokusim nobeniga kosčika od tega, kar mi dajo; ako si z mojo poslužbo ne zadovolen, še nektore dneve poterpi, bom se trudil, tebi boljše poslužiti.“ „Tvoje opomembe ne potrebujem,“ je vpil vbožčik, je vzdignil kamen, in ga je proti svojemu dobrotniku hitil, kterimu je skoz hitro vmeknjenje vjišel. Razdražen poprime štekljačo, in vdari pušavnika do tleh. „Bog ti odpusti,“ mu je vdar-

jen rekel „ko ti z serca odpustim.“ Odpušenje le hliniš,“ je vbožčik djāl, „v djanji pa mi smert želiš.“ „Nikar tako brat,“ mu je pušavnik krotko odgovoril, „z serca ti odpustim.“ In ko ga je vznamenje pomirenja obiniti hotel, ga je vbožčik začel daviti, mu lice z nohti drapati, in ga je hotel zagoltiti. Pušavnik se je njegovim rokam izplēl, in vbožčik je za njim vpil: „Ne boš mi odišel, v mojih rokah moraš vmreti.“ Od treh do stireh let je pušavnik nar grobšo razžalenje, in neslišano hudozadevanje nezahvalnega vbožca prenašal, kateri je svojemu dobrotniku večkrat rekel, naj bi ga ravno tja spravil, kjer ga je najšel; rajši hoče od zime in glada konc vzeti, alj od divjih žival raztergan biti, ko še se dolže pri njemu muditi.

— Dober pušavnik je ne več vedel, kaj mu je početi; za eno se je zbal, da bi vbožčik v svoji revi nesrečno končal, ako bi ga odpustil, in za drugo ga skerbalo, da bi ž njim poterpežljivost zgubil. V tim je za svēt prosil svetega Antona očeta pušavnikov. Ti od Boga razsvečen mož mu je rekel: „Moj sin, pazi misel vbožca zapustiti, je skušavanje hudičovo, ki bi ti rad tvoj venec

ropal. Ako si ravno njega zapustiš, Bog ga ne bo zapustil. Ko je pušavnik djal, da se boji ob poterpežljivost priti, mu je sveti mož odgovoril: „Zakaj hočeš ob poterpežljivost priti? Jeli ne veš, da tim vekšo ljubezen moramo zkazati, ki nam vekšo žalost zavdajo? Kaka zaslužba bi nam bila, ako bi do te osebe poterpežljivi bili, ki nas né razžalila, in nič žalnega storila? Jeli ne ljubezen čednost, ki ne gleda na pregreške in razžalenje bližniga, temoč na Boga? Starčika, moj sin, le per tebi zaderži, skem hudobnejši je, stem vekšega pomilenja je vreden. Kar mu z ljubezni do Boga storiš, tvoj Zveličar tako zaračuni, ko bi bil njemu storil. V poterpežljivosti pokaži, da si učenc Jezusov, in znaj, da je ljubezen in poterpežljivost znamenje resničnega kristjana. Premišluj, da je vbožčik orodje, kterega se Bog posluži, da venec veličesti tebi perpravla.“ Pušavnik je storil po svétu svetega Antona, je do vbožčika vekšo ljubezen vdjanju kazal, ko prej, je prosil Boga za spokorenje taistega, sebi pa za milost poterpežljivosti. Bog je njegovo molitvo vslišal. Vbožčik se je čista spreobernil, in je

do konca življenja v pokori obstal. Kako osramoti izgled pušavnikov te, kateri nič žalnega, tudi nar menšega razžaljenja prenesti ne hočejo! Kjer poterpežljivosti pomenka, tudi ljubezni zmenka, ker še né zadosti, le en hip kaj nepovoljnega preterpeti, temoč je potrebno v poterpežljivosti obstati. Le stanovitnemu v poterpežljivosti sliši venec veličasti. Nebesa so plačilo brumnega in stanovitnega poterpljenca!

Deseto podučenje.

Od čistosti.

Ponižnost in pokornost branite grehov vum in serce, čistost brani telo razuzdanosti in hudobije.

Čistost je čednost, ki nedopušene telesne želé čerti, misli, poželenje, in občutljivost nečiste sladnosti zaduši, ker se Bogu ne dopadejo, in dušo ognusijo in odsvetijo. Čistost je vsaki življenja dobi potrebna. Srečo in blagoslov, poštenje in zasluženje prinese sosebnomladosti. Ona stori človeka, po navukih svetih čérkve učnikov, v vmerjočim

telu Angelcom enakega. Sosebno da mladosti, ki še je prosta in greha čista, Angelsko podobo. Čistost ima po besedah svetega Hieronima pravico k častitljivemu vencu marternikov, ker se le v vročem bojuvanji pridobi. Ti marterniški venec je drugoč sosebno del mladosti, ker so v mladosti nar bolj goste skušnjave, in zavolj tega nar silnejšo bojuvanje. Sveti Bernard vuči razen lastnega marterništva še trojno, namreč: „treznost v obilnosti,“ v kateri sta se David in Job vadila, „modrost v vbožtvi,“ ktero je Tobias svétlo kazal, in „čistost v mladosti,“ ktero je Egiptovski Jožef ohranil. Čistost imenujejo sveti očeti „kinč dobrega zadržanja, poštenje telesa, in tverdino svetosti.“ Čisti otrok nas vpraviči k nar lepšem zavupanju; ker Duh sveti ne more v nobenem nečistem sercu prebivati; nad čistimi dušami pa ima svojo veselje, tim dodeluje obilno svoje milosti. —

Ohranite tedaj čistost, nedolžnost, in devičnost vašega serča! Visoko preštimavajte čistost, in prosite njo od Boga! Ona je nar dragši zlahtni kamen v vencu čednosti, nar lepši lišč vaše

duše, nar' sladkejša sreča vašega življenja.

Brez nje nam ne je ljubezen, ne strah božji, ne mir vesti lasten. Pa dobro premislite, da se lahko sterc in zgubi! Njo lahko skoz misli, poželenje, tudi skoz besede in djanje zgubimo. Ne je zadosta samo na teli, moramo tudi na duši čisti biti. Dobro premislite, da vaša nar' vekša tolažba na smertni postelji bo zvesta vednost, kaj ste dneve mladosti in celega življenja v nedolžnosti in čistosti preživeli. Solze pa, grivanje in nar' britkejšo vesti očitavanje bo del vmirajočiga, ki je v nečistosti in vživanju živinskih žel svojo telo in dušo vkončal.

1. Egiptoski Jožef.

Kako skerbno bi mogli čistost serca v skušnjavah, in nevarnih perložnostih varvati, nam kaže prigodba z brumnim Ježefom v Egiptoskim. Tiga čistega mladenčca so brati izdali, in Izmaelitanskim teržcom prodali, ki so ga v Egiptovsko spravili in Putifarju, kraljevemu klučarju in vojniškemu predniku prodali. Tovaršica Putifarova, ki je grešno nagnenje do Jožefa v sercu hranila, ga je

iskala v gerdi greh nečistoti zapeljati. Nar lepše obljube je storila, ako bi grešil, z mašovanjem pa se je grozila, ako ne bi grešil.

Čisti mladenč se je spomnil na vsevidne oči božje in na njega vsiganazočnost, je v duhu pregledal velikost in gnusobo greha in je zapeljivki rekel, da raji hoče vmreti, ko pa svojo dušo z grehom in nezvestobo proti Bogu omažežvati. Bil je stanoviten; in ko ga je s siloj v greh pripraviti hotela, in že je bila njegov plajš poprijela, je tega v njenih rokah pustil in vbežal. Z veliko serditostjo vpije, Jožef njo je hotel v greh zapeljati; in je k svedočtvu gerdega djanja opušeni plajš kazala. Putifar je verjel vkanljivosti in laži svoje žene, in je dal Jožefa nedolžnega v ječo verči, v kateri je nekoliko let bil. Bog nedolžnega ne zapusti. Kralj Farao je enkrat deno zašlišal od Jožefa, in ga je pred se povabil. Pamet, modrost in čednost mladenča je kralja tako prevzela, da mu je mahoma prostost prikazal, ga za prvega služebnika povzdigenil, in mu je gospodovanje čres vso kraljestvo izročil. — Nasledujte lepi izgled Jožefa. Ako Bogu in nedolžnosti zvesti osta-

nete, ko Jožef, bo tudi Bog vaš branitelj in naplačnik.

2. Sveta Agata.

Nar lepši izgled nedolžnosti in čistosti nam pripoveduje pergodba od svete device Agate. Bila se je od imenitnih starišov narodila, in je bila žlahtnega stana, pa je tako veliko spreštimavala čistost in devištvo, da je rajši nar grozovitnejše martre preterpela, ko bi nar menši greh proti poštenosti in sramožljivosti dopernesla, in svojemu Bogu in Zveličarju obljubleno zvestobo ranila.

3. Svete Neža.

Izgled deviškiga otroka imamo nad svetoj Nežoj. Bila je okolj dvanajst let stara in kristjanka. Vse so njej ponujali, obečanje in grožnjo so poskusili, da bi njo ob čistost in čednost spravili, in od keršanske vere odvernili. Pa s serčnostjo, ki je vekša bila ko njena starost, je odgovorila, da hoče rajši smert preterpeti, ko bi se čistosti serca in veri odpovedala. K smerti skoz oženj so njo obsodili. Neža je močno vesela hitila k mestu sodnimu. Ko je vi-

dila, kako dopadljivo je rabelj na njení lipoti oči pasel, je rekla: „O moj Bog, z veseljom gledam mojo telo končati, in v prah in pepel prepasti, ker se drugim, ko tvojim očem, o Gospod, dopaniti zamore.“ Ti izgledi devištva in čistosti nas morajo močno priganjati, vse terpeti in preterpeti, nedolžnost ohraniti, vse obljube, blago in veselje sveta za malo imeti, še tudi sovražiti, da bi serčno čistost ognusiti zamoglo, ves zvonajni kinč in sveta lišč zaverči, skoz kaj bi pogled sveta na nas obračati, in tega ljubezen pridobiti mogli. Kakša rudečiča bo enkrat pred tako svetimi devicami, ki so v cvetu življenja vse martre z ljubezni do Boga in čednosti preterpele, oblila une, ki nečisto živijo, mesenim želim služijo, svet, njegovo premoženje in veselje, nedolžnosti veselju predstavljajo, lišč in kinč sveta nasledujejo, in tako v padež in zgubo dušne lepote zajdejo! — Nečistniki bodo enkrat z oblačilom sramotnim pokriti, gledanja božjega obropani, v kraj tme in večnega terpenja pahjeni, čisti pa bodo z oblačilom veličasti obdani, k gledanju božjemu, v deželo svetlobe

in večnega zveličanja gor vzeti. O kako različen del, premislite to dobro mladenci in device!

Ednajsto podučenje.

Od pripomočkov čistost ohraniti.

I.

Pervi pripomoček, čistost ohraniti, je: Perve skušnjave in nečiste misli iztirati in zatreti, da hudič skoz greh našega serca ne prevzeme. Kdor se le nemarljivo trudi skušnjave k grehu nečistosti, in nečiste misli iztirati, bo k malim v hudobijo padnil, in večkrat tako globoko, da se ne bo nikolj več, alj pa le z nar vekšoj težoj taiste rešil. Kako se na pričetku lahko telesni bolezni v okom pride z malo rečjo tako se mora tudi zgoditi pri grehu nečistosti, ki v nar vekšo razuzdanje pripela, ako se prvo nagnenje ne pripreči.

Bojte se te gnusne hudobije, bojte se nje bolj, ko smerti! Budite nad vašoj dušoj! Čertite nespodobne podobe, s kterimi hudič, in nagnenje k tej hu-

dobiji vašo domišljavno moč vgnusi. **Le** hitro se v vaši domišljavi z drugimi rečmi pečajte, in se spomnite vsiganazočnega Boga! Gospod nam svojo pomoč ponuja. Skoz njegovo milost bomo obladali. Ako ne obladamo, srno sami krivi. O ko zlo bi se morali tega greha bati! Kako strašni so njega nasledki! Sveti Bernard uči: Skončajte hudobno misel v porodu, ko se v vašo dušo vrine. Njo zaveržite, bo vas zapustila, alj ako vas ne zapusti, tako vas deno ne bo odsvetila tak dolgo, ko njo čertite. Misel, ako nje ne iztiramo, vzrokuje želo, z žele pride privolenje; privolenje sledi djanje; od ponavljanja djanja pride navada; z navade izvira nektera potreba, ktera dušo v nespokornost in zdvomenje hiti. In ko modrosa svoji lastni mladi, ktere je nosil, vmo-rijo, tako nas tudi hudobne misli vmo-rijo, ako njih v sercu hranimo.“

V dobro obračajmo nauk tega velikega Svetnika, ostanimo v skušnjavi Bogu zvesti, in jo iztirajmo, ko je narprej mogoče. Kdor njo posluša, bo se vkončal. Pamet se skoz njo hitro oslepi, greh za kaj malega derži, za djanje prirodnega nagnenja, kteremu se ne

more obraniti, alj za grehe slabosti, kterih se le sme spovedati, ino bo odvezan. O koliko duš je ta vkanljivost zapeljala, in oslepila! Kdor se le mudi nečiste skušnjave iztirati, je že na pol obladan. Ako se skušnjavi ne opiramo, in z veseljom na hudo mislimo, tako per tem ne bomo ostali; duh in serce zajdeta hitro in dalje, ko mislimo, in kar je na početku slabo nagnenje bilo, bo skoro silna pohotnost, in stem škodljivejša, skem menje se da spoznati.

„Nečistost,“ govori sveti Hieronim, „je ko kača, ktero človek zatreti mora, kako hitro njo najde. Ona hoče v serce vlezni, in ako tak daleč pride, tako smertni čemer v njem razširja.“ Nečistost se po nauku svetega Hieronima užge v rastrošljivem sercu, kako ogenj v slami, — ako se hitro ne pogasne, tako v kratkem času silen ogenj postane kterega več ne morejo lehko pogasiti. Da pa se ti kaštigljiv ogenj razdraži, je večkrat drugo ne potrebno, ko ena prostovoljna misel, en nepazljiv pogled, ena beseda, prostost, pesem, eno zeznanje. Dobro se tedaj varujte! Da se človek hitro na početku temu

grehu soper postaviti more, učijo vsi Svetniki, ker se na početku lahko vsaki grehu soper postavi; pa težko se bo dal obladati, ako je skoz občutljivo nagnenje, in navado nevarnega tovaršenja moč dobil. —

II.

Drugi pripomoček je: Beži vtragljivost. Vtragljivost je vseh hudobij izvirališe, sosebno nečistosti. Odpre mislim in poželenju ustop v našo serce, in te se skoz bolj in bolj množijo v vtragljivem vumu. Sveti Bernard njo kalužo nečistih skušnjav imenuje, in v resnici one nikjer vekše moči nimajo, serce popadniti in dušo ognusiti, ko pri vtragljivcu. V vtragljivosti je nečistost enaka silnemu plamenu, ki se komaj vgasniti da, zavolj tega so skušnjave vtragljivih ljudi, ki le na veselje in razveselovanje mislijo, bolj silne in nevarne. O koliko njih je skoz vtragljivost in nedelavnost v mladosti vkončanih bilo! Jeli je ne bila ura brez dela, ki je Davida v pad pripravila?

III.

Tretji pripomoček je: treznost pri jedi in pitju. Brez te čednosti nihče ne more sicer v nobeni življenja dobi čistosti zderžati in ohraniti, nikolj pa v mladosti. Vroča kerv prižge v tej dobi občutljivo poželenje, in ako še se skozi vino, iziskane jestvine, in celo pogosto hrano užiga, tako vse vkončljiv ogenj postane. „Bregovi, Etna, Vezuv in Olimp,“ pravi sveti Hieronim, „ki vedno ogenj in plamen blujejo, tako silno ne divjajo, ko kerv mladih ljudi, ako se skozi vino in nezmernost v hrani užge.“ „Jaz zamorem nekoliko svétovati,“ govori na dalje, „ako kdor moji lastni poskušnji verjeti hoče. Opomenim in zarotim vsako dušo, ki v milosti Jezusovej živet, in devično čistost ohraniti hoče, se vina ko smertnega čemera ogibati. To je prvo orodje hudiča do mladosti. Vino vužge v mladosti dvojni ogenj sladnosti. Zakaj vlivate olje v ogenj? Zakaj ogenj k ognju prilagate?“

Spomnite se, da je Sodoma zavolj netreznosti in nečistosti z nebeškim ognjem pokončana bila, in da je Ju-

dovsko ljubo, ker je jedlo in pilo in zlato tele molilo, strahovitno kaštigano bilo; da je hudoben zakona prelamavic Herodeš nar svetejšega med vsemi človečimi otrokmi vmoriti dal, ker je pri obiljni gostariji in plesanju le glas svoje pohotnosti slišal!

IV.

Šterti pripomoček je: Vbežanje hudobnih tovaršij, hudo glasnih hiš, kjer se mladost zebira k nočnim shodom in k vsem nevarnim in prostim pogovorom. V tih limancah se veliko mladenčev in devic vlovi. O koliko njih je iz tega edinega zroka v greh zajšlo, ker so se pri nočnem shodu, alj pri tovaršenju z razuzdanim človekom, alj v preveč prostih razgovorih, in v nečistih besedah greh poznati učili!

Besede in razgovori padejo v dušo mladih ljudi, in v njih nečisti ogenj užgejo. „Ne dajte se zapeljati,“ piše sveti Pavel, „hudobni pogovori pokončajo dobro zaderžanje.“ 1. Kor. 15, 33.

V.

Peti pripomoček je: Ogiblji se zaupljivega tovaršenja z drugim spolom.

Nad tem se večkrat čednost čistosti razbije, in se na jokanja vredno vižo vtopi.

Občutljivo nagnenje lahko v seree vleze, in ako še se timu nazočnost osob drugega spola pridruži, se svetlim plamenom zažge. Zavolj tega nam svétuje moder v bukvah Siraha: „Ne glej na lepoto nobenega človeka, in se ne mudi v družbi ženstva, ker z oblačil pridejo moli, in hudoba moža pride od žene.“

Ekl. 42, 12, 13. Ako je že tovaršenje z drugim spolom tako nevarno, kako škodljivo in kaštigljivo bo, če v preveliko zaupnost, v nepoštene in zaljublene pogovore, v prilizavanje, v skazanje vkanljivega prijateljstva, in v nedostojne in nedopuščene djanja zablodi. Ktere le iz občutlive sladosti, in nevarnega nagnenja izvirajo, in so zrok množine nečistih misel, poželenj, in grehov. Zavolj tega imenuje nekteri pisavci to zeznanje „grizlej peklenške kače,“ in „drevo greha“ in sveti Hieronim govori: da je, „smertno bojuvanje vmirajoče čistosti.“

VI.

Nesrečna prilika in zrok greha nečistega so nesramni in radovidni pogle-

di: Kdor hoče serce čisto ohraniti, more oči čuvati. Občutliva ljubezen in greh vlezeta skoz oči v serce, in radoviden, brez hudega namena pogled na eno osobo drugega spola, je že večkrat žalostne nasledke pernesel. Zavolj tega sveti Duh uči: „Negledaj device, da se skoz njeno lepoto ne pohujšaš. Od nakinčene žene tvojo obličje odverni, in ne gledaj po ptuji lepoti. Zavolj ženske lepote se njih je veliko pogubilo, in iz nje se poželenje ko ogenj užge!“ Ekl. 11, 4, 8. Ohrani te besede večne resnice v tvojem sercu! Čuj nad tvojimi pogledi, in njih vari nevarnih reči! Ravno tako ne gledaj na podobe nečiste, ktere so tudi čistosti serca nevarne.

Devica se naj ne iše dopadniti. Ko je Dina, hčer Jakoba, svoje brate skrivoma zapustila, je poželila viditi, in se viditi pustiti, in to lehkomišljivost je zguba njene nedolžnosti, vkončanje mesta, in vmorenje vsih prebivavcov sledelo. S te prigodbe se učite, v kakšo nevarnost in zlo se poda, kdor v tim lehkomižljivo malih reči ne porajta, in svoji radovidnosti vgori!

VII.

V nečiste grehe zapelajo mladensko pamet posebno tudi slabe in resramne bukve. Te so kužna boljezen za serce in vum, in tih branje večkrat serce tako globoko rani, da več neozdravi. Takše nesramne bukve, ki le občutljivost dražijo, in vero sramotijo, ropajo serce nevidoma ob sramežljivost in vero, in dušo oslepijo. Joj tim, ki takše bukve omišlavajo, prodavajo, alj za brati davajo! Kako mnogih grehov se deležnih storijo! Koliko nevmerjočih duš bo na sodni dan Bog ž njihovih rok terjal. Varujte se branja takših bukev, da se vam na sodni dan ne bo treba bojati!

VIII.

Glavni zrok, in nar bolj nevarna skušnjava k nečistosti je nagnenje k veselju in razveseluvanju. Vediti moreš, da je v razveseluvanju smertni čemer pod lažljivoj in vkanljivoj sladkostjoj in včeenostjoj skrit. Početek je vabljev in prijazen, deno bridek in zgrévan konec. Kako bi mogli veselje in razveseluvanje iskati, ki je neumno, ne-

dostojno večkrat, in Bogu nedopadljivo?

Iz tega, kar smo dozdej slišali, se svetlo kaže:

1. Ne vpirajte misli in pogleda na reči, ktere bi vašo serce in vaš razum omadežvati in ognusiti zamogle, ako bi se ravno nar bolj mičljive zdele.

2. Ne dopustite si nobenega djanja in zaderžanja proti sramežljivosti in lepimu zaderžanju, in ne terpite kaj takega od drugih do vas.

3. Ako se v gledalu pogledate, mislite, da dušo morete bolj tenko, ko vašo obličje, spregledovati, in glejte bolj na vaše pregreške, ko pa na vaš kinč.

4. Ne kratite si časa v takših igrah, s kterimi je nezmerno posmehvanje, prosto djanje, in nedosdojno mikanje zedinjeno, kar so večkrat resnične hudobije.

5. Ne hodite k osobam in na mesta, kjer dušo nevarnost čaka. Nedostojni in prezaupljivi pogovori in djanja pri dobri volji in sprehajah so že dostikrat mladosti nar žalostnejše nasledke pripravile.

6. Ogiblite se osob, ki vas hočejo učiti, česar bi vediti ne bi smeli. „Moj sin“ govori sveti Duh, „ako te grešniki vabijo, naj njih nasledvati, — ne hodi ž njimi, tvoja noga naj ne stopi njihove steze, kajti njihove noge bežijo k hudemu, in hitri so k prelivanju kervi.“ Prisl. 1, 10—15.

IX.

Če je vera in sramežljivost tvojo pamet prevzela, tako se boš igrokrazov in nevarnega plesanja ogibal. „Ako čist tje prideš,“ govori sveti Ciprian, „nečist odideš. Ostajniki so ajdovstva, so veri in nauku Jesuza protivni, in kerstno obljubo vtepejo; čednost in sramežljivost slabijo, in dajo perložnosti grehu.

Skoz izgled drugih se ne dajte zmotiti, ampak se jokajte zavolj tako razširjenega pohujšanja. Smilenje imete z ljudmi, da hudoga ne zapopadnejo, ktero dopernašejo, in pri drugih vzrokujejo. Sveti očeti imenujejo te shajanja „kugo dobrega zadržanja, sramotenje evangelja, očitno spoznanje nečistosti, bresbožnosti in skalo k pohujšanju mladosti.“ Ako se pri njih

znajdete, se bodo vam dopadle, in vi se povdate v nevarnost pogubljenja, ja vi resnično grešite.

Ako je David, ki je toliko milosti božjih zadobil, skoz pogled ene same občutlive reči v greh zabredil, kako zaupati morete, da pogled tolikih občutljivih reči, kateri so per takših perložnostih videti, kateri razvuzdano djanje, mehkužno igranje in čisto nepošteni pogovori sledijo, vašega serca in vaše pameti ognusil ne bo? Ze ne greh, brez straha storiti, kar cérkva prepove in sam Bog zaverže: se podati, prederzno v nevarnost grešno, in skoz to druge v greh zapeljati, in skoz svojo nazočnost k ptujim grehom pripomoči? Zakaj išejo ljudje take kratkočasnice? In kaj se tam godi? Radovidnost, nupuh, raztrošljivost ta, nesramnost pa in razuzdanost nazaj pela. Očutki so raztrošljivi, duša pozabi na čedno zadržanje, serce je prepolno, ljudi si pripustijo prostost, ki sramežljivost rani, in od šumečega razveseluvanja oslepleni greh in ravuzdanost rečejo časokratenje!

Globoko vtisnite svojemu sercu te nauke, in se bojte nesreče une rado-

vidne žene, od ktere Tertulian govori. Ona se je bila pri plesanju in igrokazih snajšla, kamur so kristjani njih časov ne hodili. Hudič je v njo išel, in vso svojo moč nad njo kazal. Pohlicanimesniki so hudega sovražnika vprašali bili, zakaj je kristjanko popadnil, ti je odgovoril. „Imel sem bil pravico to storiti, ker sem njo na mojem stanišču, in notri med mejami moje lastnine najšel.“ Pri takših sborih gospoduje hudič s svojo močjo; tu postavlja svoje limance ljudem, da bi občutljivost sramežljivosti oslabiti, in čednost čistosti z serca silno izdreti mogel. „Daleč vkraj ostani od mesta, kjer se grešniki zebirajo,“ pravi sveti Duh, „in se ne stori deležnega njihove bedastoči, da ž njimi v pogubljenje ne zajdeš; kajti oni, in kateri njih nasledujejo, in njihovo djanje za dobro deržijo, so smerti krivi.“

Dvanajsto podučenje.

Drugi pripomočki k ohranjenju čistosti.

1.

K ohranjenju čednosti čistosti, nar vikšega kinča, in nar lepše časti našega serca, je molitva nar močnejši in nar krepčnejši pripomoček. Čista vzdržljivost je dar božji, katero je na čudnovito vižo Bog že večkrat mnogim svetnikom zavolj nepresegljive in goreče molitve dodelil, in katero vsim dodeli, ki ga odpertoserčno zato prosijo. **Z Davidom naj ali zavpijemo:** „Čisto serce stvari v meni o Bog, in pravičnega duha ponovi v meni. Daj mi odpertoserčnega duha, ki vso nečistost sovraži.“ Perbežimo pod mogočno obrambo kraljice nebeške, nar srečnejše Device Marije, devic kraljice, prosimo njo za priprošnjo. Perbežimo pod obrambo našega svetega Angelja varuha, ktere ga nam je sam Bog za voditelja in varuha za našo popótvanje dal, kličimo njegga na pomoč v časi skušnjave! **Ja prosimo naj večkrat z nebes pomoč in mi-**

lost, kdar se poželnost proti duhu vztav-
la, in mi ne bomo obladani!

II.

Ravno tako krepčni pripomček, ko molitva, je k ohranjenju in zderžanju čistosti večkratna spoved, ktero per previdnim spovedniku opravlamo, kteri nas duhovno vižajo in vodijo. Sveti Avguštín se je jokál zavolj v mladosti dopernešega razuzdanja, in se pritožval, da je ne nobenega modrega in prikladnega človeka najšel, ki bi bil gerde nepohotnosti z svojega zdivjanega serca iztrebil. — Spovedniku pa morate odperto serčno rane in nagnenje svojega serca razkriti, nar vekša nesreča za vas bi bila, da bi svoje slabosti zakrivali in se skaznuvali. Sveti Hieronim kaže v razložnem perpovedanju na sveto luč, v kateroj so duhovni naprepostavljen enega mladenčá od nar silnejših skušnjav rešili. Ti mladenc bi se bil vkončál, ako bi sam sebi prepuščen bil; kajti kako bi bil zamogel svoje skušnjave obladati?

III.

Tretji pripomoček, čednost čistosti ohraniti, je branje in premišlivanje svetih resnic. One napolnijo dušo s svetimi mislimi, in ravno skoz to odrinejo grešne misli, in dajo moč v vuri skušnjave. Premislite in prevdarite velikost in gnusobo greha; premislite grešno veselje, ki mine, ko bi z očmi vtrenil, in le sramovanje in nemir vesti zapusti; premislite brezkončno večnost, oestro pravičnost, kateri ne bomo vjišli, Božjo veličast in vsiganazočnost! Spomnite se štirih poslednjih reči: smerti, sodbe, nebes in pekla. Te zveličanske misli povzdignejo in krepčajo vašo dušo!

IV.

K zderžanju in ohranjenju te Angelske čednosti služi zadnič sosebno delavnost. Ona dušo reši nevarnih misli, in telesu ne da časa, se proti duhu puntati. Lastna skušnja vas bo tega prepričala. Ko se je sveti Hieronim v pužavi skril, so ga nar silnejšc skušnjave popadle. Postil se je, in budil cele noči v jokanji in molitvi. Pa ti primočki so ne bili zadosta, njegovih pohotnosti

ladati. Pomnožil in podoljšal je tedaj svoje dela, in si je iziskal močno težko in zavito opravilo, da si ga je skoro ne upal dokončati. Ali on je zaupal skoz to sovražnika premagati. Bog je njegove dela blagoslovil, njegovo zdiha-vanje in poželenje vslišal, je tega sve-tega pušavnika skušnjav rešil, tako da sam spozna: Bogu zahvalim, da so mi deno enkrat moji trudi in dela moje prijeten in zlehkoten mir perpravile. „Ljublena mladost,“ pravi ti Svetnik, „hudič te naj nikolj brez dela ne najde!“ Zkoz nekaj delajte po vašem stanu, berite alj pišite, učite se alj molite, šivlite alj na drugo vižo. Hudič ima veliko oblast nad lenuhom. Ko je težko pri lenobi čistost ohraniti, tako lahko je pri delavnosti se nečistosti braniti. „Odkod bi mogel čas vzeti, da bi na sladnost mislil,“ pravi en brumen mož, „da komaj čas k jedi in življenje najdem?“

Iz gledi.

1. Kralj Herodeš je tako v hudobijo nasladnosti prepadnil, da je po krivici k sebi vzel ženo svojega brata, po ime-nu Herodias. Sveti Joanez je zakona

prelamavci kralji krivico in hudobijo pred oči postavil. Ali besede velikega preroka so z grehi ognušeno serce kralja ne genile, in on je svetega moža dal v ječo verči. Pri obilni gostariji, ktero je kralj nar imenitnejšim svojega kraljestva napraviti dal, je hčer Herodias v jestvilnico stopila, in je v njegovi nazočnosti plesala. Tako je kralju dopadla, da je od svoje pohotnosti osleplen prisegel, njej po želi storiti. Hčer je hitro k materi stopila, in ta napuhnjena in nasladna gospa je njej svetovala, da naj glavo Joanezovo terja „ker ti veš,“ je Herodias djala, „Joanes primarja kralja, prijateljstvo z menoj razvezati, in mene iz svoje kraljevske hiše odpraviti; kralj ga preštima-va, in jaz se bojim, da bi on zadnič to storil.“ Deklica je hitro šla k kralju Herodežu s skledoj v rokah, ker je svetvanje materno vbogala. Herodež je mislil, da mora svojo besedo deržati, in je to gerdo terjanje spolnil, ako je ravno v svojim sercu Joaneza veliko preštimal. Po njegovi zapovdi je bila Joanezi vječi glava vsekana — Glejte tu nasledke gizdavega plesa! To viditi kaj mislite keršanske gospe,“ govori sveti

Ambroš, „glejte, kar vašim hčeram imate v serce vtisniti, in kar se bojati imajo, da se ne učijo od vas! Ve vidite tu deklico, ki se veselju plesa prek da; hčer je zakon prelamljive matere, ker le takšim se spodobi radost plesa. Sramežljive in bogaboječe matere učijo svoje hčeri poštenost in strah božji, ne pa ljubezen do plesa.“ Sveti Duh govori: S plesavkoj ne tovaršuj, in nje ne poslušaj, da te njene vmetnosti ne pogubijo.“ Ekl. 9, 4.

Hčer Herodije je tudi kaštiga božja dosegla. Dogodvina nam prepoveduje, da je neki dan s svojimi tovaršicami po ledi hodila, ki se je pod njenimi nogami vterl. Do šinjaka je prepadlav vodu, led se je sopet sklenil, in je njej glavo odrezal, in njene noge so se gibale v vodi, ko pri plesu. Pravična kaštiga za greh njenega plesa, skoz kateriga je perložnost dala, da je Joanez ob glavo djan bil.

2. En posvestno mišleči Diakon je neki dan pisal svetimu Ciprianu, prednimu škofu Kartagianskimu, da je ples neka dopušena reč, ker sveto pismo svedoči, da je kralj David pred škrinjo mira božjega plesal. Sveti Ciprian mu

je od govoril: „Velika je prevzetnost, pomembo svetega pisma tako zavijati, boljše bi bilo, da bi svetega pisma nikolj ne bi bil videl, ko ga tako v hudo obračati.“ Koliko krat ljudje sveto pismo v hudo obračajo, da navade in postave posvetne spričavajo! David je ne plesal iz lehkomišljivosti in raztrošljivosti; temoč le zavolj tega, da bi svoje veliko veselje prenešenja škrinje mira božjega v Jeruzalem vedoč dal; ti ples mu je bil brumno djanje, skazanje svetega serčnega veselja. —

3. Ena rimska gospa je ravno zavolj te reči za svet prosila svetega Hieronima. Pisala mu je, da nekterim ošobam ne ve kaj odgovoriti, ktere njeni djanski nauk za hudo spoznajo; jc namreč terdila, da bi device se mogle večkratnega tovaršenja z drugim spolom ogibati. Sveti učenik je njej odgovoril, da so osebe, ktere tako govorijo, in takšimu zeznanju pripomagajo, živali spodobne, ki je Zveličarja v shodu v Jeruzalem bila nesla, in si zaslužijo, k tistim jaslicam iti. Kaj bi sveti Hieronim tistim rekel, kteri v naših dnevih takšo zeznanje, in nepremišleno plesanje celo za dobro spoznajo? Kdor hoče djanje, ktero sveto pismo, sveti

učeniki, in cérkveni zbori z enim glasom za hudo deržijo in zaveržejo, za dopušeno in neškodljivo deržati? —

Trinajsto podučenje.

Kako je sveti Franc Salezian od plesa in balov mislil.

Ti sveti duhovni učenik, od kteriga eni terdijo, da je brez razločka ples in bale bil dopustil, čista v duhi svete cérkve v svojih bukvah: „Vpelanje k brumnimu življenju“ uči, odperto in vidljivo od nevarnosti in čemera ki je v tem razveseluvanju za mladost skrit, in nar močnejše iše verne od tih nazaj deržati. Ples in bali so ravno po svoji natori ne škodljive, pa tudi ne hasnovite djanja, pa skoz okoljšine, ktere nje sledijo, so hudobne in nevarne za dušo. Kdor pa bi hotel nevarnost iskati in ljubiti? Ti se po noči deržijo, tmica nočna se nikolj zadosta ne more razsvetleti, in oh kolika revarnost je to za mladost! Takšo razveseluvanje se veči del do polnoči podolgša, še tudi

ure ranega jutra sledečegu dneva, ki bi se mogle k službi božji obrniti, se skoz to zgubijo. Vedno pa je neumnost, noč v dan, in dan v noč obračati, in svoje dolžnosti do Boga zavolj praznega veselvanja opuštati. Pri balih se praznoča na zijake nosi, oni so sosebna perložnost in zrok veliko hudega, ker se vežejo nevarne in kaštigavne prijaznosti, ki le z občutlivega serca prihajajo. „Jaz od balov govorim,“ pravi na dalje sveti Franc Salesian, „kaj vračniki od gob gravijo; Nar boljše so ne za nič. Tudi nar bolj nedolžni plesi nič ne hasnejo. Gobe na se jemlejo čemer kačji, ki se njim nabližajo, in nočne tovaršta nasleduje veliko grehov. Pri tih gospoduje vročoželnost, občutljive razžalne šale, nedostojni pogovori, prepiranje in bedasta ljubezen. Priprava k tim s-hodom, praska, veseluvanje, bliš, prostost podbada domišljivno moč, in odpre serce nasladnosti. Le večkrat je ne drugega potreba, ko ene same besede, prilizavanja, pogleda, da se duša ognusi, ki je per takši perložnosti, kjer se kače in basiliski znajdejo, prilična smertni čemer piti. — To prazno in smešno časokratenje raztrosi

dušno pobožnost, slabi dobre sklepe volje, ohladi ljubezen do Boga, in v duši zbudi jezero hudobnih nagibov. Zato si ne smemo takših razveseluvanj dopustiti, tudi ne v potrebi, alj pa le z nar vekšoj pazljivostjoj.“

Sveti učenik spozna, da se na sveti nekatere nevarnosti znajdejo, katerim se ogniti človek ne more; on je vedil, da po izrečenju Jezusovim pohujšanja priti morajo zavolj občinskega skvarjenja sveta. Mat. 18, 7, in da se tudi čednosti vdani v tej grenki perložnosti znajdejo, on je zato hotel z ljubezni do njihovega dušnega zveličanja te nauke za takše perložnosti popisati. „Zgodi se, deno redko kdar, „pravi on,“ da se na nobeno vižo ogniti ne morete, ker pamet in mernost vam nazočim biti zapove. Deno, ker se takših prilik bojati moramo, in smo dolžni se njih ogibati, se znamo večkrat pametno tim vmeknoti. Da pa bi takše prilike ljubili in iskali, in per tih se znajti, obljubili, ako lih bi lahko prilično se njim ogniti mogli, tedaj so prostovolne in pri Bogu se ne bodo mogle spričavati.“ „Kdor nevarnost ljubi, bo v njej konc vzel.“ Ekl. 3, 27. Ako pa se nikak plesi in bali ne

morete ogniti, tako naj bo vaša zadržanje dostojno in pošteno, in si navuke svetega Franca Saleziana v dobro obrnite. „Ako gobe jesti moramo, tako njih moremo dobro pripraviti, in malo zavžiti, drugači bo njihov zločest sok v nami k čemeru. Ako se pri plesanju znajti morate, tako naj bo kratko, in skoz dober namen, Bogu se dopasti, in skoz pošteno zadržavnost posvečeno. Po tem se skoz zveličansko premišlvanje trudite, vse, kar je takšno prazno razveseluvanje škodljivega v vašo serce vtisnilo, izdreti. Mislite pri plesu, da njih dosti zavolj grehov, ktere so pri plesanju storili, v pekli gori; da je dosti brumnih osob na svojem obličji pred Bogom ležalo, in grehe objokvalo, kdaj ste pri bali se znašli; da so jezera ljudi močno bolečnate bolezni terpeli, in so med nar. grenkejšimi bolečinami vmerli, kdaj ste se veseluvanju izdali, in da bote enkrat med enakimi bolečinami na bolni postelji zdihavali; da ste se pri tem časokratenji vašemu Bogu, prečisti Devici, in božjim Svetnikom zamerili; in da so med plesom ure vašega življenja, brez povratka prej-

šle, in da se je dan nablížal, kateri bo vas skoro pred sodbo božjo potegnil.“

Da sveti Franc Salezian tako veliko pazljivost svetuje, da bi takšo razveseluvanje, ako smo primorani se pri njem znajti, duši neškodljivo storil, tako se svetlo kaže, da navadne plese, skterimi je dosta razvuzdanosti zedinjeno, celo čerti in zaverže, kaj tudi dovolj vse njegove pisme poterdijo. Ako bi perpušeno bilo, takše perložnosti obiskovati, tako bi tim, ki so navadno pri tem časokratenju, deno ne bi dopušeno bilo, ker je raztrošljivim, lehkomišljivim, Boga malo, alj pa celo ne ljubečim ljudem, ki se malo bojijo Boga razžaliti, plesanje po nauki tega Svetnika škodljivo, in pogubljivo. Nasproti pa svete duše, ki praznoče in neumnosti sveta za malo deržijo, in ki so se že v ljubesni božji globoko vkorenile, ne so v tako veliki nevarnosti. Sveta Elizabeta, kraljica Vogerskaje takšo razveseluvanje, ako se je pri temu znajti morala, vedno z pobožnejšim in brumnejšim sercom zapustila, ko je k temu prišla. Brumna kraljica Ester, ako se je lepše obleči morala, da bi pri sobnih prilikah pred kralja stopila, tako

se je te liščeče priprave k pripomočku poslužila, da bi se bolj terdno z Bogom zedinila.

Dušam, ki Boga resnično ljubijo, vse reči k vekšemu posvečenju služijo; kar je drugim škodljivo in grešno, bo njim dobro djanje; takše duše ohranijo milost božjo, in ogenj njegove ljubezni, kdej to druge zgubijo, ravno ko veliki ogenj pri močnejšem vetru svétlejše gori, kdar menši vgasne.

To je nauk svetega Franca Saleziana čres bale in plesanje. Ne je govoril pri tem od plesov, kjer spola svoje oblačila zmenjata; ker je ne za potrebno deržal, kristjane v tem vučiti, alj njih na to pazljive storiti. Takoršno razveseluvanje je vsak čas nedopušeno, in vsaki pameten kristjan lahko sprevidi, da se takše razvade neti za razumne ljudi, še dosta menje za kristjane ne spodobijo. Da so že ajdje te bale zavergli, keliko več njih mora resnična vera keršanska prepovedati in zaverči!

Štirnajsto podučenje.

Od varljivosti v besedah.

„Modrega spoznamo po njegovih pogovorih.“ Pamet terja pri govorenju: 1. da nič hudobnega in dvojo pomenljivega ne pravimo; 2. da dobro in prikladno govorimo.

1.

Ne govori nobenih nedostojnih in nepoštenih besed. Sveti Pavel prepove v imeni Jezusovem lehkomišljivih besed le izgovoriti. „Kdor hudo govori, ne bo svoje sramote skriti, in sodbi božji vujti mogel.“ pravi sveti Duh. — Hudobne besede, pesmi, in razgovori, ki nečisto in grešno ljubezen v sercu drugih zbuditi, alj le geniti zamorejo, so nevarni in škodljivi nedolžnosti in sramežljivosti, in ognusijo tega, ki govori, in poslušā. Komur so že v navadi, in ki rečejo, da nad tim nič hudega ne najdejo, so nevkanljivo znamenje pokvarjenega serca, in duše. Varite se tedaj dvojo zastopnih skritih besed, ki bi pri drugih zamogle hudobne in nepoštene misli zbuditi. Skem bolj skrita

in tenka je pomemba tih besed, stem bolj so nevarne; ker pod cvetj^om skrite kač^e se moraš bolj bojati, ko očitno ležejoč^e. Tudi se moremo varvati vseh neobtesanih besed, nezastopne kletve in preklinjanja, ktere se le v ustah hudo izrejenih ljudi najdejo. Če takih besed ne moremo pri razuzdanih osobah terpeti, toliko bolj pohujšljive so, ako z ust prebrisanih pridejo, ki si hočejo poštenje in dobro ime posvojiti.

II.

Vsaki naj govori, kar je dobro, dostojno, in pošteno. Pa tudi pri dostojnem govorenji se naj nihče ne prenagli in ne zblodi. Nekteri hočejo prvi pri govorenju, zadnji pa pri molčanju biti, se v vse mešati, od vsega govoriti, gotovo tude v rečih svojo namenje povedati, kterih ne zapopadnejo. To je znamenje napubnjenega in metuljnega duha. „Če se človek prenagli v govorenji, bo se več neumnega ko pametnega slišalo.“ — Zapaziti si tedaj vsaki more sledeče postave:

1. Govori malo, poslušaj veliko. Kdor je trezen v besedah, je po svetem pismi pameten in moder. Molčanje,

pa ne terdo in tmično, ki z plašljivosti in tesnobe zvira, temoč pametno je znamenje vumnosti, da bedaka tudi za modrega deržijo, ako molči.

2. Pri pogovorih pazi na trojno reč: Ne govori prej, ko zapopadneš, kar se je reklo; ne podstopi se tvojega namena izgovoriti, ako od reči govorijo, ktere ne zastopiš, in ne presekaj govorečih. Moder govori: „Ne govori prejden slišiš, od česar se govori; ne govori v sredi pogovora; kdor odgovori, prejko sliši, pokaže, da je neumneš, in sramotenja vreden. V tovarštvu preštimanih in imenitnih svétuje sveti Duh, 1) da malo govorimo, in le te, kedar nas oprašajo, in odgovor naš naj bo kratek; 2) Da učenosti ne cédimo, temoč mormo kazati, ko da bi malo vedli, deno ne z hinavšine ampak z mernosti; 3) da druge poslušamo, in vprašamo, kar mislijo, da se od njih učimo; 4) da nobenega dopadenja ne kažemo, ako kdor Boga razžali.

I z g l e d.

En mladi oficir imenitnega rodu, in dobrega izrejenja je z drugimi vojniki per mizi sedel. Ko so ti vero sramotiti

in zaničljivo govoriti počeli, je nek čas svojo studenje nad timi pogovori skril. Alj on je mislil, da gledaje na ljudi, ne sme dolže molčati čres to, kar se vere in vesti dotiče, in tedaj je čista pametno k njim djāl: Moji gospodje, da bi kdor v vaši nazočnosti kaj nedostojnega do kralja, alj škodljivega do deželne vlade govoril, bi gotovo nepametnemu k molčanju pripomagali. Meni sicer imenitosti pomenka, da bi vam molčati zapovedal, pa deno svobodno rečem, da smo Bogu več, ko kralju dolžni; in ako si kdor zavolj svojih pogovorov do kralja in vlade kaštigo zasluži, tako še si njo kam bolj zavolj nedostojnih pogovorov da časti božje in njegove svete vere zasluži.“ Pogovor so k drugim rečam obračali. Zdaj so si čas kratili z zaljubljenjom in shodom z drugim spolom, in so si pri tem prepovedvanju veliko nedostojnih in nepoštenih besed in šal dopustili. Oficir je od sramote od mize vstal zavolj takših pogovorov. „Kam tako hitro,“ so k njemu djali, „Moji gospodje,“ je rekel, jaz bom z mojimi hlapci jel; gotovo vem, da tako prosto in razuzdano ne govorijo.“ „Ne smete tega, kar govorimo, tako na ten-

ko vzeti,“ so drugi rekli, „to se le zgo-
di zavolj časokratenja, razveselenja in
iz šale, da imamo kaj za pogovor in
smeh.“ „Jeli pa se spodobi,“ je mladi
oficir rekel, „prebrisanim in dobro izre-
jenim možom, katerim je poštenje dra-
go, in ki žlahtno mislijo, čas s tako
niskimi in gnusobnimi pogovori doper-
nesti? Resnično moram poterčiti, da
se pri šali, ktera vso tenjšo poštenost
rani, ne morem smejati, in da je pro-
tivno vsej postenosti, z ust tih takše
pogovore slišati, ki bi svoje podložnike
skoz svoj izgled zdramiti mogli.“

Petnajsto podučenje.

Od obrečanja in opravlanja.

I.

Obrečanje se pravi, pregreške in
nepolnosti bližniga, ki so njegovemu
poštenju škodljive, vedoč dati in dalje
razširiti. Je hudo, kar od njega govo-
rimo, neresnično in lažljivo, tako je
opravlanje (natolcovanje); če pa je
resnično, pa še ne znano, in ako ne

inamo zroka tega oznaniti, in deno to storimo, tako je obrečenje, hudo raznašanje. Krivično je, skrivno in zakrito pregreško bližniga tim razkriti, ki nič od te ne vejo, in brezljubno, še tudi znane pregreške dalje razširjevati. Ta hudobija je v naših dnevih občinska, in žal nam mora biti, da tudi razumni ljudje si toga v vest ne vzamejo. V tem se lahko različno pregrešimo, in večkrat, brez da bi spazili, ker pre slabo nad nami budimo.

1. Se pregrišimo, ako naravnoč pregreške bližniga razodevamo, in bres potrebe dalje razširjamo.

2. Ako eno že znano pregreško skoz dostavke povekšamo, več od tega pripovedujemo, ko drugi vedo.

3. Ako zaderžanje, življenje, in hišno družbo drugih osmehujemo, in njihove besede in djanja, celo njihove dobre namene in dela v hudo razlagamo, ki tako na preštimanju pri drugih zgubijo. Veliko njih to stori z nevošljivosti.

4. Tudi skoz molčanje zamoremo drugim poštenje odvzeti, njih obrečiti, alj od njih hudo govoriti. Postavim, nekoga v naši pričejočnosti hvalijo, ki ga

dobro poznamo, in mi molčimo, alj ga le čista mlačno pohvalimo. Skoz našo molčanje, alj mlačno hvalo vzrokujemo, da ga drugi zavolj pohvalenih lastnosti več tako dobro ne sodijo. Posebno se v tem lahko skoz besede pregrešimo, ktere se dajo na dvoje razumeti. Postavim. „Čres to bi se dalo dosta govoriti;“ „znal bi tudi nekaj soper govoriti, ako bi hotel govoriti; pa je boljše, da molčim, nočem ljubezni raniti.“

5. Drugi svojega bližniga celo iz pomilenja obrekujo. Jeli že vejte žalosten pergodik. Oh škoda je deno! Kdor bi kaj taciga mislil? Tako imenitni in poštvani ljudje, tako lepo izrejena deklica, tako zvesto družinče se je tako in tako pregrešilo!“ Ako takše hudobne obrečenja z ust brumno sloveče osebe pride, tako se po besedah svetega Franca Saleziana, prispodobijo včemerni sulici, ktero zato z oljom pomočijo, da bi globlejše prederla.

6. En namezik, en posmeh, en pak, ino glavotresenje, alj ena sama beseda je že pri govorenju od drugih večkrat nar vekšo škodo za njih poštenje imela.

II.

Zrok obrečanja in hudega govorenja od drugih je per ljudeh različen. Edni to storijo z hudega namena, z sovražtva in odklonosti, z nevošljivosti in zavida, z mašovanja, alj da bi mogli bližnimu naškoditi. Pri drugih se to zgodi z nepameti, zlehkomišljivosti, z navade, vse, kar vedo, nepremišljeno povedati. Pervi so vekše kaštige vredni, zadnji so tudi ne brez krivice, ker ravno tudi ptujem poštenju škoduvajo. Pregreške drugih razodeti je le tedaj ne hudo govorenje alj obrečanje, ako občinsko dobro, poštenje vere, zboljšanje pregrešnega, odvernjenje zapeljanja ino ptuje škode, alj hudoba to terja. V teh prilikah nas k temu ljubezen in dolžnost veže. V hudo obrnjena ljubezen bi bila, ako bi poštenju enega človeka perzanesli, kateri nobenega poštenja več per ljudéh ne ima, in bi občinskemu dobremu škodo pripravil.

III.

Ako se čres bližniga kakša mala pregreška pove, in ako obrečanje le male nasledke v sebi ima, tedaj je le

mali greh; ako pa je imenitna reč, in ako iz obrečenja velika škoda izhaja, tedaj je smertni greh.

1. Obrekovanje je protivno pravičnosti, ker pamet in pravica prepovete drugim krivico storiti. Skoz ogovarjanje se škoduje timu, kter njo poslušša, in v njo privoli, in timu, kterega poštenje se skoz njo zatira. Tudi pregrešni ima do poštenja in dobrega imena pravico, in ako mu skoz obrečenje poštenje ropamo, tako se mu krivica zgodi, in sicer vekša, ko da bi mu kaj od njegovega premoženja vzeli. „Dobro ime več velja, ko bogastvo.“ **Prisl. 21, 1.** Obrekovanje je ali proti pravičnosti vekši greh, ko tatija.

2. Obrekovanje čista posebno rani ljubezen, ker obrekvavic drugemu stori, kar noče, da bi mu drugi storili. Ako nas kdor obreče, tako se razžaljene občutimo, zakaj to drugim storimo? Jeli poštenje menje občutijo? Ena sama huda beseda nas žalosti in razžali; jeli to ne kaže, da le na nas same gledimo, nobene ljubezni do drugih v sercu ne imamo, da nas le večkrat nevošljivost, mašvanje, in predsodik vslepi? —

3. Obrekvavic je brez pameti, nezmeren, ki svojega jezika ne more strahovati, ki bres pomišljenja govori, in nobenemu človeku ne perzanese. Njegove besede so, ko sulce, ktere slepoma izstrela, brez da bi na rano mislil, ktero vdarijo. V njegovih besedah, ki se ko vode razlijo, je ne zastopnosti najti, in on je herbravic, ki se težko prenese. Ako se v mladosti te hudobije privadiš, boš poznej veliko hudega vsianovil.

4. Obrekvavic je tudi brez ponižnosti, nasproti pa poln napuha in gizdosti. Od drugega zaničljivo govori, in skoz to se hoče povzdigniti; on misli, da le skoz to svojo razumnost in nedolžnost kazati zamore, ako druge pomenšuje in ponižuje Domišlavle si, da je več, ko drugi, in nespозна svoje nevrednosti. O spoznaj samega sebe, in premisli, kdor si! Jeli si nedolženti, ki od drugih tako neprezanešljivo govoriš? Jeli se ne obsodiš, kdar druge obsoditi hočeš? Jeli ne imajo nar več pregrešk uni, ki od pregrešk drugih nar rajši govorijo? Od napuha osleplen ne premisliš, da bi od tebe in tvoje hišne družbe več škodljivega dru-

gi v resnici govoriti premogli, ko ti od drugih lažljivo govoris? Glej na svoje grehe in pregreške, in drugih ne moti po svojih pótih hoditi! Prej bervno sebi z očesa potegni, ko smet z tvojega bližniga očesa izdereš!

IV.

Gledaje na rod, imenitost, in vrednost osebe, od ktere govorimo, je greh tudi večji alj menši. Vekši je greh, ako pregreške naprepostavljenih, starišov, rodbine, bratov in sester razširjavamo, ker smo njim vekšo ljubezen in spoštovanje dolžni. Ako pa od njih govorimo, da svetvanje primemo, alj damo, tako je ne greh. Občinska pa je v naših časih navada, hudo in zlo od naprepostavljenih, sosebno od vladarov in njihovega vladanstva, od papeža, od škofov, mešnikov, in Bogu posvečenih osob, govoriti: „Jeli ne stoji pisano,“ govori sveti Pavel, „da ne smete od oblastnikov hudo govoriti.“ Sam sveti Duh nam zapove, tako spoštovanje do kraljev v sercu imeti, da bi od njih kaj hudega neti misliti ne smeli, mešnike pa veliko spoštovali: Jeli ne govori Zveličar sam: „Kdor vas posluša, mene

poslušaj, kdor vas zaničuje, zaničuje, mene, kdor mene zaničuje, zaničuje toga, ki me je poslal.“ O nič le nikoli ne storimo proti njegovi besedi, proti zapovdi ljubezni! —

V.

Nar bolj gnusoben greh je opravljanje, ako namreč kdor pregreške od drugih pove, ki ne so resnične, in njih krivo obtolžuje; ta hudobija pokaže zaničerno dušo, in oh kako gerdo veselje je, drugim skoz opravljanje čas kratiti ino ušesa šegetati?

Petnajsto podučenje.

Dalja razlaga od obrekovanja in opravljanja.

I.

Kdor veči del opravljanje rastrošuje? ako ravno je to zaničavanja vredna hudobija.

1. Osobe to storijo, ki se pravdajo. Te redko kdaj do en drugega dobro namenijo, in tedaj od en drugega iz sovraštva in merzosti skoz pohotnost

oslepleni, nar škodljivejše reči za obojo poštenje govorijo. Jeli pa ima kristjan v pravdi s svojim sobratom pravico skoz opravljanje zapoved ljubezni prelomiti? Jeli bi on ne bi svojega bližniga mogel bolj ljubiti, ko svojo premoženje? Jeli ne ostane razžalnik, ki nam krivico stori, še skoz naš bližni? Jeli ne smo dolžni njegovemu poštenju perzistenti, ko hočemo, da se našemu perzenese? Ako kristjan krivico terpi, tako sme zadostenje terjati, deno brez pohotnosti, brez sovražnja, brez maščevanja z jezikom.

2. Opravljanje pogosto med sovražniki in nevošljivci gospoduje. Terdimo in resnimo večkrat, da tej ali uni osobi nič hudega nočemo; od kod pa pride, da hudo in zlo od nje govorimo? Jeli hudo in brezljubno ne namenimo, ako našemu bližnimu hudo in zlo storimo? Ako mu dobro ime po sili odvzememo? Jeli je ne ravno ta krivica, ko da bi mu življenje in drugo premoženje vzeli? Jeli ne smo ravno tako grozovitni do njega, ako mu z jezikom škodujemo, ko bi mu z mečom rane vdarili?

3. Tudi v takšem tovarštvu je opravljanje slišati, kjer se ljudje s

ptujim poštenjom čas kratijo. Celi pogovori večkrat kaj druga ne zadržavajo, ko opravila, misli, in djanja drugih! Ako se od ene osebe ve, da kaj opraviti nameni, da se v en stan podati hoče, tako se že nekeri trudijo, skoz obrečenje in opravljanje njeno opravilo zatreti, in njeno zavupanje podkopati. Oh kakša bresljubnost, in hudoba!

4. Sosebno pa se zadržava obrečenje in opravljanje med prijatelji in znanci, kajti tukaj se reče: Pred mojimi prijatelji nobene ne imam skrivnosti. Jeli pa ne moramo pred prijatelji tudi skrivoma deržati, kar se brez razžalenja božjega ne sme razodeti? Nobeno prijateljstvo do en drugega ni, ako en drugemu pove, kar se vediti ne sme, in kar se bres greha alj nevarnosti k grehu slišati ne sme.

II.

Krivično in prederzno razsodenje bližniga ima ravno tisti zvirajek, z kterega opravljanje izvira, in ravno tako bližniga razžali. Hudo se govori od bližniga, ker se hudo presodi. Jeli pa ne bi mogel naš bližni, ako ravno v njegovih pogovorih in djanjih kaj na-

pačnega vidimo, v sercu bolj še nameniti, in se Bogu bolj dopasti, ko mi? Tolikokrat vidimo pozdér v očesu našega brata, ga sodimo in obsodimo, kdar bervna v našem očesu ne vidimo. Drugega obsodimo zavolj malih reči, z hudega nadjanja, naših narveksih pregrešk in hudobij pa ne porajtamo. — Ako nas je kdor zkoz opravljanje razglasil, nam škodoval, alj krivico storil, ako tudi razžaljivci in opravljivci nam ne so znani, tako ljubezen terja, da dalje ne vprašujemo, ne sodimo, kajti bi se lahko vkanili, in hudo ne sumnimo, temoč da Bogu, ki je to pripustil, vse izdamo. Kristjan krivico terpi poterpežljivo, in ne kali mira svojega serca skoz nehasnovito vprašanje, veliko menje svojo vest rani skoz prederzno sodenje.

Ako nam, naši rodbini, alj naši živali kakša nesreča nadojde, tako se varujmo krivičnega in brezzroknega podolžvanja, in ne zvrčajmo hitro, ako bi brezljubni ljudje naše sovražnike za početnike te nesreče dolžili, nje na nekterega sovražnika, alj, kar še bi neumnejše bilo, na kakšo pocopranje. Takšo hudobno presodenje je grešno,

ja veliki greh. Stareši, ki pred svojimi otrokmi čres kogar krivo sumnijo, alj brezzrokno obdolžijo, grešijo, in tudi otroci, ako to verjejo, ne so nedolžni. Koliko preštimanih in imenitih hišnih družb in oseb je že skoz takšo nepametno sodenje obrečenih bilo, in poštenje in dobro ime zgubilo? Koliko se njih krivično podolži, ko bi s hudičom v zavezi bili, ljudem škodovat?

III.

Kvar in škodo, ktero je opravlanje in prederzno sodenje našimu bližnemu vzrokuvalo, moramo poverniti, razžaljenje, ktero smo njemu storili, popraviti; drugači nam ne bo greh odpušen. Dolžni smo skoz preklicanje opravlanja poštenje in odvzeto dobro ime našemu bližnemu povernoti. Našo krivico moramo vedoč dati. Preklicanje se mora očitno zgoditi, ako je opravlanje očitno postalo; ako se je le pred redkimi opravlanje zgodilo, tako se mora to pred timi redkimi tudi popraviti. Ako smo skoz opravlanje našemu bližnemu tudi kakšo drugo škodo storili, tak se tudi ta popraviti mora. Le ako nam razžaljen odpusti, in dolg opusti, bi

dolžnega popravlenja in preklicanja rešeni bili. Smo bližniga opravljali, tako z poterpežljivostjo moramo preterpeti, ako nas lažljivce in v kanljivce imenuje; se nam ravno tako nazaj meri, tako dolžnosti jenjajo; pa je deno na oboji strani se greh dopernesil.

IV.

Opravlanja in hudih govorov čres druge ne smemo poslušati; kajti če je opravljivec kaštige vreden, tako je poslušitelj ne nedolžen. Pervi ima, po besedi svetega Bernarda, hudiča na jeziki, drugi v uhi. Ako je opravlavec podložnik, alj nam enak, tako mu rečimo, naj molči; je višji od nas, tako deno nobenega dopadenja per njegovih pogovorih ne kažimo. Pozabimo, kaj smo škodljivega od našega bližnega slišali, ker sveti Duh uči: „Ako si besedo do tvojega bližniga slišal, tako njo pusti v tebi vmreti.“ — Na opravljivce se ne moremo zanašati, in tudi ne vervati; sveti Duh govori, da so ti, ki obrekovavcov in opravljivcov verjejo, lehkomišljenega serca. Brezljubni opravljivci ne deržijo z resnicoj, se leh-

ko vkaniti dajo, in le z bezserčnosti hudo do svojega bližniga govorijo.

Tudi očitnemu glasu ne smemo vsikdar verjeti. Veči del ljudi vse pre lahko verje, in se lahko vkaniti da. Večkrat so ljudje, ki so v hudi glas padli, pred Bogom čista nedolžni in brez grajanja. Treh opravlјivcov jeziki so zadosta nar spoštuvanejšega moža ob poštenje, in dobro ime spraviti, in celo sosesko v očitnem menju globoko ponižati. Dobrega, kar se pravi od bližniga, ljudje ne verjejo, alj pa v hudo razlagajo. Zavolj tega tako radi vse za resnico poberemo, kar slišimo. Tako je našo strastno in brezljubezno serce. Še celo krepostni ljudje tega dosta ne porajtajo.

V.

Ako smo skoz obrekovanje in opravljanje poštenje in dobro ime zgubili, tako moramo premišluvati, in vest spregledovati, ali ne smo skoz pogovore alj djanja temu zrok. Najdemo, da smo dolžni, ako je resen, kar se od nas pravi, tako se nam po pravici to godi, mi smo si hudo govorenje zaslužili; ako smo nedolžni, in ne resen, temoč

lažljivo, tako preterprimo nam storjeno krivico v poterpežljivosti in s tolažboj, da bo Bog, ki je opravlanje pripustil, našo nedolžnost na svetlo potegnil. Jezus, naš Odrešenik, je bil sama nedolžnost, in je v molčanju prenesel opravlanje in krivično tolženje. Ako bi našo poštenje rešiti in zadostnje terjati morali, tako moremo poprositi razumnejše, alj pa spovednika da nam prav svetujejo.

Globoko si v serce te nauke in predpise vsadimo. Bodimo pametni in pazljivi pri pogovorih čres druge. Le dobro od našega bližniga govorimo, zakrimo hudo s plajšom ljubezni. Molčati je skoz boljše, ko govoriti!

I z g l e d.

En vdovec je edino hčer imel. Njo je izročil svojim prijateljom, je zapustil svet, je išel v pušavo, in je tam popolnoma zadovoljn živel. Edina misel na hišno družbo in rahlja ljubezen do svoje hčeri mu je nektero uro kalila. Opat je to zapazil in rekel: „Kar ti je, ljubi brat, zakaj se žalostiš?“ „Oh,“ je djal pušavnik, „v mesti sem bil mo- jo edino dete zapustil, in skerb zavolj

njegovega izrejenja je zrok moje žalosti.“ Opat, misleč, da je sin, mu je rekel: „Idi, in sem spravi tvojo dete, in ga, ko se ti dobro vidi, izredi.“ Z velikim veseljem je zdaj k svoji hčeri hitil, je premenil njeno ime Marijana, v „Marin“ je njej, svoj spol komur povedati prepovedal, in je njo s soboj pelal v samotiše. V brunnosti njo je tukaj zredil, in se je trudil njo k veliki svetosti pripelati. Ko je vmerl, še je njej posebno zapovedal, da naj zvesto svoj spol zamolčuje.

Marijana je bila per smerti svojega očeta sedemnajst let stara. Nihče je ne znal njenega spola, in so njo imenovali brat „Marin.“ Zavolj njene ponižnosti in brunnosti so jo v občjim vsi preštimali; opravlanje pa je njeno čednost težko pokusilo. V enem tri ure od samotiša ležočem tergu so ob časih za živeš potrebne reči kopuvali, v eni oštariji so morali prenočevati, in brat Marin je bil per bratih. Hčer osterjaševa je od enega vojnika bila v greh zapeljana, pa je brata Marina ko zapeljivca podolžila. Oštarjaš je pri opatu tožil, in ko je on brata bil pred se poklical in vprašal bil, kaj bi per tej reči

resničnega bilo, je Marin serce k Bogu povzdignil, in je po kratkem domišljenju odgovoril: „Grešnik sem, in si kaštigo zaslužim.“ Ne je hotel nesramne ošterjaševe hčeri v hudo ime spraviti. Opat je njega, bres da bi dalje čres to reč spreiskaval, za krivega deržal, in ga je po ojestrem kaštiganju z samotiša izvergel. Tri leta je Marin sedel pred dverami samotiša, bres da bi le z enoj besedo svojo nedolžnost branil, je poklekuval pred bratmi, ki so vun in noter hodili, in njih je za njihovo molitvo in za kruh, da bi se nasitil, prosil. Tudi dete hudobne opravljivke je z očetovoj ljubeznjoj k sebi vzel, mu je dve leti stregel, in je ž njim svojo almožno delil. Ponižnost in obstojoča poterpežljivost Marina je zadnič serca samotnikov prešinila. Prosili so pri opatu za pomilenje, odpušenje in sprijetje. Opat mu je rekel k sebi priti, mu je britko očital, in djal: „Tvoj oča je sveto živel. V tvojih rahljih letah je tebe sem vzel, in v zahvalo si ti osramotil to hišo skoz tvojo gerdo djanje. Pa odpušeno ti je zdaj, in dopušeno med nami prebivati, le k spokorjenju moreš nar nižjše dela opravlati, in vsem drugim bratom stre-

či.“ Marin je bil z vsem zadovoljn. Gorečo je večkrat dopolnil dela, ki so njegove moči prekosile. Zadnič je vpešal pod težoj vsakdajnega opraviła, in ojštročoj svojega posta, in je vmerl za kratkim bolenjom. Po njegovi smerti je bil njegov spol spoznan. O ko so se začudvali pušavniki nad vitežnoj čednostjoj, s kateroj je Mariana, ko brat Marin, bres vsakega pritolženja, toliko terplenja, težav, in takšo osramotenje bila prenesla, da bi se tako lahko bila opravičila! Jokaje so njeno nedolžnost opati obznanili, in on je zavpil: „O sveta nedolžnost, odpusti mi krivično očitavanje, in posvarenje, s kterimi sem te obiskal, storil sem to nevedno, in ti si imela poterpežljivost to prenesti. Premalo sem spoznal tvojega življenja svetost!“ Njeno truplo so v cérkvi samotiša pokopali. Od njene nedolžnosti je tudi ošterjaš zaslišal; njegova hčer, ki je krivično tolžila bila, je hitila v obupi in zmotji k pokopališu svete device, je spoznala svojo opravljanje, je za odpušenje prosila, in je bila skoz njeno priprošnjo od oblasti hudičove rešena.

Šestnajsto podučenje.

Od prepiranja in kletvice, jezičnosti, očitavanja, in sramotenja.

I.

Sramotenje in kletvica, prepiranje in svaja zvira s hudobne pameti, nered, dražbo in nezložnost med prijatelje in rodbino pernese, mir serca skali, sovražnje in maščuvanje zdrami, in večkrat v pogubljenje nektero hišno družbo pela. Pripodobi se ognju, ki se lahko vneti, težko pa pogasiti da. Vsakdajna skušnja nas žalostno od tega prepriča.

Sramotenje in kletvica umnega človeka ognusi. Zavolj nar manjših reči, zavolj ene nepremišlene besede, zavolj majhniga zgubička vstanejo večkrat pri razdražljivih in prepiravnih ljudeh nar isilnejši prepiri, kteremu nar gnusnejše n nar divjeje osramotljive besede sledijo. Jeli je ne bedasto in neumno zavolj tako majhnih reči se razjeziti, mir skaliti, ljubezen raniti, svojo dušo pogubiti, bližniga pohujšati, in domače razžaliti? Ko nepovoljno in težko je z ljudmi živeti, kteri zavolj majhnih reči,

zavolj ničesar se togotiti začnejo, in s sramotenjem in kletvicom druge nasitijo. Jeli se skoz to storjena krivica popravi, škoda poverni, storjeno k nestorjenemu napravi, pregrešen izboljša? Kakši dobiček nasleduje svajo in prepiranje? V jezo in serditost se razliti, sramotiti in kleti, grajati, očitavanje z očitavanjem povračati, je ne znamenje poštenja, občutljivosti, razuma, in se reče zamorca belo oprati, in na mesti menšega, vekši greh dopernesti! Molčati in en hip poterpeti, bi mnogo hudega zabranilo, in bi mir in pokoj ohranilo. Prepiranje in svaja se zadnič kristjanu nespodobi. On bi mogel nameniti ravno tako, ko njegov Zveličar, ravno ta ljubezen in krotkost, ktero nas je Bog mira, in ljubezni učil, in spolnjava, ga more oživlati. Nikolj je ne svojih božjih ust odperl, grajanju, tolžbi, preklinjanju, nikomur je ne kaj žalega storil. Blagoslovite, ki vas preklinjajo; molite za vaše preganjavce in opravlјivce, da bote otroci vašega Očeta nebeškega, ki solnce čres dobre in hudobne izhajati da, in polja pravičnih in krivičnih z dežom pomaka. To je njegov nauk. In sveti Pavel priše:

„Blagoslavlajte, ki vas preganjajo, blagoslavlajte, in najte preklinjati! Nikomur hudega s hudim ne povračujte! Najte se maščuvati sami, nar ljubljenejši, temoč dajte prostor serditosti božji! Ne daj se od hudega premagati, temoč skoz dobro hudo preobladaj.“

Rim. 12, 14. Komur je človek, — kristjan v serditosti spodoben? Jeli ne bo pošasti, neumni stvari, in živali enak? On spozna zapoved ljubezni in mira, pa se v bridke besede, v grajanje in sramotenje do bližniga, do domačih razliva? Deno se naj spomnimo, da smo otroci božji, — udi telesa Jezusa Kristusa! Poglejmo tja na Jezusa, naš izgled! Molčaje je preterpel vso krivico, sramoto, in krivično tolžbo. Jeli bomo deležni njegove veličasti, ako njegov izgled krotkoče in ljubezni ne nasledujemo? Kdor se z mladosti trudi krotek biti, prvo nagnenje k jezi zatira, in se privadi duha Jezusove ljubezni nasledovati, bo Zveličarjev jarm sladek lehek in tolažben najšel. Kdor pa ne ve samega sebe preobladati in čres samega sebe gospodovati, bo nauke keršanstva težko izpolniti zamogel alj pa celo ne. Prosite od Boga milost

krotkosti! Gledajte na izgled vašega Odrešenika, in se vsak dan v potrpeljivosti vadite. Zveličar k nam kliče: „Prite k meni, in učite se, ker sem krotek, in iz serca ponižen, in vi boste mir vašim sercam najšli!“

II.

Še ena druga hudobija, in ena druga gerda nečednost, je nespodobna, večkrat ne resnična jezičljivost. „Edni se znajdejo,“ piše sveti Pavel, „ki se privadijo, bres dela okol pohišuvati, ki so jezičljivi in radovidni, in ki govorijo, kar se ne spodobi.“ 1. Tim. 5, 13. Takši ljudje so resnično huda, kužna bolezzen v soseski, pod sladkimi besedami skrivajo čemer svaje. Ta nepametna, neperzanešljiva jezičljivost je grešna, ako bi tudi kaj resničnega imela; in ako gorečnost, sovraženje in neprijateljstvo, prepir in svajo vzrokuje, je smertni greh. „Šestero reči Gospod sovraži,“ reče v bukvah prislov, „in sedmo čerti njegova duša — ta je, kdor svajo med brati dela.“ Pris. 6, 15. „Preklet je podpihvavec,“ pravi sveti Duh, „in dvojezičnik; ker bo med dostimi, ki so v miru bili, nemir napravil.“ Le

hudobnim jezikom, in bresbožjim sercam je lastno, svajo in nezložnost napravlati. Zveličane imenuje Zveličar krotke, ker bodo otroci božji imenovani. Sveti Gregor kaže, ako so krotki in mirni otroci božji, tako morajo, ker mir kalijo, otroci hudičovi biti. — Ogiblimo se takših ljudi, ne poslušajmo njihovih opravljenih pogovorov, in ne verujmo njihovim besedam. Ako ste z nepametnosti pri drugih skoz vaše pogovore sovražstvo in odklonost napravili, tako ste dolžni, nezložne drugoč pomiriti in hudobnim nasledkom vbraniti.

III.

Druga pregreška, ktere se varvati moremo, je očitavanje, ktero drugim iz različnih zrokov storimo. Je pa trojno:

- 1) Takšo, ktero nekomur vzrokujemo zavolj natornih pregrešk in pogrešk, zavolj gerde podobe in niskiga roda, zavolj pregrešk starišov in rodbine; takšo očitavanje priča od pomankljivosti ljubezni in dobrega izrejenja;
- 2) Očitavanje zavolj storjene postrežbe in prijaznosti, to je protivno lepemu zaderžanju in pametnosti, in vedoč

da pomenkanje izobraženja in lepega izrejenja; 3) Očitavanje zavolj dopernešenih grehov in hudobij; takšo očitavanje je včasih dobro, včasih pa tudi hudobno. Ako imamo pravico in dolžnost, pregrešnim očitavati, in ako njih pametno posvarimo, in v nameni, njih izboljšati, tedaj je očitavanje, posvarjenje djanje ljubezni; ako pa se iz serditosti zgodi, med sramotenjem in kletvicoj, alj iz hude volje, z merzosti in maščuvanja, tedaj je posvarjenje in očitavanje pregreška greh, in večkrat veliki greh. Razžaljivo in bresljubno je, ako se v nazočnosti drugih to zgodi, ki so nič od tega ne vedili, in morali bi poštenje na tako vižo odvezeto nazaj poverniti.

IV.

Ljudem nevarna in grešna je zadnič razžaljiva šala in osmehavanje. Se ljudje najdejo, ki vse osmehovati hočejo. Takši imajo malo prijateljev, kajti razžaljiva šala rani rahlo prijaznosti občutljivost. Osmehavca se spoh vsi bojijo, in ga čertijo. Vsaki hip se mora človek bati, da bo njega s posmehom pikal. Le uni šalni pogovori so ne

grešni, v katerih namenimo, drugim dobro opominanje dati, tovarštvu na nedolžno in prijazno vižo kratki čas napraviti, bres da bi kogar razžalili. Ako pa kogar razžalimo, alj osramotimo, alj skoz to celo zložnost in mir skalimo, in ljubezen ranimo, so grešni in lahko veliki grehi postanejo. Pa smeh in šala čres resnice in skrivnosti svete vere, alj čres svete šege v sveti cérkvi, je Boga preklinjanje, in znamenje hudobnega in bresbožjega serca.

V.

Pri tem, kar smo v poprejšnem podučanju slišali, si dve reči mormo zapomnititi: 1) Ako smo se prepirali in svadili z našim bližnim, ako smo ga sramotili in kleli, ako smo mu razžaljivo očitavali, alj pa skoz grizejoče sramotljive in šalne besede ljubezen in prijaznost do njega ranili, in smo ga razserdili, tako se hitro moramo z njim pomiriti, po nauku Jezusovem: „Ako tvoj dar pred oltar perneseš, in se tam spomniš, da tvoj brat nekaj do tebe ima, tako tvoj dar pred oltarom pusti, idi poprej, in se pomiri s tvojim bratom; tedaj pridi, in tvoj dar daruj.“

Mat. 5, 23. — Posebno moremo to storiti, ako smo krivico napravili. Nikolj pa se ne smemo k oltaru nablížati, našega stvarnika in Boga v nar sve-
tejšem sakramentu prijeti, ako se čres
nas naš bližni pritolžiti zrok ima, če
bi namreč v sovražtvi ž njim živeli. Mi
bi morali prej tja iti, in se ž njim po-
miriti; drugači se ne bi mogel Bog
mira z nami zediniti k našemu zveličan-
ju in večnem življenju: „Pri božji mi-
zi,“ reče Tertullian, „ne pomiri darit-
va unih z Bogom, ki so se med saboj
ne pomirili! 2) Paziti moremo, da ni-
kolj v pohotnosti, v serditosti, v pre-
naglosti ne govorimo, in ne delamo, in
da nikolj grenko ne odgovorimo timu,
ki nas osmehuje.“ Krotek odgovor,
pravi sveti Duh, „serditost zatere.“
Prisl. 15. Mi moremo dobro premisli-
ti, kar kolj govorimo, in ne smemo
vsega povedati, kar vemo. Hudega ne
smemo lahko verjeti, in moremo per
nas ohraniti. „V najem dajte vaše be-
sede,“ pravi sveti Augustin, „to je,
premišlujte njih več, ko enkrat, prej-
den njih zgovorite.“ „Kdor postavi
mojem ustam stražo, in na moje čobe
verigo, da skoz nje ne zagrešim, in da

me moj jezik ne prehití v pogubljenje.“
Ekl. 22, 33. Zaklenimo naše usta, in
dajmo ključ do njih strahu božjemu.

Sedemnajsto podučenje.

Od prijateljstva.

I.

Prijateljstvoo pela človeka k čednosti ali k grehu, potem ko je dobro ali pa hudobno. Mladost premalo ve, dobre razločiti, in zadosta ne budi, se hudobnih ovarvati. Podučenje v tem je imenito in potrebno. — Med ljubeznjo in prijateljstvom je razloček. Ljubezen mora celi svet obseči; prijateljstva pa nimamo z vsemi ljudmi; ljubezen da nasproti ljubezen, ona je resnična in podeljivna. V prijateljstvu delite misli ino nagone zvesto med sobo sercé, ki se sosebno ljubite, si postrežete se tolažiti in si svetujete. — Zrok, z kterega prijateljstvo izhaja, in konc, zavolj kterega se ima, njo stori dobro ali hudobno. Ako nekogar zavolj ene hudobne lastnosti in privade ljubimo, na primer, zavolj praznostnega oblačila,

zavolj prostih in razuzdanih pogovorov, alj zavolj drugih grešnih reči, tako je to grešno prijateljstvo; ako prijateljstvo enega človeka zavolj njegove lepote, zavolj njegovega permoženja, in lepega obnašanja išemo, tako je praznotna in minljivo; ako pa ga zavolj vednosti, čednosti in brumnosti, in tako dalje, ljubimo, tako je prijateljstvo dobro in hvale vredno.

II.

Prijateljstvo je sveto: 1) ako ga na krepkost (čednost) stavimo, ako si človeka zavolj dobrih lastnosti za prijatelja izvolimo; 2) ako na čednost zmerja, to je, ako želi in iše povišavati, zveličanje duše ljublene osebe, ktero obstoji v čednosti in brumnosti — narvekšem in nar potrebnejšem blagu naše duše. — Prijateljstvo, ki le časne koristi pernese, in čednosti vnemar puša, je ne resnično in obstojno le natorno donagnenje in duši škodljivo; 3) ako ga čednost viža, to je, ako z ljubezni do prijatelja mu nič ne storimo, kaj bi čednosti in božji zapovdi protivno bilo. Prijateljstvo, ki v razžalenje božje za-

pela, je grešno, ker hoče, da bi stvar več ljubili, ko stvarnika.

Moramo se ali prijateljstva unih ljudi deržati, ki so krepostni čedni, brumni in popolnoma, nasproti pa tistih, ki so hujdobiji, nečistosti, požertnosti mo mašvanju, obrečenju ino preklinjanju vdani, se ogibati in varvati; kajti z njimi tovaršiti bi bilo duši nevarno, in bi v enakake hudobije zapelalo. „Prijatelj hudobnih bo njim enak,“ pravi moder mož.

Ogibati se moramo unega prijateljstva, ki brumnosti in popolnosti ne služi; ono bi v prihodnim znalo v škodo in pogubljenje biti. To je takšo prijateljstvo, ki le našo korist išemo, in našo dopadenje nad tem imamo, da nam je ti alj uni človek prijatelj, kjer se časo kratenje, veselje per mizi in igrah nameni. „Moj nar boljši prijatelj je taj,“ pravi sveti Gregor, „ki mi moje pregreške očituje.“ Posebno pa moramo prijateljstvo unih čertiti, ki nas na greh vabijo, se nam perlizavlejo, in našo zaderžanje in navade hvalijo; to so lažljivi prijatelji, ki naši duši več škodijo, ko nar vekši sovražnik. Ogibati se moramo prijateljstva unih, ki Boga razžalijo, da bi se nam dopadli, alj nam

vslužili. „Kdor je Bogu nezvest,“ pravi sveti Ambrož, „ne more resničnega prijateljstva do svojega bližnega imeti.“ Ako bi pa ravno resnično prijateljstvo v sercu hranil, bi se deno v nevarnost podali, sovražniki božji postati.

Nasproti išimo le takše prijatelje, ki nas skoz čednost in svetvanje k čednosti ravnajo, ki se našim pregreškam ne lesičijo, temoč nas ljubeznivo greha svarijo; ki se Boga bojijo in našo resnično zveličanje povišati hočejo. Ti so sveti resnični prijatelji, ktere bi stem više mogli preštímavati, skom redkejši so. Od takšega prijateljstva govori sveti Duh: „Zvest prijatelj je močna obramba, in kdor ga najde, zaklad najde. Z zvestim prijateljom se nič ne more pripodobiti, in vrednost njegove zvestobe več vleče, ko zlato in srebno.“ Ekl. 6, 14. Brumnega prijatelja ne smemo lehkomišljivo, zavolj kakšega majhnega razžalenja, zapustiti; mi moremo vedeti, kaj od njega prenesti; kdor ničesar prenesti noče, je dobrega prijatelja nevreden. Dobrega prijatelja si mormo od Boga sprositi on je, ki njih stori in da. Kdor se Boga boji, bo tudi dobrega prijatelja našel. Ekl. 6, 17.

Trudimo se dobrim prijateljom z ljubeznjo v izgled biti, kajti če hočemo ljubleni biti, moramo ljubiti, čista pa in sveta ljubezen mora biti, ki se na čednosti stavi, le čednost k koncu ima, in ki se od straha božjega vižati da.

III.

Sosebno prijateljstvo z drugim spolom se sicer ne more na ravnost zaverči, pa je vedno močno nevarno. Per drugih hudo domišlenje zbudi, in je perložnost k grehu. Ne je vsaktero donagnenje dobro, ne pride vedno od Boga, in je večkrat grajanja vredno v svojem zroki. Hudič vé takšo prijateljstvo zvezati, ki je na videš nedolžno, v sebi pa hudobno. Ako nevarnosti in zajnkam v takšem prijateljstvu vjiti hočemo, tako je treba buditi čres serce, oči in nagnenja prevelike zaupnosti, večkratnega tovaršenja na samim, posebno pa dogovorjenega vhoda se moramo celo sosebno varvati, in se vseh pripomočkov poslužiti, ktere smo zgoraj k ohranjenju čistosti za znamnane brali. Bres te previdnosti je prijateljstvo z drugim spolom pogibeljno, in dušno smert pernese.

Iz gled.

Ena devica, z imenom Apolina, je z nekim mladim človekom seznanje redila. Njuni prvi shodi so bili čista nedolžni; za nekterimi mesci pa je njuno prijateljstvo zaupljivejšo in svobodnejšo bilo v tovaršenju. Apolina je sicer ne imela nobenega dopadenja, in ona je svojo poštenje in čednost ohranila. Deno pa je njena brumna in resnična prijateljca na skorom premembo v njenem zadržanju najšla; ona se je ne tako pošteno in pametno obnašala, in se je bolj praznotna kazala. Njena mati so tudi ne več ž njo zadovoljni bili. Da se njej nevarnost grozi je njena prijateljca spoznala, in nekteri dan k njej djala; „Moja Apolina! prepričana si od moje resnične in rahlje ljubezni do tebe, in ker te resnično in serčno ljubim, te moram na eno reč pazljivo storiti, ktere, ko se vidi, ne porajtaš. Glej, ti tovaršiš večkrat z enim mladim človekom, in na samim ž njim govoriš. V tem se pregrešiš, in se v nevarnost podaš, zagrešiti. Razen tega se mu perjazna kažeš, poslušáš njegovo prilizavanje, in njegove zapeljive besede, in

mu presvobodno tovaršenje s sobo perpušaš. Kaj ti nad tem pravi tvoja vest?“

„Moja vest mi čres to ničesar ne očitava!“ je ona odgovorila. „Ti mladi človek je čeden in pameten, meni terdi, da nič hudega ne nameni, in jaz, gotovo mi veruj, nič napačnega ne mislim.“ „Ko moreš, moja prijateljica vediti, da nič hudega ne nameni? Kaj te veže, njegovi besedi verjeti? In ako nič hudega ne bi mislil, ko? jeli mu skoz tvojo dopadljivost, lehkomisljenost, in perjaznost k hudim mislam ne daš perložnosti? Gotovo veš, da je tvoja pamet čista pred Bogom ostala, da je tvoja duša nobenega Bogu ne dopadljivega nagibanja in občutleja ne skušila? Lehko bi v tem zablodila! Hudič nas tako rad čres noternji stališ duše oslepi.“ Apolina je djala: Le nar bolj resnično prijateljstvo hraniva, in nič hudega ne mislim!“ „Jaz verjem na vajno prijateljstvo“ je prijateljca rekla; „pa prijateljstvo je mnogotero; nektero, ki je v Duhu božjem, je nedolžno; drugo, ki je v duhu hudičovem, je nevarno in grešno. Človek, ki zanešljivo tovaršenje z drugim spolom išče, ne redi svetega prijateljstva, njegovi

nameni ni so čisti, in deklica, ki te proste in nedostojne šale dopusti, je pred Bogom ne nedolžna. Veruj mi, ker sem starejša, in sem več skusila, poznam bolj slabosti in pregreške najnega spola. Per zaupljivih pogovorih in shodišah z drugim spolom ima hudič vsikdar dobiček. Dušo zadene nevarnost, občutlej sramežljivosti se rani, in sčasom strah božji serce zapusti. Te besede k tebi govoriti, mi zapove prijateljstvo in ljubezen do tebe, enkrat boš mi zato hvalila.“

Apolina je že večkrat hotela besedo presekati, ako njej je ravno zasedlo, se je vkraj podala, bres da bi kaj odgovorila. Premišluvala je besede prijatelce svoje krepostne, milost božja je njeno serce prevzela, in sklenila je, spovednika zavolj tega poprašati, ker še je bila dobrega serca, in v strahu božjem. Spovedniku je vse odperto-serčno razkrila, in oni so njej veliko pregrešk per mladem človeku pokazali kterim je perložnost dala, in veliki, grehov, ki njih je per razgovarjanjo bila storila, in kterih se je ne mislila spovedati. Apolina je nad mnogimi grehi ostermela, in rekla: „Ko, jeli so ti

vsi smertni grehi?“ „Ravno ne,“ njej rečejo spovednik, „jeli pa brumna duša samo smertne grehe porajta? Vediti moraš, da vse, kaj je v našem sercu prostovoljnih nečistih misli in poželenja, je veliki greh. Zablodljiv bi bil namen, ko da bi djanja in dela počutkov slasti majhni grehi bile.“ Zdihvaje je zavpila Apolina: „O moj Bog, tedaj sem že dosta zagrešila!“ „Več ko misliš,“ so spovednik djali, in v enem mesecu več, ko v vsem poprejnem življenju. Da bi bil tebe ti mladi človek z mečom vmoril, tako bi bil tebi le časnega življenja obropal; tako pa je tebe do kraja večnega pogubljenja spravil ino tvojo dušno življenje v nar vekšo nevarnost. Delaj pokoro, in stani od padeža!“ Apolina ni mogla več solz zaderžati in je rekla: „Naj mi čas dajo, da mojo nezvestobo, in grehe objokujem, da se zgrivano k odvezanju mojih grehov perpravlam, moje serce od te slepe pohotnosti vtergnem, in da od Boga milost v svetem sakramenti pokore zadobim se v strahu božjem ohraniti.“ Pred oltar je pokleknila, in se pred svojim Zveličarjom razjokala. „Kako je, o moj Bog, bilo mogočno, da sem te tako

razžalila, in da sem se tako tebi zamerila? Zavolj revnega veselja sem v nevarnost zajšla, tebe večno zgubiti?“ Spomnila se je besed svoje zveste prijateljce, in je hitila, njej svojo spreobrnjenje obznaniti. Obinila je njo govoreč: „Kakoršno hvalo sem ti dolžna? Glej, hitro sem se mojemu pogublenju perbliževala, bies da bi to bila spoznala! Da me ne bi opomenila bila, in ni mojih oči odperla, bi jaz v prepad padnila. Ne sem grehov in hudobnega nagnenja mojega serca spoznala. Zdaj to spoznam, in se tega vstrašim. Odpusti mi pohujšanje, ktero sem ti per tvojem ljubeznivem opominanju skazala; prikaži mi zanaprej tvojo prijateljstvo, opominaj in kaznuj me, tvoje besede ne bodo bres sada.“

Ko je mladi človek drugoč njo obiskal, mu je v sveti nepovoljnosti rekla: „Poberi se, jaz sem tebi, oh žalost! prijateljstvo dopustila, ki se brumnemu mladenču in sramežljivi, poštenje ljubeči devici ne spodobi. Nikar se ne bo več v mojem življenju zgodilo, in hipe najnega tovaršenja hočem vso mojo življenje obžalovati in objokovati.“ Mladenč se je spričeval, je slovo dal, in

se ni nikolj k njej vernil. Besede Apoline so mu k sercu vdarile, in on je od une vure pošteno živel. Apolina je v svojem naprevzetju stanovitna obstala, in kolikokrat je nevarnost premislila, v kateri se je znašla, in je premišlivala, koliko deklic ravno zavolj teh grehov v negasljivem peklenškem ognju gori, in hipe grešnega in hudobnega prijateljstva na zemlji večno preklinja, se je veliko jokala. Nektere leta si je naložila k pokorjenju grehov ojstre pokorne dela. —

Osemnajsto podučenje.

Od laži.

I.

Laž je vedno greh; ker Bog je Bog resnice, in sovraži laž; ona je vesti, glasu božjemu v nas, protivna, in če ravno ni vsikdar smertni greh, tako je deno navada lagati ne nobena majhna reč, in je zrok veliko hudega in napačnega. Ljudje, ki so se lagati navadili, so vkanljivi in dvojmišljivi, drugo mislijo in drugo govorijo; ne so odperto

serčni, temoč polni zvijač, se v majhnih rečih hlinijo, in pa vedno išejo svoj konec z vijačami doseče. Oni so vkanljivci, nezvesti v obljubi, potuhjeni v svojih osnovah, perljizavci, ako bi resnico mogli govoriti, nesramni in prederzni v domišlavanju in terdenju laži, in dobro vejo svoje resnične nameni zakrivati; se na nikogar ne zanesejo, in od drugih hudo mislijo, ker, da hinavšini in laži služijo, mislijo tudi ravno od drugih, da so hudobniki, lažljivci in hinavci. Lažljivec lahko nar vekše hudobije dopernese. On laže in opravlja; v nar imenitnejših rečih resnice ne govori in v nar manjših rečih persego prelomi, poterdi svojo laž s krivo persego, in tako mu mali greh večkrat v smertni greh zraste.

Bog lažljivca sovraži. „Lažljive ustnice sa gnusoba pred Gospodom.“ **Prisl. 12, 22.** — „Vse pogubiš, ki lažejo.“ **Psalm 5, 7.** Gnusoba na človeku je laž, in ona se v ustah nezastopniga vedno najde. Tat še je deno boljši, ko stanovit lažljivec. Pogubljenje pa bo njuni del.“ **Ekl. 22, 26, 27.** To so besede božje čres to gerdo hudobijo. Laž je hudobija hudičova, ker hudič je to per-

vi storil, on je oča in početnik laži. „Kako resnica od Boga pride,“ pravi sveti Auguštín, „tako laž od hudiča dojde;“ in sveti Ambroš perstavi: „Kteri so laži vdani, so otroci tega prekletega očeta.“ Otroci božji so otroci resnice, in Bog njih za ljubo ima.

II.

Te pogibeljne hudobije se moramo sosebnó v dvema rečima ogibati: 1) V imenitnih opravilih bližnega. Veliki greh je v nekoliko pomenljivem kupovanju in prodavanju bližniga vkaniti, dolg, alj plačanje dolga tajiti, in skoz laž in opravlanje bližniga hudobije in grehov obdolžiti. O ko hudobna mora duša biti, ki zavolj revnega veselja, alj nesrečnega dobička takše krivice dopernese! 2) Pred gospodskojo. Ako smo pred sodboj, in nas pobarajo; bi bila laž veliki greh, ino persege prelom, ker bi skoz to ne ranili samo dolžno spoštovanje temoč bi tudi hude nasledke in velike škode vzrokuvali. — Sploh moramo vsako laž in neresnico vsikder in vsaki čas čertiti. Ako bi ravno tudi skoz laž velikemu hudemu in ojstri kaštigi vjiti, in si kakšo hte časno

blago posvojiti zamogli, tako se deno nikolj laži vdati ne smemo. Boga razžaliti je naj vekšo hudo. Njegovo ljubezen in milost zgubiti je nar večji zgubiček.

Kaj bi nam celi svet hasnil, da bi na duši škodo terpeli! Ljubimo resnico in odpertoserčnost v vseh naših pogovorih. Oh ko lepa čednost je, ako otroci resnico ljubijo, in se ne podstopijo nobene, tudi nar menši laži, povedati. „Pravičen,“ se pravi, „preklinja laž.“ Le od Boga si prosimo, da bi nas te hudobe varvati hotel. Zavpimo k njemu s kraljom Salomonom: „Praznočo in lažno govorenje tiraj dalječ od mene!“ Prisl. 30, 8.

1. Sveti Firmus.

Sveti Firmus je človeka, ki so ga k smerti bili iskali, per sebi skritega imel. Poslaniki Cesarjevi so za njega zvetega Firmusa pobarali. „Ne morem vam odgovoriti,“ je rekel sveti škof, „ker netilagati, neti tega izdati smem, kterega išete.“ Z nar grozovitnejšimi martrami so svetega škofa iskali k obstanji perpraviti, ja celo s mertjo so mu grozili. „Jaz zamorem terpeti in vmre-

ti, pa proti resnici in ljubezni ne morem govoriti," je vedno odgovoril. Pred Cesarja so ga pelali; ki se je zavolj njegove čednosti začudil, in ga je odpustil; tudi pri njemu skriteu je milost dodelil. Prej moremo vmreti, ko resnico in ljubezen do bližniga raniti! —

2. Vbošci in sveti Jakob, škof Nizibritanski.

Eni vbožci so prosili svetega Jakoba, škofa Nizibitanskega, za almožno, da bi enega iz med svojih rajnih pokopati zamogli. Ali nesramna laž je bila, rajni se je le potuhnil, ko bi mertev bil. Sveti je njim almožno, ktero so prosili, dal. Bog pa je laž in vkanljivost njihovo kaštigal. V hipu, ko so potuh-njenemu rajnemu vstati veleli, je vmerl.

3. Ananias in Zafira.

Ananias in Zafira sta Petru lagala, in za kaštigo sta mertva k njegovini nogam padnila. Bojmo se, Bog lažljivce kaštiga.

Devetnajsto podučenje.

Od potrebe dobrega spovednika in vižarja na poti k zveličanju.

I.

Pót k zveličanju je vtruden in poln nevarnosti. Ako po njem varno hoditi hočemo, tako potrebujemo pametnega vižarja. „Ako slepec slepca vodi, padeta v jamo.“ Mat. 15, 14. Skem prej bo slepec, ki po neznanem poti iti hoče, padnil! „Joj njemu, ki je sam, pravi sveti Duh, „kajti če padne, nikogar ne ima, ki bi mu vstati pomagal.“ Ekl. 4, 10. Po navuku svetega Duha ne smemo nikolj preveč na našo previdnost zavupati. „Pameten se po svétu modrega moža ravna.“ — Zvolimo si tedaj modrega spovednika, razumnega vižarja, da nas po poti čednosti pela, in uči resnice zveličanske; da nam pokaže, česar se ogibati, in uči, kar storiti in za kar se truditi moremo; da nas, ako smo pót k zveličanju zapustili, nazaj pela na pót k nebesam; da nam zajinke hudičove razkrije, in nam perpomaga, se njegovim skušnjam

vam proti staviti; da nas od tovarštva hudobnih zderži, in nas na nevarnosti pazljive stori; da nas resnično vednost uči: Boga ljubiti in greha se bojati. Kakše koristi za nas na poti k večnem življenju, ako smo modrega in razumnega vižarja deležni bili!

II.

Spoštujmo in preštimalajmo ga z vsega serca. Vidljiv Anđel je, skoz kterega Bog v našo serce govori. Zanesimo se na njega, nasledujmo njegov moder svét, in mu pokažimo, ko zvesto si njegove nauke in opomembe v dobro obračamo. Nikolj se ne sramujmo, njemu serca z nagnenjom hudobnim razodeti, in skušnjave in nar skrivnejše grehe razokriti. Velika pregreška je, ako smo smertno zagrešili, se navadnega spovednika ogibati, in vračitelju rano pokazati, ki nje in nas ne pozna. Skoz to vižanje in ravnanje spoved ob moč spravimo, in v nevarnost zajdemo, v mnoge druge grehe zabrediti in v pogublenje pasti. Tukaj bi sramežljivost ne bi na pravem mestu bila. Mešnik so v skrivnosti svete pokore oča, moramo njim ali z otroško

odpertoserčnostjo nasproti priti. Grešnik je tukaj bolenik, on tedaj more bo-
lezen svojemu dušnemu vračniku zve-
sto razodeti. Celo serce in ves stališ
naše duše njim moramo vedoč dati.
Tudi ne smemo kaj imenitnega začeti,
brez da bi njih za svét poprosili, soseb-
no per zvolenji stana.

III.

Pri zvolenju modrega vižarja na
póti k zveličanju moramo dobro razmi-
šluvati, in ne smemo teh poslušati, ki
le dopadljive ino hitre spovednike išejo
kteri malokaj ali nič ne sarvijo, oistre
pa in vestne zaničujejo. Moramo po
svétu svetega Franca Selezjana iz med
deset jezer zvoliti, in Boga prositi za
tega, ki so nam in našim potrebsinam
prilicni. Prosite od Boga milost dobre-
ga spovednika najti, in se na njih za-
neste z nobene druge namembe, ko
dušno zveličanje pridobiti.

Vlasten duhovnik, fajmoster, so nar
boljši: 1) ker nas nar bolj poznajo, in
zato nam tudi nar boljše svetvati zamo-
rejo; 2) ker iz med vseh drugih so
dolžni, za nas Bogu račun dati, in se
tedaj nar vročejše trudijo, nas k Bogu

spraviti; 3) ker njim je Bog po njihovi službi svojo milost dodelil, in njih tedaj sosebno razsvéti, nas na póti k zveličanju pelati. Od Boga se nam dani, in mi smo njim izročeni. Le ako zrok imamo pravičen, se lastnemu dušnemu pastirju grehov ne spovedati, si znamo po njihovem svétu drugega spovednika zvoliti, in tega nikolj brez zroka zapustiti. Pogosta prememba s spovedniki je poboljšanju in zveličanju škodljiva. Ako pa so navadni spovednik ne nazoči, nas to ne sme od prijetbe svetih sakramentov nazaj deržati.

IV.

Ojstrejšo svarjenje našega spovednika moramo ravno tako ljubeznivo gorvzeti, ko gladkejšo opominjanje. Krievično bi bilo, da bi zavolj njihove oestroče tolžvali, alj njim prijazni ne bili. Vračitelji, ki se gledaje na bolenika vedno po njegovem poželenju ravnajo, nikolj bolenika ne bodo ozdravili. Vsako besedo spovednik k vaši koristi rečejo. Ako bi naše hodobno nagnenje prezirali, in se našim grešnim navadam ne bi soper stavili, tedaj nas nebi k koncu pelali; temoč bi nas pustili brez

zadržka v pogubljenje hititi. — Tudi tedaj, ako nas grešne navade in perložnosti ne odvežejo, se moramo njihovem razsodu zahvalno povdati; le poboljšanje grešnika želijo, in nevrednemu prijetju svetih sakramentov zabraniti hočejo. Ako je našo naprevzetje ne terdno zadosti, in ako so naši sklepi, hudobne navade zaverči, ne močni dovolj, tako bi njih sicer prositi mogli, odvezanje nam odložiti, da bi čas k pokori perdobili, in nas skoz molitvo in dela pokore k vrednemu prijetju svetih sakramentov pripravili.

Spomnimo se na izgled, kterega nam sveto pismo od kralja Joaza pripoveduje. Tega kralja je od sedmega do štiridesetega leta veliki duhovnik Jojada v strahu božjem hranil. Ti čas je živel čista sveto, in sveto pismo da tega zrok vižanju in ravnanju, katero je dobil. „Joaz je storil, kar je prav bilo pred Gospodom vse dni, ko je njegaj Jojada mešnik vučil.“ 4. Kralj. 12, 2. Po smerti svojega vižarja in izrednika se je vdal, ker so ga ne več navuki zveličanski brumnega mešnika nazaj deržali, vsej razuzdanosti in hudobiji,

se je v nesrečo in pogubljenje prehitil, in je nesrečno vmerl.

Dvajsto podučenje.

Od potrebe večkratne spovdi, sešobno v mladosti.

Narbolj zveličansko in narhasnovitejšo kristjanom v občjem, in sešobno keršanski mladosti, je večkratno in vredno prijetje svetega sakramenta pokore. Sveto pokoro je naš božji Zveličar sam v svoji sveti cérkvi, k našemu dušnemu zveličanju vstanovil. Pa ne tisti kristjani, ki enkrat v leti, in še tedaj ne s pravim pripravlenjom, temoč, ki se tej skrivnosti večkrat, in z grivanim, resničnim, verjočim in ponižnim sercom nablížajo, bodo zveličanje najšli. Večkrat moremo sveti sakrament pokore vredno prijeti.

1) Ako ravno en čas živimo, brez da bi smertno zagrešili, in po póti k večnem življenju hodimo, tako bomo brez večkratnega sposnanja grehov mnoge grehe, ki počasoma v smertni greh pelajo, lehkomišljivo dopernesli.

Kdor malih grehov, ki so tudi razžalenje Boga, ne porajta, bo skoro v smertne grehe pervolil.

2) Brez večkratne spovedi zajedemo v grešne navade in nevarne perločnosti. Za nedolžne njih deržimo, in ako nam nihče skritih zajnk ne odkrije, se bomo poprej alj poznej v njih vlovili, in v smertne grehe padli. Razumni spovednik pa nas bodo pazljive storili, skoz njihovo podučenje se bomo učili nevarnosti zveličanja poznati, in nedolžnost ohraniti.

3) Kolikim skušnjavam, sosebno proti čistosti in devištvi smo v mladosti podverženi? Brez vpelanja in duhovnega vižanja nas bodo gotovo na skorom premagale. „Kdor perpomočk vnemar puša, bo v bolezen in iz boleznii v smert padnil,“ pravi sveti Duh. Jeli ne sta tedaj nekteri mladenč, nektera devica v hudobijo nečistosti zablodila, ko sta sveti sakrament pokore večkrat prijeti vnemar pušati pričela?

4) Sveti sakrament pokore je nar močnejši perpomočk proti grehu; ker nam Bog v njem dodeluje svojo milost, se greha ogibati; vsikdar obljubimo več ne grešiti, ponovimo ali nar svetejše

sklepe, našo življenje poboljšati; opominanje in podučenje mešnikovo nas zbudi in nam serčnost da, Bogu zvesto služiti, in z ust spovednika se učimo perpomocke in póte poznati, proti skušnjavam se bojuvati in nje obladati. Naša odpertoserčnost že je perpomock, greh vstrahovati. Hudič je kokača, ki se skrivle, in se ničesar bolj ne boji, ko razkrit biti, in zbeži, ako je razodet. Nočnemu tatu je podoben, ki se boji, da bi ga kdor vidil, in ne ima nevarnejše zajnke za mladost, ko da njim čres skrivnosti vesti usta zaveže, da obmolčijo. Skoz to zamolčanje grehov in grešnega nagnenja bo mlademu sercu v skušnjavah in perložnostih k grehu pomoč odvzeta, in pót odsekan, hudobijam vjiti. Sveti Bernard pravi: „Greh je ozdravljen, ko se hitro razodene.“ Skoz molčanje vekši perhaja in raste. Ako ga razodenemo, bo majhni, ako je kak hte veliki prej bil. Ako ga zakrivamo, tako vekši perhaja. Sakramenta svete pokore se ogibati, se reče pred življenjom bežati, in smert iskati, in ko bedasti in slepi bi bili, ako bi to storili!

Dvajsto in prvo podučenje.

*Še drugi nauki, ki se svete spovdi
dotičejo.*

I.

Navadnim grešnikom in takšim, ki so dostim skušnjavam podverženi, je mesečna spoved svetovati in njim močno hasnovita. Kdor pa popolnost v čednosti doseči hoče, še večkrat sveti sakrament pokore prijeti mora, sosebno ako je silnim skušnjavam podveržen. Tisti prav ne storijo, ki se le tedaj spovejo, če so v uri skušnjave zagrešili. Alj bedasto ne stori, kdor zavživanje ozdravila tako dolgo opuša, dokler ga je v resnici bolezen popadla, ki bi skoz ravno to zdravilo bolezní bil vjiti zamogel? „Poslužite se perpomočka pred boleznjo,“ pravi sveti Duh.

Nikolj ne smemo izgleda tih nasledovati, ki se po storjenem grehu, na mesto da bi se poboljšali, v nove grehe zapelati pustijo, in iz nemarnosti alj sramežljivosti alj zavolj enega velikega svetka, ki se nabliža, prijetje svetih sakramentov odlagajo. Skoz zamudo in nemarnost v dobrem njih je že mnogo

v nar gerše razvuzdanosti zajšlo. Na mesto da bi po grehu serčnost zgubili, moramo v veri in zavupanju na nedolkončno zasluženje našega božjega Zveličara, ki grešnike gor vzeme, v zavupanju na nedokončno vsmilenje božjo, drugoč od pada vstati, se k Bogu nazaj verniti, svojo grešnost in slabost spoznati, in skerbnejše buditi.

II.

Hudič je, ki grešniku večkrat brani, se spokoriti. Kaže mu veliko težo, se vredno in odpertoserčno spovedati, ne dopusti, da bi se zadosta pripravil, alj mu vmišlavle, da mu je ne treba svetega sakramenta pokore prijeti; alj kakšo opravilo vmisli, ktero grešniku brani se zgrivano spovedati. On skusi z grozroj do svete spovdi grešnika napolniti in ga nazaj derži, ker v njem krivo sramežljivost zbudi, da bi ga ljudje za brumnega deržali in da bi se mu zavolj brumnosti posmehvali. Tako se grešnik svoji razuzdanosti prepusti in se ne sramuje svoje hudobnosti pred drugimi ljudmi razodeti. Naj nas tedaj takši prazni izgovori od večkratnega prijetja te svete skrivnosti ne odvra-

čajo. Preobladajmo te, da nam je Bog v tem svetem sakramenti tako neizrečene milosti k dušnemu zveličanji zapustil.

III.

Ako porvikrat k mizi Gospodovi idemo, alj v en stan stopimo, tako je dobro, da se skoz občinsko spoved vseh grehov našega življenja spovemo. Ako smo iz straha alj sramežljivosti smertni greh vedljivo v spovdi opustili, tako moramo vse grehe, katerih smo se v tem stanu spovedavali, in število takših spovdi spoznati, ker je taka spoved ne veljala, in še smo vsakikrat novi smertni greh dopernesli. Tudi ako je kdor več let v grešnem zeznanju, čertanju in sovražtvu, v grehi nečistosti, alj požernosti, v gnusobni navadi preklinjanja in perseganja živel, je hasnovito in večkrat potrebno, vse grehe, ki so v tem času dopernešeni bili, po imeni ponoviti; ker so brez resničnega poboljšanja, in v podoljšanem grehu spovdi neveljane, in nobenega pomirjenja ne dajo grešniku.

Dvajsti in drugo podučenje.

Bolj razložni nauki od spovdi.

I.

K vrednemu prijetju skrivnosti pokore je pred vsem potrebno, svoje grehe spoznati, to je, spoznanje da smo zagrešili in Boga razžalili in vednost storjenih grehov. Če hočemo k spoznanju naših grehov priti, moramo svetega Duha za vse razsvečejočo milost prositi, in svojo vest izprašuvati, sosebno pomišljevati, katerim grehom smo bolj nagnjeni, ktere nagnenja v našem sercu gospodujejo. Pri zprašanji vesti bodimo odprto serčni in ponižni, ne slabo voljni, zmešani alj nemirni.

Ako smo naše grehe najšli in spoznali, tako moremo svetega Duha prositi, da bi v našo serce resnično grivengo in resnično čertenje greha vlit hotel. Mi tedaj obudimo živo, serčno grivenga čres vse grehe, ker smo Boga nar vikšo dobroto, nar ljubeznivejšega našega Stvarnika, Oče, Odrešenika, Posvetnika in Zveličarja tolikokrat in tak močno razžalili, prosimo

ga za odpušenje, milost, moč in krepčnost več ne zagrešiti. Da bi naše terdne sklepe s svojo milostjo podpirati, in nas v svoji ljubezni ohraniti in zderžati hotel.

Ponižno tedaj perstopimo k mešniku namestniku božjemu, da se njim, našemu vučeniku, vračitelju in sodniku naših grehov spovemo, in za milost prosimo. Ako bi se hitro ne mogli spovedati, tako v mislih ne smemo več raztrošljivi biti, temoč moremo pobožno in dostojno naše molitve opravlati, v bukvicah pazljivo brati, nedokončno ljubezen in vsmilenje božjo premišluвати, grivingo obuditi, nar blaženejšo Devico Marijo, našega svetega Angelja varha, in vse Svetnike božje za njihovo priprošnjo klicati, da bi nam Bog hotel naše grehe odpustiti. Ako tedaj imamo perložnost, se spovedati, tako to odper-toserčno moramo storiti, to je, brez zaderžanja, hinavšine in spričavanja, na kratkem, brez širokega perpovedvanja okolšin, ki neti ne povekšajo, neti ne pomenšajo greha, zastopno, namreč z razumljivimi besedami in z zastopnim glasom, in popolnoma, to je, vseh naših grehov, velikih po številu in

plemeni, da mešniku ne bo treba dalj spraševati. Proti svetosti svetega sakramenta pokore bi tisti žmetno alj smertno zagrešil, ki bi vedljivo z straha alj sramežljivosti smertni greh zamolčal. Noben zrok se ne more najti, le en greh spovedniku zamolčati, ko se večkrat k nar vekši dušni škodi per mladosti zgodi z grehi nečistosti in z drugimi grehmi. Nar imenitnejše zroke pa imamo, naše grehe spovedniku odperto serčno in popolnoma razodeti in se njih spovedati. O da bi nas Bog v svoji milosti pred neveljavnoj in roparskoj spovedjoj ohraniti hotel! To bi nar vekša sreča bila, ktera bi nas zadeti mogla. Nikolj ne išmo v spovdi pohvale spovednika alj njigove namembe do nas, temoč le očistenje serca od grehov, vpelanje k čednosti in poboljšanje življenja.

Po tem, ko smo se grehov spovedali, moramo pazljivo navuke in opominjanje mešnika poslušati, in si besede našega duhovnega vižarja globoko v serce vsaditi. Ne bilo bi prav, ako bi per tem podučanju misli okoljletati pustili, alj ako bi na pozablene grehe mislili. Ta raztrošljivost in nepazljivost bi znala

lep sad pokore zatreti. Proti nemirni vesti, dvombi, in dušni zmoti je potrebno, da se celo pokorno svetvanju spovednika izdamo. Misli: ne sem se dobro spovedal, mešnik stana moje duše zadosta ne poznajo, blodijo, in tako dalje, so le hudičove skušnjave. Te misli in tesnobe hasnejo sovražniku zveličanja, in on skoz bolj moti in nepokoji dušo in pamet. Razumne kristjane večkrat takše tesnobe obišejo in martrajo. Bog to perpusti, da v ponižnosti in pokornosti svojo previdnost besedam mešnika podveržejo. Ako se verno in pokorno izdamo spovedniku, te se ničesar ne podstopimo; ako pa se njihovim svitam in besedam soperstavimo, tedaj se vse upamo. — Dokler mešnik od grehov nas odvežujejo, še enkrat moramo žalost in grivingo obuditi, Boga za odpušenje grehov prositi, in nar močnejše sklepe ponoviti, več ne zagrešiti, zavupaje na breskončno najemo Jezusa, in njegovo neizrečeno dobrotljivost in vsmilenje. Brez grivinge ne velja sakrament pokore.

II.

Kaj se pokore, alj pokornih del do-
tiče, tako moramo na nje paziti, od
mešnika voljno njih sprijeti, dobro pre-
mišlavaje, da bi naši grehi kam vekšo
pokoro in vekše kaštige bili zaslužili,
in ako je mogočno, njo moramo hitro,
vestno, vročoželno in pobožno opraviti.
Od mešnika naložene dela in molitve
so bolj zaslužne, ko druge vse svo-
bodne dela. Po spovdi še moramo en-
krat grivingo čres vse grehe obuditi,
našo obljubo, njih nikolj več ne storiti,
ponoviti, Boga za milost prositi k zder-
zanju naprevzetja našega, navuke in
opomembe spovednika premišluvati, in
nje tudi izpolniti. Se po zgrivano in
odperto serčno storjeni spovedi nekte-
rih grehov spomnimo, in nam ti našo
vest težavijo, tako je zavolj tega ne
potrebno, sosebno ako so ne smertni
grehi, da bi spoved ponovili; temoč
zavolj teh mormo serčno grivingo obu-
diti. Tudi spovedani grehi večkrat brum-
nim dušam nepokoj delajo. Spokorjen
David, sveta pokornica Magdalena in
zgrivan Peter so bili odpušenje svojih
grehov dosegli, in so se njih deno z

nar vekšoj žalostjoj spomnili. To je znamenje resnične pokore; ker bi po dopernešenem grebu mogli našo življenje v jokanji in zdihavanji dopernesti.

Iz gledi.

1) Imeniten mož je ne mogel od svojega dušnega pastirja, in od samotnih mešnikov, katerim se je spovedati hotel, odvezanja doseči, kajti neti je svoje vohernije, neti svojega hudobnega zeznanja hotel zapustiti. Zadnič je najšel mešnika, ki ne so pomišlaval, njega odvezati, in še so poprejne spovednike tega moža teznobne duše imenovali. Deržal se je ene leta tega mešnika, in je večkrat njih k mizi povabil. Zudnič je smertno zbolel. Hitro so mu spovednika poklicali; prej pa, ko so prišli, je bolen vmerl. Ko so spovednik k njemu hitili, se njim je na poti perkazal, in njih je vprašal: „Kam?“ „K njim, moj gospod,“ so odgovorili; „ker sem slišal, da so nevarno boleni!“ „Naj se nazaj podajo,“ je djal duh, „ravno sem vmerl, in sem zavolj grehov, ktere so mi toliko let bres kaštinge dopernašati pustili, v pekel obsojen; oni so zrok mojega večnega pogubljenja.“

ja. Oni ob svetost spravljajo svojo službo, in so te nevredni. Ako bi bili bolj za zveličanje moje duše skerbeli, in mi ne bi bili tako lahko odvezanja grehov dodelili, ako bi me bili ojstreje opominjali in svarili, in bi mi močnejše pokore perpomočke dali, da bi me mojim grehom in hudobnim navadam odvernili; bi si bil njihove navuke v dobro obernal, in bi zveličanje zadobil. Da pa so mi na grešno vižo se prijaznega skazali, so me v mojem razvuzdanju živeti pustili, tako bodo moje kaštige deležni.“ V tem hipu se je zemlja odperla, in sta zniknila. Tovarši tega nesrečnega spovednika so odnja nesrečnega konca pripovedvali. (Vert pastirjev. d. 5.)

2) Smertno bolen oficir je pri svoji smerti farmoštra tega kraja, kjer se je v zimskem prebivališu zderžaval, prosil k njemu priti. “Trideset let že v mojem grešnem stanu živim,” je djal. „Skoz sem se perjaznih in mehkih spovednikov deržal, ki so mi v mojem razuzdanju živeti perpustili, brez da bi me ojstro posvarili, in od njega zderžali. Jaz moje storjene spovdi zavolj pomenkanja resnične grivinge, in res-

ničnega poboljšanja za neveljane deržim. Moji spovedniki imajo zato per Bogu račun dati. Prosim njih, naj me k občinski spovdi pripravijo in celo mojo življenje z meno prevdarijo. Moja vest je celo pomandrana, in v tem stanu ne vupam vmreti.“ — S tega se naj učimo, si spovednike zveste v življenju in smerti izvoliti! —

3) Sveti Anton nam pripoveduje strahovito pergodbo ropnih spovdi. Ena dekelca okolj osemnajst alj dvajsti let je neki nečisti greh iz sramežljivosti v spovdi zamolčala, v ktereга njo je ena hudobna prijateljca bila zapelala. Vest je njej to očitavala, po dnevi je bila nemirna, in brez spanja po noči. Deno se je vedno sramovala tega spovedati. K dosegnenju vestniga mira se je v samotnik povdala, in je tam skoz oestro vajo v pokori svoj dolg per Bogu zbrisati zaupala. Pa na njeni smertni postelji se je zamolčan greh stem strašnejše duši perkazal. Vest, ki se je vedno bolj zbudila, je njo skoz strahovitnejše martrala, in močno nagibala, tega spovedniku razkriti. Pa v tem odločnem hipu je sramežljivost glas vesti preobladala, in ona je v tem stanu vmer-

la, in sicer v slovenju čednosti in svetosti, obžaluvana od vseh v samotnišu. Tri dneve po smerti se je perkazala enoj prijateljci in je djala: „Ne moli za me. Jaz sem zavolj enega do- pernešega nečistega greha vekomaj pogublena. Lehko bi bila odpušenje zadobila, ako bi se ga bila spovedala, pa negodna sramežljivost me je nagnila tega zamolčat, sem sveti sakrament pokore v hudo obernila, sem se na kervi mojega Zveličarja zagrešila, in sem si skoz to navlekla večno pogubljenje.“ — Strašno je svete sakramente v hudo obračati.

Dvajsti in tretjo podučenje.

Od svetega obhajila.

I.

Ko je Jezus v svoji brezkončni ljubezni k posvečenju naših duš in k odpušenju naših grehov sveti sakrament pokore v svoji sveti cérkvi postavil: tako še je nam vekši čudež svoje neizrečne dobrotljivosti v nar svetejšem oltarskem sakramentu zapustil, ker se

je samega sebe, svojo telo in svojo kerv v hrano naših duš, v nar živejšo zedinjenje s sobo, in k dosegnenju večnega življenja, nam dal. Ako pa v ti nar svetejši skrivnosti zveličanje in posvečenje naših nevmerjočih duš zadobiti hočemo, tako se moramo k vrednem prijetju tega sakramenta z vsoj pobožnostjo pripravlati, in se pogosto sveti mizi našega Odrešenika nablížvati: „Ako mojega mesa ne bote jedli, in moje kervi ne bote pili, tako ne bote življenja v sebi imeli.“ Joan. 6, 54. Ta nar svetejša skrivnost je nevsehnjeno zvirališe vseh milosti in čednosti. Ako modrost išemo, tako tukaj najdemo edino brezkončno modrost; ako čistost išemo, tako tukaj primemo nar čistejšega Boga samega; ako potrebujemo milosti, tako primemo početnika vse milosti; ako moči potrebujemo v nevarnosti in skušnjavah grešnih, tako primemo kruh močnih, kruh življenja! Kdor ne bi poželil milosti, ktere nam je božji Zveličar v svoji neizrečeni ljubezni zapustil? Za našo zveličanje se ne bi skerbili, ako bi ti perpomočk zveličanja, ki Zveličarja samega v sebi za-

deržava, vnemar pušali, in si tega ne bi v dobro obračali.

II.

Ne more se odločiti, kolikokrat bi nar svetejši sakrament v leti prijeti mogli; to dohaja od stana naših duš. Svétvanje in prepis vseh duhovnih učnikov je, da bi se vsaki mesec tej sveti mizi nabližati in kruh večnega življenja prijeti mogli. Spovednik, katerega duhovnem vižanju smo se izdali, v tem nar bolj svétvati zamorejo. Skem gorkejšo je našo poželenje, skem vekša vročoželnost, skem resničnejši trud, sveto živeti, stem pogostejše se moremo tej nar svetejši mizi nabližati. Nikolj se ne moremo te nebeške hrane zadosta zavžiti, in cerkva nas k temu opominja. Ko pa ne obstoji zdravje telesa v večkratnem zavživanju jedi, temoč v tem, da nam dobro služi, tako tudi ne visi našo zvelicanje in naša svetost dušna od večkratnega obhajila, temoč od vrednega in hasnovitnega prijetja taistega. „Živite tako,“ govori sveti Ambrož „da bote vredni vsak dan nar svetejši kruh zavžiti.“ Varujmo pa se nevrednega prijetja te nar

svetejše skrivnosti. Strahovito bi bilo v smertnem grehu pristopiti. Zato sveti Pavel piše: „Zato človek sam sebe naj skuša, in tedaj od tega kruha naj je, in od te kupe naj pije. Kajti kdor nevredno je in pije, se sodbe naje in napije, ker Gospodovega telesa ne razloči.“ 1. Kor. 11, 28. Skoz bolj in bolj našo serce očistimo, in vseh, tudi nar manjših grehov čisto ohranimo, in z pobožnim in zgrivanim sercom pogosto pristopimo k mizi Gospodovi! „Kdor pride k meni,“ govori Zveličar, „tega nočem zaverči,“ in drugikrat poreče on: „Pridite vsi k meni, ki ste revni in težavni, in bom vas zlehkoti.“

Izgleđi.

1) Pergodba z Judežom izdajavcom nam kaže strašne nasledke nevrednega obhajila! Po zavžitju nar svetejšega telesa in kervi Jezusove v podobi kruha in vina je hudič v njega išel, in si je njegovo telo posvojil; tedaj je ta išel, da bi izdal Jezusa, in se je v obupi obesil. Glejte tukaj: Enega včenca si hudič posvoji, Bog je izdan in prodan, en apostelj obupa in v pogubljenje zajde.

2) Sveti Ciprijan, škof Kartagenski, nam perpoveduje, da je eno dete, ki še je ne moglo grešiti, pa je od malikvavskih hlapcov skoz malikom daruvan kruh k sramtenju in vsmehanju naših nar svetejših skrivnosti ognušeno bilo, ko so mu mešnik po taistih časov navadi sveto obhajilo pod podobo kruha podali, se na celem telesu silno tresti in kričati začelo. Zavžita sveta kerv je ne ostala z detetom zedinjena. Ko več se mora gerdéti Zveličarju v eni duši prebivati, ki je skoz smertni greh osvečena! —

3) Ravno taisti škof perpoveduje od ene vdove, ki se je po dopernešeni strašni hudobiji nar svetejši mizi nabližati hotela, brez da bi se tote po resnični pokori bila očistila, da se je v hipu zavžitja silno stresila in mervta na zemljo padnila; in eno drugo, ki je v grehu pristopila, je švigajoči plamen od Boga roparskega djanja nazaj deržal. Te strašne kaštige je zavolj tega Bog čres grešnike takše naravnal, dalj sveti Ciprijan uči, da bi se drugi preplašili in bi se takšega greha varvali.

4) Sveti Ambrož je svojemu diakonu Geroncju tako dolgo nar svetejši

sakrament zavžiti prepovedal, dokler ne bi skoz obstojno pokoro nekterih nedostojnih in abotnih besed, ktere je govoril, zbrisal.

5) Sveti Krisostom se je bil enkrat pri pomirenju dveh osob, ki ste v sovraštvi živele, preveč v besedah razvročil. Ako si je ravno ta sveta razvročnost iz ljubezni k zveličanju obeh izvirala, tako je deno ne vupal ta dandartve svete meše obslužavati, da bi kazal, da serce in pamet v prijetju Zveličarja mora polno mira biti. Varimo se ali, da s togotnim sercom ne bomo k nar svetejši mizi pristopili.

6) Sveta Terezja je spoznala, da je v svojem terplenju in preganjanju le skoz nar svetejši oltarski sakrament, zbudenje k dobremu, tolažbo in moč, razsvečenje in krepost najšla.

Dvajset in šerto podučenje.

*Ko imamo sveto obhajilo k dušnemu
zveličanju prijeti.*

I.

Ako se vredno nar svetejši mizi Gospodovi nablížamo, ino hočemo deležni biti njegove preobilne milosti, ktero nam je v tem svojem ljubezni polnem sakramentu zapustil, tako že moramo na večer poprej, in taj dan celo rano našo serce k Bogu povzdigniti, in njega za milost prositi, to nar svetejšo skrivnost vredno prijeti, da nam ne bo v pogubljenje, ampak k večnem življenju in k našem posvečenju. Naša pamet in serce še mora vsikdar v tem nar svetejšem djanju biti, ki nam je opraviti. S kraljom Davidom, ko je Gospodu hišo zidati hotel, moramo zavpiti: „Delo je veliko, ker se ne bo človeka prebivališa pripravljalo, ampak za Boga.“ 1. Let. 29. Ja za Zveličarja pripravljamo v našem sercu prebivališa. Gorečo se trudimo, da bo njega vredno!

II.

Pred prijetjom nar svetejšega sakramenta moremo nar to menje pol ure v duhu premišluвати in nas:

1) Ponížati pred Bogom, ktereга nazočnost spoznamo, pa tudi našo nevrednost, njega v našo serce sprijeti. On je poln visokosti in veličasti, mi pa smo le prah in nizokost; on je nar svetejši, mi pa polni greha in grešnosti: „Se sicer zapopasti more,“ vpije Salomon po dokančanjem zezidanju tempelna, „da Bog med ljudmi na zemlji prebiva?“ 2. Let. 6, 18. Vpimo tedaj s stotnikom; „O Gospod! resnično ne sem vreden, da pod mojo streho pojdeš, v mojo serce namreč, le eno besedo izgovori, in moja duša bo ozdravela!“

2) Prosimi in zdihvati moremo, da bi nam Bog hotel grehe odpustiti, in nas za svoje otroke gor vzeti; ker nas edino naši grehi takše ljubezni in zedinjenja nevredne storijo. Ako naše grehe, in našo revšino spregledujemo, in brezkončno ljubezen našega Boga, in obilnost njegove milosti premišlujemo, tako moramo s svetim Petrom re-

či: „Gospod, pojdi od me; ker sem grešen človek.“ Luk. 5, 8.

3) Prosimi moremo za čisto serce; ker le čistega serca bodo Boga gledali; prositi za gorečo ljubezen; ker le per tih, ki ga ljubijo, prebiva; prositi za vročo poželenje po njem, ženihi naših duš; ker le, kdor ga išče, bo ga tudi najšel; prositi za milost obstojnega zedinjenja z njim, za milost stanoovitnosti, ker le tedaj, ako smo z njim zedinjeni, bomo vse premogli; in ki do konca obstojijo, bodo zveličani. Ravno tako še tudi moremo vero, vupanje, in ljubezen obuditi prej ko pojdemo k mizi Gospodovi.

4) Se hip pristoplenja nablizuje, tako perstopite s povzdignjenimi rokami, pobešenimi očmi, čista pošteno in pobožno, da bote vašo vero na Boga ljudem vedoč dali, in njih k dobremu zdramili. Brez nehanja k Bogu molite v ponižnosti in zaupanju, in primite Gospoda nebes, Zveličarja vaših duš, vašega Boga. Nedostojno in grešno bi bilo, ako bi prazno, raztrošljivo in nepošteno k mizi Gospodovi perstopili.

III.

Ravno tako lepo in pošteno se moremo od mize Gospodove vkraj podati, in se na tibi kraj verniti, da smo z našim Zveličarjom in Bogom na samim, da ž njim govorimo, njemu vse potrebe našega serca razodenemo, njemu tudi serce damo, ki se nam je vsega dal. Sosebno mu moramo:

1) Naše molitve darovati. On, naš Bog, poln visokosti in veličasti, v nami prebiva, in nam hoče Zveličar. Odrešenik, luč, življenje, resnica in pót k Očetu biti. Premišljimo našo revšino in ničnost, ktero je za vredno deržal-obiskati.

2) Našo zahvalnost zavolj njegove brezkončne dobrotljivosti in ljubezni, ki se nam je dala v pravi veri naroditi in izrediti, ki je to nar svetejšo skrivnost noter postavila in nam zapustila; in ki je zdaj polna vsmilenja k nam prišla. Zavpimo z občutljivo zahvalnostjo: „Odkod pride, da moj Gospod in Bog k meni pride, in me svojega zedinjenja vrednega derži!“

3) Njega moramo prositi. On je pripravljen nam v vseh potrebah poma-

gati, in nam vse dati, kaj je k njegovi časti, in k našemu zveličanju. Pred vsem ga hočemo za vsmilenje prositi, za odpušenje grehov, skterimi smo njegovo brezkončno dobrotljivost razžalili; obljubiti, njega čista in večno ljubiti, in nikolj več njega, našega tersa, našega pastirja, in naše glave zapustiti, in se tudi njega skoz nobeno reč ločiti pustiti; njega prositi, da bi hotel naši revi z obilnostjo svoje milosti v pomoč priti, naši slabosti v uri skušnjave svojo moč dodeliti, in našo dušno bolezen ozdraviti. Da bi nas hotel ločiti stvari, da bi le njega našega Stvarnika in Odrešenika ljubili, se vsake grešne perložnosti ogibali, vsako grešno navado zapustili, po njegovih cestah hodili in njega nasledovali. Z go-bavim možom hočemo reči: „Gospod, ako hočeš, zamoreš me očistiti!“ in z brumnim očakom Jakobom vpiti: „Gospod, ne odpustim te prej, ko me blagosloviš.“

4) Našo dušo in telo, našo življenje in vse moči, in vse, kaj imamo, in kaj nam je lastnega, moramo njemu darovati. Njegovi hočemo biti, k njegovi časti hočemo vse dopolniti, njemu ho-

čemo sveto služiti, njegove zapovdi zderžati, naše dolžnosti zvesto spolniti, nas zatajiti, in križ in terplenje potepeljivo nositi.

5) Dan svetega obhajila moremo v tihi samoti preživeti, se per božji službi pobožno raderžati, besedo božjo poslušati, v duhovnih bukvicah brati; po poldan cêrkvo obiskati, se vsega šumečega razveselvanja in hudega tovarštva ogibati, in brumne in Bogu dopadljive dela dopernašati. Dan svetega obhajila nam more vsak čas prvi svetek, nar svetejši dan biti.

Dvajset in peto podučenje.

Kako se imamo v jutro in na večer in po dnevu zaderžati?

I.

Pervi hipi dneva morajo Bogu posvečeni biti! Nar gerša nezahvalnost bi bila, ako bi njih le grehu in hudiču sporočili. Bog terja serce, pa hudič ga tudi poželi; kdor si ga vlasti, timur bo cel dan slišalo. Perva misel, ko se pre-

budimo, naj bo Bog, prva beseda ime Jezus in Marija, prvo djanje znamenje svetega križa. Na prvi poklic zapustite posteljo, in ne dajte prostora vtrajljivosti. Mislite, da vas Gospod kliče: „Moj sin, moja hčer, meni k ljubezni vstani!“ Odgovorite mu: „Moja duša povzdiguje se! Bog ti je en dan k njegovi sveti službi prikazal, morde je zadni, v katerem imaš živeti, in v katerem si najeme za nebesa nabirati zamoreš! Zapusti posteljo moje telo, in za Boga delaj.“

Ako se z blagoslovljenoj vodoj poskropite, z serca rečite: „Gospod! očisti moje serce in dušo vsakega greha, odpusti mi grehe, katere sem morebiti v spanji storil! Per oblačenju se pošteno in sramežljivo zadržite; v poštenju imejte vašo telo, in pazite na vaše oči. Nikogar ne pohujšajte.

Juterne molitve nikar ne opustite, le to pobožno opravite. Judom je v pušavi Bog z nebes dal mano, pa so njo čista zgodaj pobirati morali. Iz tega se učimo, da si čista zgodaj milosti nebeške moramo nabirati, da našo dušo proti skušnjavi in grehu krepčamo.

1) Pokleknite se pobožno, in molte z vsoj ponižnostjoj vašega Stvarnika in Gospoda v njegovi brezkončni visokosti. Od njega je našo življenje in bitje, njega moramo ljubiti ko nar vekšo dobroto, in ž njim se moramo zediniti.

2) Njemu zahvalte po Jezusi Kristusi, da vas je za svojo službo in za nebesa stvaril, da je za nas svojega edino rojenega Sina dal, da bi nas skoz svojo smert na križu odrešil in zveličal, da vas je k pravi veri poklical, in da vam je svojo milost v svoji sveti cérkvi skoz svete sakramente ponudil, in še vam njo skoz da; da vas je v spanju ljubeznivo obvarval in branil. Ako bi to noč neprevidno bili vmerli, jeli bi vas ne bi mogel po svoji pravičnosti v pekel obsoditi?

3) Prosite njega za milost, da bi njegovo voljo zvesto spolniti mogli, za blagoslov v vseh naših opravilah in delah, za pomoč v skušnjavah, da ne bi zagrešili, in mu obljubite, da hočete njegove zapovdi zderžavati, in greh čertiti. Perporočite se obrambi Matere božje, blažene Device Marije, in k njej kličite za priprošnjo. Perporočite se obrambi in vižanju svetega Angelja va-

riha, priprošnji Svetnika, kterega ime imate, in vseh Svetnikov. Tudi se dušvicah spomnite in za nje molite. — Zadnič molite Oče naš, Češena si Marija in vero. Dober namen naj posveti vse vaše dela in opravila; darujte tote Bogu!

Dobro bi bilo, vsako jutro čertal ure čres zveličanje naše nevmerjoče duše premišluvati, večne resnice pregledovati, v duhovnih bukvicah pobožno brati, čres perpomočke, se grehov ogibati in hudobne navade zapustiti in se v čednosti vaditi, tenko razmišluvati. Našo nar potrebnejšo opravilo na zemlji je, dušno zveličanje povišavati, k temu pa je razmišljenje potrebno. Obernimo tedaj, kajti toliko vur na nehasnovite reči potrošimo, temu imenitnemu oprarilu k pridu večkrat nektere hipe!

II.

V starem zakonu je Bog juterno in večerno darovanje vka^zal in skoz to nas je učil, njemu v jutro in večer našo molitvo in čast darovati. Ako je mo^gočno, se večerna molitev vkupaj od vseh hišnih tovaršev mora opraviti: „Kjer sta dva, alj terje v mojom ime-

nu zebrani, sem v sredi med njimi," pravi Zveličar.

1) Molite Boga z vso poštenostjo, ko ga Angelji in Svetniki v nebesih molijo, in serčno ljubezen do njega obudite.

2) Zahvalite mu za vse prijete dobre, sosebnost, da vas je v svoji neizrečeni ljubezni nesreče in greha obvaroval; zahvalite mu tudi za vso vam poslano terplenje, katero ste poterpežljivo z ljubezni do njega prenesli.

3) Prosite svetega Duha, da vas razsvetli, da vaše dopornešene grehe spoznati, in se njih resnično zgrivati zamorete.

4) Sprašujte vest, ko ste dan preživeli. O moja duša, en dan že je pa minil. Ko sem ga preživel? Kaj sem mislil, govoril, poslušal in storil? Kakšne skušnjave so me obiskale? Nésem v tih zagrešil? Sem kogar v besedi alj v djanju pohujšal, alj v greh zapelal? Sem kogar razžalil? Kaj sem z ljubezni do Boga storil in terpel? Ako bi vsaki dan tako preživel, kakšne najeme bi na smertno ure imel? „Sprašujte in sodite vas same," pravi sveti Duh, „prej ko vas Gospod bo spraš-

val in sodil; vsmilenje bote najšli per njemu v času, ko bote morali pred njega priti.“

5) Prosite tedaj Boga za odpušenje grehov, in mu obljubite, taistih nikolj več dopernesti. Pomislite nesrečo, ako ste smertno zagrešili, ne jenjajte tega objokovati, in ne zamudite, se ko nar prej morete, tega greha v svetem sakramenti pokore spovedati, da odpušenje zadobite. Strašnejše bi bilo v smertnem grehu zaspati, ko s kačoj v krilu; kajti v peklu bi se prebudili, ako bi v grehu spaje vmerli.

6) Priporočite se vsegamogočni obrambi božji, izdajte mu dušo in telo, da vas nesreče vsake, sosebno greha vsakega obvarje. Kličite za priprošnjo in obrambo k blaženi Devici Mariji, k svetemu Angelju varihu, k vašemu kerstnemu Svetniku, in k vsem božjim Svetnikom. Molite za bolene, nesrečne in te, ki bodo po noči vmerli; molite za duše v icah, da njim večni pokoj in večno luč Bog dodeli. Nekelko časa v enih duhovnih bukvicah berite, da vašo dušo z dobrimi mislimi napolnite. Oča naš, pozdravljenje Angels-

ko, vera, in grivinga naj bo konec vaše molitve.

7) Prej ko se vležete, prosite staršiš za blagoslov, da pohujšanje, ktero so vam morde v besedi alj v djanju zrokuvali, drugoč popravijo. Per izslačanju se sramežljivo pošteno in lepo zadržite. Brati in sestre ne smejo skup v postelji, alj hišici spati, tudi per starših nikar; ker je nepošteno. Premišlujte posteljo, ko bi mertveška truga in pokopališe, odejo, ko bi mertveško ogrinjalo, spanje, ko bi podoba smerti bila. Pokrižajte in s posvečenoj vođoj se požkropite in pobožno rečite: „Jezus Marija in Jožef! Oglejte se na podobo križanega Zveličarja in se ž njim zedinite. Vaše zadne besede naj bodo: „O moj Bog in Oča v tvoje roke perporočim mojo dušo!“ Vsakikrat, ko se po noči prebudite, na Boga mislite.

III.

V tečaju dneva ne opustite vaje v brumnih delah. Pokoršina vam najvuro vstajenja in vleženja odloči. Vsaki dan nektare molitve opravljajte k časti terplenja in smerti Jezusa, in k časti njegove božje Matere. Molite, ako uro

tolči čujete, ponovite večkrat dober namen, v duhu Jezusa obišite v narsvetjšem oltarskem sakramentu, ako vam perložnosti pomenka k obiskvanju te nar svetejše skrivnosti, berte v duhovnih bukvicah, večkrat pri deli na Boga mislite! Vas same zatajajte in se večkrat vpokorite prostovoljno per jedi in per zavživanju razveselenja. Bote milostivni do drugih; nikogar ne razžalite, in ako kdor vas razžali, mu odpustite. Vestno opravljajte vse dela brez hude volje in veselo! Po takšem redi živeti, se reče za Boga živeti; brez takšega reda živeti, in po svoji volji in glavi živeti, se reče brez zašluženja živeti. Une dneve moramo za srečne deržati, ktere smo v službi božji in v zedinjenju z njim preživeli; nesrečne pa une, ktere smo v grehi in pozablenji božjem dopernesli.

I z g l e d i.

1) Skoz besede in izgled nas je učil Sin božji vajo v molitvi. Od molitve je djal svojim učencom: „Tako dolgo sem že per vas, in dozdej ne ste nič prosili v mojem imeni.“ „Molte brez nehanja! Resnično vam povem, kaj

koli bote Očeta v mojem imeni prosili, bo vam dal.“ Ko so apostelnji v pogledu molečega Zveličarja zavpili: „Gospod, uči nas moliti!“ je njim odgovoril: „Vi morete moliti: Oča naš kater si v nebesih, i. t. d.“ O ko lepa je ta molitev! Kakša moč je v njenih besedah! Molitev je našega Gospoda in Odrešenika. Nikolj nje tedaj nemoremo preveč pogosto ponavljati. Ona nam naj bo nar ljubša juterna in večerna molitev! Izgled našega Zveličarja nas k molitvi more zbuditi. Ako je bil po dnevi ljstvo učil in Očeta častil, je v molitvi prenočil.“ Kaka sramota za nas, „pravi sveti Ambrož, da je Bog za nas cele noči v molitvi potrošil!“

2) Skoz molitev je sveti Anton k veliki svetosti prišel. Njega je ta sveta vaja tako veselila, da je večkrat čista prenočil v premišlvanju božje dobrotljivosti in velikosti. Ako so solčni žarki zgodaj votlino, kde je prebival, razsvetli, je vpil: „O milo solnce! zakaj me motiš v premišlavanju?“ On je učil, da je cel svet velika kniga, v kateri se nevučeni brati, Boga spoznati in moliti zamorejo naučiti, zakaj, povsod dela božje [vgledamo, ki nas njega spomni-

jo, ki nas učijo, našo dušo k njemu povzdigniti in se nad njegovo vsega-mogočnostjo, dobrotljivostjo in velikostjo začuditi. Pa oči zapremo, in njegovih čudovitnih del ne pogledamo. Vse stvari, rožice, zvezde, nebo in zemlja nam od Boga svedočijo in predgajo; pa v naši hudobiji in slepoti njegovega glasa ne slišimo. Močno se je hudič trudil, da bi svetemu pušavniku veselje do molitve ogrenil, in da bi ga v mislih raztrosil. Sveti mož pa je vpil: „Vas, peklenški duhi sramotim; ako sem per Bogu, tako sem močnejši, ko vi vsi, in jaz se ničesar ne bojim.“

Duša, ktera molitev in Boga ljubi, je močnejša, ko pekel, in milosti božje gotova. Ako nas molitev več ne veseli, in smo raztrošeni, tako ne bodmo slabe volje; ker te skušnjave so tudi narvejši Svetniki imeli. Brezvoljna raztrošenost ni greh, in se v zaslužbe obrne, ako taisto od Boga primemo, našo revšino spoznamo, in Boga za milost prosimo.

3) David, mož po volji božji, spozna molitev Boga in njegovo sveto službo za prvo dolžnost človeka. Vsako jutro je prepovedal, da bi nihče v njego-

vi hiši in v njegovem kraljestvi ne bi smel Boga razžaliti; in ako je od enega iz med svojih hišnih tovaršev, alj podložnikov kaki greh alj tako razuzdanost proti zapovdi božji zaslišal, tako se je razjokal. Molitev mu je bila nar ljubšo in prvo opravilo. Vsako noč se je v postelji vzdignil, da bi svoje grehe pred Bogom objokuval, in postelja je v jutro bila od solz mokra. Ojstro oblačilo je za pokoro na svojem teli nosil, vsak dan se je postil, in je razen mnogih daritev vsakdan sedemkrat na enem tihem kraju k Bogu molil, brez da bi opravila vladanske vnemar pušal; je tudi ne zamudil, svoje vojniške šerege v boju ravnati, in proti sovražnikom božjim se bojuvati. O ko njegov izgled mnoge osramoti, ki ne imajo toliko opravila, in deno tako malo časa molitvi odločijo.

Dvajset in šesto podučenje.

Od molitve per oblačenju in čednega vzaderžanja v oblačili.

I.

Tudi med oblačenjom nas brumne misli morejo napolniti. Oblačilo je greh sledilo in nas naših grehov spomni; tako se ga v duhi pokore poslužiti moremo. Oblačilo je veči del od ostankov živali vzeto in napravleno, in zavolj tega nas more ponižnost in sramovanje čres naše grehe napolniti. Ono pa je tudi dar dobrotljivosti božje, in med tem ko se oblačiti zmoremo, večkrat veliko mnogim vbožcom oblačila pomenka; iz zahvale do Boga se ali moremo obleči, in tudi gole vbožce oblačiti.

II.

V mislih na vsiganozočnega Boga se moremo oblačiti, in varvati vseh nedostojnih pogledov, in sosebno vsega, kaj je sramežljivosti protivnega, in pred lastne hišne tovarše ne smemo drugači priti, ko dostojno oblečeni.

Sveti Karl je bil per oblačenju tako sramežljiv, da je njegov hlapec ne nikolj njegovih nog vidil. Na dalj ne smemo v oblačili praznote in nedostojnosti ljubiti in se po svetu ravnati: „Prosim vas, ljubeznivi brati,“ piše sveti Pavel, da vaše telesa ko živo, sveto, Bogu dopadljivo daritev darujete, in ne storite se temu svetu ednakih.“ Rim. 12, 1. Kaj se spodobi in kaj je dostojno, nasledujte; kaj pa od mehkužnosti, napuha in sladno obilnosti svedoči, neje dopušeno nasledvati; naj si je v kterem hte stanu. Ogledala se le zavolj dostojne snažnosti in potrebe poslužiti imamo. Deklice se sosebno pošteno in dostojno oblačiti morejo, Snaga in dostojnost nar lepše kinčite; vnemarnost in nesnaga je znamenje vtragljivosti. „Jezus je ljubil vbožce, pa ne nemarnih in nesnažnih,“ govori sveti Bernard. Čedno vzaderžanje in poštenost se nar boljše drugemu spolu prilega; praznota in sladnost se ne spodobi in da perložnost v greh pasti. Skem bolj se device za lepotenje telesa skerbijo, stem bolj dušo vnemarijo; skem več se skerbijo svetu dopadniti, stem menje se Bogu dopadnejo. Oh kakša beda-

stoča bi bila, ako bi se hoteli svetu dopadniti, in bi dopadenje božjo zgubili! Z golim šinjakom okolj hoditi hčeram ne bo brez kaštige, in matere, ki to terpijo, ne bodo nedolžne. Ako ravno nič hudega ne namenijo, tako je deno takšo zaderžanje ne prav, ampak grešno; kajti pogled drugih k sebi obračajo, in večkrat obudijo v njih ogenj, za kterega bodo mogle per Bogu račun dati: „Nepošteno oblečena deklica je perpomočk v hudičovih rokah, duše pogubiti,“ pravi sveti Bernard. Hudič si njene oči, njeno obličje in osobo posvoji, da bi pogled k njej obrnil, in nečisto poželenje zbudil. Kakši dolg si na vest nakople, ako svoje razuzdanosti ne spozna! Kakši račun bo terjal Bog od mater in duhovnikov, ki takše nedostojnosti dopustijo!

Z vami se ravno to pergodi, kaj se je s truplom rajnega preroka Mojzesa med Angeljom in hudičom zgodilo. Angelj je hotel, da bi truplo Mojzesovo skrito ostalo, da ga ne bi Judje ko Boga molili, hudič pa je hotel, da bi kraj pokopališa njegovega bil razkrit, in da bi njegovo truplo na svetlo prišlo, da bi mu malikvavsko čast skazovati za-

mogli. Keršanske device! vaš dober Angelj hoče, da čedno živite, in da se svetu ne želite perkazovati; hudič pa hoče, da bi se svetu perkazale, pogled na se obračale, in si brezbožjo čast pripravile. Sveti Hieronim vas klavno daritev greha imenuje, ki hudiča kinčiti in v očitni pogled k grešnemu dopadenju postaviti iše, da bi se skoz misli in pogled hudiču nečistosti čast skoz vas daval. Rudečica bi mogla čedno zderžno deklico obliti, ako njo kdor pogleda. Kako zaničljive so tedaj une deklice, ki se lepoticijo in tako zaderžijo, da njih človek pogledati in se nad njime začuditi mora. To se pravi vero v Jezusa zatajiti, ime kristjana ob poštenje djati, ako telo z blišom tega sveta in z delami hudičovimi lepoticimo; ker smo per svetem kerstu obljubili, da se hočemo vsemu temu odpovedati. „Ta obljuba je izmed vseh nar vekša,“ pravi sveti Hieronim. „Le pod toj pogodboj so vas kristjane posvetili in v cérkvo božjo sprijeli.“ In Zveličar vuči, da ako ne bote ko otročiči, ako tela ne opokorite, in svojega križa na se ne vzamete, v kraljestvo božjo ne pridete. Kdor bi se per hčerih

in ženah v drugih oblačilah z golimi ramami in rokami, z nakinčenim lasopletjem, bliščenim kinčom serčne pobožnosti, pokornih občutkov in duha Jezusa Kristusoviga nadjal? Marveč se je pri njih vsega bati, kar je protivnega. One so v tem stanu ne več delo božjo, temoč delo dušnega sovražnika.

III.

Praznoto in nedostojnost v oblačili zatreti, je prva dolžnost mater, učenic in izrednic. Še bolj oestro so dolžne zavolj svojega stana te dolžnosti samotnice izpolnjevati, katerim so otroci izročeni, da njih izredijo in v dobro pelajo. One ne smejo per deklicah ljubezni do praznote in nedostojnosti v oblačilu nikak terpeti, in morajo v serce svojih rejenčic ljubezen do preprostosti in čedne zderžanosti vsaditi. Otrok bi se v poznejih letih stem bolj po duhu sveta ravnal, in bi se praznoti in mehkonosji v oblačilu izdal, ako bi mu to v samostanu bilo perpušeno. Nobena hčer, naj si bo ktereга hte stana, se praznoti in gizdosti ne sme vdati, tudi ne skoz rudečo alj belo mazilo telesne lepote povikšati. Bogu je ne dopadljivo,

sveti Duh prepoveduje skoz svetega Petra in Pavla ženam in hčeram nakinčeno lasopletje, zlato in drago kamenje in predrage tkanke, in sveti Peter njim zapoveduje da bi v zbirališah vernih s pokritim obličjem se mogle perkazovati. Mehkužnost in bliš v oblačili dobre vedno pohujša, in vbožcov nevošljivost zbudi, kateri se le vbožno zimi in mokroti skoz svoj obleč vbranijo, in komaj nar potrebnejše reči k vtolaženju glada imajo. „Ako si ravno kraljeva hčer,“ je djal sveti Hilarj, „tako ne jenjaš, keršenica biti; ti se ali moraš ko keršenica oblačiti, ne pa ko ajdovka.“ Devica, ki se skoz svojo praznoto in svoj kinč drugim dopadniti hoče, si preštimanja dobrih ne zasluži; le skoz svojo čednost in nedolžnost se ona more dopasti.

Ravno taisti navuki so za mladenče. „Ne gledaj na lišpano ženo,“ pravi sveti Duh. Ekl. 9, 8. Z brumnim kraljom Davidom zavpi k Gospodu: „Moje oči odverni, da ne gledajo praznote.“ Psalm 118. Mladenči se tudi morajo skerbeti, da skoz oblačilo nikogar ne pohujšajo. Sveti Klement, svetega Petra in Pavla

učenc, piše mladenčom: „Ne oblačte in ne kinčte se tako, da bi serca žen in hčeri pohujšati zamogli. Ako skoz vašo jasnost in mičnost v njihovih sercih hude misli in poželenja zbudite, tako ste njim limance navergli, in ste se vdelizili njihovih grehov. Vaš kinč in obleč je njih oslepil in v pad perpravil.“ Sveti Hieronim prepoveduje materam, svojim hčeram z jasnimi in lepo nakinčenimi mladenči nobenega tovaršenja dopustiti; one bi se lahko skoz te zvučajne reči zapeljati dale.

Keršanske device v Ptolomeji.

Keršanske device mesta Ptolomejskega, med kterimi njih je veliko visokega stana bilo, je takša ljubezen do čistosti in devištva bila napolnila, da so v času pregonov raji vmreti hotele, ko se ogrinjala znebiti. Z lastnimi rokami so si čobe in obličje razmesarile, da bi taiste, ki so se njim z nečistim sercom in nesramnim pogledom nabližali, skoz ostuden vid od se odplodile. Razdivjanim oroslanom so njih zahitili, da bi njih razdrapali, alj so njih mečom beričkim izdali. Raji so se tako strašno mučiti pustile, ko da bi svoje telesa ne-

čistemu pogledu bile izdale. Kako močno izgled tih devic veliko deklic in žen sedajnega časa osramoti, ki skoz kinčanje in drago oblačilo hočejo pogled ljudi k sebi obrniti.

Sveta Koleta.

Sveta Koleta je tako rahle ljubezni do devištva in čedne zadržnosti bila, da se je bolj bala, pred ljudi priti, ko mnoge deklice hrepenijo, se očitno pokazovati. Enkrat je v enem družbi močno pohvalena bila zavolj lepote. Njeno lice se je rudečilo čres to in je hitro pred križanega Zveličarja stopila in jokaje zavpila: „O moj Bog, bi mogla lepota, dar tvoje dobrotljivosti, moji nedolžnosti skoz pokvarjenje ene duše nevarna biti? Glej! ako bi ravno nedolžna ostala, tako bi deno pogled, kateri se v mene obrača, druge zamogel pred tvojimi očesmi, o Gospod, kašti-ge vredne storiti!“ Od tega časa se je ne več v nobeni družbi perkazala in se je trudila skoz zlo oestro pokoro svojo lepoto zatreti, da bi drugim perložnosti k grehu ne dajala.

Da bi se celo očesam sveta ogenila, je v red svete Klare stopila, in se je čista gorečo trudila čednost in popolnomost med svojimi sestrami povišati, oestro zadržanje vpelati, in njih pogledu posvetnežov čisto odverniti. Čres več dežel je pótvala, je tudi v Bizanc in Poligni na Burgundskem prišla, da bi oestro zadržanje v samotišah vpe-lala. Sveta Koleta je v šest in šest de-setem letu svojega krepostnega in spo-korjenega življenja v Genti vmerla. O da bi vse keršanske device skerbelo, da bi skoz svojo telesno lepoto ne bi perložnosti k ptujim grehom davale.

Devica Angelika v Burgundi.

Gospodična Angelika v Burgundi, je bila velike dušne moči, pa tudi ze-melskega serca. V svojem šestnajstem letu je predgo slišala, v kateroj so pred-gar z vsaj močjo od greha praznote in mehkuznosti v oblačili živo ino jasno govorili. Skoro potem se je bila per tem duhomočnem predgarju spovedala, ki so njeno serce tako močno genili, da je svoj dragi in grešen kinč zahitila, in se je le priprosto in čeno oblačila. Njena mati, ki so se zavolj njene hitre spre-

membe začudili, so njo za zrok vprašali. Angelika je djala, da so njej predgar, per katerem se je spovedala, bili ves praznoten in gizdav kinč prepovedali. Mati so se sami k njim potrudili za resnico vprašat. Oni so djali, da ne vejo, kaj so hčeri povedali, pa njim morejo povedati, da sicer Bog ne prepoveduje se po šegi sveta oblačiti, ako je taista nedolžna, pa gotovo tedaj, ako je grešna in dušnemu zveličanju nevarna. Mati so tedaj vprašali, kdaj je oblačenje grešno in nevarno, in za odgovor so dobili, da tedaj, ako bolj lepemu kinču, ko ogernjenju telesa služi; ako so lasi prav umetno opleteni, obraza lika skoz mazilo povikšana, drage in zmožne oblačila le gizdosti in napuha skazilo. Predgar so njih tudi terdno sprevižali od nevarnosti in pohujšanja takšega oblačila. Mati so njih z besedami zapustili: „Ako bi moj spovednik ravno to k meni bili djali, nikolj ne bi bila moji hčeri te praznote dopustila, in bi se tudi sama bolj spametno in prosto bila nosila. Alj čres to so moj spovednik molčali! „Ko so domo bili prišli, so hčeri rekli; „Bogu v nebesah zahvali, ki te je k tacimu mešniku pri-

pelal, in vbogaj le kako do te ravnali in vižali!“ — Angelika je zdaj tudi dosti sopernega od svojih prijateljc poskusila. Nar težejšo skušnjo pa je za dvema letma mogla prestati v eni ženski družbi, ki so njo nagovoriti hotle, da bi svoj namen premenila. One so njo oprašale, zakaj se v svojem oblačili po drugih ne ravna? Angelika je djala: „Ne sem dolžna se po drugih ravnati. Nasledujem izgled bolj čednih in keršanskih, ne pa tih, ki v tem ne prav in grešno storijo!“ „Ne storimo prav, ako se po zdajni šegi oblačimo?“ je djala ena iz med žen. „Gotovo ne, ker skoz to pogled drugih k vam obračate, in ste njim k pobujšanju.“ „Zavolj tih misli naj dajo račun uni, ki se njim vdajo; jaz nič hudega ne namenim, in se oblačim, ko mi je dopadljivo,“ je bil odgovor. „Tudi ve morate zavolj njih račun dati,“ je Angelika djala, „ker k tim perložnost date. Moramo se tudi ptujih grehov varvati.“ „Naj si tako bo,“ je druga rekla, „ako se ne bote po šegi in navadi oblačili, tako se prijateljce ne bodo več hotle z vami tovaršiti, in vi se ne bote več zamogli per očitnem razveselvanju in v imenitnejših

družbah perkazati, in drugi se vam bodo zavolj obleča posmehvali.“ „Mojo nar ljubšo pajdaštvo in časokratenje imam doma per materi, sestrah in prijateljah. Ples in drugo razveselvanje me že dolgo časa več ne veseli, tudi tovaršenje z obraznim svetom mi je ne v radost, in veliko število se tacih najde, ki po takšim razveselvanju in tovaršenju hrepenijo, katerih števila bi ne hotla pomnožiti.“ „Pa deno ne morete tajiti,“ se je na dalj govorilo, „da človek skoz takšo oblačilo dosta pridobi in se dopadljivega pokaže?“ „Per oblačilu ne smemo na lepoto gledati ampak da telo pošteno ogernemo,“ je Angelika rekla, naj lepši kinč je ne oblačilo, temoč čednost in resnična perjaznost. Takši pomeni so ne keršanski. Pred nekterimi mesci mi je ena kalvinska gospa rekla, da se njej našo oblačenje močno spotikavno zdi, da v njeni deželi tudi nar imenitnejše gospe se z golimi vrati in ramami ne pokažejo, in da ne zamore takše nedostojnosti z resnicami tako svete vere zediniti.“ Ena knezinja je razgovarjanje Angelike z nazočimi gospami pazljivo poslušala, brez da bi le besede k temu go-

vorila. Angelika si je skoz svoje pogovore dopadljivost in spoštovanje knezinje perpravila. Knezinja je njeni namen pohvalila govoreč: „Gospodična, le vedno se tako žlahtnih in brumnih misel deržite!“ Bedastoča je, svet v grešnem in nedostojnem oblačilu nasledovati, in Boga razžaliti, da bi se drugim dopadli in pogled ljudi na se obračali, ki nas večkrat v sercu sramotijo. Težek odgovor bi nas le zato dosegnil.

Dina hčer očaka Jakoba.

Praznota in radovidnost je nar žalostnejše nasledke v sebi imela za hčer očaka brumnega Jakoba, z imenom Dina. Oča so njej dopustili, se s svojimi prijateljskimi razhajati. Srečala je nekatere hčeri Sihemskega mesta; hotla je zdaj viditi, ko se Sihemitanske hčeri nosijo, in je ž njimi komaj petnajst let stara blizo mesta prišla. Prebivavci Sihemitanski so v gledali Jakobovo hčer, so njo s soboj v mesto persilili in v greh zapeljali. Brati Dinini so za to gnusobo zvedili, in so se nad Sihemitanci mašovali. Neprevidoma so prebivavce Sihemitanske popadli, so vse pomorili, in

so zaterli in obropali mesto. Brumen očaj je slišal od tega strašnega djanja. Moral je svojo prebivališče zapustiti in v drugo deželo potegniti! — Praznoto in radovidnost Jakobove hčeri je zapeljanje, vmorjenje toliko mestjanov, obropanje mesta, žalost in vbeg očaka nasledoval. Keršanski mladenči in device! ogiblite se ali praznote in radovidnosti, ljubite spametnost in čedno obnašanje v šegi in oblačilu!

Dvajsti in sedmo podučenje.

*Od pobožnosti k prečisti Devici
Mariji in svetemu Jožefu.*

I.

Se greha nečistega ohraniti, v milosti in ljubezni božji zderžati, po poti nedolžnosti in čednosti hoditi, in k zveličanju priti je spoštlivost in pobožnost k prečisti Devici Mariji soseben per-pomoček. Mati našega Odrešenika je tudi za Bogom našega spoštovanja nar-vrednejša, kajti njo je Bog z milostjo že v spočetju, življenju in smerti nar-

obilnejše nadaril, in zdaj je v nebesih z svoj veličastjo obdana; skoz svoje zaslužbe in priprošnjo nam je per Bogu nar močnejša srednica, in skoz svoje čednosti nam k nasledvanju naj vrednejši izgled. Mi smo njej nar tenkejšo spoštovanje dolžni:

1) Zavolj njene velikosti in veličasti, katero je Bog njej dodelil, zavolj njene visoke vrednosti, da je Mati božja, skoz tero je čres vse stvarjene reči izvišena, in tudi zavolj njene sosebne svetosti, katero je dosegla.

2) Mi moremo v njo čisto zavupati, ker ona per trojno edinem Bogu vse premore. Jeli njej zamore Bog, katerega nar ljublenejša hčer, nar svetjša Mati, in nar čistejša zaročnica je postala, kako prošnjo zavdariti? Jeli nam zamore Marija svojo priprošnjo odreči, ker je naša Mati, Mati milne ljubezni in milosti, in ker je vse v svojo materinsko serce sklenila? Vsako zavupljivo prošnjo posluhne, in njo spravi pred sedež brezkončnega Boga. Sveti Bernard govori: „Nikolj ne miče k tej vsmileni Materi klical, da ne bi pomagal njene obrambe skusil.“ Sosebno ljubezna pa Marija mladosti skazuje, kte-

rih slabosti in nevarnosti pozna in ve. Ja ona ve, kakor preklenski sovražnik mladost popadne, da bi nedolžnost in čistost, nar častitljivejši kinč mladenčca in device zaterl, in njema ti nar dragši zaklad poropal. Ona pa je ravno nar močnejša obraniteljca tih lepih čednosti, in dogodivšina nam pripoveduje, ko je skoz priprošnjo in pomoč prečiste Device brez števila kristjanov v letih mladosti nedolžnost in čistost nevmadežvano ohranilo, pod njenoj obramboj svetost doseglo in srečno vmerlo.

Ako pa hočemo resnični rejenci Matere božje biti, tako ne zadosta, da bi nekatere molitve in pobožnosti k njene-
mu spoštovanju opravljali, zraven pa bi se hudobnemu življenju izdali in njej zamerili. Kako bi se njej dopasti mogli, ako njenega Sina vsak dan skoz naše grehe križamo? Ako resnični spoštovavci te Matere biti hočemo, tako moramo:

1) Se bati, Boga razžaliti, in se skoz to njej zameriti. Mi njo žalostimo, ako ime božjo osvetimo, in dušo pogubimo. Ako zagrešimo, tako moremo k njej, ko naši srednici, perbežati, ker je perbežalše grešnikov, k

njej za priprošnjo klicati, da bi milost pokore dosegli, in z Jezusom, njenim Sinom, pomirjeni gratali.

2) Moremo njene čednosti nasledovati, posebno njeno ponižnost in čistost, skoz katero se je tako zlo Bogu dapadnila. Kteri se v tih dveh čednostih sosebnó vadijo, in si njeno sveto življenje za izgled vzamejo, so njej nar dopadljivejši otroci in spoštvavci.

3) Vsak dan njej moremo skoz molitve, milodare in dela vpokorenja in zatajenja samega sebe našo ljubezen kazati, sosebnó v nekterih tjedna dnevih; ob njenih svetkih svete sakramente perjeti in pobožno per službi božji biti.

4) V uri skušnjave in nevarnosti zagrešiti, njo moremo na pomoč klicati. Sveti Bernard govori: „Ako se skušnjave proti tebi povzdignejo, ako te revšina pograbi, k Mariji kliči. V nevarnosti, zablodenju in dvombi na Marijo misli; v ustah in sercih imejte ime „Marija;“ ona bo vas tolažila, vam pomagala, in vas vižala. Ako pa želite zavupljivo njene pomoči doseginiti nasledujte njenih čednosti izgled.“

Ako čednosti živimo, tako nas med število svojih otrok sprime, je per Bo-

gu naša Mati in priprošnica, in v njeni obrambi ne bomo v pogubljenje zabredili. Sveti Anzelm govori: „Ko se ti-
sti, ki ne ljubi Boga, in je zapuščen od
nje, gotovo pogubi, tako je nemogoč-
no, da bi se ti pogubil, kter se k njej
vteče, in kterega ona vsmileno po-
gleda.“

Sveta Brigita.

Sveta Brigita je v vojski sina imela,
ki je vmerl v boju. Ko je od njegove
smerti glas dobila, je močno nemirna
zavolj njegovega zveličanja postala in
je zavolj njegove večne sreče goreče
solze prelivala. Bog je njo vedno na
čudnovito vižo obiskal, in je njej tudi
zveličanje sina razodel. Marija mu je
bila zavolj njegove rahle pobožnosti do
nje sosebno obrambo in pomoč v smerti
izkazala, da bi ga zavolj otročkega
spoštovanja in truda se njej dopadniti,
naplačala. Tako tudi nas ne bo ona —
Mati milne ljubezni, brez plačila pu-
stila, ako se trudimo v življenji njo so-
sebno spoštovati, k pomoči klicati in
njeni izgled nasledovati.

II.

Spoštovanje svetega Jožefa rednika našega božjega Odrešenika ravno tako močno k zveličanji naše duše hasne. Bog ga je izvolil, da bi svojega edino rojenega Sina v otročji dobi na zemlji oskerbel in redil. Skoz svojo pravičnost se je Narvikšimu dopadnil, in Sin božji mu jo bil na zemlji pokoren in podložen. O s kakšoj ljubavjoj je bil rejenčiku božjemu vdan, in kako lepo je njega oskerbel v vseh človečjih potrebah! Bil mu je rešitelj in obranitelj, ko ga je Herodež iskal vmoriti, vižar in sprevajavec, ko je v Egipcovsko deželo bežal, hranitelj in izreditelj v Nacaretu; gledal je milosti, ktere so z nebes božjemu rejenčiku prišle, in se je čudval nad čednostmi tega naj svetejšega otroka. S tako visokoj milostjoj od Boga obiskan očak ima sosebno rahlo ljubezen do mladosti, da je v otročji dobi in mladosti Sina božjega na zemlji tako zvesto varval, in za Zveličarja v človečji natori tako veliko skerbel; on sosebno unim mladenčom in devicam svojo ljubezen skažuje, ki so v mladosti čednosti iz-

glede Jezusove, njegovo pokornost, perjaznost in brumnost nasledovali, in ki se trudijo njemu skoz čednost prispodobiti se.

Da ga je Bog tako spoštoval, in da mu je idinorojeni Sin božji na zemlji pokoren bil, da ga je tako visoka čednost svetosti povišala, in da ga je Bog s tolikoj veličastjoj obdal; tako mu bomo s posebno pobožnostjo, in spoštovanjem vdani. Na njegov pristop k pomoči se vsikdar moremo zanesti. Kličimo ga na pomoč per ljubezni, ki mu je v sercu do Jezusa gorela, in per skerbi, ktero je do njega imel, da našo mladost v vsaki skušnjavi in nevarnosti brani, in se za našo večno zveličanje skerbi, da bi v enaki ljubezni našega Zveličarja ljubiti, v enaki pravičnosti pred Bogom živeti, njegove milosti nikolj zgubiti, temoč večno življenje doseči zamogli.

Prosimo sosebno svetega Jozefa, da bi milost srečne smerti doseči mogli. Naj bo on na strašno smertno uro naš prijatelj in priprošnik, da bi, ko on, v nar slajšem objemanju Jezusa in Marije, sveto in zveličansko vmerli. Z gorečim sercom k njemu zdihujte, da bi

per smerti naši tudi Jezus v nar sve-
tejšem sakramentu k nam priti htel, in
da bi Marija tam naša Mati in priproš-
nica biti htela. Spomnimo se tolažbe
polnih besed svete Teresje, da je njo
Bog vsikdar oslišal, in njej milost do-
delil, za katero je ona skoz priprošnjo
svetega Jožefa, sosebno na njegov sve-
tek, milo prosila.

Dvajsti in osmo podučenje.

*Od pobožnosti k svetemu Angelju
varihu in Svetnikom božjim.*

I.

„Bog je svojim Angeljom zapove-
dal, da bi te na vseh tvojih pótih var-
vali; da te na rokah nosijo, da se mo-
rebiti ne potekneš z nogo na kamnu.“
Psalm 90. Njegovi brezkončni ljubez-
ni je ne bilo zadosta, svojega Sina na
svet poslati, svetega Duha nam z ne-
bes dati, nebesa nam obljubiti. Vse,
kaj mu je v nebesah lastno, je odločil
k našemu posvečenju in zveličanju.
Skoz svojo neizrečeno dobrotljivost

nam je tudi svoje nar zvetejše hlapce, svete Angelje dal, da nas branijo in vižajo po nevarni cesti pótovanja skoz zdajno življenje. Zveličani duhi, ko so v gledanju in službi nar vikše dobrote zveličani, nas od perve otroške dobe v svoji moči in ljubezni spremlajo, nas branijo, in so nam v pomoč, da od pótov božjih ne odstopimo, da nas sovražniki ne zapeljajo, da milosti in dopadenja božjega ne zgubimo, in da skoz njihovo vižanje naš konec gotovo dosegemo. Po dnevi in po noči smo v njihovi ljubeznivi obrambi, oni so naši priprošniki pred sedežom božjim, naše molitve in dela vsikdar pred obličje božjo pernašajo, nam bodo na koncu življenja proti prišli, in bodo našo dušo, ktera njim je bila izročena, po srečno dokončanem borenju v prebivališa večnega življenja prevodili.

Koliko neizrečljive zahvale smo brezkončni ljubezni božji dolžni, ki je nam revnim stvarim, nam grešnikom, svoje svete in zveličane duhe odločil, da nas morejo braniti in vižati! Kakšno spoštovanje, ljubezen in hvalo smo temu zvestimu in močnimu prijatelju in branitelju dolžni?

Trojno dolžnost imamo po navuku svetega Bernarda do našega Angelja variha: spoštovanje zavolj njegove dobrotljivosti, in zavupljivost zavolj njegove zveličanske skerbi do nas.

1) Spoštujte ga, na njega se spomnite, ako vas greh miče, ničesar se ne podstopite v pričo vašega Angelja storiti, česar bi se pred človekom sramovali storiti; on je per vas, in se od vaše strani ne vmekne.

2) Ljubite ga, ker on tudi vas ljubi. Kako nezahvalne bi se mu skazali, ako bi njegovih dobrot in njegove ljubezni ne bi spoznali, in ako mu nasproti ljubezni ne bi zkazuvali, ker vas je iz toliko dušnih in telesnih nevarnosti rešil, in ker vam toliko milosti z nebes pripravi!

3) Zaupajte v njega, ako kaj imenitnega imate opravlati; za svet ga vprašajte, on je vaš nar modrejši svetvavic in nar boljši prijatelj; za razsvetljenje ga prosite, da ničesar ne bi storili, kako kaj je k časti božji in zveličanju vaših duš. Sosebno tedaj per njemu svet išite, ako si poklic alj stan izvolite; nikolj ne smete dvomiti, da bi tedaj ne bi dobro izišlo, in da se vam

ne bi v srečo obernilo. K njemu perbežite v uri skušnjave, v nevarnosti Boga razžaliti: „Ako vas greh miče, in skušnjava silno popada,“ pravi sveti Bernard, „tako na pomoč kličite vašega ljubega Angelja variha; Angelj je, vam od Boga dodelen, da vam v vseh potrebah perpomaga.“ Njegovo obrambo bote sosebno v skušnjavah do čistosti poskusili. Angelji čisto sosebno to čednost ljubijo, in čiste duše branijo, ker ona ljudi Angeljom enake stori. „Ne smemo se začuditi,“ pravi sveti Ambrož, „ako Angelji čiste duše branijo, ker one na zemlji tako čisto živijo, ko Angelji v nebesih.“

II.

Mi tudi moramo vse Svetnike, sosebno svete Apostoljne pobožno spoštovati. Kakšo zahvalnost smo dolžni tim svetim in nevplašnim oznanovavcom svetega evangelja, tim prijateljom Boga in ljudi! Vse svoje moči, življenje in kerv so darovali, da bi nas k spoznanju in častenju trojno edinega Boga perpelali. Jeli njim za to dobroto kdar zadosta zamoremo zahvaliti? Sosebno moremo une Svetnike spoštovati in na

pomoč klicati, katerih imena smo per svetem kerstu dobili. Spoštovanje resnično pa je v tem obstoječo, da njih ne prosimo samo za priprošnjo, temoč da se potrudimo njihov izgled pozne-
mati. Imena Svetnikovega se nevredne storimo, ako ga skoz hudobno in grešno življenje ob poštenje pripravimo. V svetem kersti smo ime enega Svetnika dobili, da se Svetnikov spomnimo, ki za nas per Bogu prosijo, in nam milost sprosijo, da se po njihovem izgledu greha ogiblemo, čednost dopernašamo, in da nas njihov izgled zbudi, po póti zapovdi božjih hoditi in v njihove stopinje stopiti. Mi na občinstvo Svetnikov verjeme, na družbo skoz obćjo vezilo ljubezni, ki nas v Bogu in Jezusu vse zedini, in nas molitev in najemov deležnih stori: O tolažbe polna vera!

Dvajsti in deveto podučenje.

Od branja dobrih bukvi.

I.

Opominjanje in podučenje naših pastirjev in vučenikov bi hitro z naše pameti zginilo, ako bi se ne bi vedno skoz dobre bukve taistih spomnili. Brumnost in ljubezen ste ognju pripodobne, kateri se skoz dobre misli in občutke vedno hraniti morate; in ti nam z dobrih bukvicizvirajo. — Čudežno spreobrnjenje svetega Auguština je branje v bukvah modrosti vzrokuvalo, to je izgled dvuj vladanskih dvornikov pohitil, ki sta se bila po branji pergodeb iz življenja svetega pušavnika Antona spreobrnila, in ena verstica svetega pisma iz lista svetega Pavla Aposteljna je to dokančala, katero, da bi bral, je glas iz nebes od njega terjal z besedami: „Vzemi, in beri!“ — Ravno na takšo vižo je milost božja spreobrnila svetega Serapija. Evangelj je bral, in njegovo serce je tako živo in močno genjeno bilo, da je vso permoženje zapustil, vbožcom celo svoje oblačila

razdelil, in sebi le evangelske bukvice zaderžal in zavpil: „Glejte evangelj Jezusov me je obropal.“ — Ako pa ravno branje veliko do serca človečjega premore, tako se deno vedno vne-mar puša. Ako pa hočemo, da bo zve-ličanje dušno povišalo in nam hasnilo, tako moramo:

1) Dobre bukve ne z gole radovid-nosti in k potolaženju rado vednosti brati, temoč da k vekši vednosti zveličanja pridemo, moramo na pričetku branja serce k Bogu povzdigniti, in ga za milost in razsvetljenje milo prositi;

2) S svetim spoštovanjem brati, kajti Bog je, ki k nam skoz bukve go-vori; če molimo, ž njim govorimo.

3) Po redi bukve prebrati, ne nek-tere dele tukaj in tam, kaj stori, da resnice ne zamoremo zapopasti, in da nas, kaj se v celem zaderžava, le sla-bo, alj pa nič, ne nagible;

4) Na enkrat ne preveč in to s paz-ljivostjo, da, kaj smo brali, v sercu pomišljamo, za življenje dobre sklepe delamo, in Boga za milost prosimo, taiste tudi izpolniti.

5) Večkrat brati, alj vsaki dan, alj nektero krat v tjednu, sosebno pa ob nedelah in svetkih.

6) Ene bukve večkrat prebrati; kajti skoz to bomo, kaj se v tih zadržava, vedno bolj tenko zastopili, in bomo skoz to zastopnost dušo in serce vedno bolj krepčali. Nektere iz med nar hasnovitejših in k povišanju zveličanja nar prikladnejših bukvi so: „Dušno bojuvanje,“ popisal Škupali. „Premišlivanje,“ na svetlo dal Senjeri, „Bukve od nasledvanja Kristusovega,“ od Tomaža Kempenzara, „Pót k popolnosti,“ od Rodrigueca, „Vpelanje k brumnemu življenju“ od Franca Salezja. „Vižar grešnikov, Življenje Svetnikov; Sveto pismo novega zakona s potrebnim razlaganjem; Gofina Razlaganje nedelnih in svetešnih Evangeljov,“ in druge dobre bukve, ktere vsakemu iz med vas do-der spovednik perporočiti znajo.

II.

Zločestih bukvi najte brati, kajti hudič ne ima nobenega močnejšega per-pomočka, nam pamet in serce pokvariti, ko so zločeste in hudobne bukve, kterih je brezšteviljna množina v vseh jezikih in v vseh bažah sosebno k os-mehvanju in sramotenju resnic in šeg svete vere in njenih služebnikov razšir-

janih, in ktere ljudem v roke pridejo. Vsak dan na svetlo pridejo bukve, ki so zvonaj lepe in mične in nar bolj kratkočasno pisane, in ki njih z vsoj hvaloj oznanujo in ponunajo. V zlati, z rožcami venčani kupi se nepazljivi mladosti smertni čemer poda, ki pomalim, večkrat pa tudi hitro dušno moč oslabi, vero in nodolžnost silno iz serca izdere, in življenje milosti zatere. Tako pogubeljne bukve so une, ki krive navuke in vodbe v veri zapopadnejo, ki vse, kaj je svetega, celo tudi nar svetjše skrivnosti svete vere oblatijo, ki navuke svete cêrkve in njene služebnike osmehujo in osramotijo, ki od počutne in nečiste ljubezni pergodbe pripovedujejo, ktere občutik sramežljivosti ranijo, in ki nepoštene reči v vmišljavnih bukvah „romanih,“ pred oči postavljajo. Per branju takših bukvi smo vedno v nevarnosti, smertno zagrešiti; sercu se nar gerše reči vtisnejo, pamet se zmeša, domišljivna moč se živo zbudi, in se z nečistimi podobami napolni, ki pamet silno popadejo in za vse, kar je imenitnega in žlabtnega, zatopijo in neprikladno storijo. Takše bukve so kača, ktero v lastnem krilu hranimo, ktera

pa nas neprevidoma smertno vgrizne. Takših bukvic ne ohranite pri vas, ne dajte njih drugim, skerbno nad seboj budite, in strahujte takšo radovednost, da vas skušnjava ne oblada. Ljudje pravijo, da si skoz branje takših bukvi in pergodb gladkost jezika in perjazno pisarijo posvojimo, in da si lahko vseeno čas kratiti zamoremo. Na to odgovori sveti Avguštin: To je bliščeča zmota hudičova; skoz zločeste bukve se ne naučimo boljše govoriti, temoč hudobnejše živeti, si skoz kratkočasne pisme nabiramo nevarne podobe, in prederzni postanemo, hudo brez srama storiti.“ Tudi z dobrih bukvic se dobre in perjazne pisarije naučimo, in nesrečni bi bili polek vednosti in urnosti jezika, ako bi, kdaj si to pripravimo, dušno zveličanje, vero, nedolžnost, dušo zgubiti zamogli.

Iz gledi.

Ena imenitna gospa in mati dveh sinov, in ene hčeri, je zamudila čres bukve budeti, ktere so otroci brali, in je nar žalostnejše skušnje zavolj tega nad otrokmi doživela. Starejši sin je preživel leta mladosti v strahu božjem,

in je samotnik postal. Njena hčer Evfrozina se je pošteno zadržala do sedemnajstega leta. Nesrečo je imela se z enoj gospodičnoj oprijateliti, ki je brez razločka vsake bukve v roke vzeti in brati smela, ktere je zdaj tudi z Evfrozinoj delila. Veči del so bile nepoštene, ki so vse, kar je svetega, osramotile ino ves občutik sramožljivosti ranile sicer pa so mične, in prijetno časokratno pisane bile.

Skoraj se je serce dobre Evfrozine skoz to pokvarilo; bila je praznoti in napuhi vdana, je strah božji zgubila, in se je vsega občutka sramežljivosti znebila. Mati ne so taki zroka tega spremenjenja per hčeri iskali in spoznali. Per odprtih dverah je enkrat mlajši, še komaj stirnajst let star brat v njeno hišico prišel, in je z enih na mizi ležočih bukvic bral. Čuda ga je imela nad tem, kar je bral, in je z bukvicami k materi derčal. V prvem hipu so spoznali bukvice in so zavpili: „Oh kako hudobne bukvice, ki so mi hčer zapeljale! O ljubi sin, pozabi in čerti, kaj si v njih bral, in se vedno takših bukvic vari! Hudič iz tih listov govori! Boljše bi ti bilo, ako bi čemer pil, ko da

bi serce in vum skoz takše bukvice skvaril!“ Ravno je v hišico Evfrozina stopila, in mati k njej porečejo: „Jeli so to duhovne bukvice, moja ljuba hčer, ktere bereš? Evfrozina je djala! Ljuba mati, naj mi bukvice dajo, da njih poverniti zamorem!“ „Nikar,“ so rekli mati, ne tebi, ne meni je dopušeno, hudobne bukvice zaderžati alj poverniti. Raji bi mojo hišo v plamnu vidila! Oh nesrečni otrok, te bukvice so te zapel-jale, in še veliko drugih bodo zapel-jale!“ — Evfrozina še je več tacih buk-vic imela. Svojemu duhovnemu bratu njih je pernesla s prošnjo, da bi njih ohranil. On je z radovidnosti te buk-vice bral, in ropale so ga vere in zve-ličanja. Doslej je v svoji samotnici brum-no in pobožno živel; skoz b. anje tih bukvic pa je pobožnost, vročost in ve-selje v molitvi zginilo; zapustil je sa-motnik, in je v Genfu vero zatajil. Ev-frozina je grešno živela v vseh sortah razuzdanosti, doklič nje gnusobna bo-lezen ni zadela. Mladič, ki njo je več-krat z zapeljivimi bukvicami bil osker-bil, njo je nekatere ure pred smertjo obiskal. „Oh,“ je zavpila, „če mojo življenje premislim, tako me groza po-

pade, vero in resnice moje vere sem sramotila, in za bedastočo in norost deržala. Zdaj pa sem strašno nemirna, in grozovitna se mi vidi moja prihodnost. V drugi luči njo zdaj vidim, in želim, da bi drugači bila živelal!“

Glas zdramljene vesti je nje ne spravil k resnični pokori pred Bogom, in je nar bolj nesrečno v svojem grehu in nespokornosti vmerla. Mladič pa, ki je njo nesrečno dokončati vidil, se je od svoje razuzdanosti spreobernal in pokoro delal. — Iz tegase imamo učiti, da so zločeste bukve zrok nevere, brezbožnosti in hudobnega zaderžanja, in skerbljivo nad podložnimi budimo, da bodo pred tem smertnim čemerom ohranjeni ostali!

Trideseto podučenje.

Od tovaršenja z drugimi.

I.

Nič bolj k povišanju poštenega zaderžanja in čednosti ne perpomaga, ko tovaršenje in pajdastvo z dobrimi. Nasproti pa tovaršenje in pajdastvo z brez-

božnimi kmalo čednosti vdanega v hude póte in greh pripravi. Človeku je nagnjenje perrojeno, izgled drugih nasledvati, in izgled ima veliko moč. V tovaršenju z dobrimi ostane človek dober; njihov izgled ga močno k čednosti vabi, njihove šege in perve navuke si posvoji, in ga je sram, da bi ga drugi v čednosti pretekli. Pokvarjene pameti znamenje je, ako izgled drugih večserca ne zadene, in ako človek na sredi dobrih hudoben ostane. Sveti Duh svétuje: „K prijateljom si krepostne izvoli, in pri zaztopnih svét iši; kdor tovaršuje z modrim, bo tudi moder.“

Sosebno v mladosti moremo tovaršiti z ljudmi, ki so starejši in ki so si več skusili. „Pajdaštvo modrih in starejših možov iši, in z njihovo modrostjo ze zedini,“ pravi sveti Duh. V tovaršenju tacih moremo biti, ki so enakega spola, enake starosti, in enakega stana, per tem pa dobri in bogaboječi, in le malo prijateljev mormo iskati! Sveti Hieronim je Nepocianu svetual, si le takše prijatelje izvoliti, katerih pajdaštvo ne more njegovem poštenju škodovati, ki v čednosti bolj, ko v oblačili, blišijo, ki ne porajtajo zvunajnega kin-

ča, temoč spostovanja in dostojnega zaderžanja. Izgled dobrih nas mora k dobremu dramiti, in njihova čednost nas mora zbuditi, in v službi božji se moramo štritati.

Tovaršenje z razuzdanimi in hudobnimi ljudmi pela v skvarjenje. Ljudje, ki so ves strah božji in občutik sramežljivosti izslekli, so nam v tovaršenju k sramoti, ako bi se ravno ne bi po njihovem zaderžanju ravnali. In oh kako hitro nas lahko v enake grehe in hudobe zapeljajo! Da bi nam dano bilo peklenške vrata odpreti, bi glas zaverženih slišali, ki dan in vuro preklinjajo, v kateri so k temu alj unemu človeku prišli; zdaj spoznajo, da so oni zrok svojega večnega pogubljenja, in dobro vidijo, ko bi v števili izvolenih v nebesah bili, ako bi nikolj ne bi bili njihovega pajdaštva vidili.

Ako ste takšo zeznanje dozdale imeli, in ste bili v pajdaštvu hudobnih, tako raztergajte nesrečno povez, in se tovaršenju hudobnih odpovejte. Prijateljev in prijateljic brez čednosti in sramežljivosti se deržati, je za dušo smertni čemer, in med razuzdanimi in hudob-

nimi prebivati, je nevarnejše, ko med kačami in oroslani biti.

II.

Velika nevarnost za nevmerjočo dušo je tovaršenje z drugim spolom. Tega pajdaštva se moramo zato sosebno ogibati, in se le v nezavupljivosti na nas, spoznaje naše slabosti, z vsoj pazljivostjo v to podati. Le samo tedaj, ako dostojnost, potreba alj prijateljstvo terja, si znamo pajdaštvo dopustiti, in obiskanje naj bo redko, le celo kratko in dostojno. Kdor ljubi tovaršenje z drugim spolom, ljubi nevarnost, kdor pa ljubi nevarnost, bo se v njej tudi skončal. — Dekleta naj se vedno nauk spomnijo, ktereга je sveti Bernard svoji sestri Omhelini dal bil; „Ljubezniva sestra v Jezusu,“ je djal, „ne re-di z nobenim možkim, naj je star alj mlad, zaupljivega in večkratnega tovaršenja, ako bi lih kako hte pravičen in svet bil. Zaupljivost je une v greh perpravila, katerih je nasladnost ne mogla premagati, ker perložnost k grehu prej večkrat misel, in zatem poželenje zbudi.“ Ljuba mladost! v Jezusa te zarotim, ne pozabi nikolj na

te besede svetega Bernarda, posebno pa v zdajnih časih ne, ki nekteri ljudje v imeni prostosti vse, kar se njim vidi, naj si bo hasnovito alj škodljivo nevmerjoči duši, tebi dopustiti hočejo, in premisli, kaj sveti Krisostom pravi: „Le sveto tovaršenje zmeša sovražnika, k dobremu drami bližniga, in časti Boga.“

Marija, bratričina svetega pušavnika Abrahama.

Kar se v duhu začne, se v duhu vedno ne konča! Bratričina svetega pušavnika Abrahama, z imenom Marija, je že v sedmem letu stariše zgubila. Zdaj so njo svetemu pušavniku, bratu očeta njenega, v izrejenje dali. Ti je postavil malo hišičko polek svoje za deklico, in je njo podučeval skoz eno oknico svoje hiše; on je v njej takšo čertenja greha, in takšo ljubezen čednosti uzgal, da je do petnajstega leta jako oestro in spokorno živela v nedolžnosti in svetosti. Pa zdaj je tudi za njo ura skušnjave vdarila. En mladi prijatelj njenega izrednika se je v večkratnem obiskanju ž njo začel razgovarjati s praznim izgovorom, da bi rad brumne navuke ž njenih ust slišal, in

k svojemu zveličanju obernil. Za večkratnimi, ako ravno svetimi pogovori je njej mladi samotnik pohotnost svojega nesvetega serca razodel. Serčno in stanovitno se je Marija vstavljala njegovim grešnim ponudbam, in se je le vtem pregrešila, da je svojemu svete-
mu stricu od tega grešnega tovaršenja nič ne povedala, in se je zadnič dala pregovoriti in v greh zapeljati. Komaj je greh storila, in že se je vesti zbudil glas, ki je njo sodil in kaštigval, in sram in grivinga je njeno dušo napolnila. Ne je imela več pokoja, greh je vedno pred očmi imela, in mili mir serca, katerega le nedolžnost da, je hotel, ko se je vidilo, za vsikdar izginiti; veliko se je jokala, pa solze prelite so ne zamogle dolg njenega greha pred Bogom izbrisati. „Joj meni nesrečnoj!“ je zavpila, „kaj sem storila? V enem hipu sem sadje mojega spokorjenega in krepostnega življenja pomandrala. Kaj sem postala? Milost in prijateljstvo mojega Boga sem zgubila in mojo dušo vmorila; hudiči se mi posmehujejo, mi greh očitujo, in od radosti poskakujejo zavolj mene nesrečne. Kaj bodo mislili moj stric? Kako se čem pred njimi skri-

ti? V kaj sem njihove mnoge navuke in opominjanja obrnila? Nikar se več ne podstopim pred njih priti.“ Zapustila je zdaj svojo prebivalše, in je mislila, da njo je Bog celo zapustil, obupala je nad odpušenjom greha, in je v enem mesti, kamo je prišla, v vsaki razuzdanosti živela. Nemir, žalost in skerb je silno popadla svetega pušavnika zavolj braternice, ki je brez njegovega vedenja vjišla. Za dvema letama, ktere ste bile v jokanju in molitvi brumnemu pušavniku preminile, je zvedil, kjer Marija prebiva. V oblačili imenitnega gospoda se je na konja vsel, je svoj obraz z velikim klobukom pokril, da ga ne bi prehitro spoznala, se je napótil, svoje zgublene braternice iskat. Prišel je v njeno prebivalše, in je pozelel ptujo deklico ogovoriti. Mahoma se je perkazala, brez da bi svojega strica poznala, on pa je njo na enkrat spoznal. Ona je pred njim stala v oblačili nesramne vlačuge, in njo tako vgledati je žalost zraven pa tudi pomilovanje serce Abrahama napolnilo. Pogledal je proti nebesam, je Boga prosil, da bi mu hotel prikladne besede dati, potem se je razkril govoreč: „Jaz

sem, moja braternica! Jeli me poznaš, Marija? Kaj je z tebe potem, ko si me zapustila? Kaj je vmarjavec tvoje duše, tvoj zapeljivec postal?“ Marija je ne mogla besede zgovoriti, ker so njej te besede serce prederle. Vsa osramotena je pred njim stala, in ne je zaupala, oči povzdigniti: „Kako, moje dete!“ je djal, „me neti ne pogledaš? Si se me ne spozabilo? Glej, ne sem prišel tebi očituvat, alj te kaštigat, temoč tebe pogublenja rešit! Tvoj greh na se vzemem, bodi serčna, Bog se bo čres te vsmilil, in bo tebi odpustil.“ Marija je, brez da bi le besedo zgovorila, veliko solz prelivala. Stric je njej vedno večo serčnost delal rekoč: „Kako, jeli ne zaupaš na brezkončno vsmilenje božjo? Jeli ne veš, da zamore odpustiti, in da vsaki dan več in večih grehov odpusti? Poverni se k tvojemu Bogu; roko ti k pomirenju ponuja, in te če v smilenju sprijeti! Vsmili se čres te in tvojo dušo, in tudi čres me! Znaš, ko sem za te skerbil, pojdi drugoč z meno v najne tihe hišice, v tih Bogu služiti in se spokorit.“ Marija je na kolna padla, je solzami oblita za odpušenje prosila rekoč: „Jeli še je rešenje za me! Ver-

jete, ljubi oča, da bo se Bog tako velike grešnice vsmilil? O moj Bog! kaj hočem storite, da bi tebi mojo zahvalnost za tvojo veliko vsmilenje skazati zamogla. Prenočila je jokaje in se je v samoto podala. Dnarje in oblačila, s katerimi se je v grešnem življenju oblačila, je tam zapustiti morla. Na konja njo je posadil, in je njo k nogam v pušavo pelal, ki je oestro pokorno oblačilo oblekla, se je ojestremu vpokorenju vdala, v joku in molitvi z živim občutkom žalosti in grivinge za odpušenje Boga prosila, in v nar vročejši ljubezni do Jezusa, svojega Zveličarja, čista ponižno in odperto serčno svoje grehe spoznala, in se njih spovedala, in nje objokuvala. Abraham še je deset let živel, in ona še je pet let zatem živela. Oba sta srečno vmerla, in po smerti je nju Bog s čudeži počastil! —

Gospodična Juliana Bizanska.

Gospodična Juliana iz Bizanca je vedno tako dolgo pošteno in čedno vzdržano živela, dokliče je polek opomeni svoje matere se tovaršenja z dobrimi deržala. Mati so v njeno čednost veliko zaupala; Jnljana pa njih je skoro

vedla oslepiti. Nikteri mladenč v sosestvu je iskal ž njo bližješo tovaršenje začeti. Vedel je tak vravnati, da se je njegova sestra Terezja z noj prijazno zeznanila ino njo večkrat k sebi povabila. Terezja, živetna in perjazna deklica, je na skorim skoz svojo tovaršenje serce Juliane pridobila, in njo je iskala od njenih dobrih in bogaboječih prijateljc odbiti. Juliano je na skorim tovaršenje z novo prijateljcoj, ki je le od razveseluvanja, hudobnega zeznanja in sprehajanja govorila, na druge póte in v drugo namenanje perpravilo. Njeno serce se je odzdaj le z razveselvanjom pečalo, njeno opravilo je bilo branje zločestih bukvic, in kinč v oblačilu. Svojega dozdaynega duhovnega vižarja in spovednika je zapustila, si je spovednika izvolila, kateri so njo v praznoti in hudobnem pajdaštvu živeti pustili, in je vkanjuvala in norila jih in svojo mater, dolg na dekle zvráčeje. Fajmošter in sosedi, ki so odperto serčno namenili, so zato mater opomenjevali; alj ta so dobro namenljivih pogovorov ne slišali, in so hčer vedno za krepostno in nedolžno deržali. Mati so skoro slepo ljubezen do hčeri, ki si je vedno bolj

kljubljivo in neljubno do njih zaderžala, objokuvala, ktere razuzdanost so spoznali. — Zgodaj ali poznej gotovo Bog nepokorne in terdovratne otroke kaštiga. Tako je tudi njegova kaštiga dosegla gospodično Juliano. Ko je nekteri svetek soper volji s voje matere, z nar lepšim oblečom nakinčena, svojo prijateljco Terezjo in njenega brata na sprehod prevoditi hotela, je naglo silno bolečino v obličju občutila ktera je, ko se dozdeva, od vpičenja enega merčesa prišla. To zlo je persi prevdarlo, in ona je omamična na zemljo padnila. V materino hišo so njo pernesli, zdajci so vračitelja poklicali, ki je otečeno obličje s svojim noščikom večkrat vrezal. Ko se je zatem Juliana v sercali vgladala, je črez ti pogled prestrašena djala: „Jeli je to uno obličje, ktero sem malikvavsko spoštuvale in tako prazno kinčila?“ Vsi vskušani perpomočki vračitelja ne so pomagali in Juliana je vmerla. Mati so hčer sama na bližjo smert spomnili. Ko je svoj konec blizo vidila, je k materi djala: „Kako, bom mogla v mladih letah vmerti? Pred dvema dnevoma še tako zdrava in vesela? Deno sem si to zazlužila, moja ljublena mati, zavolj

žalosti in skerbi, ktere sem vam vzrokuvala. Pa še za eno milost prosim: Skerbljivo budite čres moje mlajše sestre, in mi naj odpustijo. Naj za me molijo, in še me naj blagoslovijo.“ S solzami so njej mati odpustili, vso njim storjeno razžalo, in so njo blagoslovili, od Boga proseč, da bi njej tudi hotel odpustiti. Po mešnika so njej poslali, da bi njo s svetimi sakramenti vmirajočih previditi dali. K svojim krepostnim prijateljcam, ki so njo na postelji bolezní obiskale, je Juliana djala, njim roko davaje: „Ako bi bila v vašem pajdaštvu ostala in vas vbogola, bi se ne bi v tem žalostnem stanu znajšla. Odpustite mi pohujšanje, ktero sem vam vzrokuvala!“ K Terezji je djala: „Jaz moram vmreti, in ako boš tudi enkrat na smertno posteljo prišla, kako se ti bodo tedaj dnovi vidili, ktere sva v grešnem veselju in praznoti sveta preživele? Skoz tvoj izgled sem nesrečna postala. Kaj se je zgodilo, ostane storjeno. Bogu darujem mojo življenje z ljubezni k odpušenju mojih grehov. Ljuba prijateljca, ináš nad menoj izgled; morde boš po kratkih letih smerti tako blizo, ko jaz, spomni se na zadnje

besede tvoje vmirajoče prijateljce, kteri bo skoro pred sodboj božjoj stala.“ Terezja se je silno jokala, je za odpušenje prosila, in se Juliane ne prej ločila, ko je vmerla. Ta smert je njo celo spreobernila. Od zdaj je le pobožnosti in čednosti živel.

Trideset in pervo podučenje.

Od delavnosti in od dobre porabe časa.

I.

Rodovitno izviralniše vse sorte razuzdanosti je lenoba. Sveti Bernard jo imenuje kalužo nevarnih misli, doječ sladnosti, vmoritelico čednosti, smert duše, pokopališe živega človeka, zbira liše greha.“ Lehko bi se razjokali v ogledu mladosti, ki se tako v nemar lenobi izda! V nar bolj cvetečih letih vidimo mlade ljudi brez opravi la, brez truda po vednosti, alj brez navučenja hasnovitega rokodelstva, brez dobre rabe telesnih in dušnih moči. Nar lepše leta življenja zapravljajo per igri, v raz-

veselvanju, v pajdaštvu, per pijančevanju, v zaljubnosti, per plesu in v drugih nekoristnih rečih.

II.

Kaki škodljivi nasledki, kake neporednosti zvirajo iz taciga življenja! Jeli ne požertnost in razvuzdanost, ktera se ravno zato med našoj mladostjoj tako močno razširjavle? Jeli se ravno zavolj tega v mladem sercu ne vkorenijo hudobni nagoni, ko kokolj na zapušeni zemlji, ktero ogradnik gajiti vne-
mar puša? Jeli lenoba ne vzrokuje, da se njih toliko per rahli pameti najde brez vročosti in prijetljivosti k dobremu, in ki so za obraženje in izrejenje k boljšemu neprikladni? Jeli ne izvira iz te hudobe nevednost zveličanskih resnic svete vere, strahovitno pozablenje na Boga, in zguba večnega zveličanja? Ako ta hudobija, ki se močno težko izdreti da, mladost prevzeme, tako nam vsako zaupanje zboljšanja in lepe prihodnosti za mladenčca zgine. To zlo tako oslepi dušo, in tako močno zapelja serce, da neti človek tega spoznati ne-
če. Lenuh ne spozna, da je lenuh. Njemu se morejo besede svetega Duha

povedati: „Kako dolgo, lenuh, hočeš spati, kdaj boš od tvojega spanja vstal? Še eno majhno boš spal, še eno malo boš dremal, še le eno malo boš roke sklenil, da bi spal, in vbožtvo bo k tebi prišlo, ko oborožnik, in pomenkanje, ko ščitnik.“ Pris. 6, 9.

III.

Da v to hudobijo ne zajdemo, moramo premisliti:

1) Da so vsi ljudje k delu stvarjeni. Celo na pričetku (v zemelskem raju) njih je že Bog k temu obsodil, ker je djal: „Z velikim trdom se boš od nje (zemlje) hranil vse dni tvojega življenja.“ 1. Bukve Mojzesa 3, 17. Kdor se lenobi vda, greši proti volji božji, proti redi, ktere ga je Bog vstanovil. Jeli pa se smemo eni zapovdi odtegniti, od ktere ne Bog nikogar odvezal? V mladosti, smo sosebno delati dolžni. V tej dobi bi se človek brez dela nar gersim hudobijam privadil, ki bi ga časno in večno nesrečnega storile. Jeli je v mladosti ne nar priličnejši čas k izobraženju dušnih in telesnih moči? V mladosti si moramo čednosti posvojiti, za vednost, umetnost in opravila se po-

skerbeti, s katerimi sledeče leta izpolniti, in lastno in ljudsko srečo povišati zamoremo. Ako zlati mladosti čas zgubimo, tako ga ne bomo več nadomestiti mogli, nikolj več se nazaj ne verne, in njega zguba je nar škodljivejša, ki se nikolj ne da popraviti.

2) Kako bridko se bo jokal, kdor je nar lepše leta mladosti zgubil! Kako kesanje bo serce terpinčilo, ako smo ne dare v dobro obernili, ako smo se za nobeno opravilo ne izobrazili, ako ne smo si nobene znanosti pripravili, in ako vidimo, da bomo v starosti brez prikladnosti, previdnosti in oskerbjenja siromaštvu in pomenkanju v naročje prepadnili! Lehkomišljivo mladenč ne spozna resnic, pa bo zavolj tega, kaj je nar žalostnejšega, skusil.

3) Kakša sodba bo mladega lenuha zadela, kdaj bo moral nar ojstrejšemu sodniku račun davati! Vso življenje bo pred očmi imel, in vse neporednosti mu Bog razodel z vsemi grehi in hudobami, ktere je potrata časa vzrokovala; nevednost, razuzdanost in dare, kterih ne je v dobro obernil, temoč brez koristi zakopal, bo mu očituval. Kaj pa hočeš sodniku nar svetejšemu

odgovoriti, ako ti zapove: Veržite hudobnega hlapca v zvunanje teme! Pomislimo:

4) Koliko duš zavolj hudo rabljenih mladih let v večnem pogubljenju zdihuje. One ne zamorejo nobenega hipa od časa pretečenega življenja nazaj dobiti; one bi vse storile, da bi le enega samega zadobile, in bi prijetega sebi v korist skerbno obernile. Večni kes napolnjava njihovo serce. Misel na te nesrečne naj nas prestraši pred vtragljivostjo, da se časno in večno skoz to hudobo ne pogubimo.

Keršanska mladost, ogibli se lenobe, ki je tvojemu zveličanju nar bolj na poti! Vročoželnost do tega te naj napolni, kaj se ti zapove, in kaj se učiti imaš; bodi pri deli in spolnjava, ki se ti naloži, veselega serca. Ne vmajuhaj, temoč vedno posluj na dostojno vižo; beri alj šivli, uči se alj moli, piši alj kako drugo koristno delo opravljaj. Hudič te hoče v lenobi najti, da bi te zamogel popasti; njegovim limancam vjiti tebi sveti Hieronim svetuje, da bi vedno posluval, in da bi delo in učenje ne bi za kaštigo, temoč za sveto dolžnost deržal, ktero je tebi Bog za per-

pomoč k zveličanju naložil. Zgodaj v jutro Bogu daruj tvoje opravila, in ga prosi, da bi nje blagosloviti in k svoji časti ravnati hotel. Delaje pamet s svetimi mislimi hrani, in večkrat serce k Bogu povzdigni, hvali ga, po navuku svetega Pavla, in pej pesmi, ki k dobremu zbudijo, ne pa nedostojnih in posvetnih, da bodo tvoje dela zaslužne dela. Vbogaj naprepostavlene; kajti pokornost je boljša, ko daritva!

Trideset in drugo podučenje.

V mladosti se ne smemo sramovati dobrega delati.

Da bi dušo v pogubljenje pripravil, se trudi sovražnik zveličanja, pamet mladega človeka z lažljivim sramom pred delanjem dobrega napolniti; on hoče, da bi se sramoval čednosti, ker se le samo hudobe sramovati more. On ga sprevižati hoče, da se ljudje čednosti in brumnosti osmehujo in te zaničujejo, ki po njenih pótih hodijo. Skoz to on hoče čednost zaničljivo storiti, in vso žlahtnejšo perzadevanje zadu-

šiti, človeka na pót greha pelati in njegovi nizki in gerdi pohotnosti podverči. Pogosto se zgodi, da ti lažljivi sram rahlo dušo popadne in v blodnost zapelja, ja tako daleč pripela, da se svojih grehov in hudob hvali, in da bi se sramoval, ako bi ne bi ravno tako hudoben bil, ko drugi. Nesrečen strah zavolj, „kaj bodo ljudje rekli?“ že je marsiktero dušo v večno pogubljenje pahnil. Da se tega lažljivega srama ovarjemo, moremo premisliti:

1) Jeli se smemo sramovati, božji služebniki biti? Jeli se vekša čast in imenitnejšo poštenje najti zamore, ko je, ako mu služimo? Jeli že ne veliko poštenje posvetnemu ladavcu alj kralju služiti, koliko velkše je poštenje, ladavcu vseh ladavcov, kralju nebeškemu, Gospodu šeregov nebeških služiti! Kdor bi se sramoval čednosti, bi njo za kaj hudega in nedostojnega deržati moral; in kako velika bi bila ta beda-stoča! Le hudobe se moramo sramovati, le zavolj gnusnih in nespodobnih pogovorov in djanj nas rudečica mora oblit.

2) Pred kom se ljudje sramujejo? Pred hudobnimi in posvetnimi. — Jeli

pa nam imajo pogovori bedakov in sramotenje hudobnih in napačnih vbrani čednost, v kateri se edino Bogu, narveksi dobroti, dopademo? Jeli ni so takši ljudje večidel nar geršim hudobam vdani in od svoje pohotnosti oslepleni? Ker čednost sovražijo, zato čednega zamečujejo. „Bogu služiti je grešniku gnusoba, in bedasti te preklinjajo, ki po pótih čednosti ne hodijo, in se bojijo Bóga,“ pravi moder. Na razsodke neumnih in hudobnih ne smemo gledati.

3) Ako se za poštenje pri ljudeh trudimo, zakaj preštímanja dobrih ne išemo? Castíželnost bi bila, in bi čednosti najem in venec ropala, če bi per naših djanjih le dopadenje sveta za plačo dobiti hoteli. „Ako bi se hotel ljudem dopadniti,“ govori sveti Pavel, „bi ne bil služebnik božji.“ Razen toga deno svet naj izve, da čednost doper našamo, ker ljudi k dobremu buditi moramo.“ Vaša luč naj pred ljudmi svéti, da vaše dobre dela vidijo, in vašega, Očeta, ki je v nebesih, částijo,“ pravi Zveličar. Mat. 5, 16. Se sramovati dobrih del, pomeni, se sramovati, Krištošov biti.

4) Premislmo grožnjo strahovito Sina božjega, s katero se tim zagrozi, ki se sramujejo njemu služiti. „Kdor se mene in mojih besed sramuje, tega se tudi bo sin človečji sramoval, kdar bo prišel v svoji veličasti, in veličasti Očeta in svetih Angeljov.“ Luk. 9, 26. On ga ne bo spoznal za eniga iz med svojih izvolenih. O Bog! kako strašna nesreča je, iz števila tvojih izvolenih izveržen biti! Kaki sram bo pokrila den sodbe une, ki so se tebi služiti sramovali! Sramota in sram bo njih pred Angelji in Svetniki božjimi zadel! Tako Gospod govori: „Večen sram in večno sramoto hočem čres vas spraviti, ktera se nikolj ne bo pozabila.“ Jerem. 23, 40. Krepčaj, o Bog! mojo dušo proti tej nesrečni sramoti in strahu, ki je le slabim dušam lasten. Daj mi brez straha in naravno vse dobro dopolnjevati, brez da bi na razsodnik ljudi gledal. Uči me njihovo zaničevanje zaničevati, njihovo sramotenje zasramovati, njihov posmeh osmehvati, kda je potrebno, tvoje zapovedi zderžati, moje dolžnosti izpolniti, za zveličanje moje duše posluhati. Neumnost bi bila, ako bi preštímanje sveta više cenil ko moje večno zveli-

čanje, ako bi dopadenje hudobnih iskal, in ako bi se tebi in tvojim Angeljom in izvolenim zameril. **K** tvoji vekši časti in k mojemu zveličanju hočem čednost dopernašati, in po tvojih pótih hoditi vse dni mojega življenja. Dodeli mi milost, da moj sklep dopolnim! **Amen!**

Trideset in tretjo podučenje.

Zvijače hudičove, mlade ljudi zapeljati.

Trojno zvijaštvo poskusi sovražnik zveličanja, človeka, sosebno mladega, zapeljati:

1) Trojno zajnko mu nastavi: on ne pusti človeku velikosti hudobe spoznati, v katero ga prehititi hoče; v nar mičnejši svétlobi mu on kaže sladkost in večnost greha, in težo, skušnjavo preobladati, mu povekša, tudi celo dela, ko da bi te preobladati ne bi mogel. — **K**do pa deno ne bi spoznal lažljivega duha v teh rečeh? Jeli je kaj hujšega, ko je greh? Gerdo grešno veselje hitro mine, ko bi z očmi trenil, ki le gerdenje in nemirno vest napravla

in pogosto v obup zapela! Ko majhen je trud, ko kratko je soperstavlanje v skušnjavi! Kakša sladka tolažba dušo napolni, ako smo preobladali, kakšo naplačanje čaka v nebesih obladačca, ki se skoz to veliko drugih skušnjav ogne! Nikolj se zato ne dajte od sovražnika vašega zveličanja oslepiti; v uri skušnjave premišlujte strašno nesrečo greha! Ne porajajte hitro minljivega, revnega veselja, temoč premislite brezkončno kesanje, strahovito vesti pikanje, in večne kaštige, ki greh nasledujejo. Ne plašite se truda, ktereга preobladanje terja; kratko je bojvanje, sladka je tolažba in nevsehnjen je venec obladačca. Skušnjava mine, in mir serca se ne more izreči, ako ne smo zagrešili.

2) On večkrat v pameti mladih ljudi zbudi misel: Jaz se tega greha drugoč lahko spovem, tedaj odpušenje zadobim in pokoro delam.“ Oh koliko ljudi je v tem prederznem zavupanju na vsmilenje božjo v greh in hudobo prepadlo! Oh koliko njih je v tej lažljivi segurnosti na póte greha stopilo! — Kako gerdo in zaničljivo pa je, Boga razžaliti, ker odpušenje od njega zavu-

pamo; ako bi moral kaštigati, bi ne zagrešili! Ker je Bog dobrotljiv, ker on odpusti, njegove zapovdi prelomimo! Kakše kaštige je ta hudobija vredna, kakšo posvarjenje zasluži takša prevzetnost!

3) Se hudič potrudi, mladega človeka po enkrat dopernešenim grehu sprevizati, da mu več ni mogoče, skušnjav preobladati; te postane slabega serca, in iz enega greha v drugiga zatem prepadne. — Keršanski mladenč, ne daj se od duha teme zmotiti! Ti brezkončno vsmilenje tvojega Zveličarja poznaš, ki je svojo kerv prelil, da bi te greha in večne smerti odrešil. Ti veš, da k tebi zavpije: „Moj sin, k meni se spreoberni, in hočem tebi odpustiti.“ Ako se je toliko ljudi, v rahli mladosti in z ravno tistoj slabostjo obdanih, od pada v greh vzdignilo, in zveličanje doseglo, tako boš tudi ti skoz milost božjo ravno taisto premogel.

Trideset in šerto podučenje.

Od pregrešk, ktere ljudje v skušnjavi storjevajo.

I.

Perva pregreška, ktero per skušnjavah storimo, ki se večkrat ponavljajo, je nemirnost, ki že po nekolikem soperstavlanji pamet človečjo popadne, ker misli, da mu pomenka moči, se taistim dolže soperstaviti, in taiste preobladati. To je zmota in vkanljivost, ktere se stem bolj bati moremo, skem večšo korist slaboserčnost sovražniku zveličanja čres nas podeli.

Ko je Holofernes mesto Betulijo oblegel, so predni ljustva z vsemi mestjani k molitvi perbežali, da bi si od Boga hitro pomoč sprosili. Ko pa so per Bogu ne hitro vslišani bili, so sklenili, sovražniku mestne vrata odpreti, ako bi v petih dnovih ne bi navalenja rešeni bili. Čista Judit je to zvedila in je djala, njim preslabo njihovo zavupanje očitavaje: „Kdo ste vi, da Gospoda skušavate? To ne pogovor, ki k vsmilanju gene, temoč ki še bolj ser-

ditost zbudi, in togotost podpihuje. Vsmilenju Gospodovemu ste čas postavili in ste mu po vaši svojvoli den odločili. Da pa je Gospod poterpežljiv, tako čres to delajmo pokoro, in ga s solzami za perzanešljivost milo prosimo.“ Jud. 8, 11.

Ednako od vas velja, slaboserčne duše! Ako v uri skušnjave serčnost zgubite, Boga razžalite, vi ne zavupate v njegovo milost, in se v nevarnost podate, v nar strašnejše grehe in nar vekše razuzdanosti prepasti.

V skušnjavi bote serčni in poterpežljivi, na pomoč Gospodovo zavupajte, ki vas čres vaše moči ne bo dopustil skušavati, in ki vam svoje milosti k bojuvanju ne bo skratil, ako le vašo perzadevanje ne pomenka. Serčno obstojte, in on bo vam moč in jakost k obladanju dodelil. Nar vekši Svetniki so ravno take, ja še vekše skušnjave preterpeli. Ko aposteljnu Pavlu, ki je k Gospodu gorečo zdihual za odvzetje skušnjave, bo tudi vam Gospod odgovoril: „Moja milost tebi naj bo zadosta, ker moč bo v slabosti popolnoma.“ Čednost se le v skušnjavi spozna, in ta nam da perložnost serčnost,

zvestobo in ljubezen našo do Boga vedoč dati. Kakšno plačilo bi vaša čednost zaslužila brez bojuvanja, brez skušnjave?

II.

Drugo pregreško ljudi skoz to mnogo dopernese, da se, obladani od napadenja hudičovega, vsakega bojuvanja zderžijo, in se per vsaki sledeči skušnjavi ko obladane izdajo. Kakša pa je neumnost, brez da bi se sovražniku soporstavili, in ker smo enkrat od njega obladani in ranjeni, se njemu izdati in si veliko ran vdariti dati! Kakša je slepota, potem ko smo milost božjo zgubili, namesto, da bi njegovo serditost skoz hitrejo pokoro potolažili, za napre njega z novimi grehi dražiti.

Ko so Izraelci proti pokolenju Benjamina v boj potegnili, so prvo in drugo krat pobiti bili, ako so ravno večega števila bili, ko sovražniki. Zato pa še so serčnosti ne zgubili. K Bogu so perbežali v jokanju, posti in molitvi, darovali so pred šotorom božjim, so pa za orožje prijeli in so po vročem bojuvanju razločno zmago zadobili. — Ravno tako se v skušnjavah tudi vi ob-

našajte! Ne bote slabega serca, ako ste ravno enkrat obladani bili! Vstane, k Bogu hitite, črez svoje slabost in revšino zdihujte, k Vsegamogočnemu za vsmilenje kličite, in ga v ponižnosti in zavupanju za pomoč in milost prosite. Kes in žalost, da ste se pustili obladati, vas more k serčnem bojuvanju zdramiti, in pad v greh more vašo budenje pomnožavati, tako bo se vam tudi vašo pobitje k zveličanju obrnilo.

Sveti Hieronim.

Sveti Hieronim je v mladosti iz med vseh služebnikov božjih nar silnejšim skušnjavam bil podveržen, in nar težjšim skušnjam je njegova čednost bila izpostavljena. Nekatere leta je na sveti živel, pa se je hitro njegovega šumečega veselja in razveselvanja vdovolil. Sklenil je bil v Jeruzalem pótovati svetih krajev obiskavat. Potem ko je bil svoj sklep izpolnil bil, se je v pušavi skril in je tam nekelko let preživel. Kako silnim in dolgo terpnim skušnjavam proti čednosti čistosti je on na tem pušavnem kraju bil podveržen, ako je ravno svojo telo nar ojestrejše pokoril, nam list, kterega je pisal sveti devici

Evstahiji, živo kaže: „Koliko krat so v tem pustem kraju, v katerem se zavolj silne vročine komaj prebiva, nečiste misli in poželenje mojo dušo posilile, mojo vmišljivo moč popadle in ognusile! Zalost in grenkost, ki je mojo dušo napolnila, me je v puste pušave tirala, da bi tam v bojuvanju ležejše obstati in moje grehe objokati mogel. Mojo grozno vnespodobljeno telo sem v oestro pokorno oblačilo oblekel, potok solz je z mojih oči zviral, dan in noč sem z serca zdihaval. Druge postelje ne sem imel, ko golo zemljo; po navadi pušavnikov je moja hrana tudi v betegih bila sirovo željše, in moj napitek zviranica. V tej grozovitni pušavi, v tej ječi, k kateri sem se bil sama obsodil, da bi peklu vjiti zamogel, v tej pušavi, v pajdaštvu škorpionov in divjih žival, sem se večkrat v mislih in v duhi zderžaval v tovarštvu rimskih gospá. Neprenehani post je moj obraz zbledel, vnušil in vnespodobil, in deno so se v moji duši nečiste poželenja užigale. Ja v mojem celo oslablenem telu, v mojem že vmorjenem mesu se je plamen nečiste sladnosti silno prižgal. V tem razjokanja vrednem

stanu sem padnil k nogam mojega Zveličarja, in sem nje pomočil s solzami. Mojo razdivjano telo sem se trudil skoz post, ki sem ga cele tjedne podolgšal, vkrotiti. Cele dnove in noči sem kričal in klical k nebesam za pomoč, ne sem jenjal od molitve in na persa terkanja, dokler ne sem skušnjave obladal in nevihte vkrotil in dokler ne je Bog skoz svojo milost mojega duha vmiril. Bog pa mi je priča, potem ko sem se bil veliko jokal, dolgo molil, in oči k nebesam povzdigoval, je večkrat krotek mir mojo dušo prevzel in mislil sem, ko bi se v družbi Angeljov znajšel. „Tako se nam ali ne more čudno zdeti, ako nas skušnjava obiše, ker je tako veliki Svetnik per svojem ojestrem pokorenju tako silne skušnjave pretrepel. Učimo pa se tudi od njega, skušnjave preobladati skoz dela pokore, skoz pokorenje, samoto, jokanje in skoz ponižno in neprenehama molitvo. Tudi našo serce bo veselje, tolažba in mir prevzel, ako smo v skušnjavi skoz pripomoč božjo se serčno in stanovito bojuvali in preobladali.

Trideset in peto podučenje.

Katere nauke in postave imajo kristjani v mladosti in vsak čas nasledovati.

Varvati se moremo lažljivih naukov in postav, ki močno lahko razum oslepijo in človeka v blodnost pelajo. Ako se duh enkrat skoz lažljive nauke in hude izglede izpridi, tako se ta neizpridnost bo skoro v življenju in djanju pokazovala, in človek bo napačne póte hodil: „Ako bote v Babiloni,“ govori k Judom prerok Jeremij, zlate in srebne malike vidili, ktere k strahu ljudi okolnosijo, tako se varte njih z drugimi moliti. Ako bote vidli, da vsi pred njimi kolena priklanjajo, tako v sercu govorite: Tebe, o Gospod, mora vsaki moliti!“ — S temi besedami preroka k vam kličem: Vidili bote na svetu malike premoženja, razveselvanja, praznote, tela in občutkov sladnosti moliti. Gledali bote ko nekteri hudobo spoštujejo, čednost sramotijo, in vero zaničujejo. Slišali bote nauke in postave, ktere je sovražnik zveličanja zmislil, in svojim služebnikom v usta djal. Joj vam,

ako se skoz navuke in izgled velike množice date zapeljati? — Gledajte na navuke in postave vašega Zveličarja božjega, ohranite une večne resnice, ktere je z nebes Sin božji pernesel, in s svojo kervjo poterdil, une resnice, ktere njegova cćrkva v vseh časih zvesto hrani in vuči, v kterih ste iz rahle mladosti podučeni bili, ktere vas edino zveličati zamorejo! Svet njih noče spoznate — velikih resnic, ki večno nepremeljive ostanejo. Po tih večnih resnicah in postavah bote obsojeni. Globoko si njih v pamet in serce otisnite, navukom in izgledu sveta njih nasproti deržite, in vašo mišljenje in djanje po njih spregledujte. Iz teh resnic in nauk so spomenka nar vrednejši:

1) Greh je nar večo hudo.

Veliki greh, tudi smertni greh imenuvan, je tako veliko razžalenje Boga, tako gerda nezahvalnost, da vsi ljudje in Angelji vkup ne zamorejo njega drugoč izbrisati in za njega zadostiti. On človeku nar večo škodo na telesi in duši napravi. Nobena nesreča nobena škoda se ne more nesreči in škodi greha pripodobiti. Pogosto on človeka permorženja in bogastva obropa, in ga v vbo-

žtvo in potrebo prehit; pogosto mu on zdravje in prerano smert privleče. Jeli ne zgubi grešnik poštenja in dobrega imena per ljudéh? Jeli si ne pripravi zaničevanja in sramote? To pa so le časne škode; veliko vekše so škode za dušo človečjo. Greh nevmerjočo dušo vmori, je smert duše. On človeku ropa milost in prijateljstvo trojno edinega Boga, mir serca, pokoj vesti, mu nebesa vzeme, in ga v pekel pahne, v un grozoviten kraj martre, kjer červ ne vmerje, in ogenj ne vgasne, kjer hudobni na veke po ojstri pravičnosti božji kaštige in neizgovorne martre za svoje grehe terpijo. Skoz smertni greh človek zgubi najeme vseh doslej dopernešenih dobrih del; ako je vstani milosti še toliko del molitve, almožtva in pokorenja dopernesel, skoz en sam smertni greh so njegovi najemi zaterti, in kako dolgo se on v stanu duhovne smerti zaderžava, ne more nič zaslužnega za nebesa storiti. Ktera nesreča se more z nesrečoj grešnika prispodobiti? Kdor bi se mogel bolj objokovati, ko grešnik? Kdor je revnejši in siromaškejši, ko on? On hodi v smertni senci po póti večnega pogubljenja.

Kar smertni greh strašnega v sebi ima, je sosebnost spoznala brumna kraljica Blanka, mati svetega Ludevita, Francoskega kralja: „Moj sin!“ je djala enkrat k Ludevitu, ko še je čisto mlad bil, „ljubim te tenko, deno bi te raji kraljevskega sedeža in življenja obropnega vidila, ko s smertnim grehom ognusenega.“ Te materne besede so se tako močno nedolžne pameti otroka poprijele, da je ti sveti kralj nikolj ne smertno zagrešil. Ravno tako se je tudi svstemu Edmundo nad smertnim grehom gerdilo, da je večkrat svojim zra-venučencem rekel, ako bi moral med grehom in peklom izvoliti, bi rajši v večni ogenj prepadnil, ko bi le en smertni greh dopernesel.

Bojte se tedaj ljubleni otroci, bolj greha, ko vsega hudega v tem življenju; bojte se in zaničujte tudi nar menše grehe, ker majhni grehi so tudi veliko hudo. Nar mejnši greh je tudi razžalenje nar višjiše dobrote, nezahvalnost in nepokornost proti Bogu, dolg v bukvah življenja. Nobena stvar na zemlji in na nebi vam takó velikega hudega ne zamore storite ko je razžalenje božjo.

Ako si lih zdaj te resnice ne zamorete spregledati, tako njo bote zapopadli, kdaj bote popolnoma Boga spoznali in ljubili. Sveti Avguštín njo je spoznal in djal. „Raji bi brez greha hotel v pekel, ko z enim samim grehom v nebesa noter iti.“ Majhni greh vas sicer ne stori k neprijateljom božjim, pa deno pomenša njegovo ljubezen in milost; vas posvečuje milosti ne ropa, pa vas deno pripravla k njeni zgubi; duše ne vmori, pa njo v slabost in bolezen pripravi in nevidama v smert pela; vas v pekel ne pahne, pa vas deno en čas ob nebesa, ob nektore stopaje v zveličanji spravi, in bote ga morali v ognji očiščenja pokoriti. Z vedenjom in voloj majhne grehe dopernašati, se reče na kraji pogublenja hoditi; mi se le znamo spotekniti in padnemo v večne prepadi. „Kdor, kar je majhnega, ne porajta, bo s časom obnemagal,“ pravi sveti Duh. Kdor majnih grehov ne porajta, bo v vekše padnil. Ogiblite se majhnih grehov, in nikolj ne bote smertno zagrešili!

2) Spomni se o človek, tvojih poslednih reči!

Resnični in večkratni spomin naših poslednih reči nam sveti Duh sam za nar krepčnejši in nar hasnovitejši per-pomočk ponudja: „V vseh tvojih delah se spomni tvojih poslednih reči, tako na veke ne boš grešil!“ Ekl 7, 40. Te posledne reči so: smert, ki zdajno življenje konča; sodba, ki dokonča, kar nas ima doseči; nebesa, ki naše dobre dela naplačajo; in pekel, ki naše grehe kaštiga.

Pomisli in večkrat sama sebi reči, o duša keršanska: Vmreti moram, in morde skoro. Ko bodo se mi v hipu moje smerti moji grehi zdeli? Jeli ne bom zaverigel in preklinjal mojo kaštigavno ljubezen do stvari in zemel-skega premoženja, jeli ne bom zaverigel mojega napuha in moje praznote? Kaj, da bi bil storil, bom v tem odločnem hipu želim? Ko me bo tolažilo na smertni postelji, ako sem mladost v nedolžnosti in vso mojo življenje v strahu božjem preživel!

Pred sodni sedež božji bom moral priti, ki me vsikdér in vsak čas vidi, in spregleduje s svojimi nar svetejšimi očmi, ki bo nar ojestrejši račun čres vse hipe mojega življenja terjat. Kako bom

odgovor dati zamogel zavolj časa, ki sem ga lehkomišljivo potrosil, zavolj naukov, po katerih se ne sem zadržal, zavolj v hudo obernjenih darov in dobrot, zavolj k dobremu nagibanja svetega Duha, zavolj v igranju, požertnosti, nezmernosti, nečistosti in vtragljivosti preživljenih dnevov, zavolj ur, ktere sem v mehkužnosti in lepoticenju tela zatrosil, zavolj tolike nepravčnosti, vkanljivosti, tatije, sovražtva in merzenja, preklinjanja, kletvice in laži? Kaj bom odgovoril mojemu sodniku, ako me bo zavolj mojih misli, besed, del in popušenj izprašoval? V nebesih se mi svetli nepoveneli venec k naplačenju čednosti; tam v včeni domovini mi je obstojčo zveličansko mesto odločeno; jeli pa si morem venec zaslužiti, in v uno domovino priti, ako brez ljubezni do Boga in bližniga, brez potpežljivosti v terplenju in revah, brez pokorenja in zatajenja samega sebe, brez brumnosti in sramežljivosti živim? Kaj morem na zemlji pridobiti, ako se za nebesa ne trudim? Ako nebesa zgubim, tako je vse zgubleno.

Zdajno kratko življenje sledi večnost, ki se nikolj ne dokonča. Ali ktero zder-

žavališe v tej večnosti bo moj del? Ne-
besa alj pekel? Dobrotljivosti in vsmi-
lenju božjemu imam hvaliti, da ne sem
že zdavno v pekel prišel, ktereга sem
si tolikokrat zaslužil. Oh koliko duš že
v nevgasljivem ognju zdihuje, in neiz-
govorne martre terpi! Jokanje, zobi-
škripanje in obup njih je popadnil; vroče
solze, pa zastojn, prelivajo zavolj svo-
jih grehov; jaz pa še v vživanju vesel-
ja tega življenja po milosti božji živim,
ako ravno pred očmi mojega Boga gre-
šim in njegove zapovdi prelamlam. Kam
bom prišel po pótih greha, če se nazaj
ne vernem in pokore ne delam?

3) Po nauku in izgledi Jezusovem
in po zapovdih božjih, ne pa po svetu
moramo naše djanja ravnati. Postava
in nauk sveta je, da moramo ko drugi
živeti. K opravičenju svojega življenja
in djanja z vekšinom ljudje govorijo:
Tako je šega in navada; tako je nošja,
tako zdaj ljudi storijo, tako vsi delajo!
— To pa je lažljiv in močno škodljiv
nauk in namen. Mi ne smemo našega
mišljenja in djanja po svetu naravnati,
ki se v hudim znajde, temoč po nar-
svetejši volji božji, po njegovi večni
in nepremenljivi postavi, po nauku sve-

tega evangelja in po nar popolnejšem čednosti izgledu našega Zveličarja. Na svetu zmota in osleplenje gospoduje; le per Bogu je resnica, svetost in nevkanljivost. Njegova postava pela po póti zveličanja, njegova cérkva nas podučeva, izgled Jezusa in Svetnikov božjih nas podbada po póti čednosti, in njegova milost podpira naše slabe moči. „Nikolj ne bomo zablodili,“ pravi sveti Hieronim, „ako tega nasledujemo, ki je pót, resnica in življenje. Kdor kolj njegove zapovdi zderžáva, se ne vkani, in bo zveličan; kdor pa se po drugem nauku in postavi ravna,“ zablodi in se skonča.“

Ljubi moj otrok, premišluj te resnice, njih v sercu ohrani, naravnaj po njih tvoje misli, besede in djanje in boš zveličanja deležen! Naj si bedaki tega sveta tvojo čednost sramotijo, in se tebi posmehujejo, prišla bo vura, den Gospodov, ki bo posvetne hitro popadnil, in njihovo veselje v žalost spremeni; tvoja žalost pa bo v veselje spreobrnjena!

Mladi Dosidej.

V štertem stoletju je živel Dositej, mladenč žlahtnega roda, ki se je resnicam svete vere in brumnosti čista izdal. On je bil, še dete, enemu cesarskemu dvorniku k izrejenčenju izročen. Dositej je bil v cesarski veži z žlahtniči izrejen, pa je deno v vseh nevarnostih nedolžnost in čednost ohranil. Ko je enkrat, po tem ko je bil zrasil, od Jeruzalema govoriti slišal, je za dopušenje prosil, da bi smel v to mesto pótovati. Dopušeno mu je bilo, in on se je na enkrat v sveto deželo napótil. V tergu Getzemskem je videl opodobljenje pekla; v pogledu te podobe ga je groza obišla, in da je namena tistega ne zadosta zapopasti mogel, je črez to eno per sebi stoječo poštenja vredno gospo vprašal. „Kdor so ti nesrečni, ki tako neizrečeno dosta terpeti morajo?“ „To so zaverženi od Boga k večnemu ognju obsojeni prelamavci njegovih svetih zapovdi,“ je bil odgovor; oni so njegovih zapovdi ne obdržavali, so perpomočke k zveličanju vnemar pušali in so tukaj v grehih in hudobah preživeli.“ Na dalje vpraša

Dositej: „Kar storiti moram, da bom izveličan, in da ne bom v tovarštvo tih nesrečnih prišel?“ „Zataji samega sebe, in moli,“ reče gospa, in pred njim znikne.

Dositej je že ravno taisti dan sklenil, pokoro delati začeti, in je veliko časa v molitvi potrosil. Njegov pótni tovarš, imenit mladi gospod, je močno težko njegovo spreobrnjenje terpel, in mu je rekel, da se življenje pokorenja, in molitve za njegovo osobo in dobo ne spodobi, temoč je veliko več za enega samotnika prikladno. Dositej je v tem zajnko spoznal, ktero mu je sovražnik zveličanja hotel nastaviti, in je na enkrat skoz milost božjo genjen po življenju in prebivališu pušavnikov spraševal. Sprevodili so ga v eno imenito samotišo, kjer ga pred opata pelajo. Opat je po svetem Doroteju poskusil, ako bi Dositej bil poklican. Pred vsem je Dorotej vprašal, kaj za en zrok bi njega bil genil, se v pušavo podati, in tam spokorjeno živeti. „Nič drugega,“ je Dositej djal, ko da hočem zveličan biti, naj velja, kaj hoče.“ „Jeli se ne moreš,“ je rekel Svetnik, „tudi na svetu zveličati?“ „Gotovo“ je odgovoril,

„pa se deno bojim, da na svetu ne bom zveličan, ker je na svetu veliko in mnogo perložnosti in nevarnosti k grehu, spoznanje Boga je skoro ž njega zniknilo, in ravno per tih, s kterimi imamo nar več opraviti, se komaj senca vere najde. Jaz mojo slabost poznam, in zato rajši svet hočem zapustiti, ko v njem v nevarnosti živeti zveličanje zgubiti.“

„Kaj pa bodo od tebe v cesarski veži govorili? Jeli tebe ne bodo zavolj tvojega sklepa sramotili?“ mu je sveti Dorotej rekel. „To me čista malo skerbí,“ je djal Dositej, „zveličan hočem biti. Vse drugo za nič ne deržim.“ „Jeli pa si zadosta serčen tvoje prijatelje in rodjake, ki te rahlo ljubijo, za vsikdar zapustiti? Mlad še si, o obilnosti in mehkužnosti izrejen, jeli boš mogel v ojestrem samotnem življenju tudi obstati?“ „Skoz milost božjo,“ je djal, „bom to vse zamogel, ne samo eno leto, temoč vse dni mojega življenja; ljubljša mi je moja duša nevmerjoča in moj Bog, ko celi svet. Ako bi ravno še tako dolgo živel, kaj je zdajne življenje proti večnosti!“ „Le pojdi, moj sin“ mu je sveti mož djal njega objimaje, „Bog bo tvoj sklep blagoslovil.“ Dorotej je k

opatu hitil, in ga je zagotovil, da je mladenc od Boga poklican; on je vižal brumnega Dositeja, ki je skoro skoz svojo pokornost in učenost celo družbo k nasledvanju svojega lepega izgleda zdramil. Za nekterimi letami, ktere je bil v čednosti in svetosti preživel, je Bog Dositeja s silnim persnim bolenjom obiskal. Popolnoma v božjo voljo izdan je v tej bolezni vmerl, potem ko je tolažbe tih od Boga prijel, ki ga s celoga serca in čres vse ljubijo. Tako mislimo, ko Dositej: „Jaz sem na svetu, da si zveličanje pripravlam. Zveličan hočem biti, naj velja, kaj hoče!

Trideset in šesto podučenje.

Od kersta in njega imenitosti, in od dolžnosti kristjana.

I.

Bog je v starem zakonu obrezovanje naročil, da bi se njegovo izvoljeno ljudstvo od drugih narodov razločilo. Po njem so nasledniki Abrahamovi se od Boga danih velikih obljub vdeležili, pa

tudi obljubili, vero in pokornost Abrahamovo izpolnjevati, in vse čednosti tega brunnega očaka nasledovati. Kerst je svetejšo in imenitnejšo opravilo, je od Kristusa k našemu posvečenju postavljen sakrament, v katerem on nam sadje svojega terpljenja in svoje smerti povrača, ljubezen in prijateljstvo božjo, ki nas greha čisti in posvečuje, nam posvečejočo milost dodeluje, in nas otroke božje in erbiče nebeske stori. V svetem kerstu spoznamo brezkončno vsegamogočnost in ljubezen božjo na enkrat; njegovo vsegamogočnost, ki nas skoz nektare kaplje natorne vode vsega dolga greha čisti, perveno pravičnost drugoč da, in njegovo ljubezen, skoz katero je vodo hotel izvoliti, da bi vsem ljudem prijetje tega nar potrebnejšega sakramenta zlehtil in njih kraljestva svojih milosti in zveličanja vredne storil. On noče, da bi eden iz med nas zgubljen bil.

Keršeni smo „v imeni Očeta in Sina in Duha svetega.“ V imeni Očeta, ki nas je stvaril, v imeni Sina, ki nas je skoz svojo smert na križu odrešil, v imeni Duha svetega, ki nas je posvetil. Skoz to bi mogli resnico spoznati,

da smo trojno edinemu Bogu posvečeni, da smo iz med vseh drugih narodov njegovi lastni, in da smo dolžni, njemu služiti, njega ljubiti in njemu posvečeni biti! Kakša sramota bi bila, ako ne bi sveti bili ko Svetniki, alj ako bi se hujše, ko oni, zadržali! Jeli ne bi kristjanov na sodni dan ojustrejša sodba zaverženja dosegla, ko nevernike, ki so, ako ravno ne so spoznali Boga, deno bolj čisto, ljubno in drugim na hasen živeli, ko oni?

II.

Per svetem kerstu smo se hudiču in njegovim delam, praznoti in blišču sveta odpovedali, in pod toj pogodboj se je naši duši neizbrizljiva znamla otročjosti božje vtisnila. Ne bi zadosta bilo, ako bi to naši duši vtišjeno znamlo na sebi imeli, mi tudi moramo po kersanskim živeti, in ko kristjani misliti, govoriti in delati. Ako bi otroci božji in zveličani biti zamogli, če bi ravno dela hudičove dopernašali, šege sveta nasledovali, in brez pokorenja ino zatajenja samega sebe živeli, tedaj bi ne bi potrebno bilo, da bi Sin božji na svet prišel, da bi tako neizrečeno dosti ter-

pel in nam večne resnice obznanuval; Bog bi nas lahko znal v grešni sužnosti pustiti in nas v peklu večno kaštigati.

Opustimo vso nevernost, ne dajmo se motiti skoz življenje sveta, in zapopadnimo svetost našega stana! Mi smo kristjani, otroci božji — imenuvanje, ki našo nar imenitnejšo vrednost zaznamla. Ne skažimo se v življenju te prednosti nevrednih! Vsaki dan zahvalimo nedokončno vsmilenemu Bogu, da se nam je dal v krili svete čerkve naroditi, in da nas je kerstne milosti pred tolikimi ajdi in neverniki, ki bi mu morda bolj vroče ko mi služili, deležnih storil. Milost svetega kersta je milost nedolžnosti, una milost, skoz katero smo bili grehov očisteni in posvečeni, dragša od vsega premoženja sveta, katero tudi z našoj kervjoj ohraniti moramo pripravnimi biti. En sam smertni greh nam njo ropa. Pa kolika zguba bi to bila! Ko nesrečni in objokanja vredni bi bili! Le solze resnične grivinge in vredno prijetje sakramenta svete pokore bi pót bil, to milost svetega kersta drugoč doseči. Oj da bi tega nesrečnega zgubička nikolj ne bi poskusili! Vsako leto nar menje enkrat, nam-

reč na vuzemski svetek, alj na rojstva den, v katerem smo sveti kerst prijeli, alj kolikokrat svete sakramente prijem-lemo, per kerstnem kamnu ponovimo v ponižnosti in z zahvalnim sercom uno obljubo pred Gospodom, katero smo mu na nepozabljivem kerstnem dnevu sveto in terdno bili obljubili.

Trideset in sedmo podučenje.

Od sakramenta firme (poterde) in darov svetega Duha.

I.

Apostelnji so na finkoštno nedelo svetega Duha prijeli, prvi verniki skoz molitev in polaganje apostoljskih rok, in zdajni kristjani ga primejo skoz škofe svete čerkve, ki, ko pravdeni nasledniki apostelnov, od Kristusa imajo oblast, svetega Duha že keršenim dodeliti, ker čres taiste roke polagajo med molitvoj in nje s svetim oljom pomažejo. Firma je krepčanje, moč in dopolnenje kristjana. V svetem kerstu smo bili znamenje otrok božjih dosegli, v sveti

firmi se naši duši znamla vtisne, da smo bojuvavci **Jezu Krista**; mi tako rekoč novo vrednost, bolj odločno službo dosegemo. V svetem kerstu smo bili posvečeječo milost, našo posvečenje skoz svetega Duha prijeli, v sveti firmi se nam sveti Duh sam v obilnosti svojih darov dodeli, našo posvečenje pomnoži, in moč prideli, da našo vero stanovito spoznamo in po njej živimo.

Dari, ktere sveti Duh — tretja oseba v božanstvi, resnični Bog z Očetom in Sinom, ki od obuj od večnih časov izhaja, naš učenik, tolažnik in posvečevavec — nar obilnejše dodeluje, so: Dar modrosti, dar zastopnosti, dar svéta, dar moči, dar vednosti, dar brumnosti in dar straha božjega. Še ni zadosta, ako smo grehov očiščeni, naša duša še čresnatornih božjih milosti potrebuje, da čednost in popolnomost dosegne, in s temi darmi božjimi našo dušo hoče sveti Duh v sveti firmi olepotičiti.

1) Dar „modrosti“ nas vuči póte božje, njegov namen in vstanovlen red v vseh rečih spoznati, nam konc našega življenja kaže, in nas k dosegi taistega pela. Ona nam kaže natoro reči,

njih zroke, odločenje, primernost opravila in dospetje do Boga. Ona opravlja, da po večnih resnicah svete vere in naše vesti storjevamo, po ravnem poti k našemu koncu potujemo in se per-pomočkov zveličanskih poslužimo.

2) Dar „zastopnosti“ je uno razsvečenje našega duha, ki nas povzdigne k Bogu, ki nas njegove lastnosti, njegovo velikost in popolnost brezkončno spoznati da, ki nam zastopnost visokih skrivnosti, koliko je potrebno, zastopnost svetega pisma in razodetih resnic podeluje. To spoznanje pa bolj skoz ponižno molitev in skoz verno podverženje duha razodetim resnicam zadobimo, ko skoz pridnost in marljivo razmišlavanje. Zato večkrat nezbrihtane, pa pazljive duše bolj božje reči zastopijo, ko ljudje silnega duha, ktere Bog k kaštiganju njihovega napuha njihovi napačni volji izda.

3) Dar „svéla“ nas razsvečuje, da se pazljivo in modro vsikdér in vsak čas obnašamo, da zakrite zainke sovražnika najdemo, nevarnosti in perložnosti greha vjidemo, v dvombi, tesnobi vestni in zmotah, kar je prav, izvolimo; v naših opravilah, kar je božja

volja, vgonimo; po póti zveličanja druge dobro pelamo, in po tem sami tudi hodimo. Brez tega dara se lahko v blodnost zapeljati damo, lahko po krivih póti hodimo in druge na taiste lahko zapeljamo.

4) Dar „moči“ nas serčne in pripravne stori božjo voljo izpolniti, vse priprečke, teže in skušnjave obladiti, hudobnim izgledom, človečji imenitosti, mikanju sveta se soperstaviti, terpenje in reve poterpežljivo prenesti, telo in njegove poželenja pokoriti, nagnenje in pohotnost preobladati, po izgledu Svetnikov zavolj vere osramočenje, preganjanje in celo smert preterpeti. Brez tega dara bi mnogokrat zavolj naše slabosti v skušnjavah padli in grešili.

5) Skoz dar „vednosti“ se vučimo vrednost božjih reči, vrednost čednosti in milosti odločiti, in nesrečo tih zapopasti, kateri njo zgubijo. Našo revšino, nepomagljivost in nizokost spoznamo. Praznoto in ničetnost zemelskih reči in potrebe se za zveličanjem truditi spregledamo. Brez tega dara se človek neumnosti stvari more pripodobiti, ki ne spozna, kaj je Duha božjega.

1. Corint. 2, 14. Ta vednost se reče vednost Svetnikov, ker se njim skoz njo dodeli božje reči tako imenitno in globoko spreviditi, da vednost modro- učenih presekajo. Bog to vednost po- nižnim in ukoželnim dušam podeluje. In v resnici se v prostem stanu kaj ljudi znajde, kateri v vednosti zveličanja nar vekše modrijane sveta preletijo?

6) Dar „brumnosti“ nas uči Boga ko našega nar ljubeznivejšega Očeta premišluвати, njega moliti, ljubiti in v vseh šegah svete vere njega častiti in veličastiti. Skoz ti dar se nam v službi božji vse veliko in tolažbno zdi, skoz njega spoznamo bližniga v Bogu, in Boga v bližnimu, prijatelju, nam ena- kimu in v naprepostavljenemu. Prigod- be vse tega življenja, dobro in hudo, srečo in nesrečo, gledamo ko poslanje božjo; veselje — in z ljubezni do njega tudi terplenje — ž njegovih rok poterpe- žljivo primemo z zahvalnim sercom.

7) Dar „straha božjega“ venec da- rov svetega Duha, nas z grustenjom do vsega napolni, skoz kaj se Bogu ne dopadnemo, kaj ga razžali, alj kaj nje- ga nar vikšo dobroto zgubi. Ti strah nas greha oplasi, nam serčnost in sta-

novitnost da, nas v ljubezni božji oh-rani in v njegovi milosti krepča. Zato sveti Pavel apostelj piše: „Opravljajte vašo sveličanje v strahu in trepetu.“ Fil. 2, 12. „Začetek modrosti je strah božji.“

II.

Da nam sveti Duh v sveti firmi tako častitljive dare dodeluje, in tako izvišene milosti daje, in da to skrivnost le enkrat prijeti zamoremo, ko bedadasti in oslepleni so tedaj uni, ki ti sakrament prijeti zamudijo, alj pa nevredno primejo. Jeli nismo dolžni se čres vse skrbeti, da nam prijetje te skrivnosti v dobro služi? — Da bomo bogastva milosti v tem svetem sakramentu deležni, moramo:

1) Tajistega v stanu milosti prijeti, skoz molitvo in dobre dela in skoz zgri-vano spoved naših grehov se k tajistinu pripraviti, in v resnicah svete vere so-sebno od svete firme dobro podučiti. Obžalovati moremo une, ki nepriprav-ni ti sveti sakrament dosegnejo; oni ga z raztrošljivim sercom primejo, svete-ga Duha ne zadobijo, in se nazaj ver-

nejo k svojemu življenju, polni posvetnega duha.

2) Znovič se vsako leto na finkoštni svetek svetemu Duhu alduvati, in mu resnično obljubiti, mičesar doprnesti, kaj bi ga znalo razžalostiti in se po njegovem razvečuvanju zvesto ravnati, njega prositi, da nas ne zapusti in nam svojega dara ne odtegne. Kaj bi se nam prigodilo, da bi sveti Duh nas zapustil in hudobnemu poželenju prepustil?

3) Sosebno ljubezen do svetega Duha v našem sercu imeti, in njega pred vsakim djanjom na pomoč klicati. Brez njegove milosti ničesar za zveličanje ne premoremo storiti, še tudi ime na Jezusovega zaslužno ne izreči, alj kaj dobrega pomisliti.

4) Ako smo tako nesrečni bili, da smo sveto firmo brez vrednega pripravljenja prijeli, alj pa dosegnjeno milost drugič zgubili, moremo v grenkosti serca in s solzami čres to zgubo zdihovati, svetega Duha v ponižnim sercom za posvečejočo milost milo prositi, da nam njo dodeli, ako njo ne smo prijeli, alj jo v nami zbudi, ako smo njo zgubili, in

skerbno buditi, da tega zgubička nikolj ne poskusimo.

Trideset in osmo podučenje.

Od spoštovanja v cérkvi, od svete mešne daritve, in od načina taisto poslušati.

I.

Cérkva je hiša božja, naj Narvišjega, njegovo prebivalše med ljudmi. Le plaho in spoštuvavno ljudje v kraljevske palače stopijo in le od potrebe primorani se podstopijo v taistih govoriti. Kako pošteno in spoštuvavno bi se tedaj morali v hiši božji, nar vikšega kralja znajti in obnašati! Kakše graje so tedaj uni vredni, kateri skoz nedostojno in nespodobno obnašanje, pohujšno smejanje, radovidno in grešno zgledavanje to sveto mesto osvečujejo, in le, da bi govorili, in vidili in se viditi pustili, alj da bi druge v pobožnosti raztrosili, v hišo molitve pridejo! Takšo osvečevanje zasluži pravično kaštigo božjo, ki se bo mašoval, ker taki brez-

božniki v hišo božjo pridejo, da bi ga sramotili. Te grešnike je tudi Sin božji v svoji pravični serditosti z bičovjem iztiral z Jeruzalemskega tempeljna.

Vse, kaj v cérkvi vglédamo, poštenost in spoštovanje terja. Blagoslovljena voda (pri pristoplenju v cérkev) nas spomni, dušo očistiti in Gospoda prositi, da bi vsaki greh od nas vzeti hotel. Spovednice so mesta pomirenja, kjer bi grehe objokovati in se z Bogom in ljudmi pomiriti mogli. Pokopališa v nami obudijo spomin naših rajnih, in od nas terjajo, da za njihove duše k Bogu molimo. Podobe Svetnikov nas na velike služebnike božje spomnijo, ki so že srečno svojo popótvanje dokončali, ki Boga gledajo in večno vživajo, in ga večno veličastijo in hvalijo. V tabernakeljni vglédamo sedež vsmilenja, od kod nam Zveličar, naš prihodni sodnik, obljubi naše molitve in mile prošnje vslišati, in od kod nam pomoč in milost dodeluje. Oltar nas spomni kervne daritve na križu, ktero Jezus Kristus vsak dan v svoji brezkončni ljubezni na nekervno vižo skoz roke mešnikov pod krušno in vinsko podobo ponavlja. Ko bi li mogli v pogledu to-

likih svetih reči raztrošljivega duha biti? Jeli nas ne bi zamogli turci in ajdje osramotiti, kateri vekšo spoštovanje do svojih malikvavnih tempeljnov in molitnih vež kažejo, ko mi kristjani v hišah živega Boga? — Ko je spoštovanost in lepa vzaderžnost v cérkvi svedočstvo notrajne vere in bogaboječosti, tako je razuzdanost in nedostojno zaderžanje v taistih gotovo znamenje nevernosti in krivoverstva.

II.

Ako se v občjem čista dostojno in spoštuvavno v cérkvi moremo zaderžati, tako je sosebno potrebno, dokler se nar svetejša daritva obhaja, namreč sveta meša, da nas nar vročejši občutleji brumnosti in spoštovanja prevzamejo. Sveta meša je nar imenitnejšo in nar svetejšo opravilo naše svete vere; je daritva, v kateri se Jezus Kristus edinorojeni Sin božji samega sebe svojemu nebeškemu Očetu daruje, ravno taista daritva nar svetejšega tela in kervi, ktero je on na mertvaškem mestu za nas na križu dopernesel, le s tem razločkom, da se je tam kervno zgodelo, tukaj pa nekervno. Ko bi se s pre

blaženoj Devicoj Marijoj na kalvarskem hribu per smerti našega Odrešenika bili znajšli, moremo per tem nar svetejšem darovanju biti. Kaj je v globočini svojega nar svetejšega serca občutila, kdaj je pod križom svojega vmirajočega, serčno ljubleniga Sina stala, to tudi našo dušo mora napolniti; z nevidljivo nazočimi Angelji moremo Boga moliti, ki se na oltaru daruje. Zedinimo naš namen z namenom Jezusa Kristusa, darujmo se temu, ki se za nas daruje. Iz četvernega namena daruje Zveličar božji na oltari svojo telo in kerv pod podobami kruha in vina: 1) da Bogu, svojemu Očetu, dolžno molitvo in čast izkaže, zavolj tega je sveta meša nar popolnejša daritve molitve. To počaščenje in molenje Sina božjega poviša kam bolj hvalo in počaščenje, ktero Angelji in Svetniki neprenehama Bogu darujejo. 2) Da nam odpušenje grehov od svojega Očeta milo izprozi, hoče on pomirenje za naše grehe biti, zavolj tega se sveta meša pomirna daritva imenuje. 3) Da nam skoz daritvo svojega tela in kervi vse potrebne milosti pridobi, zavolj tega se sveta meša nar krepčejša in nar močnejša prosivna daritva

reče, in 4) da za vse milosti in dare Bogu, svojemu nebeškemu Očetu, našo zahvalnost skaže, zavolj tega je sveta meša nar vrednejša zahvalna daritva. Tega četvernega namena ne smemo nikolj per poslušanju te nar svetejše daritve z serca zgubiti, temoč moremo od tega živetno napolnjeni biti.

III.

Na sledečo vižo moremo per tej nar svetejši daritvi pobožno pričijoči biti. Od pričetka svete meše do evangelja more naša duša nar bolj živo grivingo zavolj naših grehov občutiti in se čista ponižati. Kdaj mešnik spod pred oltarom svoje grehe pred Bogom spoznajo in obžalujejo, moremo tudi mi naše grehe in grehoto spoznati in Boga milo za odpušenje prositi. Z mešnikom mormo zavpiti: „Gospod, jaz moje hudobije pred toboj spoznam, in k tebi za vsmiljenje kričim. V mislih, besedah in djanjih sem dostikrat in veliko do tebe pregrešil. — Od evangelja do povzdigavanja moremo vero obuditi, telo in dušo z vsem, kaj lastnega imamo, kaj storimo alj terpimo, njemu ponižno daruvati; serce pri besedah mešnikovih: (Sur-

sum korda) „Povzdignite serca“ k sedežu božjemu povzdigniti; skoz Jezusa, našega Zveličarja, njegovo velikost in visokost z Angelji in z vsemi nebeškimi šeregi častiti in hvaliti. — Od svetega povzdigavanja do zavživanja se moremo čista v veri, zaupanju in ljubezni z Jezusom sediniti, zavolj njegovega nar svetejšega tela in kervi, katero on za nas na oltaru svojemu nebeškemu Očetu daruje, za vse milosti neprenehama prositi; ne smemo pa samo za nas per brezkočno vsmilenem Bogu milosti milo prositi, temoč tudi za vse naše, žive in rajne, stariše, prijatelje in sovražnike. — Kdaj mešnik „Oča naš“ molijo, moremo sosebno milo od Boga prositi za duha resnice in ljubezni za celi svet, da bi vsi ljudje skoz njega k spoznanju resničnega Boga in k zveličanju prišli, da v skušnjavah ne bi padli in da ne bi v grehu na veke pogubljeni bili.

Pri zavšivanju se moremo na duhovno vižo z Jezusom zediniti, gorečo poželeti, da bi ga z mešnikom zamogli v našo serce prijeti, mu za obilnost njegove milosti zahvaliti, katerih smo skoz nar svetejšo daritev deležni postali, mu obljubiti, ti dan njegove za-

povdi zvesto zderžavati, dolžnosti stana in poklica vestobno spolnjevati, terplenje in revšine poterpežljivo prenašati, hudobne nagnenja in pohotnosti vsak čas ovojskuvati in oblastuvati, perložnosti in navad grešnih se skerbljivo ogibati, za svetost in pravičnost se vročoželno potruditi. — Kdaj pa mešnik na koncu svete meše ljudstvo blagoslovijo, moremo ž njimi za blagoslov in milost Očeta, Sina in svetega Duha milo prositi; kajti kaj je ves naš trud in vso našo delo brez blagoslova z nebes! — Po slednem evangelju se ne spodobi na enkrat cérkve zapustiti; mi moremo prej Boga za odpušenje prositi zavolj raztrošljivosti in nespoštovanja, ktereга smo se per tem nar svetejem daruvanju krive storili, za obrambo nar srečnejše Device in Matere božje Marije, za pomoč Angeljov in Svetnikov milo prositi, da bomo skoz njihovo priprošnjo vsakega greha in vsega hudega obvarvani, in da čednosti zvesti ostanemo. — Kolikih milosti bi se skoz to nar svetejšo daritvo vdeležili, da bi per taistoj z dolžno brumnostjo in spoštovanjem pričijoči bili! Joj taistim, ki so per tej nar svetejši

skrivnosti nedostojno in vnemarno pričijoči, in ki skoz raztrošljivost in razuzdanost hišo božjo osvečujejo!

Iz gledi.

1) Sveto pismo pripoveduje, da je Heliodor, vojvoda enega Azianskega kralja, s četoj vojn timerov s prederzno serčnostjo v cirkvo Jeruzalemsko bil stopil, da bi zaklade hiše božje silno ropal. Mahoma se je mogočnost božja perkazala. Vsi, ki so Heliadora nasledvali, so na zemljo padli, in so od straha ostermeli. Perkazal se je z nar lepšim kinčom pokrit konj, kterega je strahovit konjenik jezdil, ki je zlato orožje nosil. V nar lepši svetlobi in častitljivi moči sta še se dva mladenčca perkazala, in sta per njem stala. Angelja sta Heliadora vsaki na svoji strani tako neprenehama bičevala, da je na zemljo padil in bi bil vmerl, ako ne bi bil Onias, vikši duhovnik, za njega per Gospodu milo prosil, in Narvikšimu daroval za vojvode ozdravljenje. O kolikokrat bi nevidljivo v cirkvah pričijoči Angelji hudobne vmorili, ki z raztrošljivim sercom in nesvetim namenom v hišo božjo stopijo, in se tamkaj brez

spoštovanja in brumnosti k pohujšanju dobrih zaderžavajo, ako bi to dobrotljivost in vsmilenje božjo ne bi branilo! „Kdor cérkvo božjo osvečuje,“ piše sveti Pavel, „tega bo Bog pokončal.“
1. Kor. 3, 17.

2) S kakšoj svetoj serditostjo je tiral Zveličar kupce in prodajavce, ki so skoz svojo hudobijo hišo božjo jamo tolvajsko storili, iz svetega mesta! — Ednako vročo se je zaderžal sveti Ambrož, Milanski škof, proti enoj gospej, ki je v čisto praznotnem pozemelskem kinču hotela v cérkvo iti. „Kam pojdete?“ vpraša sveti škof, „V cérkvo,“ je djala gospa. „Vsaki bi mogel misliti, da k plesanju alj igrokazu pojdete! Le odcod proč, vkraj se podajte, idte svoje razuzdanosti na skrivnim objokovat, in semkaj ne pridite, Boga v njegovi hiši skoz dragi lišč in praznoto sramotit.“ — Le s spoštovanjem, in svojih grehov objokovat in Bogu čast in molitvo daruvat, bi mogli na to sveto mesto priti. „Trepečte v mojem svetvavstvu“ je rekel Bog svojemu ljstvu. Pa kako malo veliko ljudi zdajnega časa na te besede božje porajta! Kako nepošteno in razuzdano se zaderžijo v hiši

božji pri obhajanju nar svetejših skrivnosti! Kako ojstra sodba njih zavolj toga čaka!

Trideset in deveto podučenje.

Od pobožnosti k Jezusu in od obiskovanja nar svetejšega sakramenta.

I.

Perva in glavna reč naše svete vere je Jezus Kristus v nar svetejšem sakramentu, ker je sam Bog, in ker skoz njega Boga moliti moramo. Pobožnost k nar srečnejši Devici in Materi božji Mariji, k Angeljom in Svetnikom je sveta in hasnovita; pobožnost pa k Jezu Kristu je čres taisto tako izvišena, ko je Bog sam čres vse stvari izvišen. Jezus Kristus je skupaj Bog, zato vse molitve, časti, ljubezni in vsega zavupanja brezkončno vreden. In deno kako močno ljudje njega v nar svetejšem sakramentu moliti zamudjajo in vnemar pušajo! K kraljevskim palačam v trumah pridejo ljubenci in dvorniki, in cérkve, palače Jezu Krista, kralja vseh

kraljev, vidimo prazne in zapuščene. Okolj velikašov se tlačjo velike množice lepo oblečenih služebnikov in čuvajov; okolj sedeža Jezusa Kristusa pa ne vidimo nikogar zbranega. On je sam, vojsknihi trum Gospod, zapuščen. V predhišju sodnikov stojijo silnega števila nar bolj ponižni prošniki, ki večkrat le suho besedo „ne“ na svoje čisto podložne prošnje dosegnejo; nikdo se skoro ne približa nar vikšimu sodniku, njemu nar imenitnejšega opravila svojega zveličanja priporočat, ako ravno v svojem brezkončnem vsmilenju nobenega prošnika nevslišanega oditi ne pusti, če je ravno njegovo prebivališče in serce vsakemu odperito, in če ravno zgrivane grešnike vsak čas milostivno sprime, ki nas v svoji ljubezni perjazno kliče: „Prite vsi k meni, ki ste trudni in obloženi, in jaz vas bom zlehkotal.“ Kjer je moč in dobrotljivost, ki bi se mogla moči in dobrotljivosti Zveličarja pripodobiti? Koliko tolažb in milosti zamoremo od njega v našem terplenju, križu in obiskovanju doseči? Kaj nas hoče nazaj deržati, njega v nar svetejšoj skrivnosti, kde je celo perjazno sedež svoje ljubezni postavil, pogosto

obiskovati? Nikolj nas brez pomoči, tolažbe in milosti ne bo odpustil.

Ako ga vsak dan ne zamoremo v njegovi hiši obiskati, tako tega po nedeljah in svetkih nočemo opustiti. Tih svetih dnov ne bomo bolj zveličansko potrošili, ko če bomo njega v nar svetejšem sakramentu molili, njega hvalili in njega prosili v ponižnosti serca. Kaj je pravičnejšega, ko je to, da pred njim v tih dnevih grehe objočemo, ktere smo celi teden storili, in ga za vsmiljenje in milost milo prosimo, in mu obljubimo, da bomo v pridjočem času skoz njegovo pomoč vročoželnejše njegovo sveto službo opravljali? Jeli ne obišemo večkrat naših prijateljev, da nas per njih v spominu in prijateljstvu ohranimo, jeli bi si menje mogli perzadevati, da bi prijateljstvo in ljubezen božjo zderžali skoz obljubo, njega ljubiti in se njemu vdati? Jeli ne so ravno nedele in svetki, po kterih veliko kristjanov nar težejše in nar pogostejše Boga razžali skoz očitno pohujšanje, požerčno pajdaštvo, razuzdano razveselvanje sveta? Jeli ne smo dolžni se truditi, da razžalenje in hudobije ljudi skoz sveto in brumno življenje v tih dnevih

popravimo, in Boga za vsmilenje grešnikom in hudobnikom milo prosimo?

On v tih svetih dnevih k nam vpije, kjer ga mnogi zapustijo, in se praznotnim malikom sveta pridružijo: „Jeli tudi vi mene hočete zapustiti?“ Joan. 6, 68. Nikar, mi nočemo od njega v nar svetejšem sakramenti vkraj iti; k komu bi mogli iti? On sam ima besede večnega življenja. Bomo si tedaj hvalo svetega Duha zaslužili, katero je djal mlademu Tobiju, ki, če ravno nar mlajši v rodu Nestali, ni z drugimi ta derčal k zlatim malikom, ki se je pajdaštva grešnikov ogibal, in ki je v Jeruzalem hitil v cérkvo Gospodovo, molit Boga Izraelskega.

II.

Svet in hudič se močno trudita, ljudi od te svete vaje odverniti. Pravijo, da njim časa k temu obiskavanju zmenkuje, tukaj se njim dolgo časno zdi, in raztrošljivost, ki se v molitvo meša, tisto nekoristno in škodljivo stori!! Nikolj se ne dajmo skoz te pogovore in izglede mlačnih kristjanov od zveličanskega obiskovanja Jezusa v nar svetejšem sakramentu nazaj deržati, temoč

veliko več primorjajmo skoz besede in izglede ljudi k tej svetoj službi. Kaj je srečnejšega in bolj tolažnega, ko je, duše Jezusu perdobiti in nje k kjemu pripe-
lati? Za vsaki posel najdemo svoj čas, in se nikolj zavolj pomenkanja časa ne pertožimo, ako se nam praznotno raz-
veselvanje ponuja; bi le nobene ure za zveličansko opravilo ne mogli najti, in bi zavolj minut žaluvali, ktere v mo-
litvi Boga protrosimo, kteremu bi mogli celo življenje posvetiti? V tovarštvu pri-
jateljev in znancov nam je kratek čas; bi se nam li vura mogla dolga zdeti, ktero v molitvi, v nazočnosti božji, na-
šega nar ljublenejšega prijatelja potro-
simo? Jokaje je sveta Terezja zavpila:
„O nar slajši Zveličar, v netečnem paj-
dašenju s stvarmi veselje najdemo, in
per tebi se nesrečne občutimo, in nam
je dolgočasno!“ — Ako bi ravno per
tem obiskvanju nekšo vsehnjenje in mla-
čnost občutili, tako nam to ne sme tai-
stega zabraniti, le gorečo ga obiskujmo,
in na skorom se bo v našem sercu nar
slajša tolažba in neizrečeno veselje raz-
širjevalo; per nogah Jezusovih nam
bodo ure ko hipi prešle, in ta pobož-
nost k njemu bo nam bogat zvir bla-

goslova in milosti. Ako ravno ne premoremo dolgo se per njem zderžavati, tako se tih malih hipov z vekšoj gorečnostjo in z vsaj ljubavjo poslužiti moremo! Sosebno ga hočemo v nar svetejšem sakramentu obiskati, ako se mir serca skali, žalost, zmota, pobitje in breztolažbnost našo dušo napolni; ako je ura skušnjave za nas prišla, in nam našo delo iz pod rok noče v dobro iziti; on nam bo mir, kterege svet dati ne zamore, luč na temnih pótih življenja, moč in tolažbo v popolnosti svoje svetlobe in svojega življenja dodelil. — Obiskvanje nar svetejšega oltarskega sakramenta nam deno ne sme obraniti, dolžnosti pokoršine do naprepostavlenih, dolžnosti našega stana, poklica in službe spolnjevati. Pobožnost k Jezusu v nar svetejšem sakramentu pa nam ne bi koristna bila, ako bi poklica opravila, skerb za svoje, našo delo in druge imenitne in potrebne reči vnemar pušali. Dolžnosti pravičnosti in ljubezni Zveličar sam terja, da bi njih spolnjevati, kdar govori: Pokornost je boljša ko daritva. Pravičnost in vsmilenje spolnjevati, je služba božja, ki se mu dopade. Ako vam opravila vašega poklica alj

dalekota kraja vbrani večkratno zveličansko obiskvanje Jezusa v njegovi sveti hiši, tako morate per delu in spolnjavanju vaših dolžnosti večkrat serce in pamet k Bogu mole in hvale povzdigniti, dober namen ponoviti, in v duhu per njem biti, ker je tudi s svojo ljubeznjo in milostjo per vas. Večkrat po dnevu zavpimo: „O moj Zveličar, jaz te molim! Jaz te ljubim, in ti serce in dušo darujem! O Jezus, vsmili se čres me, pomagaj mi, in me ne zapusti!“

Sveta Jedert se je večkrat cele noči pred oltarom zadržavala, in je zavpila jokaje: „O Zveličar sveta, zakaj ljudje tako malo na te mislijo? Ti se vsikdar nas spomniš, o Jezus in mi na te pozabimo!“ Ko se nekteri ajdje od oznanovavcov svete vere slišali govoriti od brezkončne ljubezni Jezusa v nar svetejšem sakramentu in od drugih svetih skrivnosti so djali: „Kako dober je kristjanov Bog; kako bi se moglo zgoditi, da ga ne bi ljubili?“ Jeli nas ne bi moglo sram biti, ako bi ga ne ljubili, in ako neti na njega ne bi mislili?

Štirideseto podučenje.

Kakšim mislim in občutkam bi se per obiskvanju nar svetejšega oltarskega sakramenta mogli izdati.

I.

Nekteri kristjani se zavolj zanemarjenja Jezusa v nar svetejšem sakramentu pobožno obiskovati s praznim izgovorom ispričujejo, da si z Jezusom, svojim Bogom in Zveličarjom ne morejo časa kratiti, da nobenih misli in občutlejev do njega ne zamorejo vedoč dati. — Oni pozabijo, da še bi si mogli mnoge čednosti posvojiti, in veliko grehov in hudob se znebiti, da njim sosebno ponižnosti serca, poterpežljivosti v terplenju in revah, in resnične ljubezni do Boga in bližniga pomenkuje; da so od pohotnosti in hudobnih navad zvezani, in da se preveč stvari deržijo; da so betegom in preganjanju podverženi in dušne zmotnjave in nemirnosti ne prosti; da rodbino, stariše, brate in sestre, prijatelje in sovražnike imajo. Skoz to imajo gotovo dovolj reči k razgovarjanju z Jezusom v nar svetejšem

oltarskem sakramentu, ako ga hočejo obiskovati. Oni zamorejo njemu molitvo in zahvalne prošnje in milo zdihvanje za se in druge darovati.

1) Ti znaš njemu, tvojemu Zveličarju nadlogo in revšino tvojega serca izročiti, rane tvoje duše, grehe razodeti, ti ga znaš prositi, da te obogati v bogastvi svoje milosti in te ozdravi v svoji vsegamogočnosti in ljubezni. Zavupljivo mu reči: „Gospod, ako hočeš, me očistiti zamores!“ Tvoje hudobne navade, skušnjave, nevarnosti, tvojo deržanje na časnem premoženji in razveselvanji sveta mu razodeši, v katerih se tako dosta duš pogubi, in k njemu kliči: „O Jezus, ti poznaš slabost in skvarjenje mojega serca; zderži me v tvojem svetem strahu, brez kterega se zgubiti morem!“ Daruj mu tvojo žalost in suprotivnost, križe, terplenja in bolezn, in k njemu reči: Bog, moja tolažba, moj Zveličar in Odrešenik, ti hočeš, da terpim, hočem se v tvoje narmodrejše povelje povdati; ne moja, ampak tvoja volja se naj izgodi! — Pridi sosebno ti, keršanska mladost, k tvojemu Zveličarju in Bogu v nar svetejšem sakramentu, in si milo sprosi vse

čednosti tvojega stana, pokornost, poniznost, čistost, pošteno zadržanje in treznost; milo si od njega milost sprosi, da ne bi nikolj Boga s smertnim grehom razžalila, sprosi si milost, tvoj poklic spoznati, si stan po njegovem dopadenju in k zveličanju tvoje duše izvoliti.

2) Per obiskvanju nar svetejšega oltarskega sakramenta se nikolj ne smemo našega bližniga spozabiti. Keršanski stariši naj sosebno Zveličarju svoje otroke priporočijo, in ga naj ponižno prosijo, da njim svojo milost in svetega Duha dodeli, da bi nikolj ne bi dopustiti hotel, da bi njihovi otroci, njegovi dari, od póta čednosti odstopili, da bi njega zapustili in s svojimi grehi razžalili, da bi njihove imena ne bi iz bukvi življenja izbrisane bile, da bi zaverženi in večno od Boga in Jezusa ločeni bili. Ako sovražnike imamo, ki so nas razžalili, nam hudo zadevali in nas obrekovali, tako hočemo taiste preštimavati, ker njih je on odrešil, in ker so ljubenci njegovega božjega serca, in za nje po njegovem nauku in nar svetejšem izgledu prositi, iz cele duše njim odpustiti, in ga milo prositi, da bi njim

hotel grehe odpustiti. Ako smo ne-
tere iz med naših, alj drugih ljudi skoz
pogovore in djanja pohujšali, alj ako
smo njih ne od grehov zderžali, kaj bi
to bili lahko storili, alj ako smo celo
njim k grehu svétvali alj pomagali, ta-
ko milo Jezusa prosimo, da bi njih za-
volj naših grehov ne bi pogubil, temoč
da bi njim in nam grehe odpustiti ho-
tel. — Milo prosimo njega, Zveličarja
sveta, za srečo cele svete cérkve, za
prednega oblastnika, svetega očeta pa-
peža, za škofe in vse duhovne rede, za
dušnega pastirja, za stariše, brate in
sestre, za vse ljudi po vsem svetu, in
za rajne v mesti očiščavanja. Spomni-
mo se v molitvi deželskega očeta, ce-
sarja, in vseh keršanskih oblastnikov,
učenikov in učiteljc. — Molimo za ajde,
da bi njih on k spoznanju in časti res-
ničnega Boga pripelati, za nevernike,
da bi njim luč vere dodeliti, za krivo-
vernike, da bi nje v krilo resnične cérk-
ve nazaj pripelati, za grešnike, da bi
njim milost k pokori prikazati hotel.

II.

Zveličanskega in svetega premišlu-
vanja nam pred toj nar svetejšoj skriv-

nostjoi ne more pomenkati, če skrivnosti življenja našega božjega Zveličarja in njegovega terpljenja in njegove smerti v različnih časih cerkvenega leta premišljujemo.

1) V adventu znamo premišluвати vročo želost in serčno poželenje za Zveličarjem sveta pred njegovim prihodom, ktera je vse svete očaka in preroke in vse brumne starega testamenta napolnila, in njega moliti v naročji svoje Matere. Od božiča do posta znamo premišluвати, ko so ga pastirji in modri iz juterne dežele molili, zgodbo njegove otroške dobe in mladosti, darovanje v tempeljni, beg v Egipt, poverjenje in prebivanje v Naceretu, obiskvanje cerkve v Jeruzalemi v dvanajstem letu, njegov kerst v potoki Jordani po Joanezu, i. t. d.

2) V svetem postnem času lahko premišljujemo skrivnosti njegovega terpljenja, ktero je zavolj naših grehov na se vzel, njegov post in oestro življenje v pušavi, skoz ktero nam je hotel izgled vpokorenja in zatajenja samega sebe dati. Zadne dni tega svetega časa hočemo sosebno njegovo terpljenje na oljski gori, in bitko smert na kalvar-

ski gori premišluвати. Objokuvati hočemo naše grehe, ki so zrok terpenja in smerti njegove, mu dela našega posta in vpokorenja daruvati in ga za vsmiljenje in odpušenje prositi.

3) Ob vuzmi znamo moliti Zveličarja, ki je od smerti vstal, v skrivnostih njegovega častitljivega življenja, in ga prositi, da bi nas iz groba grehov skozi svojo milost zbuditi in k časti vstajenja pripelati hotel. Na svetek njegovega častitljivega vnebovzetja prosimo častitljivega Odrešenika, da bi nas k sebi vleči, serce in namen k nebesam povzdigniti in enkrat nas v svoje večne prebivališa zveličanja per Očetu sprijeti hotel. Na finkoštni svetek ga znamo prositi, da bi nam svetega Duha hotel poslati, kako ga je ravno na ti dan čres aposteljne in svoje učence čudežljivo izlil. Mi moremo moliti Duha Očeta in Sina, duha resnice in tolažbe, dodelnika vseh nebeških darov, njega milo prositi, da nas v svoji milosti očisti in posveti, v našem sercu prebiva, s popolnostjo svoje milosti našo dušo obogati in z vsemi čednostmi olepša.

4) Na svetek nar svetejšega telesa Jezusovega moremo v skrivnosti ljubez-

ni zakritemu Bogu, obladavcu hudiča in greha, smerti in pekla molitvo in čast, zahvalo in prošnjo darovati. Mi se moremo začudvati nad njegovo neizrečenoj ljubavjo do nas, kateri ne zadošta bilo, za nas nar britkejšo smert preterpeti, temoč ktera se za nas v podobi kruha zakriva, da se za nas Očetu k splohnoj daritvi molitve, zahvalnosti prošnje in pomirenja daruje, da med nami prebiva, da se z nami na popótni cesti zdajnega življenja zedini, in v hrano naši duši da. **Z** grivanim in pobožnim sercom se mu moremo nablížati, in skoz našo ljubezen do njega razžalenje popravlati, ktero mu grešniki in neverniki v tem nar svetejšem sakramentu vzrokujejo. Skoz njegovo božjo serce imajo naše molitve, zahvale in prošnje k nebeškemu Očetu priti, in s tem nar svetejšim ljubeznivim sercom moremo nas, našo djanje in terplenje zediniti, na njegovi goreči ljubezni našo pamet zegreti, da njemu in vsem ljudem v sveti ljubezni vdani ostanemo.

5) V ostalem leta času znamo Zveličarja v njegovem očitnem življenju premišluvati, kako je on namreč svoje nebeške resnice od kraljestva božjega, od

potreboče pokore, in od prideče sodbe božje ljstvu obznanuval, kako je on svoj navuk z nešteviljnimi čudeži nad boleniki, naravoj in smertjoj poterdil in nam nar popolnejši izgled čednosti dal. On nas je učil Boga ko Očeta ljubezni spoznati in moliti, sebe ko edino-rojenega Sina božjega in Odrešenika sveta in svetega Duba ko učenika resnice in tolažnika. Da bi nam vidoma pokazal, v kakši zavezi je z nami, se nam ko ters kaže, od kterega smo mladike, ko pastir, od kterega smo ovce, ko glava, ktere udi smo, in je djal: „Jaz sem luč sveta, pót, resnica in življenje.“ On nas je učil, kaj bi mogli storiti, in kaj smemo zavupati, in je vsem dobro storil. „O Jezus, kak dolgo si po svetu hodil, si ljudem le dobro storil, učil si nevedne, pelal si grešnike k pokori, si tolažil žalostne in terpljive, si krepčal slabe, si ozdravljaval bolenike, si nasitil lačne, in si mertve prebudil k življenju; dodeli tudi meni v tvoji brezkončni ljubezni obilnost tvoje milosti!

Glej! jaz sem zablodjena ovca tvoje črede, perpelaj me pa na pravi pót, in me v tvojem vsmilenji ozdravi mojih grehov; razvetli me z lučjoj tvoje mi-

losti, krepčaj me skoz tvojo moč in vužgi v meni ogenj tvoje ljubezni, dodeli mi duha pokore, in sveto vročost za tvojo čast, in me z zveličanskim strahom pred tvojoj sodboj napolni!“

6) Po svetkih prečiste Device Marije, Angeljov in Svetnikov božjih, moremo Boga hvaliti in častiti zavolj ljubezni in milosti, s kateroj je Marijo za svojo Mater izvolil, in s poštenjom in častjoj venčal, s kateroj je Angelje k veselju in zveličanju, k svoji nar svetjši službi in k naši obrambi stvaril, Svetnike na zemlji napolnil, in v nebesah k neizrečeni veličasti povzdignil bil. Moliti moremo Sina nar čistejše Device, Kralja Angelov, Narsvetejšega vseh Svetnikov, in mu za množino milosti zahvaliti, ktere nam je on skoz svojo božjo Mater, skoz Angelje in Svetnike božje že skazal, in ga prositi, da bi tudi nas s svojoj milostjoj čista napolniti hotel, da bi zamogli na zemlji njihovih čednosti izglede nasledovati, in na drugem svetu ž njimi čast zadobiti. Skoz njegovo milost nam je Marija Mati v nebesah, Mati ljubezni in vsmilenja, Angelji so nam nar zvestejši in nar močnejši obranitelji in prijatelji

na nevarnosti polnem póti k nebesam, Svetniki so nam nar ljubeznivejši priprošniki per njegovem sedežu.

Skoz takše zveličanske premišlavanja zamoremo ure per Jezusu v nar svetejšem oltarskem sakramentu na nar bolj hasnovito vižo potrošiti; skoz to ga bomo vredno častili in se njegove milosti vdeležili. Opravila in potrebsine našega revnega serca nam dovolj misli in besed dajo v sveti uri razgovarjanja ž njim. Ako ga iz serca ljubimo, tako nam nikolj ne bo svetih občutlejev pomenkalo. Ako pa bi ravno ono pred njim subo ostalo in bi nobene besede ne vedlo ž njim govoriti, tako zavolj tega ne smemo slabega in pobitega serca biti, temoč se moremo zavolj tega pred njim ponižati, ker spoznamo, da brez njegove milosti neti kaj dobrega misliti ne zamoremo. Ako mu ravno ničesar ne vemo povedati, tako on deno ve, kaj našemu sercu pomenka, in kterih milosti ono potrebuje, in on bo nam skoz svojo milost v okom prišel. Slišajmo njegove besede, ktere nam na serce govori; kličimo s pokornim mitnikom: „Gospod, bodi meni grešniku milostiv!“ Takše kratke molitve in

mile prošnje serca so močno dobre in koristne; njegova milost bo našo pamet k dolgšim in obstojnejšim molitvam oživila. Dušna vsuhota, raztrošljivost in dolg čas per obiskvanju nar svetejšega oltarskega sakramenta je le večkrak skušnjava hudičova, alj kaštiga zavolj majhne ljubezni do Jezusa, zavolj naših grehov. Ako taisto s ponižnim sercom gor vzememo, tako nam zasluženja naše pobožnosti ne ropa temoč še taisto le pomnoži. — Prejden iz cérkve odidemo, in se od njega v svoji nar svetejši skrivnosti podamo, moremo ga za blagoslov milo prositi rekoč: „Ne idem od tebe, prejden me ne blagosloviš.“

Štirideset in prvo podučenje.

Od dolžnega spoštovanja do duhovnikov.

I.

Ko so se Judi proti poveljem pre-roka in višišega duhovnika Samuela spuntali, in ko je ti sveti mož njihovo

slepoto grenko objokuval, je Bog k njemu rekel: „Oni ne so tebe, temoč mene zaverгли, da ne bi čres nje gospodu vati smel.“ Vso zaničevanje, vsa sramota, vso osramotenje in razžalenje, katero se duhovnikom stori, se stori Bogu, ktereга namestniki so, kateri njim je dal oblast, in kateri je razdeluvanje svojih milosti njihovim rokam izročil. K aposteljnem in njihovim naslednikom je djal Gospod: „Kdor vas posluša, mene posluša, kdor pa vas zaničuje, mene žaničuje.“ Sveti Krisostom govori: „Duhovniki slišijo na sosebno vižo Bogu, in oni so ž njegovo oblastjo čista obdani.“ Jezus Kristus je „na sosebno vižo,“ pastir, učenik, škof in posvečevavec naših duš: on je nar vikši in več duhovnik. Duhovniki imajo del na njegovi podučni in pastirski službi in na njegovem duhovstvu. „Kako je mene Oča poslal, tako jaz vas pošlem,“ je on djal in njim je dodelil vso svojo oblast, namreč oblast učiti, svete sakramente drugim deliti, grehe odpustati, hudičovo moč zatreti, daritvo svete meše, njegovega tela in njegove kervi, Bogu darovati, duše vernih vižati in voditi; oblast, ktere Angelji nebeški

in kralji zemelski ne imajo. „Vsaki nas naj derži za služebnike božje in delitelje njegovih svetih skrivnosti,“ piše sveti Pavel. Enkrat bo se njihova oblast svetila: duhovniki Gospodovi, kateri med število izvolenih pridejo, bodo po navku božjega Odrešenika na sedežih sedeli in narode sodili „Jeli ne vete“ pravi sveti Pavel, „da bomo Angelje, sodili, ki so opadli, koliko več časne reči.“

II.

Tudi zavolj nesvetega in grešnega življenja ne smemo duhovnikov in drugih Bogu posvečenih duhovnih osob zaničovati. Bog je njihov sodnik in ojster mašvavec. Ako v občjem ne smemo od pregrešk bližniga govoriti in ako taiste moremo s plajšom ljubezni pokriti, tako je sosebno dolžnost od pregrešk duhovnikov molčati in taiste zakrivati. V tem nam je Zveličar nar lepši izgled dal. On je proti hudobam farizejov predgal, in je njim očitaval njihove grehe; čres grehe duhovnikov in vikših duhovnikov je on molčal, njim je spoštovanje skazal, in je zapovedal, njih poslušati in njim vervati. On je

brezbožnost Judeža poznal in še je deno poštuval in ljubil nezvestega aposteljna tudi te, kda je išel, da bi ga izdal, da bi nam pokazal, pravi sveti Ambrož, kako je on preštimal in spoštoval vrednost enega duhovnika in aposteljna. — Duhovniki so ravno ljudje, ko drugi, njihova vrednost pa, ktero skoz mešničko posvečenje zadobijo, njih čres druge povzdiguje; njihovo življenje bi moglo čista sveto biti; pa če ravno nebi vsi sveto živeli, in svoj stan, ko Judaž, ob poštenje spravili, tako še deno vedno ostanejo pomazilenci Gospodovi; in kdor kolj njihovo poštenje, njihove pravice, njihovo službo in osobo rani, razžali Boga; sveti Duh govori „Kdor se mojih duhovnikov dotekne, se jederca v mojem očesu dotekne.“

Bog tudi vsikdar kaštiga zaničevanje in osramotenje duhovnikov. — Judje so bili od Boga kaštigani, in sedemdeset let so zdihvali v sužnosti Babilonski; to je bila kaštiga zavolj njihovega zaničevanja duhovnikov, kaže sveto pismo. Ako tolike težave in nadloge čres mnogotere dežele in narode perhrupijo, in čres soseske in samesne

hišne družbe perderejo, jeli ni so morebiti kaštiga zavolj krivice in zaničevanja, ktere ljudje do cérkve božje, do svete besede božje, do njegovih duhovnikov in služebnikov v besedi in v djanju vedoč dajo?

III.

Zaničevanje in osramotenje duhovnikov pela v razuzdanost, v zaničevanje svete vere, v odpad od svete vere, v krivoverstvo in v neverstvo. Zaničevanci duhovnikov in duhovnih osob so skoro vselaj napuhnjeni in hudobni ljudje. Vsi krivovučniki in krivoverci so stem začeli, ko so svoj krivi navuk dalj razširjavati in posledvavce za se pridobiti hoteli, da so papeža svete cérkve, škofo, duhovnike in Bogu posvečene osebe sramotili, zaničevali in preklinjali. — Kaštiga, ktero Bog čres sramotnike in zaničevavce duhovnikov in dušnih pastirjov priti da, večí del v tem obstoji, da njih njihovi slepoti in hudobiji prepusti, in v svoji strašni pravici tako ravna, da na smertni postelji brez duhovnikov in svetih sakramentov vmerjejo. Kako bi se mogli v smerti pomoči tai-

stih oveseliti, ktere so v življenju bili zaničevali?

Skažite tedaj duhovnikom, vašim dušnim pastirjom, in vsem Bogu posvečenim osobam spoštovanje in preštímanje, vam je njihova pomoč v življenju in smerti potrebna. Ogibliti se tega, kaj vam prepovedujejo, storite, kaj vam svitujejo, in verujte, kaj vas učijo. Oni besedo božjo govorijo skoz pripomaganje svetega Duha, in so njegovi namestniki. Ako se en duhovnik v navuku kaj za dolžijo, in se papeža svete cérkve ločijo, le tedaj njim ne smemo več zavupati.

Izgle di.

1) Ajdje so tako spoštovali svoje malikavne služebnike, da so Lacedemonci, Abisianci in Egiptonci ne hoteli nobenega drugega za kralja prijeti, ko le tiga, ki je prej duhovnik bil. Nekteri kralji in rimski cesarji so k vekši časti s kraljsko in cesarsko vrednostjo zedinili vrednost duhovnikov. Vsi Atenski svetvavci so imeli slavno ime duhovnikov. Eden iz med ajdov govori: Ako si lih brezbožnost in hudobno zadržanje v nar vekšo razuzdanost za-

pela, tako taista deno ne zamore spoštovanja do duhovnikov zatreti in vne-
mar perpraviti. — Ako so ali ajdje svoje
malikavske duhovnike poštivali, ki so
služebniki hudiča bili, kako bi kristjani
mogli svoje duhovnike, ki so služebniki
božji, poštovati in preštimaovati? Kako
bodo enkrat ajdje osramotili kristjane!
Dolžnosti spoštovanja do duhovnikov
vnemar pušati, se reče hujše storiti, ko
en malikvavic, pravi sveti Krisostom.

2) Marija, sestra Mojzesova, je
mermrala proti svojemu bratu rekoč:
„Kaj nam je potrebno, da nam Mojzes
predguje? Jeli ne vemo toliko, ko on?
Jeli je samo ž njim Gospod govoril, ne
je tudi on z nami govoril?“ Mojzes je
osramotenje poterpežljivo terpel; pa
stem strašnejše je Bog kaštigal to svo-
jemu služebniku storjeno sramoto. Ma-
rija je za kaštigo njenega govorenja z
nar groznejšimi gobami obiskana bila
in se je smerti nablížala. Mojzes je pro-
sil za njo, in Bog je njej odpustil pre-
klinjanje. Ona je ozdravila, pa je celih
sedem dnov, od ljustva ločena, zvunaj
šotora živeti, in svoje grehe objokovati
in za nje pokoro delati morala.

3) Kralj Ocias je bil mogočen in je imel vojskno trumo trikrat sto in dva in sedemdeset jezer moži. On se je v svojem prevzetju prederznil službo duhovnikov opravlati in kadilo na oltari prižigati. Vikši duhovnik Acarias pa ga je posvaril rekoč: „Ne je tvoja služba, o kralj, da bi ti Gospodu kadilno daritvo prižigal; duhovnik je posvečen k tej službi; odstopi iz svetega mesta, ker to ti per Bogu ne pernese poštenja!“ Kralj se mu je hotel soperstaviti groze, pa v tem hipu je gobav na čeli postal, in ta bolezen mu je vse žive dni ostala.

4) Ko so bili Judje s škrinjo mira po suhem čres Jordan prešli, ktereга valovje se je bilo na čudovino vižo koturen naverhočilo, je Bog Jozui zapovedal k časti mešništva dvanajst velikih kamnov, na kterih so duhovniki bili stali, ki so škrinjo mira nosili, iz potoka vzeti in pred celim ljustvom k spomenku od Boga perjetih dobrot postaviti. Ako je že v starem testamentu Bog duhovšini, ki je le podoba in senca duhovšine novega testamenta bila, spoštovanje dal iskazati, skem več on spoštovanje in preštimanje duhovnikov svo-

je svete c rkve terja, kterim je on svojo božjo mo   dal!

5) Aleksander veliki je prišel s celoj vojni  koj trumoj v Jeruzalem, da bi to mesto zaterl in duhovnike njegove pokončal. Vikši duhovnih Jadus mu je s svojem svete  nem li   u in z vsem znamenjom svoje vrednosti obdan naproti i  el in je pred njega stopil. Komaj da ga je bil Aleksandar videl in slišal, da je to duhovnik resničnega Boga, je stopil iz svojega kraljevskega voza, je pred njega padnil in mu je po vseh njegovih prošnjah storil. Vsi so se začudili čres zaderžanje mogočnega kralja, kteri se je ko Boga moliti dal, in kteri se je zdaj tako globoko poni   al pred vik  im duhovnikom, kterega je kratko prej vmoriti zapovedal. Parminio, ljublen  c kraljev, ga je za zrok vprašal, in Aleksander mu je odgovoril: „Ne sem molil Jadusa, temoč resničnega Boga sem molil; kterega duhovnik je on; jaz spoznam večnega Boga v njegovem služebniku, in ga po  tujem, ko samega Boga.“

6) Cesar Kon  stantin veliki je dj  al, da bi duhovnika alj duhovno osobo gre   iti videl, tako na nobeno vižo ne bi od

njega govoril, alj pa ga dalje raznašal, temoč on bi ga želel s svojim cesarskim plajšom ogerniti in ga očesam ljudi od tegniti. Greh duhovnikov bi stem bolj zamolčan in zakrit mogel ostati, ker hudobni in brezbožni stem svoje grehe in hudobe ispričujejo, krivi učenci in krivoverci, pa še taistega povekšujejo in ko zrok poprimejo, cérkvo božjo preklinjati, ki je nedolžna zavolj nevrednih služebnikov. V vseh časih je krivoverstvo skoz obrekovanje duhovnikov veliko napredvalo, in beseda Zveličarja božjega se je poterdila: „Je pastir vdarjen, tedaj se bo čreda razškropila.“

Sveti Anton, kterega so cesarji in kralji zavolj njegove svetosti tako močno spoštovali, da so se njegovi priprošnji priporočali in ga v imenitnih rečih za svét prosili, je tako duhovnike spoštoval, da je pred vsakega, kteremu je naproti prišel, na kolna padnil in ne prej vstal, ko je blagoslov zadobil.

Sveti Francišk Asisinski je s takim svetim strahom do duhovnikov bil napolnjen, da se ni podstopil svetega mešniškega reda prijeti in je djal, ako bi ga en mešnik in en Angelj zraven sre-

čala, tako bi mešnika prej, ko Angelja pozdravil, ker oblast mešnikova je vekša, ko Angeljska.

Cesar Theodoz si je veliko najemov za keršansko cérkvo zaslužil. Razen vsega tega mu je bil sveti škof Ambrož zavolj kervnega mašvanja, s katerim je on v prenačlenju prebivavce mesta Tezalonike kaštigal, pristop v cérkvo vbratil. Ko se je cesar z izgledom Davida bil spričeval, mu je škof odgovoril: „Si z Davidom zagrešil, tako tudi delaj ko David pokoro.“, Teodos se je podvergel ojestremu posvarjenju svojega škofa, in je za svojo djanje pokoro delal. — Kako ti izgled velikega cesarja une osramoti, ki se za razžaljene deržijo, in sopergovorijo, ako njih dušni pastir zavolj njihovih grehov in razuzdanosti posvarijo, opominjajo in pokregajo! Varimo se te pregreške, slišajmo glas pastirjev, in spoznajmo v taistem glas božji, ki nas skoz duhovnika opominja in svari!

7) Ko Bog zaničevanje posvarjenja svojih služebnikov kaštiga, nam prigodba kaže, ktera se je bila v leti 1670 v eni fari Bizanske škofije, nektore mile od ravno tega mesta, pergodila. Dva

razuzdana fanta sta vso faro, skoz razuzdanost močno pohujšala. Farmešter so očeta hudobnih sinov zato opomenili, ktera sta to močno zamerila. Eden se je perderznil farmeštru reči, da se naj za svoj brevir (časoslovje) skerbijo, ne pa da bi se v hišne družbe mešali. Farmošter mu odgovorijo, da k njemu ko dušni oskerbnik govorijo, in da so njegovi pogovori kristjana nevredni; da bi ga Bog ne bi zato kaštigal, ker on razuzdanosti svojega sina vgaja. — Na mesto da bi si perjazno opominjanje k sercu vzel, se je bahal oča osleplen, da je farmoštru resnico povedal, in da od njih nikar tako hitro ne bode pozvan. Da je ta reč v celi fari znana bila, tako so dušni pastir mislili drugi dan v predgi nekaj malega povedati, in so tudi to storili z velikoj treznostjo in perzanešljivostjo perstavlaje: „Da Bog pogosto taiste kaštiga, ki opomembe svojih dušnih pastirjev zaničujejo.“ — To še je osleplenega očeta bolj razjezilo, in sramotil in preklinjal je hujše farmoštra, ko poprej. Razuzdana sina sta se po kerčmah okolj vlačila in sta se vedno bolj ruzuzdanosti vdala. Nekteri dan je na nebi gromska navihta vstala;

hudobna fanta sta z drugima lepo izrejenima fantoma v cérkevni turen hitila zvonit. Nagloma je silno zagromelo in vdarilo, in vsi sprestrašeni iz turna zbežijo. Drugi tresk je v turni vužgal, in prej ko so bežajoči po stopnicah dolprišli, je bil blisk hudobnika vmoril in drugima čudežljivo perzanesil. V tej pergodbi sta očeta spoznala kaštigo božje pravičnosti in sta jokaje farmoštra za odpušenje prosila.

Štirideset in drugo podučenje.

Od jiger in počinka alj oddehnenja.

Dostojni počink in nedolžno veselje je vsakemu delavnemu potrebno, sosebno je veseli mladosti prikladno, od Boga dopušeno, ki se s čednostjo da zediniti. Da pa nam počink in zavžitje veselvanja v očeh božjih kaštige ne pripravi, moramo gledaje na čas, vižo, natoro in namen jigre in počinka sledeče navuke zapaziti:

Gledaje na čas ne sme počink v jigri, alj v drugem veselji nikolj predolgo terpeti, če predolgo jigra terpi, bo opravilo, in jenja počink biti. Kteri pravičen kristjan bi hotel iz jigranja in počinka opravilo napraviti? To bi njegovega duha ne bi krepčalo, temoč raztrosilo, neprikladnejšega za delo storilo, ga slabilo in mu zdravje skvarilo. Ne bi se moglo nobeno časa kratenje in počink reči, ako bi dneve in ure življenja, ktere bi učenju, deli, poklica opravilam, očitni božji službi, in molitvi mogli posvetiti, v razveselvanju in pajdaštvu potrošili. Jeli ni nar večo pohujšanje, in veliki greh pred Bogom, ako vure, v kterih se drugi per poslušanju besede božje, molitvi in drugi božji službi znajdejo, v jigrah in kratkočasnicah potratimo? Alj ako z raztrošljivim sercom k božji službi pride-mo, in druge v molitvi in pobožnosti motimo? Kakša duha zedinost, pobožnost in pazljivost je per tih mogočna, ki od jigranja k molitvi v cêrkvo hitijo?

II.

Gledaje na sorto in vižo jigre in počinka se dvuh reči varvati moramo: od

donagnjenja in greha. — Nikolj ne smemo serca preveč jigri in časa kratenju izdati; skoz to bi jigra in počink v pohotnost izrasla, ki je stem bolj nevarna, ker v nezmernost pela, čas ropa, pamet prevzeme, sama dušo napolni, in ta vedno na perložnost in perpomočk misli, počink in razveselvanje najti. Skoz to ljudje, sosebno v mladosti, k vsakemu resničnemu in koristnemu opraviu neprikladni postanejo, in tudi per deli se misli per jigri in razveselvanju znajdo. — Počink in jigra pa se tudi brez greha naj zgodi. Nihče naj per jigri in časa kratenju ne kolne, se ne roti, in ne jezi. Dalje naj bo vkanljivost in zavitost, preč na dalje z vsemi razuzdanimi, nedostojnimi, nesramnimi pogovori, z nečistimi pesmami in popevkami, z ogovarjanjom in obrečenjom. Naj se vsaki boji skoz to Boga razžaliti.

III.

Jigra in kratkočasnica mora na sebi:

1) Dopušena, dostojna in nedolžna biti; nikolj si ne kratimo časa s prepovedanimi, tako imenuvanimi srečiji-

grami; tudi nekatere zastavne jigre z drugim spolom so nevarne in grešne, in šale, ki se per teh delajo, so večkrat nedostojne in kaštige vredne. Dobro izrejenčena devica se celo nedolžnih jigr z mladenči ogible. Nikdér ne bemo, da bi bile svete gospe in čiste device z osobami drugega spola jigrate alj si čas kratile.

2) Se imajo taiste v hišnih družbah zgoditi, ker je jigravno tovarštvo v obćjem nevarno; komur je poštenje ljubo, ne bo vshodiše zahajal, kamur vsakega perpustijo. Nočno tovaršto, kjer spola oblačilo zmenjata, je gnusoba pred Bogom; zapovdi to prepovejo in sveta vera to zaverže. Vsak kristjan, kateri še le majhno svete vere ima, bo se takših shodiš sramoval, ki se le za ajde spodobijo.

IV.

Namen jigre in časokratenja ne sme drugi biti, ko si od prevelikega perzadevanja odehniti, svojo zdravje zderžati, se k deli priličnejšega storiti, dolžnosti poklica drugoč boljše izpolnjevati in Bogu drugoč bolj zvesto služiti. Vsaki drugi namen je graje vreden. Jig-

ratik razveselvanji je počutljivost; jigrati iz samoprida, pridobiti kaj, je skopost; jigrati, da bi za ročnega jigravca sloveli, je praznota; jigrati le samo, da bi čas minil, je vtragljivost. Kdor za nobeno drugo opravilo ne ve, ko za jigro in časokratenje, je pomilvanja vreden in je pozabil, da ga je Bog nek jigranju stvaril in k keršanski veri pripelal, temoč k deli in k svoji sveti službi, in da bi si skoz vajeenje v pokori nebesa pripravil. V jigri in razveselvanju svoje dni preživeti je ne hasnovito in pred Bogom grešno in kaštige vredno. „Joj vam, ki se zdaj smejite, ker se bote žalostili in jokali,“ pravi Zveličar. Luk. 6, 25. Po tih danih postavah mora naša jigra in našo časa kratenje naravnano biti, k katerim še se more pridružiti, da se nikolj ne sme jigrati in čas kratiti s prepirnimi in hudobnimi ljudmi, nikolj na nepriličnih mestah, in soper volji starišov, vučenikov in dušnih pastirjev. Nikolj se naj ne zgodi, da bi za veliko dnarjov jigrali, temoč le v tem namenu, sebe in druge razjasniti in razveseliti; krivica bi bila, ako bi skoz jigranje za dnarje hišni družbi kakša škoda se nagodila, da bi se vbožcom

skoz almožno ne bi pomagati moglo. Ako pa bi se nikomur ne bi krivica zgodila, in ako bi dovolj premoženja imeli, tako bi deno nikolj ne bi smeli za veliko dnarjov jigrati. Oh koliko njih je že skoz jigranje v nar vekšo nesrečo prepadlo! Varimo se, da nam jigra ne bo čres delo! Ta pohotnost zaduši vso občutljivost za večno, in pela k nar strašnejši razuzdanosti. Prepirl in tepenje, kletva, preklinjanje, tatbina, osvečenje nedel in svetkov, dvuboj, in samolastna vmoritba so žalostni nasledki pohotnega jigranja. — Jigravec hišno družbo vkonča, svoje v vbožstvo in revo perpravi, in samega sebe v obvup prekucne. Kakša nevumnost in slepota pohotnosti, svojo poštenje, svoj dragi čas, svojo premoženje, zveličanje nevmerjoče duše na tako revno vižo zgubiti! Jeli ne mora vsaki pameten takše kratkočasnice hudobno razuzdanost imenuvati?

Sveti Augustin pripoveduje, da je enega jigravca, ki se je jиграje strašno rottil in Boga preklinjal, hudič iz med tovarštva odpelal. Vsakdajna zgodba nam nar žalostnejše izglede daja. Na kolikih samolastnih vmoritbah, prepirl in po-

hujsanjih so jigravne mize zrok! Koliko hišnih družb skoz jigranje v nesrečo in pogubljenje zabredi! Koliko rodbin se skoz to ob poštenje perpravi in v nar vekšo žalost postavi!

Štirideset in tretjo podučenje.

Od kosila (obeda) in nezmernosti.

I.

Ako jete alj pijete, vse k časti božji storiti.“ **1. Kor. 10, 31**, piše sveti Pavel. Sveti možje so svojo jestvino vsikdar v strahu božjem zavžili. Spomnimo se tudi mi per kosilu, na Boga, ki nam v svoji brezkončni dobrotljivosti jesti in piti da, ki je vsikdér nazoči, in ki nas vsikdér vidi.

Izgled našega božjega Zveličarja nas sam uči, pred ko k mizi gremo, serce in pamet k Bogu povzdigniti. Ko je on per zadni večerji kruh v roke vzel, je oči k nebesam povzdignil, ga je blagoslovil in zahvalil. Tako moramo Boga prositi, da bi nam jestvino in pitje blagoslovil in v tek obernil. Le od Boga pride edino blagoslov in tek.

Odtod tudi pride, da skoz njegov blagoslov nar pičnejše jedi in majhno hrane človeku moč in zdravje daja, med tem ko obiljna in redivna hrana slabe moči ne krepča in zdravja ne poviša. Bog ednih jestvine blagoslovi, in drugih jestvine pa brez blagoslova pusti. Boga moramo prositi, da moč hudíčovo zatere, kateri nam lahko jestvine škodljive stori, in skoz nje skušnjave k grehu zbudi. Pod obrambo in blagoslovom božjim se nam taiste bodo v dobro telesa in duše obernile. Le Bog sam je dajavec in delitelj hrane: „Ti svojo roko odpreš,“ pravi David, „in vse stvari nasitiš v blagoslovom.“ Ps. 144. Njemu ali moramo naše prošnje in zahvalnost darovati.

II.

Bodmo trezni. Treznost v jestvini in pitju terja: 1) da v odločeni vuri jemo, ako je mogoče, in ne ko nezaberzdana jediželčnost terja, vsako vuro dneva. Sosebno se naj dekliči lakomnosti in skrivnega snedenja varjejo. Kdor se privči, vedno jesti, alj se sladkarije in iziskanih jedil zavžiti, hitro v grehe in razuzdanosti opadne, in skoz

praznoto in poželčnost že so velikokrat osebe drugega spola zagrešile.

2) Da se ne privadimo iziskanih jedil, temoč vseh. Ako nam nekatere jestvine ne teknejo, tako se obladaimo in pomislimo, da so našemu Zveličarju na križu grenk žolč za napitek ponudili, in da je taistega tudi on k odpušenju naših grehov voljno pokusil. Z ljubezni do njega nam preobladanje ne bo veliko truda zavdalo.

3) Da nikolj preveč ne jemo; kaj je netreznemu ne zadosta, je lahko zadosta treznemu. Brezmerna hrana zdravje oslabi, tudi moči telesne in dušne. „Veliko več njih je netreznost pokončala, ko meč.“ Treznost pripravi blagoslov in časno premoženje; netreznost pa blagoslov odpodi, in v vbožtvo in potrebo pahne.

4) Da prehitro in preželčno ne jemo. Požerčnost svedoči od zločestega izrejenja in slabega preobladanja samega sebe. Zdravje in pristojnost terja, da smo per mizi trezni in da se v zavživanju jestvine in pitja obladamo. Ako se to zgodi, ki bi se vsikdar zgoditi moglo, z ljubezni do Boga, tako se nam to k zasluženju oberne.

III.

Med zavživanjem jestvine se z zveličanskimi mislami in delami moramo pečati; ne smemo duše pozabiti, kdar telo hranimo. Povzdignimo namreč od časa do časa serce k Bogu, in si v časi kaj odtergajmo, da se zatajimo. Pomislimo, da smo si jesti in piti ne zaslužili, in da pobožnejšim in krepostnejšim ljudem tudi potrebnih reči pomanka. Od obilnosti moremo vbožcom in bolnikom deliti, ko je sveti Ludevít storil, ki je vsak dan nektore jestvine z mize vzeti in vbožcom razdeliti dal, in drugi sveti ljudje so tako storili. Ako se nam vidi, ko bi jestvina ne bi bila dovolj našega glada vtolažiti, tako mislimo, da smo tudi tiga majhniga ne od Boga zaslužili, ja da smo si še ničesar ne zaslužili, ker po tem ko smo enkrat zagrešili, smo se le kaštige krivce storili.

Spomnimo se, da je naš Zveličar štirideset dni, in štirideset noči skoro brez jestvine v pušavi preživel, in da se je z ljubezni do nas tako postil; da je veliko Svetnikov slabega zdravja narveči del svojega življenja v pokori in postu preživel; da se je toliko svetih,

imenitnih bogatih in mogočnih osob premoženju in vsemu razveselvanju sveta odpovedalo, in svoje dni v pokorenju in križanju telesa preživelo; da je telo sovražnik, kterega poželenji se ne smemo vdati in vstreči, ker bi nas skoz potolaženje svojih žel v pogublenje pripravil; da tudi v vbožnem stanu zadovolni biti, in taistega od Boga poterpežljivo prijeti moremo.

IV.

Ako nas kdor k kosilu povabi, alj ako mi v tovarštvu z drugimi jemo, tako nas sveti Duh troje navuke uči. Ekl. 30. 1) Ne poreči, tukaj je dosta za jesti! 2) Ko trezen človek se tega zavži, kaj se ti napre položi, da se te ne bodo naveličali, ako mnogo ješ; 3) prvi jenjaj zavolj dostojnosti, in ne bodi nedositljiv, da se ne boš komur zameril, ko bi ne bil dobro izrejenčen. Ako med večimi sediš, ne stegni prvi roke, in ne terjaj prvič za piti; dobrega zadržanja človek se rad z malo vinom vdovoli. Varji se obrečnih pogovorov; enemu tako brezljubnemu jeziku med gostmi, alj enemu tako negodnemu kvantaču se naj molčati zapove, alj ga

ne posluhni, alj se vkraj podaj, ako se to dostojno zgoditi zamore.

Ako kdor druge, rodbino alj prijatelje k kosilu pokliče, tako se v tem sledečo more zapaziti: Naj se to pre-gosto ne zgodi, da ne bo požerčnosti vzrokuvalo; ne s prevelikoj potratoj, to bi bil napuh; ne v preobiljnosti jest-vil in napitkov, to bi bila netreznost in greh; ne z zamudenjom božje službe in druge pobožnosti skoz predolgo se-denje per mizi, to bi bilo pohujšanje; ne z gostmi razvuzdanega zaderžanja, da v nevarnost ne pride, se ž njimi is-kvariti in pogubiti. Daleč vkraj naj ostane vso opravlanje, nedostojno go-vorenje, in obrečenje. Ako kdor kaj taciga govori, mu molčati zapovemo, alj na njega ne pazimo, alj se od mize vzdignemo, ako se to slovesno in do-stojno zgoditi zamore.

V.

Per kosilah se sosebno brezmerne-ga zavžitja vina moremo varvati. V bukvah Siraha (Ekl. 19, 31) se reče: „Brezme: no vinopitje njih je že dosta ob življenje perpravilo, dušo martra, prepiranje vzrokuje, serditost tudi in

vse sorte nesreče, in napravi, da modri od vere odpadnejo, in razumni kaštige vredni postanejo;“ nezmernost v zavžitku vina, ako je v navadi, zdravje vkonča, dragi čas, poštenje in premoženje, vero in strah božji, milost, nebesa in Boga, nar vikšo dobroto ropa. Kogar bi misel in premišlivanje teh resnic ne bi prestrašiti zamoglo pred nezmernostjo?

Kdor je tako slep in kamenit, da ga to premišlivanje ne bi streslo? — Lehko se je nezmernosti in požertnosti varvati; ako pa je ta gnusna hudoba navada postala, tedaj je hudo, ki se ne da ozdraviti. V resnici že pijanc z enoj nogoj v peklustoji, ker ne bo, ako bi se ravno od te hudobe zamogel spreberiti, svoje hudobije in svojega greha zapustil, zavolj tega svetih apostelj Pavel jokaje od njegove slepote in tverdokornosti govori. Jezus Kristus ni vekših sovraniznikov imel, ko požertnike, ker so k vsaki razuzdanosti prilični, in skoro vedno vsem hudobam vdani.

Budimo zato čres nas in naše nagnenja. Nič ni nevarnejšega, ko večkrat in brezmeren zavžitek vina; nepre-

vidama bo nam v navado, in brez da bi to znali, smo že pohujšanje davajoči pijanci. Med pijanostjo in požerlnostjo je vedno veliki razloček; človek se lahko vpijani, brez da bi pijanc bil. Nikdor ne bo pravičnega Noa, kateri je iz nespoznanja vinske moči bil preveč pil, netreznega zavžitelja vina, pijanca, imenuval. — Ako pa radi dolgo in mnogo pijemo, se per pijančevanju mudimo, dnarje in premoženje v zavžitku vina potrošimo, čas k delu per tem zapravimo, v oštarijah prebivališče imamo, in se v tovarštvu pijancev znajdemo, tedaj je naš stališ nevaren, in vžitek vina se je v pohotnost in navado preobrnil. Navadno zaderžvanje v kerčmah in oštarijah je greh, in stem vekši, ako skoz to policijske zapovdi in postave prelo- mimo, do zapovdih cesarskih in opomemb starišov in naprepostavljenih nepokornost kažemo, časno premoženje hišne družbe zapravlamo, in ljudem, katerim bi mogli dolge doplačuvati, krivico delamo. — Varte se tedaj večkratnega obiskanja pijančevnih mest, da Boga ne razžalite, starišov in naprepostavljenih ne razžalostite, in neti vam, neti vašimu bližnemu krivice ne storite!

VI.

Škodljiv in kvaren je zavžitek vina sosebnost drugemu spolu; on, ko sveti Tomaž govori, draži njih pohotnost. Vino ljubeča devica in vdova zaterete svojo srečo, zgubite poštenje in dobro ime, in vkončate svojo dušo. Vino ljubeča tovaršica se sama v pogubljenje prehit, svoje domače ob poštenje देने, in moža in otroke nesrečne stori. Stališ brezmernih oseb drugega spola je stem bolj pomilovanja vreden, da skoro vsikdar svojo hudo in grešno navado v sakramentu svete pokore zamolčijo, v tem dušnem stanu zanaprej živijo in se v nevarnost večnega pogubljenja podajo. One so tako močno osleplene, da tega nesrečnega stana svoje vesti ne spoznajo in spoznati nočejo. Se iz tega grozovitega pogubljenja rešiti in tej gerdi navadi se odtergati, ne ga za njih nobenega drugega pripomočka, ko enemu spovedniku svojo slabost in greh resnično razodeti in se tega spovedati, in učečega in opominajočega svetvavca zvesto vbogati. Škušnja k tej hudi navadi je stem nevarnejša, ker ljudje tako gosto porečejo, da je

vino k obderžanja zdravja potrebno; ti prazni izgovor človeka k zavžitku taistega zapela, in zavžitek bo k hudobni navadi in grehu.

VII.

Po zavžitju jestvine in pitja ne smemo nikolj opustiti, za taiste Bogu, zahvaliti, kterega dobrote in dari so. Jeli ni njegova brezkončna darežljivost in ljubezen, ki nam brez našega zasluženja tako darovito hrano deli? Taista ljubezen božja, ki rožice polja tako častitljivo oblači, in s rosaj in dežom napaja, in ptice v zraku in živali na zemlji redi, tudi nam jestvino in pitje dodeluje, in nas k nar vročejši zahvali veže. Mi bomo našo zahvalo do njega vedoč dali, ako jestvine in pitja in naših moči ne oberremo k njegovemu razžalenju in k grehu, temoč k njegovi časti, k njegovi sveti službi in veličasti. Ako nezahvalnost taistih zaničujemo, kterim dobrote skažujemo, ker smo zavolj ljubezni dolžni njim almožno dati, ko bi Bog nas zavolj nezahvalnosti ne kaštigal, ki nam v svoji brezkončni ljubezni daje, brez da bi nam kaj dolžen bil!

Iz gledi.

1) Kralj Asverus je dal za vse imenitne svojega kraljestva kosilo pripraviti, in je hvale vredno šego do povabljenih obderžaval, nikogar proti volji k jedi in pitju permorjati. Zato tega la-davca sveto pismo močno pohvali. Kri-vico ali storijo uni, ki povablence k jedi in pitju silijo. Oni po tem kažejo, da so se ne dobro izrejenčili in izobrazili.

2) En bogatec je vsak dan častitne kosila imel, brez da bi bil vbožce v njihovem gladu in revšini zlehkotil, in njim drobtince od svoje mize dovolil. Prišel je enkrat pred njegove dveri en brumen in kreposten prosjač z imenom Lacar, ki je ves krastav za drobtince od obiljne mize prosil. Revšina in vbožstvo je bogatca v serci ne genilo, in on je nesrečemu vsako pomoč in zlehkotenje zavaril. V sredi zavžitka obilnosti in razveselvanja je nevsmilenega in od premoženja osleplenega požertnika smert pobrala in v pekel pokopala. Tudi vbogi pa brumni Lacar je vmerl. Tega so Angeljci v Abrahamov naročaj pernesli. Iz ognja je bogatec zagledal veličast in veselje vbožca in je zavpil: „Abraham,

vsmili se čres me, in pošli mi Lacara, da s svojimi persti pomoči moj jezik, ker veliko muko terpim v tem plamnu.“ Dobil je za odgovor: „Spomni se moj sin, da si se v življenju dobrega vžival, Lacar pa nasproti hudega; taj bo zdaj potolažen in ti boš martran.“ Glejmo v tem različno srečo v obiljnosti živijočega, in vbožca v deželi večnega napačanja! —

3) Sveti Auguštín pripoveduje strašno pergodbo z enim pijanstvu izdanem mladenčom z imenom Ciril. Čisto od vina pijan je Ciril z nektare kerčme damu prišel. V pijanosti je popadnil svojo mater, in njih je hotel posiliti, ta se mu z vse moči soperstavijo. Potem je edno iz med svojih sester pograbil, ki se je od svojega nečlovečjega brata rajši dala z mečem prebosti, ko pa v njegovo gerdo terjanje pervoliti. Ko so oča na to prasko perhitili, je tudi njih divjak vmoril, ko še tudi svojo drugo sestro, ki je oče braniti hotela. — Kakše hudobije, kakše gnusobe! — Sveti Auguštín, ako je bil ravno že dvakrat tisti dan predgal, še je per tem strašnem glasu tretjikrat ljüstvo poklical, je gnusobne hudobe Ciriljove pripovedoval, in

je živo narisal iz vse moči izgovornosti razuzdanost požertnosti in pijanstva, da bi ljostvi to strašno hudobo v njenih gnusnih nasledkih pokazal. Vsi pričjoči so tolžvali in se jokali, ko so to grozovitno djanje slišali, in so se iz zbirališa z nar svetejšimi sklepi damu vernili. — O naj bi tudi nas taj izgled hudobe pijanstva vstrašil! —

4) Sveta Monika, mati svetega Avguščina, je v rahli mladosti v nevarnost prišla, se skoz zavžitek vina izpriditi. V svojem dvanajstem letu je večkrat vino pokusila, in je z sosebne ljubavi do tega vedno iskala prilične hipe, da bi skrivoma vino dobila. Dekla je to zpazila in njo je terdno pokregala zavolj njene lakomnosti. Majhna Monika se je zato sramovala in nekoliko časa jokala. Ona se je te pregreške, kaj je dozdej opustila, svojemu spovedniku spovedala. Ti so njo podučili čres nasledke njene hude navade, in Monika se je odslej skerbno te pregreške ogibala in je velika Svetnica postala. — Potem je v zakonu veliko mogla terpeti in prenesti od svojega razuzdanega moža in od njemu pripodobnega sina. Njena krotkost pa in poterpežljivost je

vse obladala, in nar divjejšo hudo zadevanje od svojega moža je nje ne zamoglo v nepoterpežljivost in serditost zapeljati. Molila in jokala se je dolgo časa zavolj grehov in razvuzdanosti svojega moža in sina, in za sedemnajstimi letami, ktere je v jokanju, v delah pokore, in molitvah potrošila bila, je veselje doživela, da sta se spreobernila. Tako je Bog z nebes naplačal njeno jokanje, poterpežljivost in njene molitve. Skoz molčanje, poterpežljivost in molitve se le edino zamorejo pijanci poboljšati, ne skoz očitavanje, prepiranje in svajo.

Štirideset in šerto podučenje.

Od nočnih shodiš, igrokaza, plesanja in sprehajanja.

I.

„Kdor greši, pred lučjo beži in tenco ljubi,“ pravi sveti Duh, ker je noč hudičovim naklepom prijazna. Zato so nočne shodiša mladosti nevarne in pogubne. Per nočnih zborih gospoduje

razuzdanost, prosti pogovori, in večkrat nar vekša nesramežljivost, kaj v nepokvarjeni pameti nar bolj grešno pohujšanje vzrokuje. V skrivnih shodišah se sklene grešno prijateljstvo, pridejo nesramni pogovori, pesme, nedostojne perjaznosti, in druge nepriстойnosti. Redko kdaj zapustimo takše shodiša tako nedolžni, ko smo v nje prišli.

Kdor se Boga boji, bo se tih shodiš obojnega spola skerbno ogibal. Le v nazočnosti starišev, učnikov in naprepostavljenih je mladost in nedolžnost varna; per takših nagovornih shodišah taista vsikdar v nerarnost pride. S časoma se strah božji in občutik sramežljivosti zgubi. Še tako dober mladenč se bo skoro spremenil; on bo terdokoren, nepazljiv, raztrošljiv, nepobožen in razuzdan. Deklica, ako je prej krepostna in nedolžna bila, bo skoz te nočne shodiša nedostojna do svojih starišov, nepokorna, gizdava in svojvoljna, bo vso brumnost in čedno zadržanje zapustila, in bo skoro padnila. S kakšimi mislimi in poželenjom se per teh pamet in serce napolni!

O da bi očeti in matere tih shodiš v svojih hišah nikolj ne bi dopustili, in tudi obiskvanje taistih nikolj ne bi svojim otrokom perpustili! O naj bi budenje svojo povišali, ako spoznajo, da njihovi otroci po noči skrivoma bišo zapustijo, in naj bi skerbno tim obiskvanjam vbrani! Tako ne bodo nikolj smeli grehov in razuzdanosti otrok objokovati in njih ne bo naj ojestrejši račun zadel pred Bogom. Kakši račun pa bo Bog od njih terjal, ako so skoz njihovo nemarnost duše njihovih otrok v pogubljenje zajšle!

II.

Taisto nevarnost za čednost in nedolžnost ima sprehod z drugim spolom v sebi. Sveti Hieronim je prepovedal materam njihove hčere z mladenči oznaniti, in nobenih pogovorov s taistimi dopustiti, ker bi te nedolžne duše znale skoz perjazno tovaršenje kaj nevarnega poskusiti, in uni so nevedni in neskusni v opravili zveličanja, kateri kaj drugega čres to vučijo in govorijo. Jeli bi bil ti Svetnik dopustil, da bi se kersanska devica po noči skrivoma alj očitoma z drugim spolom sprehajati in serce in pamet spačne pogovore in pro-

stosti rediti smela? Kaj bi bil on rekel od takših nevrednih mater, ki tako nedostojno zadržanje svojim otrokom perпустijo, nebranijo in za prav deržijo, ktero občutik poštenje rani? Jeli ne bodo očeti, matere, in učeniki za vse misli poželenja, pogovore in djanja, ki serce otrok in podložnikov ognusijo in od Boga ločijo, morali odgovor davati? Kako bodo tudi dušni pastiri zamogli pred Bogom račun dati, ako k takšim napakam molčijo?

Proti tomu ljudje pravijo: zdaj je tako šega in navada! Jeli pa smemo šego, ki je navukom svetega evangelja protivna, nasledovati? Sveti Pavel piše: „Ne perspodobite se temu svetu!“ Rim. 12, 2. — Jeli se po pravici reči zamore, da per takših sprehodih nič hudega, raztrošljivega ne mislijo in ne namenijo? Tako nekteri govorijo, kterih pamet se je že spridila, in kteri spačnosti svojega serca ne poznajo! Ako si lih ena osoba per tih ne bi nič hudega mislila in nobene skušnjave pokusila, jeli zamore misli in občutke drugih vediti, kteri per teh prilikah vstanejo, in kteri dušo nepokojijo in osvetijo? Kdor bo za te grešne misli odgovor dati mo-

ral? Ako bi ravno ne bi v skušnjavo prišli, tako se deno vsikdar v nevarnost podamo, v skušnjavo priti; in še tudi to se ne sme zgoditi, ker kdor nevarnost ljubi, bo se v njej pokončal. Mladenči in device, kateri se Boga bojijo, na poštenje kaj deržijo in čednost in čisto zadržanje ljubijo, se tudi per takših sprehodih najti ne dajo.

III.

Kaj se igrokazov dotiče, tako tajstih neti cérkva, neti sveto pismo, neti navuk Jezusa Kristusa, neti svetih cérkve vučenikov za prav ne derži. Ali se kjer mesto znajde, ktero bi dušo bolj raztrošilo, serce in domišljivno moč bolj mikalo, čutke za svete in božje reči in za Boga bolj slabelo, in ljubezen do dela bolj pomenšalo, ko se skoz razveselvanje igrokazov zgodi? Jeli ne so uni lišč sveta, kteremu smo se per svetem kerstu tako močno odpovedali? Jeli ne pride kristjanom k nečasti, ako oni, ki križanega Odrešenika molijo, to že večkrat vsebi grešno razveselvanje išejo, ktero so že boljši in razumnejši ajdje bili zaverгли? Kdor bi igrokaze, kakoršni so večí del, mogel po pravici

učiliše dobrega zadržanja imenuvati? Jeli se večkrat v taistih resnice, navede in služebniki svete vere ne sramotijo in ne osmehujejo, hudobne šege in grešne navade sveta nar mičnejše ne popišujejo, in se tako pamet, ki se nič hudega ne nadja, ne zapelja in v greh ne pripravi? Ako so ravno igrokazi v sebi ne grešni, tako deno vzrokujejo skušnjave in perložnosti k grehu, in zato se njih človek mora k časokratenju ogibati, alj pa z modroj previdnostjo obiskati. „Ako hočeš moj učenc biti,“ govori Sin božji, „tako zataji samega sebe, vzemi svoj križ na rame, in mene nasleduj.“

IV.

Čres ples in balje smo že nar potrebnejše navuke vednajstem podučenje dali. Ples je že v svojih okoljšinah nevaren, in zavolj grehov razuma in serca in zvnajnega djanja nedupustljiv in grešen. Kdor ga za prav derži, ne pozna njegove nevarnosti in postav svete vere. Sam Bog pravi: „Ne imej nobenega tovarštva s plesavkoj, in nje ne poslušni, da te skoz svojo močno mičnost v pogublenje ne prehití.“

Sveti Auguštín uči: „Menje pregrešno je, po nedelah in svetkih zemljo orati, ko plesati.“ In ajd Cicero pravi: „Nikdor ne pleše, razen ako je beda-sti alj pijan.“ Nar imenitnejši bogoslovci so posvedočili, da so igrokazi prepovedani, in taisto se mora od vse sorte plesavcov poterediti.

V.

Ljudje rečejo: Tako je enkrat na sveti šega in navada! Resnično je to, in ravno zavolj tega je vzaderžnost, čednost in nedolžnost bolj redka, nasproti pa greh in razuzdanost med mladostjo bolj občja in bolj pogostna, ker se per teh perložnostih rahlo serce in pamet zgodaj ob svetost perpravi, duh sveta duha dobrega iztira, in se brumnost in sveta vera zanemari.

Šega in hudobna navada sveta nas per Bogu ne bote opravičili, in skem bolj se svetu perspodobimo, stem vekša bo tudi nevarnost prihajala dušo zgubiti. Jeli svet ne da unega velikega števil, od kterega Kristus govori, da po širokem pótu pogubljenja hodi? Ako njega šege nasledujemo, tako velja zgubo večnega zveličanja. Le pohuj-

šanje je v njem po navuku Zveličarju; zato pa je on tudi „joj“ čres njega izgovoril. Sveti Joanes piše: „Vse, kaj je na svetu, to je poželenje mesa, poželenje oči in gizdost sveta.“ 1. Joan. 2, 16.

O kakša slepota, ako bi mislili, da je storiti dopušeno, kaj vidimo svet storiti! „Kdor svet ljubi,“ to je, njega šege in navade nasleduje, „je božji sovražnik,“ ko sveti Duh govori. Jeli hočemo raji Bogu, ki nas zveličati zamore, alj svetu, ki nas v pogubljenje perpravi, služiti? Kdor bi pomišlaval, to prvo storiti? — Ali si deno moramo v mladosti veselja in oddehnenja zavživati! V resnici, mladost ne sme svojih let v mračnosti in žalosti preživeti, nje veselje in razveselvanje pa ne sme čednosti nevarno, temoč more pošteno, dostojno in nedolžno biti. Sam sveti Pavel piše Tilipovčarjom: 4, 4. „Vsikdar se v Gospodu razveselte, razveselte se, vaša poštenost naj bo vsem ljudem znana: Gospod je blizo.“ Nasledujmo dobrih izgled, ki se na dostojno in nedolžno vižo razveseljuje; le v tovaršti krepostnih je resnično veselje. Jeli se more v razveselvanju sveta in

v zborih resnično in nedolžno oddehnjenje in veselje najti, kder se pamet in serce ognusi, in Bog tolikokrat razžali? — Zavžitek veselja in časokratenja pa vsikdar more kratki čas terpeti; ako bi preveč dragega časa k raztrošljivem časokratenju potrošili, bi grešili; taisti more nedolžen biti, brez nevarnosti za čednost, brez pohujšanja za druge. Trezna jigra, sprehod k počinku dušnih in telesnih moči v hiše starišov, alj per in z dobrimi pravičnimi prijatelji se mladenču spodobi; ravno tako si naj keršanka devica na nedolžno vižo čas krati v družbi svojih domačih, alj per dobrih in bogaboječih prijateljcah.

Iz g l e d i.

En oča so sina imeli z imenom **Moric**, ktereга so zavolj lepega zadržanja in zavolj zvestega in vestobnega spolnjavanja dolžnosti, ktere je v vsem dopolnil, serčno ljubili. Bil je osemnajst let star in je tovaršil v urah oddehnjenja z dopušenjom starišov z dobrimi in poštenimi mladenči; naj ljubše časokratenje mu je bilo doma per stariših. Oča so mu enkrat dopustili v sosesko hišo

na ples iti. Dober sin je ne hotel sam ta iti, in je očetni rekel, da ne ve za perjaznejšo časokratenje, ko v njihovem tovarštvu, in oča so mu obljubili, ga ta sprevoditi in tam ostati. K drugimu in tretjemu so sina k temu nočnemu shodišču sprevodili. Morica je to časokratenje veselilo; to, kaj je per tem vidil in slišal, se je skoz bolj njegove duše oklepalo, ga je raztrosilo v mislih in v spolnjavanju dolžnosti nemarnega storilo. Prinagnenje k enoj deklici mu je pamet prevzelo, ki je vedno k vekši pohotnosti raslo. Ko so oča to zapazili, so mu ravno na dalje tega tovarštva obiskavati prepovedali; pohotnost pa je preobladala pokorsino, in on je, ne gledaje na očetovo prepoved, vsaki večar hišo sosesko obiskal. Njegovo pogosto obiskvanje je očitno pazljivost ljudi zbudilo, ki so tudi nar škodljivejše reči od njega govore razširjavali. Tudi oča so morali nar pravičnejšo očitavanje slišati. Moricova mati, ki se nočnemu obiskvanju svojega sina vedno soprotivni bili, so k možu djali: „Zdaj imaš lepo sadovje tvoje dobrotljivosti in perzanešljivosti; jaz sem pred Bogom nedolžna; gledaj ti zato.“ Oča so svojo

krivico spoznali in se sprevižali, da so zrok izpridenja svojega sina. Oni ga pokličejo in mu terdno prepovejo obiskvanje tega nočnega tovarštva. Moric njim odgovori, da si tega ne da prepovedati, ker se nič hudega ne zgodi, in ker se v takši dobi znajde, da se samega vižati zamore. Ti prederzni odgovor je oče razžalostil, in v svoji žalosti so, deno pre pozno, nepokornega sina kaštigali. To pokaštiganje je Moricu tako zajšlo, da je mahoma z očetove hiše potegnil, in se je za žolnirja najeti dal. Po nekterih mescih pa mu je žalosten konec nadošel, bil je namreč vmorjen in od konja poteptan. — Opomenljiv izgled za mladost, ki raztrošljivost ljubi in išče, in za perzanešljive stariše, ki sinom in hčeram takšno nočno tovarštvo perpustijo!

Štirideset in peto podučenje.

Opomembe za mladenčce, ki v vojniški stan stopijo.

I.

V vsaki deželi je stoječa vojskna truma k zderžanju reda, mira in k var-

nosti življenja in premoženja prebivavcov potrebna. Možje, ki so pripravleni sovražnemu navalenju vbriniti, in pokončanju in obropanju domovine zabraniti, se rečejo soldaški stan, stan v človečjem tovarštvu, kateri je vsega preštímanjaja v svojem imenitnem in vitežnem poklicu vreden. Z ljubezni do cesarja in domovine in k obrambi in zabranenju nar svetejših reči človeka, svete vere, darujejo možje tega stana hraberno kerv in življenje. Stem bolj pa smo dolžni ti stan spoznavati in preštímanjati, ako se taisti v strahu božjem vadi in čisto zaderžanje ohrani. — V nobenem stanu pa še čednost toliko teže in zaderžkov ne najde, ko ravno v vojniškem stanu. Koliko nevarnosti, perložnosti in mikanja k grehu in razuzdanosti se tukaj mora preobladati! Koliko hudobnih, zapeljivih pogovorov in postav v tem stanu vlada! Koliko izgledov slabega zaderžanja in razuzdanosti se da viditi! Ko silna je skušnjava v mladenski dobi! Kdor moč hudobnega izgleda, zapeljavanja in pohujšanja pozna, bo se nad čednostjo in veroj v tem stanu začudil. Pa v tem stanu tudi ne zmankuje izgledov čednosti in brum-

nosti. Veliko moži tega preštimanja vrednega stana je od keršanstva v resnici napoljeno, in skoz čednost in čisto zadržanje izvišeno.

Kako velikega preštimanja in poštenja so dobri v tem stanu vredni, in se ne le samo preštimavanja in ljubezni svojega kralja in ladavca, temoč vsakega dobro mislečega oveselijo, tako se vsaki mora ogibati in bežati pajdaštvo razuzdanih in razdivjanih. V sosebnost nevarnost spravi njihovo tovarštvo drugi spol. Oni dobro zastopijo zvižace in vmetnosti zapeljivosti in vejo drugi slabi spol skoz pregovorenje, objube in grožnje za svojo pohotnost pridobiti. Pogosto se trudijo pod zagrinjalom svete vere in brumnosti nedolžnost zapeljati in v greh perpraviti. — O da bi keršanske device in žene hotle nevarnost spoznati, ktera z takega tovaršenja za njihovo čednost in večno zveličanje zvižaca, katerim je sveta vera in nedolžnost ne sveta, in kateri le hudobi in pohotnosti živijo. O da bi hotle jokanja vredno zgubo in nesrečo, ktera iz te zgube za telo in dušo izvira premisliti! O naj bi premislile zgubiček mirne vesti, poštenja, milosti nebeške, celo tudi nebes,

in naj se ne bi nikolj skoz vkanljive obljube v greh zapeljati dale! O da bi hotle veliki kvar in strašne nasledke premisliti, ki z nar menjšega prinagnenja, ktero se lahko v pohotnost oberne, za njih prirase, ako ga iz serca ne izderejo in ne potlačijo! Vsakdajna skušnja nam nar žalostnejše izglede nesrečnih deklic ponuja, ki z grenkimi solzami svojo norost in lehkomišljivost objokujejo, in ktere le sramota in nepoštenje pokrivle. O da bi stariši hotli na svoje hčeri, ako one tako nesrečnega tovaršenja ne zaničujejo, dobro paziti, in od takše perložnosti k grehu in razuzdanosti zderžati!

II.

Vojniški stan najde ko vsaki drugi stan poštenje in preštimanje le skoz zderžavanje reda, lepega zaderžanja in pokornosti, kaj tudi od njega kralj in domovina terja. Velikost, moč in imenitost vojskne trume obstoji v gospodovanju čres nizke pohotnosti in izpolnjanju čednosti, sveti veri in vestnem dolžnosti izpolnjanju v službi. Ljubezen in deržanje z ladavcom, ljubezen do domovine, hrabrost in daruvanje

življenja v boju, so častitne čednosti, ktere sveta vera dodeluje, in k kterim može tega stana višjiša ljubezen vužgati mora. Ako pa preobiljnost in razuzdanost ti stan privzemet, brumnost in sveta vera zginete, in pohotnost in razuzdanost vladate, tedaj je tudi pomoči in slavi vojskne trume djano. Vojskna truma, ki je razuzdanosti in hudobi izdana, ne bo nikolj premogla sovražnemu navalenju braniti, hrabrosti in serčnosti v boju kazati, in težkoče stana prenašati. To nas tudi dogodbina vseh časov uči. Jeli ne slabo vstrahvanje in razuzdanost, ktera je gospoduvala čres vojskne trume v posvojenju obečane svete dežele, kriva bila nad spotletenjom svetega boja? Preobladna vojskna truma Hanibala, velikega vojvoda Kartaganskega je ob hrabrost in slavo prišla, kda je na preobiljnem polju Kapuanskem v razveselvanje požertnosti in lenobe prepadla. Predniki in vojniki velikega Pompeja so brez velikega truda na polju pri Farzalju pobiti bili, potem ko so se čisto obilnosti in mehkužnosti izdali. — Bog grehe in razuzdanosti vojniških trum kaštiga in svoj blagoslov njihovemu

orožju izkrati. Boga preklinjanje, kletvica, nečistost in razuzdanost so grehi, zavolj katerih Bog nizke in visoke z nesrečoj obiše in s pogublenjom kaštiga. Nasproti pa on orožje bogaboječih in verjočih blagoslovi. Doklič so vojskne trume Judovske in Izraelske zapovdi božje spolnjevale, so mogočni in neobladjivi premagavci svojih neprijateljev bili, ako pa so póte Gospodove zapustili, in so se skoz požernost in druge hudobe pregrešili, tedaj so bili preobladani in rop svojim sovražnikom. Jeli ne so bili v prvih časih keršanstva keršanski bojvavci v četah rimskih cesarjev nar bolj hrabri in serčni? Jeli ne so vsikdar preobladali, ker so v Boga zaupali in se njega bali?

III.

Kdor se z mladosti Boga boji, perložnosti k grehu beži, zvesto zapovdi božje spolni, in se verno Boga oklene, svoje pohotnosti premaguje, in greh sovraži, bo tudi v vojniškem alj zoljnirskem stanu čednost ohranil, si skoz zvesto spolnjavanje dolžnosti slavo in poštenje pripravil in bo od Boga in kralja in domovine ljublen in blagosloven.

Kdor pa z mladosti svojega hudobnega nagnenja ne vlada in Boga in čednost z serca zgubi, kdor se perložnosti k grehu ne ogible, in hudobnih tovarštvo jiše, bo v tem stanu v grehe in hudobe prepadnil in se v čašno in večno nesrečo prekucnil. Kdor ne budi čuva je čres samega sebe, in ne povzdigne v molitvi svojega serca k Bogu, ne bo skušnjave preobladal. Boj je učiliše hudob, pa le za lehkomišljivega, razuzdanega in razdivjanega lenuha. — Po jezerih njih je v tem učilišu k visoki svetosti napredvalo. V broju Svetnikov se znajdo sveti Moric, Gereon, Viktor, Tebajska truma, in brez števila drugih, ki so sveto vero v nar vekših martrah očitno spoznali in nepreobladljiv mučniški venec dosegli. Kdor se Boga boji, bo edino Bogu zvesto služil, svojega ladavca ljubil, svoje naprepostavlene vbogal, se proti svojim sovojnikom perjazno zaderžal, in se ne bo v hrupi bitve smerti bal. Naj si tedaj možje tega stana besede svetega aposteljna Petra globoko v serce zapišejo in nasledujejo: „Boga se bojte, pošujte kralja, in brate ljubite.“ V nasledvanju tih naukov obstoji njihova nar lepša slava, nji-

hovo poštenje, zveličanje in njihova sreča. Ako pa ti nauki njihovih misli in djanj ne vižajo, tedaj naj poštenja in preštímavanja ne terjajo.

Iz g l e d i.

1) Tudi v vojniškem stanu se znajdejo vitezi čednosti. — En mladenč, ki je močno razuzdano bil živel, se je dal za vojnika najeti. Zdaj pa je svojo zadržanje celo zmenil in vsi so ga na skorem per regimentu zavolj čednosti in perjaznosti preštímavali in se mu čudvali. Ne je poznal lehkomišljivega, naglega in slabega zadržanja; nikolj ne bilo slišati ž njegovih ustrotenja in Boga preklinjanja, alj razuzdanih in nedostojnih pogovorov. Nikolj se ne kregal, prepiral, grešno z drugim spolom tovaršil, nikolj ne drugih krivo zastopil alj se ž njimi posvadal. Svojega stotnika je ko očeta, svoje sovojnike ko brate ljubil. Do vseh je bil perjazen in poslužen, brez plačila je večkrat išel za druge na stražo, je rad prepiravce pomiril, in je v besedi in djanji k zderžanju reda in čednosti opominjal. Iz celega serca je dvuboj zaničeval. „Jaz se ne bijem z mojimi prijatelji,“ je on djal, in

sovražnikov ne poznam, ko sovražnike
 mojega ladavca.“ Serčnost in hrabrost
 ga je v boju imenitnega storila. Nik-
 do ga ne slišal čres svoje naprepo-
 stavlene alj čres slabo zaderžanje svo-
 jih ravenvojnikov tolžvati. Nikolj se ne
 bil bolj razveselil, in nobene slajše to-
 lažbe ne občutil, ko kd-j se je mizi božji
 nablížal, k čimur se je vsake perložnosti
 poslužil. „Ničesar se ne bojim,“ je djal,
 „ako sem per mojem Bogu in v njego-
 vi milosti.“ Teže in trude boja je zve-
 likoj poterpežljivostjoj prenesel, in v
 mirnih časih je ojstro in vřokoreno ži-
 vel. Ure, ktere mu je služba prepustila,
 je v branju dobrih bukvi, v molitvi in
 obiskanju cćrkve potrošil. — Ko so ga
 vojniški predgar, ki so njegovo čednost
 visoko preštimali, za zrok vprašali,
 zakaj je v vojniški stan stopil, je djal,
 da je v mladosti velik lenuh bil, skoz
 eno predgo svojega dušnega pastirja
 podučen zavolj svoje lehkomišljivosti in
 k zvestobnem opraviu večnega dušne-
 ga zveličanja opomenjen, je bil sklenil
 svojo dušo rešit in pokoro delat; k ti-
 mu si je hotel teže poln vojniški stan
 izvoliti, da bi skoz terplenje in težave

pomenkanje svoje razuzdanosti pokoril. Življenje v vojniškem stanu ima sicer mnoge nevarnosti za čednost; ali deno nobene druge perložnosti k grehu, ko ktere si človek sam napravi. Vojniški predgar so ga zbudevali, naj bi v brumnosti in čednosti obstal, in drugim k obudnemu izgledu bil; ljubezen božja z nebes in njegov blagoslov bode vedno plačilo njegove čednosti.

2) En mladi človek je, da bi prostejše zamogel živeti, v vojniški stan stopil, in si je znal v kratkem času perjaznost naprepostavljenih pridobiti. Skoro je oficir bil, pa je močno skvarjeno serce imel in je v tovarštvu zapeljal skoz razuzdane in hudobne pogovore vsakega, ki se mu je nablížal. Ravno tako je znal skoz perjazno zaderžanje, dare in oblube osebe drugega spola sebi prijazne storiti in zapeljati. Ako je tega ne mogel skoz sladke besede doseči, tako je klel in se je grozil. Vedno pa je deno vedil svojo razuzdanost in nizko mišljenje skoz videž pravičnosti skriti. V enem mestu na Burgundskim je močno krepostna devica živela, hčer ravno tako brumnih starišov, ki so svojemu otroku vedno vso tovaršenje z dru-

gim spolom prepovedali. Da bi mu dopušeno bilo v to hišno družbo prihajati, se je brumnega in pobožnega delal; ja tako daleč je hinavec v svoji hinavšini zablodil, da je vsako nedelo k mizi Gospodovi pristopil in na Boga ropno vižo nar svetejšo telo in kerv Zveličarja prijel. Svoj namen je dosegnil, dopušeno mu je bilo v hišo prihajati, alj skoro je čednega zaderžanja in krepostna hčer v druge misli pripelana in v razuzdanost zapeljana bila. Po njenem poštenji, njeni nedolžnosti in njenem serčnem miri je bilo djano, in da bi se sramoti vgenila, je dete vmorila, in sodba Bizanska je njo k smerti obsodila, in ako so ravno stariši javkajoči to odverniti želeli, je bila na sodnem mestu vmorjena. Ktera poštena in brumna devica bi hotla po tako strašnih nasledkih greha zapeljavanju in vkanljivim obljubam vervati in se na zapeljivce, ki v ovčjem oblačilu prihajajo, pa so dereči volcje, le en hip tudi zanesti?

Štirideset in šešto podučenje.

Opomembe za učence in učenke.

Tudi keršanski učenc in učenka imata po naukih večne resnice sosebne dolžnosti spolnjavati, in skem vestobnejše to storita, stem bolj se dopadenja in blagoslova božjega, ljubezni in vdovoljnosti naprepostavljenih, starišov in učnikov, alj učenic in veselja dobre vesti oveselita.

I.

Dolžnosti do Boga, našega Stvarnika, Očeta, Odrešenika, in Zveličarja bi mladosti pred vsem mogle na sercu ležati: „Začetek modrosti je strah božji.“ Perva dolžnost je zato učenca in učenke otročki strah božji. Naj se ne podstopita, Boga, nar vikšo dobroto, le tudi z enim malim grehom razžaliti, zapovdi božje v nar majhnim prelomiti. Vsegavidejočo in nar svetejšo oko božjo nas vsikder vidi; noč je pred njim, ko dan, in nar skrivnejši koti so mu odpert; in nar znotrajšne gibe našega serca spregleduje. Vse hudo čerti in se

mu le dobro dopadne. „Hodi pred menoj in bodi popolnoma in bom tvoj branitelj in plačnik,“ je Gospod k Abrahamu, brumnemu prvemu očaku Izraelskega ljstva djal. Te besede se sosebno mladosti doličejo, ki se uči. Misesel: Bog to vidi, on je tukaj, naj vsikder in vsak čas njihovo serce napolni, in naj njih na vsih pótih greha varje. Ne smemo se ljudi, temoč Boga bati, ki telo in dušo zamore v pekel pahniti.

— Boga, prvi zvirajnk vsega, dobrega, Očeta vse svetlobe, ima učenc in učenka na pomoč klicati, in serčno moliti, njemu v rahlih letah služiti in na njega po otroškem zavupati. Ako se ravno pót vrednosti na početku težek in vtruden zdi, skoz vročost in stano-vito marljivost po pripomoči svetega Duha se deno lahko in prijazno po njem hodi. Bogue izkrati svojega Duha, svoje pomoči in svetlobe unim, ki ga zato prosijo, in skoz milost njegovega svetega Duha razsvečenim bo vsaka tema svetla, vsaka teža lahka, vsaka bridkost sladka in prijazna. V svetlobi njegove milosti bo učenc premogel, resnično od vkanljivega, dobro od hudega, sveto od nesvetega razločiti, vse težavnosti

preobladati in svoj konc doseči. Brez Boga nič ne moremo in ne premoremo, vse pa skoz njega in v njem! —

Boga, nar vikšo dobroto, moreta učenc in učenka serčno in čres vse ljubiti: Ona kažeta svojo ljubezen do njega, ako serce in pamet pogosto k njemu povzdigneta, juterne in večerne molitve pobožno opravlata, besedo božjo pazljivo poslušata, svete sakramente večkrat primeta, zapovdi božje zvesto spolnujeta, dušno čistost nevtepeno ohranita, greh čertita, vročo in veselo svoje dela opravlata, čres pohotnosti in hudobne nagnenja gospodujeta, sama sebe zatajata in vse ljudi v sveti ljubezni ljubita. Sosebno moreta svojo ljubezen do Jezusa, svojega Odrešenika in Zveličarja pred vsem svetom vedoč dati skoz vsakdanjo poslušanje svete meše, kde se ljubezen našega božjega Zveličarja na neizrečeno in čudovito vižo ponovi in kaže. Z veseljom moreta na Bogu posvečeno mesto priti, se moreta spoštvavno in dostojno zaderžati in pobožno in neraztrošeno pri molitvi pričijoča biti. Vkraj od njih naj bo šeptanje, smeh in radovidno ogledavanje! Kakšno zaupanje bi se moglo do mladosti ime-

ti, ktera pobožnost in brumnost zane-
mari, in lehkomisljivo od Boga odver-
jeno serce kaže? Kakša hvala in čast
pa njej sliši, ako pred Bogom hodi, se
per božji službi pobožno zaderži in se
hudega čisto ovarje! S kakšim vesel-
jem gledajo stariši in mladosti prijatelji
na njo, ako je z nedolžnostjo in čednost-
jo okinčena! Kakši blagoslov z nebes
bo njej naplača, ako se rada v molitvi
pomudi večkrat zlo Jezus, ki je mla-
dost ljubil, milo za razsvečenje pro-
siti, in z rahloj pobožnostjoj prečisto De-
vico Marijo spoštuje in k njej za pri-
prošnjo kliče! Jeli si ne so per nogah
križanega Zveličarja nar svetejši možje
svojo vednost in svetost sprosili? Nas-
ledujte njih! —

II.

„Poštuj očeta in mater,“ se celo so-
sebno učencu in učenki reče. Ljube-
zen in skerb primore stariše da dajo
otroka, sina, hčer izrediti in podučiti,
naj jih kak koli težko stane. Stariši se
ne plašijo pred nobenimi stroški, da
otroke v vsakem potrebnem in hasno-
vitem znanstvu izumijo, z vednostjoj
pamet, s čednostjoj serce vborožijo, da

bi v enem stanu, poklicu in opravilu človečje družbe živež najti in srečni biti zamogli. Kakšo čast in hvalo so zato njim otroci dolžni! Ko pa bi starišom bolj zahvaliti mogli, ko če vročo in pridno čas k učenju in učiliša v dobro obrnejo, vso pazljivost podučanju prikažejo, in dušo ne samo v vsaki vednosti, temoč tudi serce v vsaki lepi čednosti izobrazijo? Kaj more dobre stariše bolj razveseliti, ko znanstvo, prikladnost, in brumnost otrok, ako tako dnarji, ktere so za njih potrošili, nar častitljivejši sad pernesejo, in ne so zastojn potrošeni? — Kako gerdo nezahvalna pa sta vučenc in vučenka, ako dobrim namenom ne vdovolita, uro podučenja preteči data, brez da bi njo v dobro obrnila in se vtragljivosti prepustita! Kakšo žalost in turobnost starišom vzrokuje, ako so vse daritbe zastojn, in ne samo nevednost v vseh rečih, temoč še tudi večkrat razuzdano, razdivjano slabo zaderžno življenje njihove otroke s sramotoj pokrivle! Kakšo krivico storijo sini in hčere, ako grenko pridobljeno premoženje starišov zapravljajo, in še večkrat boljši živež svojim drugim bratom in sestram izkratijo! Ko bodo

škodo popraviti in krivično blago drugo povrniti zamogli? Kakši odgovor bo njih pred Bogom dosegnil! Kakša kaštiga bo njih pograbila! —

III.

Spoštovanje, ljubezen in pokornost sta dolžna učenc in učenka naprepostavljenim, učenikom in učenicam. Nikolj nikdo ne sme učenikov in izrediteljov sramotiti, njihovih nauk zaničuvati in opomemb zametovati. Neobtesanost in razuzdanost bi bila, ako se ne bi spoštuvavno in perjazno proti učenikom in učiteljem zaderžali, in ako njih ne bi v njihovi vtrudni službi preštimali in spoštuali. Ljuhezen terja, da učenc učenika ko očeta, učenka učenco ko mater imata in visoko preštimala, da v njih zaupata, in se trudita njim skoz pridnost in pazljivost v veselje biti; da učenci in učenke vse opustijo, kaj bi moglo učenike in učitelje razžalostiti in razžaliti; da se njim odpertoserčno izdajo, njim pregreške razkrijejo, in nič ne zatajijo, iz česar bi kakši kvar izrasti zamogel. Učenci in učenice so namestniki starišov in sebi izročene učence ko svoje otroke

odpertoserčno ljubijo. Ljubezen pa terja zravenljubezen. — Dolžnost pokornosti terja, da učenc in vučenka žele in povelje naprepostavljenih in učenikov veselo in zvestobno spolnita, opomembe voljno posluhneta in se celo zasluženi kaštigi pokorno podveržeta. Kdor se naprepostavljenim soperstavi, se Bogu soperstavi in greši. Vučenik in učiteljca sta le vtragljivim, nepridnim, in hudobnim otrokom ojstra, in veta slabim in še bolj neumnim otrokom perzanesti. Nič nemogočnega od učencov ne bota terjala, in nikolj njim ne bota preveč naložila čres moči otročke. Zato je ali vedno ne prav in krivo, ako otroci per stariših učenike in vučenice tolžijo, in še bolj krivično je, ako stariši tolžbe otrok porajtajo in taiste branijo. Učenc mora vsako podučenje verjeti, le unih naukov ne bi smel od učenika in učitelje poprijeti, kateri bi naukom svete cerkve protivni bili. Ako enkrat učenc resrično od vkanljivega, nauke svete cerkve od namenb učenikov razločiti zamore, se ne sme več pustiti od vsakega vetra v navuku sem in tja majati. —

IV.

Dolžnosti, ktere učenc in učenka do svojih součencov in součenk imata, so: dostojnost, krotkost, perjaznost in ljubezen. Lepo izrejenčen učenc in pametna, poštena učenka se vseh razžalnih šal, vsega osmehavanja in sramotenja, vsake krive tolžbe, vseh nepriстойnih, poštenja kradljivih, pomenšavnih pogovorov do svojih součencov ogibleta. Osmehvanje in sramotenje, razžalenje in zaničevanja součencov, pipanje, prepiranje, nezložnost se reda ljubnimu učencu in pošteni učenki ne spodobi. Ona se varjeta součence razžaliti, v pogovorih in djanju se vsega ogibleta, kaj bi mir motiti in nemir in nezložnost vzrokuvati zamoglo, se trudita razprijazene in nezložne drugoč pomiriti; sta poslužna in perjazna drugim, zdramita druge skoz svojo čednost k dobriu in opominjata pregrešne pred hudimi póti; ne deržita se hitro za razžaljena, in odpustita rada, ako nju kdor razžali; hudih pogovorov drugih ne porajtata, in se ne data skoz izglede hudobnih zapeljati. Ona ne išeta mašvanja, ako je kdor njunimu poštenju

naškodil, temoč se žlahtnoserčna v odpušnju in ljubezni kažeta. Bolj umen pomaga neumnejšemu in ga ljubeznivo v tim podpira, kaj mu je za izdelati naloženo, ker od svoje znanosti drugemu podeluje, in taistega napredvanje v vednosti poviša. Keršanski učenci in učenke bežijo tovaršenje z vtragljivimi in razuzdanimi učenci in učenkami, da bi njih izgled hudobnih in vtragljivih ne bi zapeljal. Boga razžaliti se bojijo, ako bi učenika v podučanju motili in učence v njihovi pazljivosti raztrosili, ker dobro vedo, da bodo per Bogu zavolj serditosti učenika in raztrošljivosti učencov odgovor dati morali. Mladost naj mladost ostane, pa se naj po otročjem ne obnaša. Tob. 1, 4. Mladenči, ki se učijo, se morejo sosebno obvezajev varvati, ki se v hudim potrudijo, in se ne smejo v boje vtikati, kateri se le nepokojnim in neobtesanim ljudem spodobijo. Oni ne smejo nobene odklonosti do součencov kazati, ki so ptuji in ki drugim deželam slišijo; vsi smo otroci enega in ravno taistega Očeta v nebesih, brati v Jezu Kristu, zavolj česar tudi moramo po nauku svetega Pavla en drugimu s preštimanjom napre priti in le

enega serca in ene duše biti. Rim. 12, 19. Zaničevanje drugih, gizdost in napač ovadijo hudobno pamet, slabo izobraženje in neverno serce. Sveta vera nam braterno ljubezen do vseh naloži, naj so ktereга hte stana in dežele „Ljubite en drugiga z braternojo ljubeznjo“ piše sveti Pavel. —

Štirideset in sedmo podučenje.

Dolžnosti učencov in učenk do samih sebe.

Keršanski učenc in keršanska učenka ne imata samo dolžnosti do drugih, temoč tudi do samih sebe obderžavati. Ona moreta ne samo razum z vednostjo, temoč tudi serce s čednostjo kličati. Pred vsem si mora učenc in učenka

I.

za čednost čistosti perzadevati, in se potruditi to čudežljivo čednost ohraniti. Miselnega vsegavedejočega, vsikdernazočega, in nar svetejšega Boga bo nju

na póli čistosti vižala, in nečistosti ovar-
vala, ko bogaboječega Jožefa v Egip-
tomskem. Misel, da je našo telo prebi-
valše svetega Duha, kotrig na telu Je-
zu Kristu, bo nju močno nagibala, telo
in vse ude tela čisto in devično zder-
žati. Misel na spačnost, ktero greh ne-
čisti duši in telesu prinese, da on nam-
reč s sramotoj in z nečastjoj napolni,
vso veselje življenja ropa, mir vesti, mi-
lost božjo, dušno življenje, z enoj bese-
doj nebesa izdere, in grešnika k peklu
pela, bo vsikdi in vsak čas mladenča
pred tim gnusobnim grehom strašila.
Misel, da je duša podoba božja, skoz
kerv nar dražišo Sina božjega odre-
šena in od svetega Duha posvečena, in
misel na posledne reči človeka močno
nagible, čisto in pošteno, sveto in neo-
madežvano pred Bogom hoditi, se tudi
nar menjšega ogibati, in sovražiti, kaj
bi poštenosti, sramežljivosti in čistosti
soperno bilo. V tem grehu ni nič, kaj
bi se za kaj majhnega deržati moglo.
Kako strašen greh bi bil, svojo lastno,
alj drugega telo in dušo, ki sta prebi-
vališe svetega Duha in uda na telesu
Jezusa, skoz nečisti greh ob svetost
perpraviti in spačiti! — Skerbno se mo-

remo vseh nečistih misli, in besed in djanja varvati; hudobne bukve čertiti, tovaršenja z nesramnimi in nečistimi, pajdašenja z drugim spolom, sosebno ako se nam perložnost k tacimu pajdašenju v lastni hiši ponuja, se ogibati. Samimu z drugim spolom biti, je vsak čas nevarno, in kdor v tem ne spozna nevarnosti, je že spačenega serca in nečiste pameti. Kdor se v nevarnost poda, bo se v njej gotovo pogubil, in ako enkrat zagreši, tako Bog s svojim blagoslovom od njega odstopi; on bo svoje dolžnosti zanemaril in ne bo v vednosti napreduval. Kdor hoče čednost čistosti ohraniti, naj pogosto in pobožno za milost čistosti prosi, k nar srečnejši Devici Mariji naj za priprošnjo kliče, naj se njeni in svojega svetega Angelja obrambi izroči, in naj večkrat svete sakramente prime. Molitev in pobožno prijetje svetih sakramentov mu bota milost pripravila, da bo se zamogel skušnjavam vsem do tega greha soperstaviti, in izgled tolako Svetnikov v čistosti nasledovati. — Zraven čednosti čistosti je učencu in učenki

II.

čednost ponižnosti močno potrebna. Se samo učiti, da bi poštenje in hvalo zaslužili, je praznota in ostane pred Bogom brez višišega naplačenja. Per tem ne smemo nič drugega nameniti, ko da skoz učenje voljo božjo izpolnimo, njegovo čast in dušno zveličanje povišamo.

Umetnosti in vse serčne in dušne prednosti so dari božji, dari od Očeta luči, za ktere smo mu dolžni hvalo dati. Kako bi se zavolj tih p ednosti mogla mladost napuhavati? Jeli se ona ne more stem bolj ponižati, skem več je darov iz nebeseh v lastnost dobila? Jeli bi se ona zato smela čres druge izvišavati? Gotovo nikar. Skem več je Bog enemu človeku dal, stem večo hvalo mu je človek dolžen dati, stem veči bo njegov račun in odgovor, stem večo dolžnost ima, drugim koristiti, in v dobro oberniti. Gizdost pela v zatajenje svete vere in Boga, in človeka prehiti v pogublenje, ko nam zgodivšina Angeljov in ljudi spričuje: Vednost bres ponižnosti napuhavle, serce spači, prederznega stori in v bladnost zapela. — Branjenje in terdenje lastnih misli in name-

nov, kar se večkrat v nauka višejše vednosti zgodi, se naj trezno in pošteno, ne pa silno in terdokorno, zgodi. Vsak čas druge v mislih in namenih preobladati hoteti, svedoči od napuha; kdor jenjati in boljši sprevidnosti drugega se vdati ne ve, kaže, da nič ne ve. Nauki in resnice svete cърkve le moramo stanovitno braniti, deno vsikdar trezno in ponižno. — Bedasti napuh od enega učenca in in ene učenke bi bil, da bi si zavolj visokega stana alj večega premoženja kaj vdomišlavala, in nizkega stana in siromaškejšje zaničevala. Skem višejša sta od drugih zavolj roda, in skem sta premožnejša od drugih, stem bolj se njima spodobi, da se perjazno do drugih zaderžita, se ponižata in trudita, da nju ne bi nizkejši in siromaškejši v čednosti preleteli. Učenca in učenko le edino čednost kinča, in njima resnično vrednost dodeluje pred Bogom in ljudmi, in sosebno lepotiča in izviša nizokega in visokega čednost. — Vučenc in vučenka moreta

III.

vedno zmernost in treznost obderžavati. Nezmernost v jestvini in pitju pači duha

per učenju, ga k razmišljanju in učenju neprikladnega stori, poželenja in pohotnosti brani, v razuzdanost in hudo zadržanje pela, in zdravje zatare. Ravno tako škodljiva je razuzdana žela se razveselovati in raztrositi v duhu. Kdor se rajši per pitju, ko v hišah učenja, in per nedolžnih tudi jigrak in časokratenju dolgše, ko se spodobi zadržava, ne bo le samo s časoma vso veselje do učenja zgubil, temoč bo nekoristno čas zapravil, ne bo v vednosti napredval, in bo v svoji nevednosti ostal. Stariše bo obdnarje in premoženje, in sebe ob drage vure življenja pripravil, in bo to zgubilo, ki se popraviti ne da, vedno, sosebno pa v starosti, obžaloval. Treznost v jedi in pitju, v spanju in odehnenju, per deli in v počinku krepča telesne in dušne moči in poviša vednost in čednost. „Kteri so čistega serca, gledajo Boga,“ resnico, spoznajo in čednost dopolnjavajo. Ze ajdovski modrovučnik Pitago je od svojih učencov treznost terjal, ko edin in potreben pogoj se vednosti in modrosti v učilnišu naučiti. Jeli ne so tudi vsi keršanski vučeni treznosti in zmernosti dopolnjavali? Jeli ne so v postu in premišljanju ur svojega živ-

lenja potrošili? In kako visoko čednost in modrost so dosegli! — Da ne bi nezmern in razveselvanja preželn postal, se vučenc mora v zatajenju samega sebe vaditi, svojo hudobno nagnenje vladati, svojo nisko voljo duhu v pokornost dati, nobene ljubezni in poželenja do dnarjov ne sme v sebi rasti pustiti, nobenih dnarjov ne sme za svojo voljo lastnih imeti, in nobenih raztrošljivoželnih prijateljev iskati. Vsakdajna skušnja uči, da so učenci dnarje v hudo obračali, in so skoz taiste v sladkosnednost in nezmernost, v jigiranje in razveselvanje zapepeljani bili in so v pogubljenje zajšli. Skerbni stariši ne zaupajo učencom dnarjov, ker nevarnost spoznajo, v katero skoz dnarje pridejo — Dalješna čednost za učenca in učenko

IV.

je budenje. Sam Zveličar je svojim to čednost močno terdno perporočil. Ona je učencu zevsema potrebna:

1) Da svojo nedolžnost in čistost serca chrani. On mora budeti čres svojo notrajno nagnenje k hudemu, čres občutleje svojega serca, čres misli svoje duše, čres svoje besede in čres svoje

očesa in uha. On ne sme dopustiti, da bi se hudo v njegovi pameti vkorenilo, drugač bi lulka dobro semenj zadušila, napuh, blagoželnost, nevošljivost, serditost, nečistost, in nemarnost v dobrem bi ga na skorim več alj menje vladala, in na póte hudobe pripelala. Skoz očesa in uha najde hudo pristop v serce. Učenc ali mora budeti čres perložnosti k grehu, čres hudobno pajdaštvo, se mora tovaršenja z razuzdanimi součenci ogibati, očesa izgledom hudobnih zapreti in uha pogovorom hudobnih zatisniti. Kdor se tovaršenja s hudobnimi ne ogibale, na njihove pogovore in izgleds kaj derži, bo tudi sam na skorim strah božji zahitil, milost nebeško zgubil, in grešne navade oblekel, katerih ne bo nikolj več zapustil. Vestobni in bogaboječi učenci in učenke si brumnega in modrega vestisvetvavca, alj spovednika izvolijo, in taistemu odpertoserčno odkrijejo svojo tovaršenje in svoje navade, perložnosti k grehu, nar skrivnejšo naganje in nagnenje serca, in taistega svét in vpelanje nasledujejo. Budenje in skerb je dalje potrebna:

2) K zderžanju poštenja in dobrega imena. Sveti Duh že nas opomina,

da za dobro ime skerbimo. „Skerbi se za dobro ime, ker dolgše ti bo terpelo, ko jezero (tisuč) dragih zakladov.“ Ekl. 41, 15. Vsak čas in vsikder se moramo za takšo življenje potruditi, da drugi nobene perložnosti ne bodo imeli, od nas kaj hudega misliti alj govoriti. Ravno ne smemo per našem djanju tega namena imeti, da bi poštenje in hvalo ljudi dosegli; to bi bila časti lakamnost in greh pred Bogom; ne smemo pa tudi razsodkov bližnih zanemariti; to bi bila prederznost in gizdost. Ljudje vedno na nas gledijo, sosebno, ako se za vednost poskerbimo. Ako se tedaj vučenc v očetovi hiši, alj v nešolskih časih razuzdano in gizdavo obnaša, per tovarštvu, kjer se pije in jigra, zderžava, do svojih starišov nepokorno in nespoštuvavno zaderži, brate in sestre zaničuje, pajdaštvo s hudobnimi in z drugim spolum hrani, tako bodo ga skoro ljudje krivo razsodili, in od njega hudo govorili. To mu bo v pridočem času v njegovem stanu in poklicu škodvalo, in mu bo v oskerbieniu na póti. Budenje je zadnič potrebno:

3) Da si dragi čas mladosti k razobrazenju duše in serca oberujemo. Ure

se nikolj ne povernejo; odhitijo, brez da bi se mogle poklicati. Kdor mladost vnemar prejeti pusti alj leta k navučenju zastojn potroši, bo se bridkega očitavanja vesti poskusil, in še bo poznej obžalual, ako vidi, da je zavolj svoje nevednosti od vsake službe in od vsakega poklica v človečjem tovarštvu izklenjen, alj ako kakšo službo dobi, tako ne zastopi dolžnosti službe dopolnjavači. Kakši račun bo Bogu moral dati! Zelel bo, da bi se lepe leta vernile, pa zgubljen čas se ne mora nikolj pridobiti; večno kesanje le edino ostane. Učenc in učenka si ali naj čas podučjenja in učilniša v dobro obrneta! — Kdor se gorečo za izobrazenje skerbi, in komur je prihodnost na sercu ležóča, se ne bo samo tega pravo učil, kaj mu učitelj naložijo, temoč se bo tudi trudil svojo vednost skoz branje dobrih bukvi povišati. Romance in druge sveti veri in cérkvi soperno pisane bukve, ki le dušo in serce ispridejo in duha v napáčne póte perpravijo, bo on zaničeval. Ker sveta vera in misli po sveti veri in izobraženje v vsakem stanu človeka srečnega stori, tako bi učenc prav storil, da bi se vsaki dan nekoliko iz

svetega pisma novega zakona, iz bukvic od nasledvanja Kristusovega in z drugih brumnih bukvic naučil in si v serce vtisnil, in po tem svojo mišljenje, govorenje in djanje naravnal. V mladosti moremo Boga sosebno za milest prositi, da bi naš poklic spoznati, po njegovem dopadenju izvoliti, in se truditi zamogli, si potrebno vednost in čednost za prihodni poklic posvojiti.

V.

Celo sosebno se morejo učenke brumnosti in pobožnosti izdati, pošteno zaderžanje in mernost dopolnjevati, čistost in devištnost ohraniti. Nar lepše njih ljubezen do Boga, strah pred grehom, pobožnost per molitvi in očitni službi božji, pokornost do starišov in naprepostavljenih in perjaznost do vseh ljudi kinča. Te čednosti njih v prihodno srečo pelajo, njim blagoslov in srečo na poti tega zemelskega življenja podelujejo, in njim božjo milost in dopadenje pripravijo. Daleč od se naj tirajo praznoto, napuh, serditost, nevošljivost, jezicljivost in ferfravnost, preveč perjazno tovaršenje z drugim spolom in razveselvanja pohlepnost. Ti grehi njih v nes-

rečo in pogubljenje pahnejo in njih milosti božje in serčnega mira ropajo. Ze v ranoj mladosti se deklice morejo delavnosti in prištednosti vaditi, se hišnega gospodarstva naučiti, in skoz perjazno in krotko zaderžanje izvišati. Ako učenka zložnost in krotkost do svojih součenk vedoč daje in se vuči s pregreškami drugih poterpeti, bo tudi v poznejih letah in v veči družbi te čednosti spolnjevati in zadovoljno živeti zamogla.

VI.

Nar težejša služba je navučenje; izredenje in podučenje je nar večja vmetnost in vednost. Vso zaupanje boljših prihodnih časov sloni nad izobrazenjom mladosti. Vučeniki in vučiteljce imajo mladost v svojih rokah z vsemi prikladnostmi k dobremu in hudemu, oni morejo njivo serca človečjega gajiti, lulko zatreti, semenj k dobremu vsejati, in k lepem sadu ravnati. Gorečnost in nevtrudljiva marljivost, resnična in viska cerčnost, ki je od Boga njim vdehnjena, njih v njihovem poklicu mora užgati in oživeti; strah božji in brumnost navuki svete vere, ljubezen in krotkost

mora njihove besede podpirati, molitev za milost in pripomoč za se in za sebi izročeno mladost njihovem trudu in prizadevanju blagoslov nebeški, pripravi; budenje in skerb za nevmerjoče, skoz Kristusa odrešene, in od svetega Duha posvečene duše naj bo njihovo prvo dolžnosti spolnjavanje, ako skoz svojo službo hočejo blagoslov in srečo razširjavati. Pa kako mora učenika in učiteljco močno razveseliti, ako nekatere učence in učenke v vsakem stanu in poklicu skoz čednosti in bogaboječe dela, k katerim sta v njihovo serce semenj vsejala, izvišane vidita! Kako naplačenje čaka v nebesah izrednika in izrediteljco? Tam, v deželi naplačenja, bota od Boga slavo in čast doseгла, ako sta zvesto svojo službo dopolnila, in ako sta ne skoz lastno krivico nobenega izmed sebi izročenih otrok zgubila; ko zvezde se bota po besedi svetega Duha svetila.

Iz gledi.

1) Sveti Tomaž Akvinski, ki je ravno tako skoz učenost, ko skoz svetost slovel, je v svoji čista rani mladosti malo dušnih moči kazal in je le tudi v

vednosti slabo napreduval. Njegovi součenci so ga osramotje vola imenuvali: Albert veliki, njegov učenik pa je od njega djal: „Ta bo vol, ktere ga glas in mukanje bo po celem keršanstvu brenčalo, in kateri bo skoz svoj navuk cérkvo božjo močno podpiral.“ Sveti Tomaž si je v resnici tako veliko in globoko vednost posvojil, da je en veliki papež od njega rekel, da je on toliko čudežov storil, koliko deloknig je pisal, da so ga vsi krivoverni učeniki ko bič preštimali, in so se njegovih nauk čres vse bojali, da ga vsi svete cérkve učeniki visoko spoštujejo, in na njega kažejo. Odkod pa in kako je ti veliki Svetnik svojo vednost in učenost dosegel? On je vedno klečal pred križanim Zveličarjom, je Boga čres vse in iz celega serca ljubil, in je nar rahlejšo pobožnost do Jezusa v nar svetejšem olgarskem sakramentu imel. — Vučimo se večne resnice premišluвати, Jezusa ljubiti in častiti z gorečo pobožnostjo, in bomo resnično vednost dosegli.

2) Sveti Bonaventura, učenik serafimski, je spoznal, da se je več bil kleče pred križanim Zveličarjom, ko iz bukvih naučil.

3) Učen Aleksander Haleski je v svoji mladosti tako rahlo ljubezen do Matere božje v sercu imel, da je ničesar ne odrekel, kaj je kdor v imeni nar srečnejše Device od njega potrebuval. Skoz priprošnjo in pomoč Kraljice nebeške je tako visoko vednost dosegnil, da je postal učenik nar imenitnejših in nar izvišenejših moži, in tudi svetega Bonaventura.

4) Svetega Anzelma je v mladosti tako strah božji prevzel, in on je bil tako greh čertil, da je svojim ravenučencom pričeval, ako bi na enoj strani videl odpert pekel, na drugi pa en smertni greh, in bi moral edno iz med obujih izvoliti, tako bi raji hotel v pekel prepasti, ko smertno grešiti. Sosebno serčno je on vse žive dni blaženo Devico in Mater božjo Marijo častil, in on je po njeni priprošnji tako obilno znanstvo in tako globoko učenost dosegnil, da je eden iz med nar imenitnejših učnikov svete cérkve in nar bolj goreči branitelj vrednosti Matere božje postal.

5) Kako nevarno je tovaršenje z razuzdanimi učenci, nam pergodba enega mladenca kaže, katero nam je popisal in zapustil Gerzon, imenitni po-

glavar višjega učiliša v Parizji. Taj mladenč je bil kreposten, bogaboječ in viskega stana. On je nesrečo imel, se zeznaniti zenim razuzdanim učencom hudega zaderžanja. Ta je njega skoro vedil skoz govore in hudoben izgled od dobrih pótov odverniti, in ga v vse skrivnosti greha in hudobe vpelati. Spovednik so dozdej brumnega mladenča silno opominjali in ga pred pogubljenjom svarili, v ktero bi ga njegova razuzdanost pelala; oni so ga zarotili, da bi póte hudobe, na ktere je že stopil, zapustil, in se k Bogu in čednosti povernil. Zapeljan pa ne porajtal opomemb in svarjenja svojega spovednika in je zanaprej razuzdano živel. Strašni nasledki razuzdanega življenja pa so ga skoro zadeli, Bog ga je vstrahval in kaštigal. V eni noči ga je takši strah in takša groza popadla, da je strahovito javkati in kričati začel. Na to kričanje veliko sosedov vkup zderči. Ko so ga za zrok njegovega straha in njegove groze vprašali, njim je ničesar ne odgovoril. Zadnič je okolj stoječe razdivjano pogledal in je trikrat zavpil: „Joj temu, ki me je bil zapeljal!“ Majhno

po tem je v obupi vmerl. — O koliko njih v peklu svoje zapeljivce preklinja!

Štirideset in osmo podučenje.

Od voljitve stana.

I.

V veliki družbi ljudi so v tečaju časa različni stani in poklici nastali. Potem ko je zemlja skoz greh solzna dolina postala, je človek v svoji revšini in mnogoteri nadlogi potrebšine dobil različne. Bog je zato ljudi v družbo zedinil, da bi skoz različne dušne dare in prikladnosti, ktere je v svoji modrosti duši in telesu človeka dodelil, v različnih potrebšinah pripomagano in telesna in dušna sreča ljudi med seboj povišana bila. En ima več, drugi menje iz obilnosti in bogastva darov in milosti nebeške; enega je tedaj k temu, drugega k unemu opraviilu stvarnik vprikladil in poklical, in on bo svoj odloček dopolnil in svoj konec dosegnil, ako tukaj svoj stan in poklic spozna in izvoli, k kateremu je od Boga dušne dare, pri-

kladnosti in milosti prijel. V človečje družbi razločavamo dva glavna stana: posvetnega in duhovnega; prvi more sosebno za časne potrebsine, drugi pa za duhovne koristi skerbeti in nje oskerbeti. V vsakem iz med teh dveh glavnih stanov se znajdejo drugoč različni poklici in službe, za ktere je Bog tega alj unega s svojimi darmi in milostmi nadelil. Edni iz med posvetnega stana so poklicani, da vladajo, drugi pa, da služijo, še drugi pa zderžejo mir in segurnost v deželi, branijo meje domovine proti zvonajnim neprijateljom, drugi obelavajo zemljo, in opravljajo na njivah in oskerbijo rejo živalsko, drugi izdelavajo v različnih rokodeljstvih pridelke natore, in drugi se pečajo s teržtvom. Taisti ki duhovne priličnosti človeka oskerbijo, so učeni, duhovniki in druge duhovske osebe. **K** enemu iz med tih različnih poklicov je človek od stvarnika odločen, za enega iz med tih stanov on ima dušne dare in milosti. Srečen, ako on stan in poklic spozna in izvoli, za kterega je njega Bog odločil; nesrečen pa, ako svojega stana in poklica ne spozna in prav ne izvoli! On bi zamogel v posvetnem stanu v ne-

besa priti, potem k duhovnem v večno pogubljenje zajde, in to se tudi nasproti zastopi. Nar imenitnejšo opravilu keršanskega mladenča in keršanske device je tedaj voljitev stana, alj spoznanje njuniga poklica na zemlji. — V tem imenitnem opravilu je pred vsem potrebno, da per Bogu svet išemo, da se resnično potrudimo, naše dušne dare in prikladnosti spoznati in se v taistih vaditi, in izobraziti, da Boga milo prosimo za milost razvečenja, in za dar razuma in svita, da nič drugega per voljitvi stana in poklica ne namenimo, ko čast božjo povišati in za dušno zveličanje delati. Ako se od mladosti trudimo, bogaboječo in brez greha hoditi, tako bo tudi Bog ponižne prošnje vslišal, in vsakega iz med nas v ti stan pelal, kder bo mu služiti in izveličan biti zamogel; kdor pa se grehu in razuzdanemu življenju izda, ne bo v nobenem stanu srečen, on bo po svojih želah izvolil, in od svetega Duha zapušten ostane. V tem nar imenitnejšem opravilu pa tudi moremo k nar srečnejši Devici Mariji perbežati, ki naših zaupljivih prošen nikolj ne zaverže; k svetemu Angelju Varihu in unimu Svetniku, kterega ime

nam je per svetem kerstu dano, ker smo njihovi obrambi in priprošnji izročeni, in ker nam oni per voljiti stana mogočno pripomagujejo. V tem se tudi moremo za svet razumnih in bogaboječih prijateljev poskerbeti, sosebno našega spovednika, kateri so se naučili stališ našega serca in naše pameti spoznati, in premišlupati moremo tudi sami vse nevarnosti, dolžnosti in težkoče stana, ktereга menimo izvoliti.

II.

Kdor v duhovni stan stopti hoče, mora pred vsem ljubezen do molitve in vednosti imeti, treznost in čistost dopolnjevati, in ne sme nobenega drugega namena imeti ko v službi svete cърkve čast božjo in zveličanje nevmerjočih duš povišati, in zveličanje doseči. Ravno taiste čednosti so tim potrebne, ki si san otno življenje izvolijo. Ljubezen do samote, do pokornosti z daruvanjem svoje lastne volje, gorečnost v molitvi in žgečo poželenje po popolnomosti njih mora napolniti, ako Bogu dopadljivo živeti in mir serca in pokoj duše zadobiti hočejo. Kdor je lehkomišljiv in raztrošljiv, rad ne moli, samote in vednosti

ne ljubi, svojih nagnjen in pohotnosti ne berzda, razuzdano in nečisto živi, preprosto tovaršenje z drugim spolom hrani, je v jedi in pitju netrezen, naj daleč ostane od duhovnega stana, in naj ne stopi v hišico samotiša; on bi sebi k težkoči, drugim k pohujšanju in svojemu stanu in samotišu k sramoti bil; on bi v nevarnost prišel, svojo nevermerjočo dušo pogubiti in večno izveličanje zgubiti.

Sklep keršanske device, v samotiše iti, da bi nevarnosti sveta vjišla, in z večo varnostjo večno zveličanje dosegla, je sosebna milost božja; deno se ona more prvič sama poskusiti in sebe poznati učiti, in svoj večkrat pre-nagel sklep ne sme ona brez resničnega in zrelega pomišljenja dopolniti, ker ne so vsem ki imajo nagnenje in ljubezen do tihega in zderžnega življenja, k temu potrebne čednosti in lastnosti lastne. Pred vsem je za ti stan potrebno dobro zdravje, zložnost, krotkost, poterpljivost v tovaršenju z drugim, odkritoserčnost, ponižnost, zatajenje samega sebe in gospodovanje čres svoje nagnenja in pohotnosti, veselje do Boga in do njegovih večnih resnic, in po-

polnoma izdanje v njegovo nar svetejšo voljo, brez ktere las z glave ne padne, in zanešljivo zaupanje na njegovo milost in na nebesa, kde nas plača za zvesto ljubezen čaka. Kdor je slabega zdravja, kdor je hudo in svojvoljen, kdor je zavolj svojih telesnih alj dušnih moči gizdav in napuhljen, kterega pamet se da lahko razdražiti, kdor nič nepovoljnega od drugih ljudi ne more prenesti, kdor le vladati in zapove davati hoče, alj še ni svojih pohotnosti vkrotil, ne je za tiho, pobožno in družbeno samotno življenje priličen. On se naj prej potrudi te nečednosti in hudobne navade izsleči, svoje nagnenja obladati, ljubezen, pobožnost in vsmilenje, zložnost, krotkost in poterpežljivost obleči, in le tedaj naj stopi na prag samotiša. Stan devišnosti in nezakonstva, ako se iz ljubezni do Boga izvoli, je po nauku keršanstva popolnejši, ko zakonski stan, in zato ga sveti apostelj Pavel keršanskim devicam in mladenčam svituje: „Kaj pa se devic dotiče,“ ne imam zapovdi od Gospoda, pa eno svitujem, ko kateri sem od Gospoda vzmlenje dosegnil, zvest biti. Jaz namreč želim, da bi vi brez skerbi bili. Kdor je brez že-

ne, skerbi za to, kaj Gospodvega, kako bi se Bogu mogel dopasti. Kdor pa ženo ima, skerbi za to, kaj je tega sveta kako bi se ženi dopadnil, in on je razdelen; in devica misli na to, kaj je Gospodovega, da je na telesu in duši sveta; ako pa je omožena, tako za to skerbi, kaj je tega sveta, in kako bi se možu dopadla.“ 1. Kor 7. Oblube čistosti pa naj deno mladenčiči in device nikolj brez svetvanja svojega spovednika ne storijo. Boljše je, ne obljubiti, ko obljubi ne deržati. Nikar ne grešimo, ako nobene obljube ne storimo, grešimo pa, ako obljube ne zderžimo alj ne dopolnimo.

Štirideset in deveto podučenje.

Od samiškega (ledičnega) stana.

Kogar vezilo zakona alj svetečna obljuba ne veže, in kdor ni skoz posvečtvo mešniško v duhovni stan stopil, spada k samišnemu stanu. V tem stanu se znajde človek v prvih letih svojega zemelskega pótvanja, večkrat pa tudi

čres vso svojo življenje, ker ne stopijo vsi ljudje v zakon, alj v duhovni stan, alj v samotišče.

Tudi ti stan ima svoje lastne dolžnosti dopolnjevati in na eno odločno vižo Bogu služiti, in od zveste službe do Boga, in vestobnega izpolnjevanja dolžnosti obstoji v tem stanu časna in večna sreča človeka. Ledičen stan je ne stan brezberzdnosti in razuzdanosti, v katerem bi se smeli vsaki hudobi in razuzdanosti, izdati, kako se le pre-gosto zgodi, temoč stan resnične prostosti, une prostosti otrok božjih, katero nam je edinorojeni Sin Očeta nebeškega skoz svojo smert pridobil in katero nam je sveti Duh v svetem kerstu prikazal, ktera nam resnico keršanstva edino v sveti katolški cérkvi dodeluje, edna prostost greha in prelomljenja zapovdi božjih, edna prostost, ktera le edino v čednosti in v obderžanju milosti svetega kersta obstoji. To prostost v samičnem stanu ohraniti je volja božja in naša nar svetejša dolžnost in vso budenje in skerb moreta keršanski mladenč in keršanska devica k temu oberiniti, da resnično prosta in ledična

pred Bogom ostaneta, prosta greha in vsega hudega, prosta sveta in njegovega lišča in njegove praznote.

Da v samičem stanu resnično in edino osrečno prostost, ktera v prostosti greha in vsega hudega in v posestvi posvečejoče milosti, čednosti in nedolžnosti obstoji, ohranimo in zderžimo, tako moramo:

1) Čres hudobne nagnenja gospodovati, ktere skoz večkratno vdovljenje pohotnost postanejo, in njih per perva nagibih iz serca izdreti. Kdor rahlo lulko zaduši, bo se le malo per spravljenju taiste trudil, kdor pa semenju hudobnega da globoko korenje izpušati, kdor prvih nagibov napuha in praznote, serditosti, nepoterpljivosti, hudovoljnosti, nevošljivosti, skoposti, nepokornosti, neljubnosti do drugih, občutkov sladnosti, sovražjenja in neprijateljstva ne preoblada, bo sužnik teh grehov. Kdor se iz mladosti privadi, povoljno, raztrošljivo veselje, jigre, ako so nedopuščene alj celo grešne, sebi zavdariti, bo prost ostal razuzdanosti in razdivjanja občutljivega razveselvanja in hudob telesnih; kdor se potrudi, večkrat iz ljubezni do Boga se bicelo dopušeno veselje odreči,

in kaj zdajno življenje ima nepovolnjega in grenkega, iz rok božjih poterpežljivo in krotko sprijeti, bo po pótih čednosti in bogaboječnosti hodil, in ne bo svoje prostosti zgubil. Kdor pa svoje nagnjenja in pohotnosti vboga, in se hudobnih navad privči, bo suženj svoje pohotnosti; kdor greši, bo hlapec greha. „Ako moj učenc biti hočeš,“ pravi Zveličar, „tako samega sebe zatajaj in mene nasleduj.“

2) Moramo prosti biti tega sveta in bedastoč ljudi. Kdor perve postave in hudobne izglede tega sveta nasleduje, njegove hudobne šege in navade obleče, kdor perložnosti k grehu išče, in se skoz obljube in groženje hudobnih zapeljati pusti, zatare svojo zlato, nebeško prostost, bo sužnik tega sveta in njegovih hudob in bo z vervmi zvezan, katerih ne bo tako lahko mogel raztergati. Oh kolike jezera ljudi objokujejo svoje norosti in grehe, zgubiček svoje prostosti in nedolžnosti, ki se ne da popraviti, ker so se dali od sveta in njegovih obljub, njegovega veselja in razveselvanja zmotiti in v blodnost prerjaviti! Mi smo se svetu, njegovi praznoti in gizdosti odpovedali, ko

smo oblačilo nedolžnosti v svetem kerstu oblekli; le pogosto se na kerstno objubo spomnimo, in taisto vsak dan ponovimo pred Bogom.

3) V ledičnem stanu le moramo hoteti Bogu in našim slišati, in vse grešne in nedopušene zaveze, sosebno z drugim spolom, čertiti in se njih varvati. Le v Bogu je naša prostost, v hojenju pred njim, v vervanju v njegovo vseganazočnost, vsegavedejočnost, pravičnost, svetost in vsegamogočnost, v zavupanju v njega, našega Odrešenika in Zveličarja, v mišlenju na njegovo brezkončno ljubezen, s kateroj nas je stvaril, greha in večne smerti rešil, in v svetem kerstu posvetil, s kateroj še nas zdaj spremla, in še se vsak dan za nas per sveti meši daruje in nas v svetih sakramentih posvečuje in razlehkoti in krepča, bomo greha prosti ostali in v ljubezni do njega in do vseh ljudi prirasli. „Spomni se tvojega stvarnika v dnevih tvoje mladosti,“ pravi sveti Duh, prej ko čas revšine pride, in se leta nablizajo, od kterih reči moraš, da se ti ne dopadejo.“

— Stariši in naprepostavljeni so skerbni čuvaji, vidljivi Angelji, ktere je Bog postavil, da vse hudo od telesa in duše

odvernejo, in vse dobro njim izročeni pripravijo. Poslušni njihove zveličanske opomembe, njihovo ljubeznivo svarenje pred hudim, njihovo zdramljenje k dobremu. „Kdor očeta in mater poštuje, bo dolgo živel, in dobro mu pojde na zemlji,“ govori Gospod. Kdor ne posluhne starišov in naprepostavljenih, in ne vsliši njihovih besed, kdor se klubuje od njih oberne, in grešne zaveze stori, kdor njihovo tovaršenje in pajdaštvo zapusti, se njegove pričijočnosti ogible, in tovaršenje in pajdaštvo grešnikov iše, bo skoro nedolžnost in čednost zgubil in pogubljenje nadobil.

4) Dušo moramo z vsem koristnim in hasnovitim znanstvom in serce z vsemi čednostmi okinčati. V ledičen stan nas je Bog postavil, da se k drugemu stanu in k poznejši pridočnosti pripravimo. Vsakemu je Bog dodelil pamet in razum k posvojenju potrebne vednosti. Človek tedaj mora svoje prikladnosti izobraziti, da bo k enemu opraviu in stanu priličen. Sosebno je njegova dolžnost se učiti resnice svete vere, ktere je Bog k njegovemu večnemu zveličanju razodel, ktere je edino-rojeni Sin božji z nebes prinesel, in

ktere so njegovi aposteljni predgali in
 ktere sveta cerkva vuči, prav spoznati.
 Vsa vednost in znanstvo brez spoznanja
 in vednosti večnega zveličanja nič ne
 hasne, in nas greha ne varje. Da Bo-
 ga in njegovo nar svetejšo voljo spoz-
 namo, k temu nas je stvaril Bog in v
 tem obstoji, pravi Zveličar, večno živ-
 lenje. Vednost pa brez čednosti napu-
 hava in izgizda. Zato je ali potrebno,
 da si čednost posvojimo, sosebno poniž-
 nost, temelj (grunt) vsake čednosti,
 pokornost, ljubezen do Boga in ljudi,
 krotkost, poterpljivost, čistost, trez-
 nost, vzderžnost, mir, dobrotljivost,
 vsmilenje, resničnost, zvestobo, vero,
 zaupanje, zanešljivost, otročki strah
 božji, ki je začetek modrosti. „Ko lep
 je čisti rod v (čednosti) svitlobi; njegov
 spomin je nevmerjoči, in je od Boga in
 ljudi štiman. Če je nazoči, tako ga ljudje
 nasledujejo, ako iz pred oči znikne, tako
 ga močno poželijo, večno se z vencom
 preobladanja raduje, in plačilo za boje
 nevtepe ne čistosti zadobi.“ Modr. 4, 1.
 Kdor se za vednost in za potrebno znanje
 zveličanja ne potrudi, in si ne perzade-
 va, čednost dopolnjevati, bo skoro su-

žen vtrajljivosti, mertev ud na telesu Jezusovem, nerodovita mladika na njegovem tersu, nehasnovit človek v družbi človečji, in za čas in večnost nesrečen.

5) Delavnosti se moramo privaditi; ker k delu je človek stvarjen, in od svojega stvarnika z močmi nadelen. Delavnost hudobe varje; lenoba je vseh hudob začetek. Jeli ni bila ura brez dela, ktera je brumnega Davida kralja, moža po volji božji, v greh pripravila? Doklič še človek moči ima, naj njih k delu in opravljenosti obrača, in greha poznal ne bo. Mladenci in device ne bi nedolžnosti nikolj bili zgubili, ne bi tako globoko bili v greh prepadli, ako bi se bili nekteremu poslu izdali. V urah brez dela se zadržavamo v hudobnih mislih, hudobne misli pa hudobno poželenje rodijo, in iz hudobnega poželenja greh izvira, greh pa smert zavda.

6) V samičnem stanu se sosebno moramo k ohranjenju nedolžnosti in prostosti serca pred grehom, pobožnosti vaditi, ktera obstoji v goreči, večkratni in pobožni molitvi, v pazljivem poslušanju besede božje, v predgah in keršanskih naukih, v spoštuvavnem zadržanju per sveti meši, v večkratnem in vrednem pri-

jetju svetih sakramentov, v otročkem in brunnem spoštovanju nar srečnejše Device in Matere božje Marije, svetega Angelja variha in drugih Svetnikov božjih. Kdor se v veri in v duhu molé z Bogom sklene, in k dosegu milosti božje Marijo in Svetnike božje na pomoč kliče, ne bo tako lahko v greh in hudobo prepadnil, in milost in prostost otrok božjih zgubil; kdor pa ne moli, se poslušanja božje besede in svete meše zogi, in prijetje svetih sakramentov vnemar puša, bo skoro sužnik svoje pohotnosti, greha in sveta. Spoštovanje Matere božje Marije in vseh Svetnikov nas močno podbada, tudi njihove izglede nasledovati, ker bi brez nasledvanja naše molitve zastoje bile. V samičem stanu se prostost otrok božjih, ktero resnica in milost dodeluje, in ktera v prostosti pred grehom in v čednosti obstoji, za človeka zgubi, ako svoje pohotnosti in nagnenja vboga, ki ga k grehu vabijo in v greh zapelajo. Nagnenje k hudemu in lenoba v dobrem sta znotrajna sovražnika nedolžnosti in čednosti; ako človek hoče prost in samičen biti, tako se mora vladati in preobladati. Nadalje

mu svet, kateri ga obdaja, to prostost s siloj vzeme, kateri skozi svoje vmetnosti zapeljavanja in skozi svojo pohujšanje njega k prelomenju zapovdi božjih podbada, in vse poskusi, nedolžnost zapeljati. Tega zvonajnega neprijatelja moramo bežati, alj mu pristop zapah-niti, njegovim pogovorom uha, njegove-mu pohujšanju očesa zapreti. Zadnič pa se tudi trudi hudič, naš nevidljivi sovražnik, kateri ko dereči oroslan (lev) okol hodi, nam iz serca zdreti prostost milosti, ker se ali nagnenja k hudemu in lenobe k dobremu, ki je v nami, posluži in v sercu greh zbudi, alj si hudobne dopolnjavce svojih naklepov izvoli, ki nas obdajo, in njemu služijo; njemu se moramo, ko nas sveti apostelj vuči, v veri soperstaviti. Beseda božja je meč, ktere-ga poprimemo, da se proti skušnjavam peklenkim bojujemo, in čednost ohranimo. — O naj bi v ledičnem stanu sovražnike našega zveličanja spoznali in naj bi se njim z vso močjo soperstavili. Srečni so vsi, kateri sveto ti stan zderžijo, v nedolžnosti serca Bogu služijo, in resnično prostost ohranijo. Kako tolažno se bodo v poznejih letah na ure mladosti v gledavali, kakši mir bodo

v smerti občutli, ako so vsakega dne smertnega greha prosti ostali! Bog nam milost da, nas krepča, nam pripomaga, da v svetosti in čistosti serca pred njim hodimo; on je naš branitelj; on bo tudi enkrat naša plača. Kakšega prešlimavanja in poštenja sta keršanski mladenč in keršanska devica vredna, ako nezakonski stan lepo deržita, in prostost svojega serca, svojo nedolžnost in čednost ohranita, kakše sramote pa, ako zagrešita. Dopadenje in blagoslov božji in dobro svedočtvo serca bo nju v njuni nedolžnosti razveselilo. Pomislimo besede našega Zveljičarja: „Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, pa na svoji duši kvar terpi?“ Njegova beseda je večna resnica, dobro si njo v serce vtisnimo!

Petdeseto podučenje.

Od zakonskega stana.

I.

Ko je Bog v novem zakonu duhovni stan vredil, da ljudi po njihovem roj-

*

stvinaj taj svet v otroke božje in erbiče nebeškega kraljestva skoz sakrament svetega kersta prerodi, in njih v vidljivo kraljestvo svete cérkve sprime, skoz daritvo svete meše in razdelenje drugih sakramentov taiste vedno posvečuje, skoz nauk, podučenje in svarjenje v spoznanju in službi božji vižati in po poti zveličanja pelati, tako je že nar modrejši in nar ljubeznivejši Stvarnik v paradižu zemelskem zakonski stan — uno nerazdružljivo zavezo med očetom in materjo v nar svetejši in nar zvestejši perjaznosti postavil, da bi človečji rod na zemlji zderžal in pomnožil, in da bi iz prebivavcov zemlje prebivavce za nebesa izredil. Bog je stvaril človeka po svoji podobi; moža in ženo je on stvaril in nju blagoslovil govoreč: „Rasita in množita se in napolnita zemljo!“ Gen. 1, 28. V ti sveti zavezi sklenjena mož in žena moreta eden drugemu k pomoči in tolažbi biti v nadlogah, trudih, delu in skerbi življenja; skoz ti častivreden stan bi se mogla neporednost, greh in razuzdanost v človečjim družtvi zatreti, red zložnost in čednost povišati. Ko pa se je človek zkoz greh od Boga ločil, so se na sko-

rom tudi v tem od Boga posvečenem stanu žalostni nasledki greha perkazali, in dogodbina ljudi nam kaže kako je perajdih in tudi judih pervena čistost in svetost tega stana v zgubo prišla in neporednost nastala.

Sin božji, Odrešenik in popravljavec izpridenja skoz greh, je tudi taj sveti stan v svoj perveni red, in v svojo perveno čistost drugoč nazaj pripelal, in ga je v svoji sveti cérkvi za nerazdružljivega odločil: „Kar je Bog zvezal, ne sme človek razvezati,“ je djal on, in ga je k sakramentu povzdignil. On je hotel, da bi zakonsko vezilo zvesta podoba bila njegovega zedinjenja s svojoj cérkvoj. Kaj je Kristus svoji sveti cérkvi, in kaj je cérkva svojemu božjemu vstanovniku, to bi mogli zakonski ljudi v svetoj ljubezni en drugimu biti; kako on nerazdružljivo s svojoj nevestoj ostane zedinjen, tako tudi morejo zakonski z nerazdružljivim vezilom zedinjeni biti. K izpolnjevanju svojih svetih dolžnosti do en drugiga v vseh prilikah življenja in sosebno v nar imenitnejšem in nar svetejšem opravilu izrejenčenja otrok njim ne bo njegove sosebne milosti, njegovega sosebnega

pripomaganja pomenkalo, brez kterega nikol ne zamorejo zakonski svojih dolžnosti dopolniti, težkoč, trudov in terpenja svojega stana podnesti, in v nerazdružljivem zedinjenju, v nar zvestejšem prijateljstvu, ktero so si pred Bogom s prisego obljubili, do konca svojega življenja obstati. V nastoplenju tega svetega stana noče Zveličar svojih zapustiti, ampak njim hoče skoz svojo milost pri temu nerazdružljivemu vezilu na pomoč priti, uno čresnatorno ljubezen v njihovem sercu skoz svojega svetega Duha pomnožiti, ktera le edino nikolj ne obmaguje, in ktera ljudem moč in krepčnost dodeluje, še čres svoje nagnenja in pohotnosti vojskuvati in gospodovati, v vsakdenem opraviu tega življenja zvesto obstati, dolžnosti stana vestno dopolniti, in svojega bližniga ljubiti. Zato sveti apostelj Pavel zakon imenuje veliki sakrament, pa le v Kristusu in v njegovi cérkvi. Ta ljubezen edino človeka terdno z Bogom in z bližnim zveže. Brez te milosti nebeške srečen zakon ni mogočen. Vsako natorno donagnenje, vsako prijateljstvo znikne, ki se le na slučajne reči složi; le vezilo, ki se edino v Bogu in z Bogom sklene,

terdno obstoji, in taistega nobena človečja moč ne more razdružiti. Le ljubezen, ki od Boga pride, nič hudega ne misli, je poterpežljiva, dobrotljiva, nezavidna, ne dela nepametno, ni gizada, ni časti želčna, ne išče samo svojega, se ne da razserditi, se ne veseli krivice, pa se veseli resnice, vse prenese, zaupa, preterpi, in nikolj ne jeni; in to ljubezen Bog hoče v sercu zakonskih skoz sveti sakrament zakona razlijati, in kaj je zakonskim potrebnjšega, ko ta ljubezen. Jeli oni ne so dolžni z celega serca za to milost vse žive dni Boga milo prositi, in si z vseh moči perzadevati, da bi se taiste vredne storili! — Pa oh žalost, kako slabo perpravleni stopijo ljudi v ti stan, kako lehkomišljivo, večkrat tudi v grehu in hudobi spreživijo nekteri dneve svoje mladosti, in kako nespokorjeni nekteri pristopijo k prijetju svetega sakramenta zakona! Odtod tedaj toliko nesrečnih zakonskih zavez, toliko terpenja in nesreče v tem stanu, toliko solz in nadlog!

II.

V ti stan, ki ga je sam Bog k sreči človečjega roda odločil, stopita v ker-

šanski čérkvi le dve ledične osebe, mož in žena. Ravno ko je le en Kristus, in le ena resnična čérkva, tako sme v zakonu kristjanov le en mož in ena žena biti. Oba pa moreta ledična, to je, prosta biti, in sicer moreta prosta biti vsakega začetega alj resnično obljubljenega zakonskega vezila, prosta primoranja in sile, ker je zakon prostovoljna obljuba nerazdružljivega vezila; prosta pregrešk, ktere bi vzrokovale, da bi dolžnosti stana ne bi zamogla izpolnjevati, prosta vkanljivosti in blodnosti, prosta sužnosti in silnega odpeljanja, prosta telesne alj dušne rodbine in svakšine, prosta vsake storjene obljube devištva, prosta velikih hudob. Ako bi ženina alj nevesto eden alj drugi iz med teh zadržkov vezal, tako bi ne mogel taisti na veljano vižo v zakon stopiti; ko naj prej bi se mogel razvezik in dopušenje od čérkve doseči. Dalje obe osobi morate veljano keršeni biti; ker sveti kerst je prvi in nar potrebnejši sakrament, brez kterega človek ne more nobenega drugega prijeti, tudi ali ne zakona. Pa še ni zadosta k zakonskemu vezilo, ako je človek skoz sveti kerst kristjan postal, ampak on tudi mora resnice ker-

stja v stikot, ljubilo sboj nječevob

šanske vere poznati, in z čednostmi kristjana nakinčen biti; zakaj kako bi zamogli zakonski ljudi keršansko živeti in svoje otroke po keršansko izrediti, ako bi njim resnice svete vere, nauki svete cérkve neznani in keršansko življenje ptujo bilo? ravno tako želno in potrebno je, da v eno cérkvo in k eni verislišata; zakaj kako bi mogla složnost pameti in serca obstati, — ktere tako močno keršanski zakon terja, ako so zakonski v nar imenitnejši reči, v sveti veri in v častenju Boga ne zložni? Ako na edno in ravno taisto vižo Boga ne častijo in ne ljubijo, tako je tudi nemogočno, da bi keršanska ljubezen med njimi močna in terdna bila. Zavolj tega je tudi sveta katolška cérkva, tako močno skerbna mati za zveličanje svojih otrok, svojim vernim iz pravičnih zrokov prepovedala zakonsko vezilo z drugoverjočimi, in je to za nedopušljivo spoznala. Katolška zakonska osoba skoz takši zakon svojo vero in dopolnjevanje taiste v službi božji in vero svojih otrok in zaroda v nevarnost spravi; ona sramotenju in osmehovanju drugoverjoče osebe ne vjide; ona bo zavolj človečjega porajtanja večkrat opustila sveto vero

očitno spoznati, in na tem pótu bo, ako ravno vse vere ne zgubi, deno inlačna in nepridna v dopolnjevanju taiste postala in bo svojo in svojih večno zveličanje v nevarnost spravila. Vsakdašno življenje nam od te resnice daje nar žalostnejše izgleda. Jeli pa se katolška osoba skoz takši vezaj ne poda v nevarnost, da drugoverjoča osoba zakonski vezaj razdruži in se od nje loči? Kako lahko se kakši zrok k razvezanju zakona najde! (tam namreč, kjer je ena osoba zakonska v katolški, druga pa v kateroj drugi keršanski veri.) Drugoverjoča osoba zakonsko vezilo za razdružljivo derži, in ona se lahko drugoč v zakon poda, kaj je katolški osobi ne mogočno, dokler druga zakonska osoba živi. Od nekdaž že je sveta cérkva le nerada takše smešane zakone (osob različne vere) dopustila, in le tedaj je hotla blagoslov in sklenjenje takših zakonov z drugoverjočimi svojim vernim pripustiti, ako je gledaje na sveto vero in na dopolnjevanje taiste ne bilo nobene nevarnosti, ako je obljuba bila storjena vse otroke v sveti katolški veri izrediti, in ako se je zavupanje viditi dalo drugoverjočo osobo k pravi veri spreobrniti.

Kako se sveta c rkva veseli, ako se zakonske vezila med svojimi vernimi sklenjujejo, in svojo veselje skoz verno obhajanje vedoč da, ker se skoz to število njenih otrok in izvolenih množi, tako se ona žalosti, ako eden iz med njenih udov z enim drugoverjo im vezilo zakonsko sklene, in dopusti otroke v drugi veri izrejen iti. Ona prepoveduje per takših zakonih svojim služebnikom vsako veselje in blagoslovenje. Kako se ne bi žalostila kdar vidi, kako eden iz med svojih otrok skoz časne dobičke alj pohotnost osleplen, sveto vero, ktero je Sin božji razodel, skoz svoje svete čudeže poterdil, in skoz svojo in skoz kerv toliko marternikov zapečatil, ktero so zvesto ohranili in nam izdali, skoz takšo djanje zataji, in ti dragi dar iz nebes, ti neprecenjen zaklad svojemu zarodu prikrati in odvzeme, si skoz to vest obte a, ktera bo čres kratko alj čres dolgo svoj glas povzdignila, se prijetja tega in drugih svetih sakramentov nevrednega stori in si nesrečno smertuo uro pripravla? Kakša pokora je k sbrisanju takšega djanja potrebna in kako redko vidimo takšo stopinjo ob aluvati! C rkva opominja

n svari svoje verne vsaki čas pred takšimi zavezami, in srečen je, kateri njeno opominjanje in svarjenje sliši in svojo dušo reši! O naj bi vsi verni besede Odrešenika dobro premislili: „Kdor mene pred ljudmi zataji, tega bom tudi jaz pred mojim Očetom v nebesah zatajil; ravno tako besede: Kdor to življenje ljubi, bo večno zgubil, kdor ga sovraži, bo večno življenje zadobil.“ Naj bi resnico premislili: „Kaj človeku pomaga, ako celi svet pridobi, pa škodo na svoji duši terpi?“

III.

Ako se v zakonskem stanu ljudje blagoslova božjega in srečnega življenja, milosti iz nebes in mira zavživati hočejo, tako njim je potrebno, da se v ledičnem stanu greha in razuzdanosti ogiblejo, čednost in strah božji ljubijo, stariše in naprepostavlene poštujejo in ljubijo in Boga za pomoč milo prosijo. Kdor dneve mladosti v grehu in hudobi preživi, se do starišov, bratov in sester in naprepostavljenih brezljubno in nepokorno obnaša, alj si celo skoz greh pristop v zakon pripravi, taisti nikolj ne more in ne bo srečen v tem stanu.

Zakon je v sveti katolški cérkvi en sakrament, in zavolj tega tudi per prijetju čisto vest terja. Bog zakone veže. „Kdor pa sme na breg Gospodov iti, kdor v njegovih šatorih prebivati, kdor njegov blagoslov doseči, ko un, ki ima čiste roke in čisto serce?“ Vsaki se tedaj mora skoz vredno prijetje skrivnosti svete pokore in skoz serčno zedinjenje z Bogom v nar svetejšem oltarskem sakramentu k svetemu sakramentu zakona pripraviti. Kdor z grehi obtežanost vestjoj lehkomišljivo in nepripravno k oltari stopi, da bi zakonsko zavezo pred Bogom sklenil, bo to sveto skrivnost nevredno prijel, bo se z novim smertnim grehom vkraj podal, in bo blagoslov in milost božjo od se odvernil. Zavolj nevrednega prijetja svetega sakramenta zakona tolike nesrečnih zakonov, toliko nadlog, terplenja, solz in tolžvanja zagledamo, ker se ne najde lahko večega greha, koje v hudo obračanje presvetiga sakramenta, in Bog žeti greh pogostoma v tem življenju kaštiga. Per prijetju tega svetega sakramenta tudi ljudi morejo nauk svetega aposteljna dopolniti: Skušaj se poprej.“ Sreča v zakonskem stanu pa deno ne obstoji

samo v posestvi zvonajnih slučajnih reči, alj v posestvi časnega premoženja, alj v posestvi bogastva, časti in imenitosti, alj v zavživanju časnega veselja in razveselvanja. Per voljitvi osebe, s kateroj kdor pred Bogom v nerazdružljivo vezilo zakona stopiti hoče, naj tedaj ne gleda samo na slučajne in zvonajne prednosti, ne samo na bogastvo, lepoto, imenitost, prikladnost, stan in starost, in se naj ne da od tega, kaj se zvonaj vidi, zmotiti in od nobene pohotnosti oslepiti; temoč sosebno naj gleda na čednosti serca, na nedolžnost in dobrotljivost na sveto vero in na brumnost: „Priljudnost je zapeljiva, in lepota je prazna; le žena, ktera se Gospoda boji, bo hvalena.“ Prisl. 31, 30. Le kjer strah božji in sveta ljubezen serca zedini, bo Bog s svojim blagoslovom prebival. Ravno tako tudi srečno življenje v tem stanu skaliti zamore prevelika različnost starosti, blaga, sosebno pa zaderžanja in svete vere. Enako zaderžanje, enaka sveta vera, in enako mišljenje prirodi dušno zedinenje, brez ktere ga se srečen zakon misliti ne more. Vsaki se tedaj pred vsem drugim more potruditi to enakost doseči, in Boga za

to zložnost in zedinenje milo prositi. Skoz njegovega Duha in njegovo ljubezen se ta zložnost doseigne. — Vsak čas tudi naj bo namen sveti, iz kterega se v ti stan stopi. Iz tega namena ima človek v zakon stopiti, iz kterega je že Bog njega v zemskem raji postavil. Ko je Angelj Rafael mlademu Tobiju velel, brumno hčer Ragvelja, z imenom „Saro,“ za zaročnico prositi, je bogaboječ mladenč djāl: „Slišim, da je sedmim možem zaročena bila, ki so vsi vmerli, in slišim, da njih je en hudoben duh pomoril.“ Tedaj je odgovoril Angelj: „Posluhni mene, in hočem ti pokazati, kateri so uni, čres ktere hudič ima oblast, namrič, kateri v zakon stopijo, da Boga od sebe in od svojega serca izklenejo, le svoji nasladnosti vgajajo, ko konji in mezgi (polosli) ki vuma ne imajo; čres te hudič oblast ima. Ti pa, ako njo vzemeš, in v tvojo hišico pojdeš, se tri dneve zderži, in nič drugega ž njoj ne delaj, ko moli — — — vzemi tedaj devico v strahu božjem k sebi, — — — da ti v otrokih blagoslov dosegneš.“ Tob. 6.

Da ljudje poredoma v zakon stopijo, in se blagoslova božjega v tem stanu vdeležijo, tako sveta cerkva terja,

da oni pred prijetjom svetega sakramenta zakona obljubo zakonsko očitno pred svojim dušnim pastirjom storijo, ki taiste brez privoljenja starišov in brez dopuščenja gosposke po postavah ne premejo. Te perložnosti se dušni pastir poslužijo zaročence čres vednost nar potrebnejših resnic svete vere poskusiti, in se njihove čednosti in mišljenja prepričati, in tudi spreiskvati, ako bi kakšo vbranjenje zakon med zaročenci nemo- goč alj neveljan storiti zamoglo. Skrivni zaroki so od duhovne in posvetne gosposke prepovedani in neveljani. To očitno storjeno zaročenje se trikrat očitno v sveti cérkvi okliče, da med tim časom zaročenci svojo zavezo resnično prevdariti, in se skoz molitvo in pokoro k vrednemu prijetju svetega sakramenta pripraviti zamorejo. Verniki, kteri ti oklic slišijo, so s tem opomenjeni, zaročencom milost in blagoslov od Boga milo prositi, in ako bi kaj zakonu brnilo, taisto v pravem času dušnemu pastirju na znanje dati. Zadnič terja sveta cérkva, da nju lastni farmešter, alj en od njih alj od škofa k temu pooblasten duhovnik v nazočnosti dveh prič blagoslovijo in poročijo. Ako bi se poroka

na kako drugo vižo zgodila, bi celo nič ne bi veljala. Te poveljenja je sveta cerkva dala, da bi neporednosti, grehu in hudobi vbrabila, ki iz skrivnega sklenjenja zakona izvira. Pokornost do svete cerkve od vsakega kristjana terja, da se vestobno po tih postavah svete cerkve ravna.

IV.

Taisti, ki so v zakonskem stanu nerazdružljivo sklenjeni, morajo do konca življenja v čednosti in brumnosti obstati, skoz to, da se vedno v molitvi, v veri v zavupanju in ljubezni z Bogom, svojim Zveličarjom sklenejo, njega pred očmi in v sercu imajo, njegove zapovdi in dolžnosti svoje zvesto spolnujo, se njemu skoz poslušanje božje besede in svete meše, in skoz večkratno vredno prijetje svetih sakramentov pokore in oltarja posvečujejo, in za pomnoženje in ohranjenje milosti svetega sakramenta zakona Boga prosijo. Svojega večnega konca ne smejo pozabiti, in zavolj časnih reči ne smejo duhovnih vnemar pušati. Tudi njih se beseda Zveličarja dotiče: „Išite nar prej kraljestvo božjo in njegovo pravico, in drugo bo vam

perdjano.“ **Mt. 6.** Bog, večna in sveta ljubezen mora v sercu zakonskih nar svetejši ogenj ljubezni zderžati, in vezilo, ktero njih veže, vterditi. Ako se skoz greh od Boga vernejo, tako se pervenega zvirališa blagoslova, in početnika vse sreče ločijo. Zaročijo se med sobom v imeni Očeta, in Sina, in svetega Duha, in v tem imenu njih tudi duhovnik poročijo; oni tedaj vedno morejo v tem imenu med sobo živeti, in to ime v vsem počastiti, in ga ne smejo skoz greh ob svetost pripraviti. Sklenili so se z en drugim pred Bogom, in so se en drugimu v lastnino izdali, kakša krivica bi tedaj bila, ako bi eden drugega zapustil, ako bi eden drugimu nezvest bil! Dali so en drugimu perstanj — podoben razdružljive večne zedinosti, oni tedaj morajo vedno ene misli, enega serca in ene duše biti. To se bo zgodilo, ako popolnoma v ljubezni božji in bližniga živijo, zato duhovnik govorijo, ko njim po poročenju blagoslovljeno vino podajo: „Pite ljubezen svetega Joaneza.“ — Sveto mora zakonskim izrejenje otrok biti. Te njim Bog skoz sveti kerst čiste in nedolžne izroči in da. **Keršanski**

stariši se tedaj morajo za časno in večno srečo tih stvari božjih skrbeti. Oni so naj dragše zastave iz nebes, njihove nevmerjoče duše so pododa božja, odkuplene skoz neprecenjeno kerv Sina božjega, skoz svetega Duha z oblačilom nedolžnosti oblečene, poklicane k večnemu življenju. Bog bo pa njih z rok starišov nazaj terjal, in ojster bo račun, ako bi oni na pogublenju enega iz med njih krivi bili. Zato je potrebno, da vedno čres njihovo časno in večno srečo budijo, da vse, kaj bi njim na telesu alj duši škodvalo, odvernujo, in vse, kaj je dobrega in hasnovitega, njim spravljajo; da svoje otroke vsak dan Gospodu priporočijo, njegovi vsegamogočni obrambi izročijo, za nje molijo, njih blagoslavlajo, njih v resnicah svete vere sami podučevajo in tudi po drugih podučevati dajo, njih v besedi in v djanju k čednosti podbadajo in od hudega odvrčajo. Kako srečni in veseli bodo enkrat stariši, ako bodo z Zveličarjom reči zamogli: „Ktere si meni, Oča nebeški, bil dal, sem ohranil, in noben iz med njih ne je v zgubo prišel.“

I z g l e d i.

1) V letu 1115 je živel v Londoni, glavnem mestu še tisti čas katolske Englendarske dežele, mlad žlahtnik, Albert Beket, ktereга je Bog na čudovito vižo v zakon pripelal. Albert je bil s svojim služebnikom Rihardom v sveto juterno deželo pótuval, in se je hotel v boj proti nevernim Saracenom podati. Komaj je bil v to deželo prišel, tako je že na morju po razbitju barke v sužanstvo s svojim služebnikom padnil, in je z njim vred enemu Saracenskemu ladavcu za sužna prodan. Poldrugo leto je lance nosil v terdni sužnosti. Njegov gospod je spoznal njegovo žlahtno zbrihtnost in čednost in se je zavolj tega sosebno dobrotljivo in perzanešljivo do njega zaderžal. — On je enkrat edino hčer ladavca Saračenskega iz čelusti divjega oroslana rešil in v veliko milost per svojem gospodu prišel in si je vso perjaznost smerti rešene hčeri zaslužil. Edina hčer tega nevernega ladavca je tudi na skorom žlahtnega sužnika zavolj njegovega žlahtnega serca sosebno ljubila, in je večkrat perložnost z njim govoriti izkala. Ta

vura je pritekla, in ona ga je vprašala, odkod da je, ktero vero on spozna, in kaj ta vera uči; ker se je ona že zdavnaj bila nad čednostjo Alberta začudvala. Albert je njej odgovoril: „Jaz sem Englendarec, iz Londona, in sem Kerstjan.“ Po tem je on njej nekatere navuke naše svete vere, in sosebnosti skrivnosti življenja, terplenja in smerti Jezusa Kristusa, njega vstaniitve od smerti in v nebohoda razložil, perstavljaje, da so že jezzero let prej sveti preroki vse to od njega — Zveličarja namrič sveta — bili napre povedali, in da nikdor brez vere v Jezusa ne more zveličan biti. Per poslušanju tih resnic je ladavcova hčer nar večo veseljo občutila, in je vedno več perložnosti izkala, da bi od Alberta te zveličanske resnice slišala. Zlahtni mladenč je tudi vedno z nar vekšoj serčnostjo od skrivnosti svete keršanske vere govoril, še tudi od častitljivih čednosti keršanstva in od zveličanstva brumne in verjoče duše. Nekteri dan je tedaj ona k njemu rekla, če bo tuditega Jezusa, od ktere ga toliko lepega pripoveduje, serčno ljubil. „S takoj serčnostjo,“ je djal Albert, „da bi želel vsako serce z ognjom te

ljubezni užgati.“ Ko ga je ladavcova hčer vprašala, ako bi tudi bil pripravljen za njega vmreti, je on djal, da z veseljem za Jezusa svojo življenje da, in da za nar vekšo milost derži, da bi za njega svojo kerv prelitizamogel. Ti terdnisklep je ladavca hčer tako močno genil, da je tudi terdno sklenila, to sveto vero sprejeti. „Tvoja vera,“ je k Albertu djala „se mi tako sveta in božja vidi, in nje čednosti, ktere per tebi gledam, se mi tako visoke in čudežljive zdijo, da sem terdno sklenila, in sem tudi pripravljena, moje stariše, domovino, premoženje in vse zapustiti, kaj gleštam, ako bi mi le obljubil, da bi hotel za me skerbeti; jaz bom te vedla iz sužnosti rešiti. Hčer sem, ko ti je znano, mogočnega ladavca te dežele, in mene si je en bogat in imenit ladavec za zaročnico izvolil; tvojega Boga in Jezusa pa spoznati in njemu skoz sveto življenje služiti, jaz moji ladanski kroni naprej postavim, in s teboj v nar svetejši zavezi živeti, jaz za nar vekšo srečo na zemlji deržim.“ Nad temi besedami ladavcove hčeri se je Albert močno začudil, ne mu je hitro v glavo prišlo, kaj bi njej odgovoriti mogel, zraven tega pa

se je tudi bal, da bi, ako bi kaj rekel, od njenega očeta k smerti obsojen bil. Večkrat še je deno ž njo od velike sreče in milosti ene keršenice govoril, in kak bi mogla Boga za to milost milo prositi — Nekoliko časa potem je ona Alberta in njegovega služebnika iz sužanstva rešila, ki sta po temni noči nagloma proti morju potegnila in skoz čudežljivo previdnost božjo rokam ladavca, ki je za njima planil, in med razbojnike padnil, in sam v sužnost prišel, srečno vjišla. Ladavca hčer pa je, kdar je Albert odišel, zdihaval govoreč: „Kam je moj učenik prišel, jeli nikolj ne bom keršenica, jeli bom v moji nevednosti vmreti mogla?“ Spomnila se je, da je Albertova domovina Englendarska dežela, je po tej deželi vprašala ino terdno sklenila, tam njega poiskati. Edno noč je tudi ona, ravno ko je svojega očeta iz strašne sužnosti razbojnikov rešila, naglo v veliki šumi po poti proti morju bila potegnila, konja svojega prodala in očeta in domovino zapustivša v barko stopila, ne se je zbojala nobene težkoče in nevarnosti na pótvanju v dalješno, še njej celo neznano deželo, srečno je pod

obramboj božjoj v Englendarsko deželo prišla in je v Lovdonu, glavnem mestu tega kraljestva, vse ulice prehajala, po žlahtnem Albertu vprašaje, alj pa nikdor ne njenega jezika razumel. Zadnjič je srečala Riharda, služebnika Albertovega in se je čres to neizrečeno razveselila. Rihard je njo vprašal, zakaj bi bila sem prišla, in ona mu je odgovorila: „Da bi se mogla v kersanski veri podučiti in k kersanski veri stopiti.“ Hitil je on k svojemu gospodu nazveščaje od prihoda ladavcove hčeri. Tudi Albert se je silno začudil, on je njo po svojem služebniku enoj brumnoj gospej s prošnjo izdal, njo ko lastno hčer oskerbeti. Drugi dan je Albert sam k tej gospej išel, in ko ga je ladavcova hčer zagledala, ga je jokaje prosila, da nje zaverget ne bi, ampak da bi njo hotel v kersanski veri dalj podučiti. Albert se je nad njenoj verojin čednostjoj čudval, in ko se je s škofom in prednimi duhovniki, kterim je to pergodbo pripovedval, posvitual, je terdno sklenil, pobožno hčer za ženo vzeti, in on je tudi ti sklep dopolnil. Skoz bolj in bolj je on njo v skrivnostih in navukih kersanstva podvučeval, njegova brum-

na zaročnica je z velikim veseljem in s silnoj radostjoj njegovo podučenje poslušala, in v kratkim je bila k prijetju svetega kersta pripravljena. Skoz molitvo in dopernašanje pokore se je hotla te milosti božje vedno vrednejšo storiti. Prišla je ura, v kateri je sveti kerst prišla, po kateri je tako močno želela, in ko so škof Londonski pred tim svetim opravilom njo z besedami svete cérkve vprašali, ako bi keršena hotla biti, je z obiljnimi solzami in s serčnoj pobožnostjoj djala, da je to edino poželenje njenega serca, in da je zato domovino svojo in vse zapustila. Škof so njo ali kerstili in njej ime Matilde dali. Po svetem kerstu so njo na enkrat škof z Albertom poročili. — Po poroki je per Albertu veliki nepokoj in silno tesnobo zapazila. Albert je bil oblubo storil, da hoče v boj proti Saracencom iti in se bojevati; mislil je ali zdaj, da bi oblubo izpolniti moral, in pa je tudi zapopadnil, kakšo žalost bi on svoji tovaršici vzrokuval, ako bi odišel in njo samo pustil; čres to je tesnoba in žalost njega popadla. Ona ga je za zrok žalosti in tesnobe vprašala, in ko je on njej taistega vedoč dal, je djala: „Hiti

v tako sveti boj, jaz se ne bom razžalostila; volja božja naj se zgodi, Bog z nebes naj te blagoslovi in obvarje. Bog, ki se je čres me vsmilil, kdar še sem neverna bila, bo me oskerbil zdaj, da sem keršenica! Kako žalostno mi ločenje napre pride, tako sem deno pripravljena, to Bogu darovati.“ Albert se je čudval nad čednostjo svoje tovaršice in je v juterno sveto deželo odpotoval. Za polpetim letom se je damu vrnil iz svetega boja. Bog je tim svetim zakonskim ljudem enega sina dal, ki sta ga Tomaž imenovala, in ti Tomaž je bil uni veliki sveti škof v Kanterburi, kateri je skoz branenje in ohranjenje pravic svete cérkve venec svetih mučenikov dosegnil. Sveta cérkva vsako leto njegov spomin obhaja na den nedolžnih otročičev.

2) Da vsaki more pri nastoplenju v zakonski stan pred vsem na sveto vero in na dopolnjevanje taiste gledati, in kaj ena brumna in bogaboječa tovaršica dobrega narediti zamore, nam ravno tako jasno ko imenito kaže izgled pobožne Klotilde pasterke Gundebalda, kralja Burgundskega, katero je razum ravno tako izvišal, ko čednost, ktera je v

sveti veri vedno stanovitna ostala, ako je ravno za njenih časov v vseh kraljevskih dvorih arianski krivi nauk vladal. Mogočen kralj Francoski Klodovej je njo za tovaršico požel el imeti. Per tem terjanju se je iz početka pobožna knežinja prestrašila, ker še je Klodovej ajdovski veri bil vdan, in se je bojala v njegovih palačah nevarnost za svojo vero in brumnost najti. Aurelian, kerstjan in Francoz in ljublenec Klodoveja pa je njej živo kazal, kako prijazen je ti Francoski kralj kristjanom svojega kraljestva, kako visoko on bogaboječega preštima v le, in kako močno on svete cérkve kristjanov spoštuje; dalje, da že je začel nihčetnost svojih kamenatih in brončnih malikov spoznavati; vidi se, ko bi njo Bog bil izvolil, imenitno ljurstvo in njegovega kralja k sveti keršanski veri spreobrniti, in v Klodoveju močnega obranitelja za sveto vero pripraviti. Po teh živih besedah Aureliana je sveta knežinja v prošnjo Klodoveja pervolita, in njuni zaroki so se v Saisonsu častitljivo obslužavali. Ona je spoznala, da je ne per Francoskem kralju nevarnosti za sveto vero, temoč zaupanje,

njega in njegovo ljustvo k pravi sveti veri perpelati.

Klotilda je začela svojemu kraljevskemu tovaršu imenitost keršanstva kazati, in njeno perpovedovanje ga je močno genilo, in on je vedno bolj te božje nauke preštimal. Da bi verval in k sveti veri stopil, še nič ni dal viditi, ako je ravno kraljici dopustil, njune otročiče kerstiti. Njuni pervorojenc je nektare tedne po svetem kerstu vmerl; **Klodovej** je tega zrok per serditosti svojih malikov najti hotel, in je čres to močno hude volje prihajal. Tudi njuni drugi sin **Klodomer** je po svetem kerstu nevarno zbolel, in zdaj je že kralj čista serdit postal, in že je mislil, vse kristjane iz svojega kraljestva izploditi. Bog pa je deno molitev svoje zveste služebnice vslušal in je otroku zdravje prikazal. **Klodovej** je svoje predsodke zapustil in je odzdaj stanovitno na svojo tovaršico zaupal. Ona ga je znovič opomnivala, da bi malike zapustiti in resničnega Boga moliti htel; sosebno ga je opomenila, Boga kristjanov na pomoč klicati, ko je proti Alemanom v boj išel. "Ako svojega preobladanja varen hočeš biti, tako Boga kristjanov na pomoč

kličī; on je **Bog** vojskⁿⁱh trum, on je Gospod čres srečo in nesrečo; nikolj se ne spozabi obljube, ktero zdaj od te terjam: ako k njemu perbežiš, tako se ti nič ne bo zamoglo vstavlati!“

Ko je **Klodovej** v silni bitvi svoje trume odstopati in preobladanje iz svojih rok izdreti vidil, se je besed svoje tovaršice spomnil. Pokleknil je v nazočnosti vse vojskne trume in je zavpil: „**O Bog** brumne **Klotilde**, k tebi perbežim, daj mi preobladati, in jaz nobenega drugega **Boga** molil ne bom ko tebe. Njegove vojnike je čudežljiva serčnost oživila; **Alemanci** so od straha vneti na vse kraje bežali, **Klodovej** je preobladal in je svojo obljubo dopolnil. Domo se vernivši je že pobožnega in učenega duhovnika **Vedasta** s sobo vzel, in se je dal od njega v sveti veri podučiti. Na sveti božič je z mnogimi imenitnimi **Francozi** v 496. letu od svetega škofa **Remigja** bil keršen z veliko svetčenostjo. Tudi njegova sestra **Alboflede** se je dala kerstiti. Na den svetega kersta je **Klodovej** dal veliki množini jetnikov prostost in svetim cerkvam velike dare; tudi je novo škofijo **Lionsko**

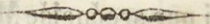
osnoval in je bil med kralji edini in zvesti sin svete c rkve Jezusove.

3) Kdor svit svojih starišev zaničuje in se po njihovi volji ne ravna, bo v svojem stanu malo srečnih dnov imel. En mladenč je proti volji svojih starišev perjazno tovaršenje dolgo časa imel z enoj deklicoj, in vidilo se je, ko bi  e vezaji njune serčne perjaznosti tako terdno sklenjeni bili, da bi taiste le smert razvezati zamogla. To mlado prinag enje in sperjazenje je ne dolgo terpelo. Ona sta proti volji in pripu enji starišov svojih v zakon stopila; komaj pa sta nerazdružljivo vezilo zakona bila sklenila, in tovarš je  e zmirom vekšo neprijaznost in neljubnost do svoje tovaršice vedoč daval; hujše je   njo baratal, ko bi bila dekla alj su nica. Ona je mol aje vse to terpela; skoz molčanje in poterpežljivost pa je deno ne mogla terdosti in neobtesanosti svojega tovar a preobladati in taiste zabraniti. Nekteri dan je tako močno njo na telesu ranil, da je od tega zbolela in vmerla. V zadnem hipu življenja je svojo hčer k sebi na smertno posteljo poklicala k njej govore: „Ti vidiš zdaj moj revni stališ, in dobro veš, kako terdo

je tvoj oča z menoj baratal. To vse jaz terpim ko dobro zasluženno kaštigo nepokornosti in žaljenja, ktero sem mojim starišom pripravila, ker sem se proti njihovi volji omožila, jaz sem to terpela, da bi moj greh skoz pokoro per Bogu izbrisala, in tudi od njegovega vsmičenja odpušenje zavupam doseči. Moj prigodik naj tebi bo za navuk; bodi modrejša in pametnejša, bogaj tvojo prihodno izrediteljco, nič ne stori prejden nje za svit nepobaraš, in ne delaj po svoji volji! Vsak čas na Boga misli in senjega boj, bodi ponižna, trezna, čednega zadržanja in čista! Ogibli se vsakega perjaznega tovaršenja z drugim spolum, kajti skoz takšo tovaršenje sem si jaz časno srečo zaterla. Skoro matere več ne boš imela, zato te priporočim obrambi nar srečnejše Matere božje Marije; ona bo tvoja mati in braniteljca. Poštuj očeta, nikolj njih ne zaničuj, njih vbogaj in od Boga njim milost izprosi. Jaz po izgledu Zveličarja božjega tvojemu očetu odpustim iz celega serca vsako razžalenje in hudo zadevanje.“ Kratko po tem je poterpežljivka izdana v božjo voljo vmerla. Dobra hčer

si je nauke in opomembe svoje vmirajoče matere skerbno v dobro obračala in je vse svojo življenje srečna bila. Per mertvaški trugi tako rano vme:joče matere so oča svojo hudo zadevanje objokuvali in so se čres to tako jako razžalostili, da so bolehati začeli do smerti, ktera njih je tudi skoro zadela.

4) Kako obiljno Bog taiste blagoslovi in njim srečno življenje dodeluje, ki na njega zaupajo, njegove zapovdi zderžavajo, se v svoji mladosti že Boga bojijo, stariše poštujejo in ljubijo, in pravico in vsmilenje dopolnjevajo, nam tudi pergodba starega in mladega Tobija v svetem pismi kaže.

Perstavik.

Red dnevi

*Od Fr. Naimaijarja iz tovarštva
Jezusovega.*

Občne postavbe.

1) Bog hoče da se greha varjemo, da ne opravlamo zvonrednih del, temoč da deno vsakdajne dela dobro dopernašamo, ker življenje ne obstoji iz unih, temoč le iz teh.

2) Bog red ljubi; on hoče, da pametno, ne pa slepo delamo.

3) On hoče, da naše dela na dobro vižo opravlamo, njemi se ne dopadne tako močno to, kar storimo, temoč kako to storimo.

Sosebne postave.

1) Stani v odločeni uri iz postelje; vedno brez spričavanja; hitro, brez odlaganja; telo je lenobi podverženo, kdor mu lahko verje, je slabega duha; Veselo bodo izvoleni na glas trobente iz svojih grobov šli, pomudno pa grešniki; z brumnimi mislimi; vzdigni serce k Bogu, z Angeljskim petjom ga hvali, in dan začni, ko bi prvi in zadni tvojega življenja bil.

2) Ako je mogoče, sveto mešo poslušaj: spoštuvavno; kaj je svetega, se tudi mora sveto opravlati. Tvoj Zveličar je na oljski gori oči, roke, serce tudi k svojemu Očetu v nebesah povzdignil; tako tudi ti povzdigni serce in pamet k Bogu. Kaj v serci verješ, kaži tudi zvunaj, moli ko Abel, in ne ko Kajn. Pazljivo; pazi dobro na vse štiri dele svete meše, namreč: na sveti evangelj, na darovanje, na povzdiganje in na zavživanje nar svetejšega telesa in nar dragše kervi Jezusa tvojega Zveličarja.

3) Moli: tiho, na pustim tihim kraju, kjer te nič ne zmoti, in v mirni vuri; veliko ljudi in opravil molitvo izkvari: moli pomalim; potok, ki tiho teče, ima čisto vodo, dereči pa dosti mlaja v sebi nosi. Molitev je močno imenitno opravilo, in se tedaj ne sme prena gloma opravlati.

4) Z drugim bodi: perjazen, nikogar ne razžali, in se ne občuti hitro razžalenega, odpusti temu, ki te razžali; mir ljubi, in se prepiranja in kreganja ogibli; bodi moder, na vsakega ne bodi nezavupljiv; vsega ne verji, pa tudi vsega za laž ne imej; vsega ne hvali, pa tudi vsega ne grajaj.

5) Vbogaj: hitro; misli, da te Bog kliče, in vestobno, ne samo v priču starišev in naprepostavljenih, temoč vsikdér; ker te Bog na vsakem mestu vidi; in na tenko, ko hoče Bog in stariši.

6) Per jedi gledaj na tvojo zdravje: zderži se vseh škodljivih jestvil in napitkov in želo jesti preoblada; bodi trezen, nezmerno ne jej, ker nezmernost moči telesne zatere, bolezni gaji in dušne moči slabi, in vedno bodi pameten.

7) Oddehni si: pošteno; daleč tiraj-razveselvanje, ki čednost in nedolžnost tvojega serca lahko v nevarnost pripravi, da bi lahko zagrešil; lepo vzdržano, da drugega preštimavleš; razuzdanost te per drugih zaničljivega stori, in ob sramežljivost dene; in živeten, deno obderžavaj mero in konec.

8) Delaj, alj se uči: po redi zapovedane dela nar prvič opravi, tedaj že prostovoljne; terdnovoljno, tvoje moči napénjaj in serce k Bogu povzdiguje. Bog te vidi, Bog ti pomaga, Bog te naplača, kako bi tedaj ne bi mogel priden biti?

9) Samega sebe preobladaaj: večkrat; skem večkrat samega sebe preobladaš, stem ležeje boš čres se gospoduval in tudi čres svet in hudiča. Vstrahuj radovidnost oči in vuh, vari jezik, roke, stopinje in vse nagibleje pameti, ki te hitro v napuh, serditost, zavidnost, veselje, žalost in strah pervlečejo, nedaj njim čres te gospodovati. Samega sebe zatajaj, ako učenc Jezusov biti hočeš! bodi močne volje; slabi ljudje nič velikega ne zamorejo

izpelati. Pridnost in delavnost krepčate telo in dušo, lenoba in vtragljivost slabite moči, ljubav božja in svojvolja se ne date zediniti.

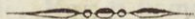
10) Hrani prostovoljno pobožnost: na kratkim; ker dolgočasne molitve se retkokdar pobožno opravljajo, in se skoro opustijo. Vrednost ne obstoji v tem, koliko kdor stori, ampak kako stori. Vročost in stanovitnost molitvi vrednost dodelite; veselo; z ljubezni do Boga, prosto, in brez sile.

11) K Bogu kliči: večkrat; nar menje vsako uro enkrat. Molitev k Bogu in vsmilenje od Boga ide, in zlehkoti in krepča našo dušo, ko rosa rožice; odpertoserčno; ne samo z ustami ampak tudi s sercom. Ako prav moliti hočeš, tako ljubi in se v ljubezni vadi.

12) Sprémli svete sakramente: z vročoj želoj: „Kdor mene iše, bo me tudi našel,“ pravi Bog. Kdor hrane duhovne ne poželi, se je že z drugoj nahranil. Bog te kliče, kosilo (obed) je pripravleno: pobožno; da bo ti k življenju in

od smerti vstajanju, ne pa k sodbi in pogublenju.

13) Sprašuj tvojo vest: vsak dan, ker vsak dan grešiš, in pridno, ker Bog mlačno serce čerti, ko sam govori: „Vem za tvoje dela, da nisi merzel, ne topel, bom te začel iz mojih ust pluvati.“ Raz. skriv. Joan. 3, 15, 16.

Zapopadik

nar potrebnejših molitvi.

	Stran.
Juterna molitev	1
Večerna molitev	7
Molitve k sveti meši	12
Molitve k spovdi	24
Molitev po spovdi	31
Molitve k svetemu obhajilu	33
Molitev po svetem obhajilu	39
Molitve k doseguenju odpustkov	44
1. Molitev k Bogu Očetu za povišanje svete katoliške cèrkve	45
2. Molitev k Bogu Sinu za končanje krivih navukov	46
3. Molitev k Bogu svetemu Duhu za mir med keršanskimi ladavei	48
Litanije Lauretanske	51
Litanije od vseh Svetnikov	58
Molitev za deželškega oblastnika	68
Molitev za potrebe celega keršanstva	68
Molitev mladenča	70

	Stran.
Molitev device	71
Molitev otrok za svoje stariše	71
Molitev hlapca alj dekle	72
Molitev za prijatelje	73
Molitev za dobrotnike	73
Molitev za sovražnike	73
Molitev za bolenika	73
Kdar se vmirajočemu zvoni	74
Molitev za srečno smert	74
Molitev v kakši hte revi	75
Molitev v boleznih	76

Keršansko podučenje.

Pervo podučenje.

Od čednosti in njene kakoršnosti	81
--	----

Drugo podučenje.

Od ljubezni do Boga	95
-------------------------------	----

Tretjo podučenje.

Od nasledvanja Jezusa v mladosti in v celem življenju	102
--	-----

Četerto podučenje.

Od dolžnega poštovanja in ljubezni do starišov	121
---	-----

Peto podučenje.

Dalja razlaga od dolžnega poštovanja in ljubezni do starišov	126
---	-----

Šesto podučenje.

Od pokornosti 137

Sedmo podučenje.

Ko se opominanje starišov prijeti in po-
hasnoviti ima 142

Osmo podučenje.

Od ponižnosti in prevzetnosti 147

Deveto podučenje.

Od ljubezni do bližniga 155

Deseto podučenje.

Od čistosti 167

Ednajsto podučenje.

Od pripomočkov čistost ohraniti 173

Dvanajsto podučenje.

Drugi pripomočki k ohranjenju čistosti 186

Trinajsto podučenje.

Kako je sveti Franc Salezian od ple-
šov in balov mislil 193

Štirnajsto podučenje.

Od varljivosti v besedah 199

Petnajsto podučenje.

Od obrečenja in opravljanja 203

Petnajsto podučenje.

Dalja razlaga od obrekovanja in opravljanja	210
---	-----

Šestnajsto podučenje.

Od prepiranja in kletvice, jezičnosti, očitavanja in sramotenja	221
---	-----

Sedemnajsto podučenje.

Od prijateljstva	229
----------------------------	-----

Osemnajsto podučenje.

Od laži	239
-------------------	-----

Devetnajsto podučenje.

Od potrebe dobrega spovednika in vižarja na poti k zveličanju	244
---	-----

Dvajsto podučenje.

Od potrebe večkratne spovdi, sosebno v mladosti	249
---	-----

Dvajsti in prvo podučenje.

Še drugi navuki, ki se svete spovdi dotičejo	252
--	-----

Dvajsti in drugo podučenje.

Bolj razložni nauki od spovdi	255
---	-----

Dvajsti in tretjo podučenje.

Od svetega obhajila	263
-------------------------------	-----

Dvajsti in šerto podučenje.

Ko imamo sveto obhajilo k dušnemu zve-
ličanju prijeti 269

Dvajsti in peto podučenje.

Kako se imamo v jutro in na večer in
po dnevu zaderžati 274

Dvajsti in šesto podučenje.

Od molitve per oblačenju in čednega
vzaderžanja v oblačili 285

Dvajsti in sedmo podučenje.

Od pobožnosti k prečisti Devici Mariji
in s. Jožefu 293

Dvajsti in osmo podučenje.

Od pobožnosti k svetemu Angelju va-
rihu in Svetnikom božjim 305

Dvajsti in deveto podučenje.

Od branja dobrih bukvi 310

Trideseto podučenje.

Od tovaršenja z drugimi 317

Trideset in prvo podučenje.

Od delavnosti in od dobre porabe časa 329

Trideset in drugo podučenje.

V mladosti se ne smemo sramovati do-
brega delati 334

Trideset in tretjo podučenje.

Zvijače hudičove, mlade ljudi zapeljati 338

Trideset in šterto podučenje.

Od pregrešk, ktere ljudje v skušnjavi
storjevajo 341

Trideset in peto podučenje.

Ktere nauke in postave imajo kristjani
v mladosti in vsak čas nasledovati 347

Trideset in šesto podučenje.

Od kersta in njega imenitnosti in od
dolžnosti kristjana 359

Trideset in sedmo podučenje.

Od sakramenta firme in darov svetega
Duha 363

Trideset in osmo podučenje.

Od spoštovanja v cèrkvi, od svete mešne
daritve, in od načina taisto poslu-
šati 370

Trideset in deveto podučenje.

Od pobožnosti k Jezusu in od obiskovanja nar svetejšega sakramenta 379

Štirdeseto podučenje.

Kakšim mislim in občutkom bi se per obiskvanju nar svetejšega oltarskega sakramenta mogli izdati . . . 386

Štirdeset in pervo podučenje.

Od dolžnega spoštovanja do duhovnikov 396

Štirdeset in drugo podučenje.

Od jiger in počinka alj oddehnenja . . . 408

Štirdeset in tretjo podučenje.

Od kosila (obeda) in nezmernosti . . . 414

Štirdeset in šterto podučenje.

Od nočnih shodiš, igrokaza, plesanja in sprehajanja 427

Štirdeset in peto podučenje.

Opomembe za mladenče, ki v vojniški stan stopijo 437

Štirdeset in šesto podučenje.

Opomembe za učence in učenke . . . 448

Stran.

Štirideset in sedmo podučenje.

Dolžnosti učencov in učenk do samih
sebe 457

Štirideset in osmo podučenje.

Od voljitve stana 473

Štirideset in deveto podučenje.

Od ledičnega stana 479

Petdeseto podučenje.

Od zakonskega stana 489

Perstavik.

Red dnevni od Fr. Naimajarja iz to-
varštva Jezusovega 519

